

SADRŽAJ
“Službenog glasnika općine Gradačac broj: 3/2017

AKTI OPĆINSKOG VIJEĆA SA 3. RADNE SJEDNICE OD 28. 02. 2017. godine

NAPOMENA: Odluka o usvajanju Prostornog plana općine Gradačac za period 2008-2028. godina, objavljena je u “Sl. glasniku Općine Gradačac”, br. 2/17.

1. PROSTORNI PLAN OPĆINE GRADAČAC ZA PERIOD 2008. - 2028. GODINA.

Službeni glasnik

OPĆINE GRADAČAC

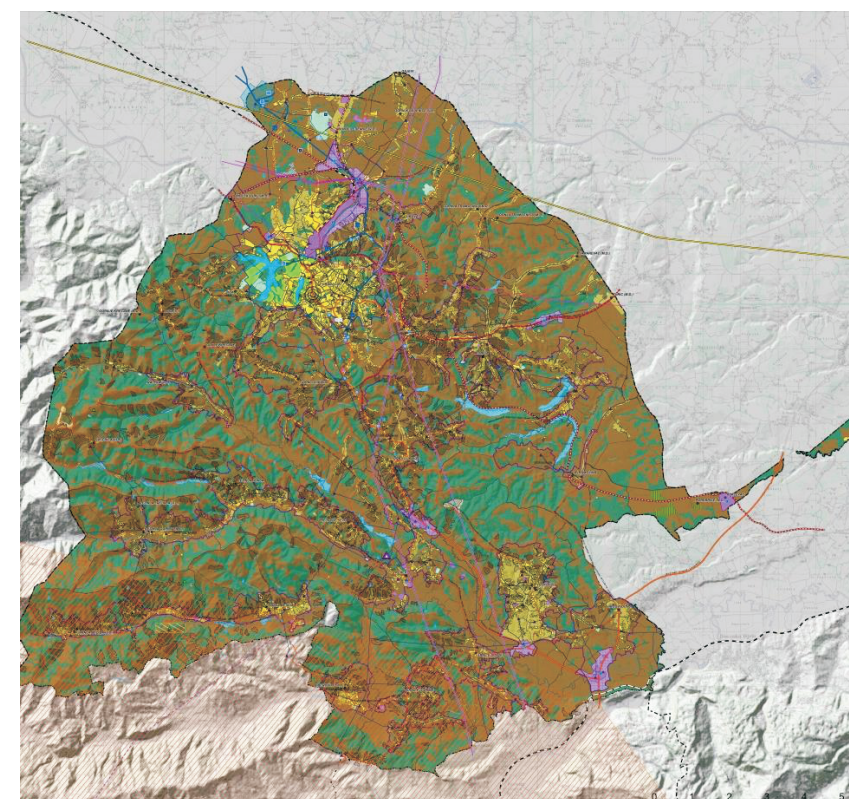
Službeni glasnik izlazi
po potrebi

BROJ 3/2017
GRADAČAC
02.03.2017.god.

“Službeni glasnik”
izdaje Općinsko vijeće Općine Gradačac.
Za izdavača: Kujraković Husein,
predsjedavajući vijeća.
Štampa: “EKEprint” Gradačac

PROSTORNI PLAN OPĆINE GRADAČAC

za period 2008 - 2028. godine

IPSA INSTITUT, SARAJEVO

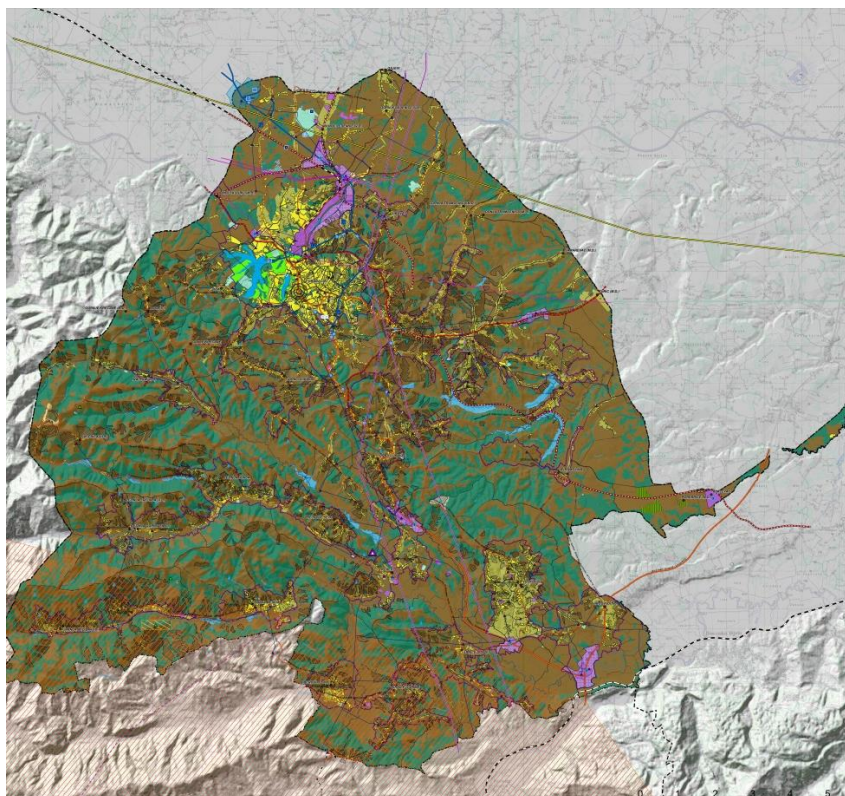
Sarajevo/Gradačac, februar 2017. godine

PROSTORNI PLAN OPĆINE GRADAČAC 2008 - 2028.

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
Općina Gradačac

PROSTORNI PLAN OPĆINE GRADAČAC za period 2008 – 2028. godine

IPSA INSTITUT, SARAJEVO

Sarajevo/Gradačac, februar 2017. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
Općina Gradačac

PROSTORNI PLAN OPĆINE GRADAČAC za period od 2008. do 2028.godine

Nosilac pripreme:

OPĆINA GRADAČAC
Načelnik

Edis Dervišagić, mr.sci

Nosilac izrade:

IPSA INSTITUT d.o.o. Sarajevo
Direktor

Enko Hubanić, dipl.ing.građ.

Sarajevo/Gradačac, februar 2017. godine

PROSTORNI PLAN OPĆINE GRADAČAC

za period 2008 - 2028. godine

Nosilac pripreme	Nosilac izrade
OPĆINA GRADAČAC	IPSA INTITUT
Husein Kapetana Gradaševića 54 76250 Gradačac 035 36 97 50 opc.grad@bih.net.ba	Put života bb 71000 Sarajevo 033 27 63 40 ipsage@ipsa-institut.com

Odgovorni planer:

mr Lejla Hajro, dipl.ing.arh.

Voditelj Plana:

Andrea Pavlović, dipl.ing.arh.

Sintezni tim:

Prostorni planeri i saradnici:

mr.sc. Lejla Hajro, dipl.ing.arh.
Andrea Pavlović, dipl.ing.arh.
Adna Bećar, MA, dipl.ing.arh.
Damir Lukić, dipl.ing.arh.
Tatjana Ristanović – Toholj, dipl.prostorni planer
Jasmin Meškić, MA, dipl.ing.arh.
Adi Muminović, dipl.ing.arh.
Ilma Begović, MA, dipl.ing.arh.
mr Elvir Alić, dipl.ing.građ.
Azra Hajro, dipl.ing.el.
Muhamed Kapetanović, dipl.ing.građ.
EARTH d.o.o., Tuzla
UZ BiH

Saobraćaj:

Energetika:

Vodoprivreda:

Stabilnost terena i klizišta:

Prethodne faze Plana:

Broj ugovora:

15/8070

Direktor IPSA Instituta:

Enko Hubanić, dipl.ing.građ.

Sadržaj Prostornog plana općine Gradačac

I – Tekstualni dio

1. Opći i posebni ciljevi
2. Projekcija prostornog razvoja
3. Projekcija razvoja prostornih sistema
4. Odluka o provođenju prostornog plana

II – Grafički dio

1. Izvod iz plana višeg reda – Prostorni plan za područje Tuzlanskog kantona 2005 – 2025. godine
2. Sintezni prikaz postojećeg stanja u prostoru
3. Stanovništvo i sistem naseljenih mjesta
4. Urbana područja i građevinska zemljišta vanurbanih područja sa ograničavajućim faktorima razvoja
5. Urbana područja i građevinska zemljišta vanurbanih područja sa režimima građenja
6. Poljoprivredno zemljište
7. Šume i šumsko zemljište
8. Vode, vodne površine i vodoprivredna infrastruktura
9. Mineralne sirovine i prostori za razvoj privrede
10. Energetska infrastruktura
11. Saobraćajna infrastruktura i telekomunikacije
12. Prirodno i kulturno – istorijsko naslijeđe
13. Društvena i komunalna infrastruktura
14. Ugrožena područja
15. Sintezni prikaz korištenja prostora
16. Projekcija razvoja prostornih sistema – Osnova prostornog razvoja naselja
17. Projekcija razvoja prostornih sistema – Osnova prostornog razvoja privredne javne infrastrukture
18. Projekcija razvoja prostornih sistema – Osnova prostornog razvoja okoline
19. 34 digitalna grafička priloga kao dio Odluke o provođenju Plana

SADRŽAJ

1. OPĆI I POSEBNI CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA.....	24
1.1. Opći ciljevi razvoja Općine Gradačac:	24
1.2. Posebni ciljevi razvoja Općine Gradačac.....	25
2. PROJEKCIJA PROSTORNOG RAZVOJA	31
2.1. Stanovništvo.....	31
2.1.1. Brojčani razvoj stanovništva	31
2.1.2. Starosna struktura stanovništva	33
2.1.3. Gustina naseljenosti.....	34
2.1.4. Domaćinstva.....	34
2.2. Sistem naseljenih mjesta i hijerarhija centara	35
2.2.1. Sistem naselja	35
2.2.2. Makro prostorna grupisanost i gravitaciona područja	37
2.3. Urbana i vanurbana područja	40
2.3.1. Korištenje površina urbanih područja.....	49
2.3.2. Vanurbana područja.....	56
2.3.3. Režimi građenja.....	59
2.4. Šume i šumska područja	61
2.4.1. Bilansi i kulture šumskog zemljišta	61
2.4.2. Zaštitne i zaštićene šume	61
2.5. Poljoprivredno zemljište	62
2.5.1. Kategorije korištenja poljoprivrednog zemljišta	62
2.5.2. Bonitetne kategorije	63
2.5.3. Zone proizvodne sposobnosti i načina korištenja zemljišta na području općine Gradačac.....	65
2.6. Vode i vodne površine	67
2.6.1. Rijeke i vodni tokovi	67
2.6.2. Vodne akumulacije.....	67
2.7. Vodna infrastruktura.....	68
2.7.1. Sistemi vodosnabdijevanja.....	68
2.7.2. Odvodnja otpadnih voda - sistemi zaštite voda.....	74
2.8. Mineralne sirovine	79
2.8.1. Eksploataciona polja	80
2.9. Energetska infrastruktura	81
2.9.1. Elektroenergetika.....	81

2.9.2. Toplifikacija	82
2.9.3. Gasovod	82
2.10. Saobraćaj i veze.....	84
2.10.1. Prognoza porasta saobraćaja i motorizacije	84
2.10.2. Cestovni saobraćaj	85
2.10.3. Željeznički saobraćaj	88
2.10.4. Poštanski saobraćaj.....	88
2.10.5. Telekomunikacije	89
2.11. Privreda	89
2.11.1. Razvoj privrede i osnovni faktori razvoja	89
2.11.2. Orientacija i razmještaj privrede u prostoru.....	90
2.11.3. Ocjena privrednih aktivnosti sa stanovišta uticaja na okoliš	92
2.11.4. Razvoj privrednih grana	92
2.12. Društvena infrastruktura.....	95
2.12.1. Obrazovanje	95
2.12.2. Socijalna zaštita.....	97
2.12.3. Zdravstvo.....	97
2.12.4. Kultura.....	98
2.12.5. Sport, rekreacija, turizam i ugostiteljstvo	99
2.12.6. Ostala infrastruktura.....	100
2.13. Posebno zaštićeni prostori.....	101
2.13.1. Prirodno naslijeđe	101
2.13.2. Posebno vrijedna područja kulturno – historijskog značenja	101
2.13.3. Područja namjenjena razvoju turizma na osnovu prirodnih i kulturno – istorijskih vrijednosti	105
2.14. Ugrožena područja.....	108
2.14.1. Minska polja.....	108
2.14.2 Klizišta	111
2.15. Područja planirana za daljnji razvoj	122
2.16. Upravljanje otpadom	124
2.16.1. Deponije.....	124
2.16.2. Ostali otpad.....	125
2.17. Zaštita i unaprijeđenje okoliša	127
2.17.1. Sprječavanje negativnih uticaja na okoliš	127

2.17.2. Mjere zaštite od zagađivanja tla	127
2.17.3. Mjere zaštite od zagađivanja zraka.....	128
2.17.4. Mjere zaštite od zagađivanja vode	128
2.18. Zaštita i revitalizacija naslijeđa	129
2.18.1. Kulturno – historijsko naslijeđe	129
2.18.2. Prirodno naslijeđe	130
2.19. Procjena ugroženosti područja od elementarnih nepogoda i tehničkih	131
2.19.1. Potresi i seizmičnost.....	131
2.19.2. Podzemne vode i padavine (jake kiše i naglo otopljeni snijeg).....	131
2.19.3. Klizišta, odroni i nestabilni tereni.....	131
2.19.4. Mjere zaštite stanovnika i materijalnih dobara od prirodnih i ljudskim djelovanjem izazvanih nepogoda i katastrofa	131
2.20. Osnovna namjena prostora – Sintezna projekcija	137
2.20.1. Poljoprivredno zemljište	137
2.20.2. Šume i šumsko zemljište	137
2.20.3. Građevinsko zemljište	138
2.20.4. Ostale površine	138
2.20.5. Saobraćajne površine	139
2.20.6. Vode i vodne površine	139
2.20.7. Aktivne eksploatacije i planirane eksploatacije i istražna polja.....	140
2.20.8. Deponije.....	140
2.20.9. Rekreativne površine	140
2.20.10. Klizišta i stabilnost terena	141
2.20.11. Mine i minirane površine	141
2.20.12. Osnovna namjena prostora – bilansi	141
2.20.13. Obavezni prostorno urbanistički pokazatelji	143
3. PROJEKCIJA RAZVOJA PROSTORNIH SISTEMA	144
3.1. Osnova prostornog razvoja sistema naselja	144
3.1.1. Smjernice razvoja urbanih područja	146
3.1.2. Smjernice razvoja i oblikovanja naselja	147
3.1.3. Smjernice za opremanje građevinskog zemljišta.....	147
3.1.4. Sanacija degradiranih površina	148
3.2. Osnova prostornog razvoja privredne javne infrastrukture	148
3.2.1. Smjernice za razvoj saobraćajnog sistema.....	148

3.2.2. Smjernice za razvoj telekomunikacija	148
3.2.3. Smjernice za razvoj energetske infrastrukture	149
3.2.4. Smjernice za razvoj komunalne infrastrukture	149
3.2.5. Smjernice za opremanje vanurbanih područja osnovnom komunalnom infrastrukturom	149
3.2.6. Smjernice za razvoj sistema upravljanja otpadom	150
3.3. Osnova prostornog razvoja okoline	150
3.3.1. Smjernice za upotrebu i razvoj vanurbanih područja	150
3.3.2. Smjernice za razvoj područja poljoprivrede, stočarstva i šumarstva.....	151
3.3.3. Smjernice za razvoj poslovno – proizvodnih i industrijskih zona	153
3.3.4. Smjernice za razvoj turizma na bazi prirodne baštine	153
4. ODLUKA O PROVOĐENJU	155
I OPĆE ODREDBE	155
II UREĐENJE PROSTORA	156
1. Granice	156
2. Režimi građenja.....	174
3. Urbanističko-tehnički uvjeti	176
4. Uvjeti korištenja prostora na zaštitnim infrastrukturnim pojasevima i zaštićenim područjima	185
5. Područja za razvoj turizma	189
6. Upravljanje otpadom	190
7. Groblja/mezarja (sahranjivanje)	191
8. Poljoprivredno zemljište	192
9. Šume i šumska zemljišta	192
10. Korištenja mineralnih nalazišta	193
11. Klizišta i stabilnost terena	193
12. Mjere sprečavanja nepovoljnih uticaja na okoliš.....	200
13. Mjere zaštite prava lica sa smanjenim tjelesnim sposobnostima.....	202
14. Mjere zaštite stanovnika i materijalnih dobara od prirodnih i ljudskim djelovanjem izazvanih nepogoda, katastrofa i ratnih djelovanja	202
III PROGRAM AKTIVNOSTI ZA PROVOĐENJE PROSTORNOG PLANA I OBAVEZE U POGLEDU IZRADE DETALJNIH PLANSKIH DOKUMENATA.....	203
Mjere ekonomske politike	203
Program mjera za provođenje zemljišne politike	204
Obaveze u pogledu detaljnijeg uređenja prostora	205

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE.....	207
5. ANALITIČKO – DOKUMENTACIONA PODLOGA	209
Pravni okvir i dokumentacija.....	209
Planski dokumenti i ostala analitičko-dokumentaciona podloga na državnom, federalnom, kantonalnom i općinskom nivou.....	210
Pregled tabelarnih prikaza	212

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERAL MINISTRY OF PHYSICAL PLANNING

Broj: UPI-02-23-1-181/08 F.Š.
Sarajevo, 23.08.2013. godine

Federalno ministarstvo prostornog uređenja u Sarajevu rješavajući zahtjev poduzeća IPISA INSTITUT d.o.o. iz Sarajeva, ul. Put života b.b. za izdavanje ovlaštenja za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata, na osnovu člana 3.i 4. Uredbe o posebnim uslovima koja moraju ispunjavati privredna društva i druga pravna lica da bi se mogla registrovati za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata („Službene novine Federacije BiH“, broj 71/08) i člana 200. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 2/98 i 48/99), Federalni ministar za prostorno uređenje donosi

R J E Š E N J E

1. Daje se ovlaštenje poduzeću **IPISA INSTITUT d.o.o. iz Sarajeva, ul. Put života b.b.** sa rokom od pet godina od dana izdavanja istog, za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata
 - a) **Prostornih i urbanističkih planova,**
 - b) **Detaljnih planskih dokumenata (zoning planovi, regulacioni planovi i urbanistički projekti).**
2. IPISA INSTITUT d.o.o. Sarajevo je dužan da u roku od 15 dana od dana nastale promjene, zatraži izmjenu ovlaštenja ako su se naknadno promijenili podaci na temelju kojih je ovlaštenje dato.
3. IPISA INSTITUT d.o.o. Sarajevo može podnijeti zahtjev za produženje ovlaštenja najranije godinu dana a najkasnije dva mjeseca prije isteka roka važenja ovlaštenja.

O b r a z l o ž e n j e

Dana 04.04.2013. godine Federalno ministarstvo prostornog uređenja je zaprimilo zahtjev poduzeća IPISA INSTITUT d.o.o. Sarajevo za izdavanje ovlaštenja za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata.

Dana 15.04.2013. godine Federalno ministarstvo prostornog uređenja je zatražilo ispravku podneska - zahtjeva u skladu sa članom 3. i 4. Uredbe o posebnim uslovima koja moraju ispunjavati privredna društva i druga pravna lica da bi se mogla registrovati za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata („Službene novine Federacije BiH“, broj 71/08). U ostavljenom roku podnosilac zahtjeva je priložio tražene dokaze pojedinačno za svakog zaposlenog odnosno dostavio dokaz o uplati administrativne takse i naknade za izdavanje ovlaštenja.

Rješavajući zahtjev poduzeća IPISA INSTITUT d.o.o. Sarajevo za izdavanje ovlaštenja za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata, Federalno ministarstvo prostornog uređenja je izvršilo uvid u zahtjev podnosioca te kompletan spis predmeta sa priloženim dokazima te nakon savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza pojedinačno i svih dokaza u međusobnoj uslovljenosti i povezanosti, utvrdilo da poduzeće IPISA INSTITUT d.o.o. Sarajevo ispunjava uslove za izdavanje ovlaštenja za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata.

Naime odredbom člana 3. i 4. Uredbe o posebnim uslovima koja moraju ispunjavati privredna društva i druga pravna lica da bi se mogla registrovati za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata („Službene novine Federacije BiH“, broj 71/08), propisano je da ovlaštenje za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata, na zahtjev privrednog ili drugog pravnog lica izdaje Federalno ministarstvo prostornog uređenja, ako isti ispunjava uslove u članu 3. i 4. Uredbe a koje se odnose na broj uposlenog kadra po strukama, na staž ostvaren u struci, položen stručni ispit te tehničku opremu i računarske programe kojim podnosilac zahtjeva raspolaže.

Kako je podnosilac zahtjeva dostavio ovom Federalnom ministarstvu ovjerenu dokumentaciju o broju uposlenih stručnih osoba, ovjerene kopije diploma, ovjerenu dokumentaciju o radnom stažu uposlenih stručnih osoba, te ostale dokaze propisane članom 3. i 4. Uredbe, to je donesena odluka da se zahtjevu podnosioca udovolji i izda rješenje kojim se daje ovlaštenje za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata.

Na temelju utvrđenog činjeničnog stanja a u skladu sa članom 26. stav 3. Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta („Službene novine Federacije BiH“, broj 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10), članom 3. i 4. Uredbe o posebnim uslovima koje moraju ispunjavati privredna društva i druga pravna lica da bi se mogla registrovati za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata („Službene novine Federacije BiH“, broj 71/08), i člana 200. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 2/98 i 48/99) doneseno je rješenje kao u dispozitivu.

Taksa u iznosu 7,00 KM pada na teret podnosioca zahtjeva u smislu člana 3. i tarifnog broja 55. Zakona o Federalnim upravnim pristojbama i tarifi Federalnih upravnih pristojbi („Službene novine Federacije BiH“, broj 6/98 i 8/00).

Naknada za izdavanje ovlaštenja u iznosu 3000, 00 KM pada na teret podnosioca zahtjeva u skladu sa rješenjem Federalnog ministra za prostorno uređenje broj 05-14-3-341/09 od 04.03.2009. godine.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba ali se može pokrenuti upravni spor, podnošenjem tužbe nadležnom sudu u roku od 30 dana od njegovog prijema.

MINISTAR
 mr.sc. *Đešnica Radivojević*

Dostaviti :

1. IPSA INSTITUT d.o.o. Sarajevo,
ul. Put života b.b.
2. Evidenciji,
3. Arhivi.

BOSNA I HERCEGOVINA
 БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
 ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

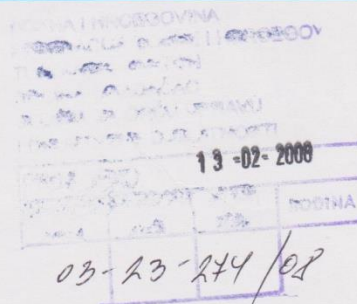
BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

TUZLANSKI KANTON
 ТУЗЛАНСКИ КАНТОН
 MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA I ZAŠTITE OKOLICE
 МИНИСТАРСТВО ПРОСТОРНОГ УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ОКОЛИЦЕ

TUZLA CANTON
 MINISTRY OF PHYSICAL PLANNING

Broj: 12-05-23-891/08
 Tuzla, 11.02.2008.godine

BOSNA I HERCEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
 TUZLANSKI KANTON
 OPĆINA GRADAČAC
 Općinska služba za komunalne
 poslove i poduzetništvo

Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzla, rješavajući po zahtjevu Općine Gradačac - Općinska služba za komunalne poslove i poduzetništvo broj 03-23-274/08 od 30.01.2008.godine, u skladu sa odredbama člana 32. stav 2. Zakona o prostornom uređenju Tuzlanskog kantona („Sl. novine Tuzlanskog kantona“ broj 3/05), a u vezi sa članom 11. Odluke o provođenju Prostornog plana za područje Tuzlanskog kantona za period 2005.-2025. („Sl. novine Tuzlanskog kantona“ broj 9/06), daje

SAGLASNOST

za pristupanje izradi Prostornog plana općine GRADAČAC

Prostornim planom za područje Tuzlanskog kantona za period 2005-2025.godine i Odlukom o provođenju Prostornog plana utvrđena je obaveza izrade Prostornog plana općine za prostor svake općine. U skladu sa članom 21. stav 2. Zakona o prostornom uređenju Tuzlanskog kantona („Sl. novine Tuzlanskog kantona“ broj 3/05), Prostorni plan općine Gradačac obavezno preuzima i detaljno razrađuje planska opredjeljenja iz Prostornog plana za područje Tuzlanskog kantona za period 2005-2025.godine, uz uvažavanje prirodnih, kulturno-historijskih i pejzažnih vrijednosti prostora općine.

Prostorni plan izraditi u skladu sa sadržajem koji je za ovu vrstu planova utvrđen Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH („Sl. Novine Federacije BiH“ broj 2/06), Zakonom o prostornom uređenju Tuzlanskog kantona („Sl. novine Tuzlanskog kantona“ broj 3/05), te Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za izradu dokumenata prostornog uređenja („Sl. Novine Federacije BiH“ broj 63/04 i 50/07).

Napominjemo da će ovo Ministarstvo u okviru svojih nadležnosti, pružiti vam punu pomoć i podršku pri izradi Prostornog plana općine.

DOSTAVITI:
 1x Naslovu
 1x Evidenciji
 1x Arhivi

MINISTRICA
 Jadranka Mirasčić, dipl.pravnik

Tuzla, Aleja Alije Izetbegovića 2 • Tel.: +387 (35) 251 293
 Tel./fax: +387 (35) 251 292 •

Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
OPĆINA GRADAČAC

H.K. Gradaševića 54, 76 250 Gradačac, telefon /fax: 035-821-985, e.mail: opc.grad@bih.net.ba, www.gradacac.ba

Općinsko vijeće

Na osnovu člana 32. Zakona o prostornom uređenju ("Sl. novine TK, br. 3/05) i člana 40. Statuta općine Gradačac-prečišćeni tekst («Sl.glasnik općine Gradačac», br.1/07), Općinsko vijeće općine Gradačac na sjednici održanoj dana 27. 02. 2008. godine d o n o s i

O D L U K U
o pristupanju izradi planskog dokumenta
Prostornog plana općine Gradačac za period 2008.-2028. godine

Član 1.

Ovom Odlukom reguliše se postupak izrade Prostornog plana općine Gradačac, (u daljem tekstu Prostorni plan), zatim se određuje Nosilac pripreme i Nosilac izrade predmetnog plana, definiše se obuhvat Prostornog plana, vremenski period za koji se ovaj planski dokument donosi, način osiguravanja sredstava za izradu Plana, te drugi elementi vezano za specifičnost prostora koji se radi.

Član 2.

Uporište za izradu Prostornog plana je sadržano u članu 11. stav 1. tačka 2. Odluke o provođenju Prostornog plana za područje Tuzlanskog kantona za period 2005.-2025. godine ("Sl. novine TK, br. 9/06).

Član 3.

Granice područja Prostornog plana su ustanovljene Prostornim planom za područje Tuzlanskog kantona 2005. - 2025., a površina prostornog obuhvata općine Gradačac, za koji će se raditi ovaj planski dokument, iznosi 219 km².

Član 4.

Vremenski period za koji se donosi Prostorni plan je 20 godina, a što je u skladu sa nomenklaturom donošenja dugoročne planske dokumentacije- prostorni i urbanistički planovi

Član 5.

U skladu sa Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata ("Sl. novine Federacije BiH", br. 63/04 i 50/07), potrebno je izraditi predmetni Prostorni plan, a smjernice za izradu će biti sadržane u Projektom zadatku.

Član 6.

Rok izrade Prostornog Plana, kao i vrijeme potrebno za održavanje javnog uvida i javne rasprave, bit će definisani nakon sprovedenog postupka javnog nadmetanja za odabir Nosioca izrade Plana.

Član 7.

Cijena izrade Prostornog plana će se ustanoviti nakon sprovedenog postupka javnog nadmetanja, a sredstva će se obezbjediti iz budžeta Općine Gradačac i to iz dijela predviđenog za naknadu po osnovu rente, namjenski predviđenog za izradu prostorno-planske dokumentacije shodno važećim zakonima (Zakon o prostornom uređenju i Zakon o građevinskom zemljištu) i općinskim odlukama (Odluka o građevinskom zemljištu i Odluka o naknadi za korištenje građevinskog zemljišta).

Član 8.

Nosilac pripreme za izradu Prostornog plana je Općinski načelnik. Radi efikasnijeg rada i praćenja izrade predmetnog plana, Općinski načelnik će putem Službe za komunalne poslove i poduzetništvo-Odsjeka za urbanizam i prostorno uređenje, koordinirati rad subjekata planiranja, usaglašavati pojedine

2

faze iz programa rada na pripremi i izradi Prostornog plana, razmatrati radne materijale i davati prijedloge i primjedbe, informisati javnost o toku aktivnosti, organizovati javni uvid i javnu raspravu.

Za potrebe stručnog praćenja i usmjeravanja izrade ovog planskog dokumenta, Općinski načelnik će formirati Savjet plana sastavljen od stručnih, naučnih, javnih i drugih lica.

Član 9.

Organi i organizacije koje će davati podatke u postupku izrade Prostornog plana koji će koordinirati sa Nosiocem pripreme plana, odgovorni su za tačnost podataka, stručnu zasnovanost i realnost svih procjena i prijedloga kao i za stručno i blagovremeno izvršavanje svih zadataka koji predstavljaju osnovu za izradu predmetnog Prostornog plana.

Član 10.

Nosilac izrade Prostornog plana će se odabrati putem javnog nadmetanja, a u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama ("Sl. Glasnik BiH, br. 49/04) kao i u skladu sa Uredbom o posebnim uslovima koje moraju ispunjavati privredna društva i druga pravna lica da bi se mogla registrovati za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata ("Sl. novine Federacije BiH", br. 29/07).

Član 11.

Nosilac izrade Prostornog plana je u obavezi izraditi predmetni planski dokument u skladu sa: odredbama zakona o prostornom uređenju, jedinstvenom metodologijom za izradu planskih dokumenata i prihvaćenom Ponudom u postupku javnog nadmetanja.

Član 12.

Prostorni plan za područje Tuzlanskog kantona za period 2005.- 2025. je osnov za pripremu, izradu i donošenje Prostornog plana općine Gradačac, s tim da će Prostorni plan općine sadržavati i druge elemente od značaja za općinu, a na temelju Zakona o prostornom uređenju.

Član 13.

Nosilac izrade Prostornog plana je u obavezi izraditi kompletnu dokumentaciju, koja će sadržati sve materijale i dokumente vezane za njegovu pripremu i izradu.

Član 14.

Ova Odluka stupa na snagu sa danom donošenja i objavit će se u Službenom glasniku općine Gradačac.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
OPĆINA GRADAČAC
- Općinsko vijeće -

Broj: 01-05-83/08
 Gradačac: 27. 02. 2008.godine

PREDSJEDAVAJUĆI
OPĆINSKOG VIJEĆA

Fadil
 mr. sci. Fadil Imširović

12.

Na osnovu člana 32. Zakona o prostornom uređenju ("Sl. novine TK, br. 3/05) i člana 40. Statuta općine Gradačac-prečišćeni tekst («Sl.glasnik općine Gradačac», br.1/07), Općinsko vijeće općine Gradačac na sjednici održanoj dana 27.02. 2008. godine donosi

**ODLUKU
o pristupanju izradi planskog dokumenta
Prostornog plana općine Gradačac za
period 2008.-2028. godine**

Član 1.

Ovom Odlukom reguliše se postupak izrade Prostornog plana općine Gradačac, (u daljem tekstu Prostorni plan), zatim se određuje Nosilac pripreme i Nosilac izrade predmetnog plana, definiše se obuhvat Prostornog plana, vremenski period za koji se ovaj planski dokument donosi, način osiguravanja sredstava za izradu Plana, te drugi elementi vezano za specifičnost prostora koji se radi.

Član 2.

Uporište za izradu Prostornog plana je sadržano u članu 11. stav 1. tačka 2. Odluke o provođenju Prostornog plana za područje Tuzlanskog kantona za period 2005.-2025. godine ("Sl. novine TK, br. 9/06).

Član 3.

Granice područja Prostornog plana su ustanovljene Prostornim planom za područje Tuzlanskog kantona 2005. - 2025., a površina prostornog obuhvata općine Gradačac, za koji će se raditi ovaj planski dokument, iznosi 219 km².

Član 4.

Vremenski period za koji se donosi Prostorni plan je 20 godina, a što je u skladu sa nomenklaturom donošenja dugoročne planske dokumentacije- prostorni i urbanistički planovi

Član 5.

U skladu sa Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata ("Sl. novine Federacije BiH", br. 63/04 i 50/07), potrebno je izraditi predmetni Prostorni plan, a smjernice za izradu će biti sadržane u Projektnom zadatku.

Član 6.

Rok izrade Prostornog Plana, kao i vrijeme potrebno za održavanje javnog uvida i javne rasprave, bit će definisani nakon sprovedenog postupka javnog nadmetanja za odabir Nosioca izrade Plana.

Član 7.

Cijena izrade Prostornog plana će se ustanoviti nakon sprovedenog postupka javnog nadmetanja, a sredstva će se obezbjediti iz budžeta Općine Gradačac i to iz dijela predviđenog za naknadu po osnovu rente, namjenski predviđenog za izradu prostorno-planske dokumentacije shodno važećim zakonima (Zakon o prostornom uređenju i Zakon o građevinskom zemljištu) i općinskim odlukama (Odluka o građevinskom zemljištu i Odluka o naknadi za korištenje građevinskog zemljišta).

Član 8.

Nosilac pripreme za izradu Prostornog plana je Općinski načelnik. Radi efikasnijeg rada i praćenja izrade predmetnog plana, Općinski načelnik će putem Službe za komunalne poslove i poduzetništvo-Odsjeka za urbanizam i prostorno uređenje, koordinirati rad subjekata planiranja, usaglašavati pojedine faze iz programa rada na pripremi i izradi Prostornog plana, razmatrati radne materijale i davati prijedloge i primjedbe, informisati javnost o toku aktivnosti, organizovati javni uvid i javnu raspravu.

Za potrebe stručnog praćenja i usmjeravanja izrade ovog planskog dokumenta, Općinski načelnik će formirati Savjet plana sastavljen od stručnih, naučnih, javnih i drugih lica.

Član 9.

Organi i organizacije koje će davati podatke u postupku izrade Prostornog plana koji će koordinirati sa Nosiocem pripreme plana, odgovorni su za tačnost podataka, stručnu zasnovanost i realnost svih procjena i prijedloga kao i za stručno i blagovremeno izvršavanje svih zadataka koji predstavljaju osnovu za izradu predmetnog Prostornog plana.

Član 10.

Nosilac izrade Prostornog plana će se odabrati putem javnog nadmetanja, a u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama ("Sl. Glasnik BiH, br. 49/04) kao i u skladu sa Uredbom o posebnim uslovima koje moraju ispunjavati privredna društva i druga pravna lica da bi se mogla registrovati za obavljanje stručnih poslova izrade planskih dokumenata ("Sl. novine Federacije BiH", br. 29/07).

Član 11.

Nosilac izrade Prostornog plana je u obavezi izraditi predmetni planski dokument u skladu sa: odredbama zakona o prostornom uređenju, jedinstvenom metodologijom za izradu planskih dokumenata i prihvaćenom Ponudom u postupku javnog nadmetanja.

Član 12.

Prostorni plan za područje Tuzlanskog kantona za period 2005.- 2025. je osnov za pripremu, izradu i donošenje Prostornog plana općine Gradačac, s tim da će Prostorni plan općine sadržavati i druge elemente od značaja za općinu, a na temelju Zakona o prostornom uređenju.

Član 13.

Nosilac izrade Prostornog plana je u obavezi izraditi kompletnu dokumentaciju, koja će sadržati sve materijale i dokumente vezane za njegovu pripremu i izradu.

Član 14.

Ova Odluka stupa na snagu sa danom donošenja i objavit će se u Službenom glasniku općine Gradačac.

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
OPĆINA GRADAČAC
- Općinsko vijeće -**

Broj: 01- 05-83/08 PREDSJEDAVAJUĆI
Datum: 27.02.2008.god. OPĆINSKOG VIJEĆA
G r a d a č a c mr. sci. Fadil Imširović, s.r.

13.

Na osnovu člana 32. Zakona o prostornom uređenju ("Sl. novine TK, br. 3/05) i člana 40. Statuta općine Gradačac-prečišćeni tekst («Sl.glasnik općine Gradačac», br.1/07), Općinsko vijeće općine Gradačac na sjednici održanoj dana 27. 02. 2008. godine donosi

ODLUKU

**o pristupanju izradi planskog dokumenta
Regulacionog plana privredne zone
Vučkovci u Gradačcu**

Član 1.

Ovom Odlukom reguliše se postupak izrade Regulacionog plana privredne zone Vučkovci u Gradačcu, (u daljem tekstu Regulacioni plan), zatim se određuje Nosilac pripreme i Nosilac izrade predmetnog plana, definiše se obuhvat Regulacionog plana, vremenski period za koji se ovaj planski dokument donosi, način osiguravanja sredstava za izradu Plana, te drugi elementi vezano za specifičnost prostora koji se radi.

Član 2.

Uporište za izradu Regulacionog plana je sadržano u članu 11. stav 1. tačka 4. alineja 3.

Odluke o provođenju Prostornog plana za područje Tuzlanskog kantona za period 2005.- 2025. godine ("Sl. novine TK, br. 9/06).

Član 3.

Granica obuhvata Regulacionog plana počinje na sjevernoj strani od spoja Regionalnog puta Gradačac-Ormanica sa parcelom k.č. br. 3345, gdje u pravcu sjevera ide zapadnom granicom iste, dolazi do lokalnog puta za Vučkovce, istim se vraća u pravcu jugoistoka, te ga presijeca u smjeru sjeveroistoka idući sjeverozapadnom granicom parcela k.č.br. 3325 i 3326, zatim se ponovo spušta u pravcu jugoistoka idući sjeverozapadnom granicom parcele k.č. br. 3326, gdje se potom lomi u pravcu sjeveroistoka, dolazi do prilaznog puta k.č. br. 3435, isti presijeca i nastavlja sjevernom granicom parcele k.č. br. 3301, zatim nastavlja u pravcu jugoistoka granicama parcela k.č. br. 3301 i 3300 gdje dolazi do lokalnog puta za Vučkovce, isti presijeca, a zatim desnom stranom puta za Vučkovce ide u pravcu sjevera do raskrsnice sa lokalnim putem k.č. br. 1784, nastavlja se sjeveroistočnom granicom parcela k.č. br. 1785, 1787 i 1788, potom se lomi u južnom pravcu idući istočnom granicom parcele k.č. br. 1788, gdje dolazi do Regionalnog puta Gradačac-Ormanica, isti presijeca i nastavlja dalje u južnom pravcu istočnom granicom parcele k.č. br. 1843 odakle se lomi u pravcu sjeverozapada idući južnim granicama parcela k.č. br. 1843, 1844, 1845/2 i 1845/1, gdje dolazi do potoka k.č.br. 3411, isti presijeca zatim ide nizvodno istočnom granicom parcele k.č. br. 3338, odakle skreće u zapadnom pravcu uzvodno uz potok k.č. br. 3410, odnosno južnim granicama parcela k.č. br. 3338, 3339/6, 3339/5, 3339/4, 3339/3, 3339/2, 3339/1 i 3340/2, gdje presijeca potok k.č.br. 3410 i ide južnom granicom parcele 3395, zatim se lomi u jugozapadnom pravcu idući jugoistočnom stranom parcele k.č. br. 3394/1, nakon čega se lomi u pravcu zapada sve do lokalnog k.č. br. 3387, potom ide duž istog u pravcu sjevera obuhvatajući zapadne granice parcela k.č.br.3394/1 i 3395, gdje izlazi na Regionalni put Srnice Donje- Gračanica, presijeca isti, potom se lomi u pravcu zapada idući južnim dijelom parcele k.č. br. 3341/4, zatim skreće u sjevernom pravcu idući zapadnim granicama parcela k.č.br. 3341/4, 3341/3 i 3341/2, potom se lomi u pravcu istoka idući sjevernom granicom parcele 3341/2 do potoka k.č. br. 3331, presijeca isti, nakon čega ide uzvodno uz isti u pravcu sjevera zapadnom granicom parcele 3330, izlazi na Regionalni put Gradačac-Ormanica, presijeca isti do spoja sa početnom tačkom. Površina opisanog obuhvata iznosi 12,22 ha.

Bosna i Hercegovina
 Federacija Bosne i Hercegovine
 Tuzlanski kanton
OPĆINA GRADAČAC

H.K. Gradašćevića 54, 76 250 Gradačac, telefon 035-369-750, fax. 035-369-751, e mail: opc.grad@bih.net.ba, www.gradacac.ba

**Općinska služba za urbanizam,
 investicije i komunalne poslove**

Broj: 06/1-23-2413/13
 Gradačac, 26.11.2015. god.

Općinska služba za urbanizam, investicije i komunalne poslove općine Gradačac, u postupku izrade/završetka Prostornog plana općine Gradačac 2008.-2028. godine, d o n o s i

PROJEKTNI ZADATAK

I UVOD

Aktivnosti na izradi Prostornog plana općine Gradačac 2008.-2028. godine započele su 2008. godine donošenjem Odluke o pristupanju izradi planskog dokumenta Prostornog plana općine Gradačac za period 2008.-2028. godine ("Sl. glasnik općine Gradačac", br. 3/08). Nakon odrađenih pripremnih radnji i provedene zakonske procedure, sa odabranim Nosiocem izrade plana-Urbanističkim zavodom BiH Sarajevo, zaključen je 23.01.2009. godine Ugovor o izradi ovog planskog dokumenta.

Postupak pripreme i izrade Prostornog plana općine Gradačac, proveden je u skladu sa važećim zakonskim propisima. Nosioc pripreme plana (u ime Općinskog načelnika - tadašnja Općinska služba za komunalne poslove i poduzetništvo), formirao je Savjet plana koji je pratio izradu planskog dokumenta u svim fazama rada, učestvovao u utvrđivanju koncepcije prostornog uređenja, kao i u usaglašavanju stavova i interesa. U skladu sa zakonskim propisima, osigurano je učešće javnosti u svim fazama izrade Prostornog plana o čemu su sačinjeni izvještaji o provedenim javnim raspravama (nakon isteka javnog uvida, tokom kojeg su prikupljane primjedbe, prijedlozi i sugestije, održane su dvije javne rasprave na temu Nacrta Prostornog plana: prva rasprava održana 14.09.2011. godine za mjesne zajednice i druga-centralna javna rasprava na istu temu, održana 08.02.2012. godine).

Sama izrada prostornog plana je bila usporena i popraćena nizom problema vezanih za Nosioca izrade plana. Naime, Urbanistički zavod BiH Sarajevo je kontinuirano gubio kapacitete, prevashodno ljudske resurse koji su radili na izradi ovog planskog dokumenta. Odlasci pojedinih saradnika u starosnu i prijevremenu penziju, zatim na porodiljsko odsustvo, bolesti i doškolovavanja pojedinih uposlenika, te odsustvo zbog bolesti, liječenje, a potom i smrt v.d. direktora Zlatana Lazarevskog kao glavnog koordinatora, prouzročili su u konačnici neadekvatno urađen prijedlog Prostornog plana općine Gradačac.

Iz tih razloga, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona je odbilo izdati saglasnost na Prostorni plan općine Gradačac shodno odredbama člana 34. stav 5. Zakona o prostornom uređenju i građenju ("Sl. novine TK", br. 6/11, 4/13, 15/13 i 3/15).

Budući da je Ministarstvo i nakon korigovanog prostornog plana od strane Nosioca izrade plana, ponovo odbilo izdati saglasnost, Općinska služba za urbanizam, investicije i komunalne poslove, u svojstvu Nosioca pripreme plana je dopisom od 05.03.2015. godine tražila od Urbanističkog zavoda BiH Sarajevo pismeno izjašnjenje o mogućnosti otklanjanja ponovo utvrđenih nedostataka u Prostornom planu općine Gradačac. Niti nakon urgencije po istom, ova institucija se nije oglasila, a nezvanično i u usmenim saopćenjima su se izjasnili da su oni u postupku gašenja.

Imajući u vidu navedeno stanje i status Urbanističkog zavoda BiH Sarajevo, odnosno da isti nije u mogućnosti završiti Prostorni plan općine Gradačac, prećutnim raskidom ugovora su se stekli uslovi za završetak ovog planskog dokumenta odabirom novog Nosioca izrade plana.

II SMJERNICE ZA ZAVRŠETAK PLANA

Prostorni plan općine Gradačac 2008-2028. urađen u fazi prijedloga od strane Urbanističkog zavoda BiH, predstavlja osnov za završetak ovog planskog dokumenta, koji je potrebno izraditi i sadržajno kompletirati u skladu sa Uredbom o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata ("Sl. novine F BiH", br. 63/04, 50/07 i 84/10).

Imajući u vidu protek vremenskog perioda u kojem je trajala izrada ovog planskog dokumenta, došlo je u međuvremenu do određenih okolnosti koje će se reflektovati na konačnu verziju prijedloga plana. Pri tome se misli na urađen prijedlog Prostornog plana F BiH, koji je kao plan šireg područja u odnosu na usvojeni Prostorni plan Tuzlanskog kantona, drugačije riješio određene planske postavke po pitanju općine Gradačac (prevashodno se misli na prihvatljiviju vezu naše općine sa koridorom Vc). Za sva odstupanja u odnosu na Prostorni plan Tuzlanskog kantona, ukoliko su ista sa aspekta opravdanosti nužna, Nosioc izrade je obavezan sačiniti adekvatno stručno obrazloženje.

Osim navedenog, u međuvremenu je došlo do proširenja liste nacionalnih spomenika, koji su Odlukama proglašeni od strane Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, a što je potrebno doraditi u sastavnim dijelovima plana.

III ZAVRŠNE ODREDBE

Detaljnije obaveze Nosioca pripreme u pogledu dostavljanja neophodne dokumentacije (urađen prijedlog Prostornog plana općine u analognoj i digitalnoj formi, kao i dr. dokumentacija neophodna za završetak tog planskog dokumenta), zatim obaveze Nosioca izrade plana, rok, cijena i način plaćanja, definišat će se Ugovorom zaključenim između navedenih strana.

 POMOCNIK
 OPĆINSKOG NAČELNIKA
Damir Kurjaković
 Damir Kurjaković, dipl.ing.grad.

UVOD

I. PROCES IZRADE PROSTORNOG PLANA

Na osnovu Ugovora između Nosioca pripreme plana i Ipsa Instituta, te Projektnog zadatka sa smjernicama za završetak Prostornog plana Općine Gradačac 2008 - 2028. pristupilo se korekcijama i kompletiranju Prijedloga Prostornog plana Općine Gradačac. Postupajući po dostavljenom Projektnom zadatku sa smjernicama kao i Obavijesti Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona (broj: 12/05-23-5030/15, od 23.02.2015. godine), korigovan je dostavljeni Prijedlog Plana, prvobitno formiran od strane Urbanističkog zavoda BiH.

Sve dosadašnje aktivnosti na izradi planskog dokumenta vršene su od strane Urbanističkog zavoda BiH, a učesnici na izradi su bili:

Koordinator:	ZLATAN LAZAREVSKI, dipl.ing.građ.
Saradnici autori :	RADE JAUZ, dipl.ing.arh. ŽELJKO VUKOVIĆ, prof.geograf. HARIS MUJKIĆ, dipl.ing.arh. VEDAD VITEŠKIĆ, dipl.ing.arh. MERIMA KAPETANOVIĆ, dipl.ing.arh. TATAR SEMENDINA, dipl.ing.arh. KENANET HADŽIMUJIĆ, ing.saob. TATJANA RISTANOVIĆ-TOHOLJ dipl.prost.plan. MIRSADA HADŽIMUJIĆ arh.teh.s. EMIR PAJIĆ, informatičar

Nosiocu izrade Prijedloga Plana je dostavljen materijal koji je Urbanistički zavod BiH pripremio kao Prijedlog Plana, te Projektni zadatak za završetak Prijedloga Plana, a koji je napravljen na osnovu uočenih problema koji su se javili prilikom formiranja Prijedloga Plana od strane Urbanističkog zavoda BiH, kao i mišljenja nadležnog Ministarstva.

Također, Nosiocu izrade Plana – IPSA Institutu, Sarajevo, dostavljen je i pregled odgovora na primjedbe i sugestije od strane javnosti, a koje su iznesene u okviru obaveznog uključivanja javnosti nakon izrade Nacrta planskog dokumenta.

Problematika izrade Prijedloga Plana nakon dokumenta koji je formirao Urbanistički zavod BiH bila je vrlo složena.

Naime, Prijedlog Plana koji je izradio Urbanistički zavod BiH nije bio usklađen sa zakonskom i podzakonskom regulativom za izradu planskih dokumenata, što se posebno odnosi na Uredbu o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata ("Službene novine Federacije BiH", br. 63/04, 50/07, 84/10).

Raspolažući sa dostavljenim materijalima, podlogama i bazama podataka, formiran je dorađeni i prilagođeni Prijedlog Prostornog plana, u skladu sa obavezujućom zakonskom regulativom, pozitivnom planerskom praksom, a prvenstveno sa odredbama Zakona o prostornom planiranju i

korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10), Zakona o prostornom uređenju i građenju Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“ br.6/11, 4/13, 15/13, 3/15 i 2/16), te Uredbe o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata ("Službene novine Federacije BiH", br. 63/04 , 50/07 , 84/10), te Uredbom o sadržaju i nosiocima jedinstvenog informacionog sistema, metodologiji prikupljanja i obradi podataka, te jedinstvenim obrascima na kojima se vode evidencije ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/07).

Nadalje, prilikom formiranja Prijedloga Plana u obliku koji je zahtijevan zakonskom regulativom, uočen je niz problema koji su se odnosili na:

- Utvrđenu namjenu površina,
- Sistem naseljenih mjesta koji nije bio usklađen sa statistikom, niti potrebama lokalne uprave,
- Broj stanovnika i korištenje statističkih demografskih podataka koji nisu ažurni,
- Korištenje prostora za potrebe razvoja privrede i formiranje privrednih zona,
- Utvrđivanje saobraćajne mreže lokalnih saobraćajnica, preategorizacije saobraćajnica prema utvrđenim odlukama Vlade FBiH, te utvrđivanje planiranih saobraćajnica u skladu sa potrebama lokalne zajednice,
- Energetsku mrežu postojećih dalekovoda i trafostanica, vodoprivredne kapacitete i resurse, kao i planirane mreže dovođenja pitke i odvođenja otpadnih voda itd.

Sagledavši sve probleme koji su se javili prilikom formiranja Prijedloga planskog dokumenta, kao i podloge koje su dostavljene Nosiocu izrade Plana, bilo je nužno izvršiti izmjene u cilju dobivanja ažurnog, provodivog, funkcionalnog i konkretnog planskog dokumenta, koji će služiti u planiranju korištenja prostora dug vremenski period. Tom prilikom je postojeći dokument zadržan u onoj mjeri u kojoj je to sama materija dopuštala, obzirom da se radi o posljednjem koraku izrade Plana prije njegovog usvajanja i činjenice da je dokument prošao neophodne procedure predstavljanja javnosti i usvajanja. Međutim, izmjene su napravljene tamo gdje su bile nužne i stručno opravdane, a cijeli planski dokument je prilagođen formi i obliku koji se zahtijeva postojećom zakonskom i podzakonskom regulativom, te pozitivnom planerskom praksom.

Tokom izrade Prijedloga Plana, u julu 2016. godine, utvrđena je potreba detaljne analize stabilnosti terena i klizišta koja se javljaju na području Općine, te je izrađen „Studijski separat – Karta registrovanih klizišta sa reonizacijom terena prema stepenu stabilnosti u granicama izdvojenog građevinskog zemljišta općine Gradačac sa tekstualnim obrazloženjem“, koji je sastavni dio planskog dokumenta, što je uvelike doprinjelo kvalitetnijem rješenju planiranja korištenja prostora općine Gradačac.

Također, pored ažuriranja Prijedloga plana sa podacima koji se odnose na stabilnosti terena, promjene su izvršene i u odnosu na podatke Popisa stanovništva 2013.godine u BiH, potom u odnosu na statistički utemeljen broj i granice naseljenih mjesta u općini Gradačac (što u dokumentaciji Urbanističkog zavoda BiH nije bio slučaj), na osnovu toga su napravljene i projekcije razvoja, a u skladu sa dostavljenim podlogama, ažurirani su i infrastrukturni sistemi, kako postojeći, tako i planirani.

Ono što svakako treba posebno istaći jeste činjenica da su osnovne postavke usklađivane sa prostornim planom višeg reda – Prostornim planom Tuzlanskog kantona 2005-2025. godine, posebno kada je riječ o građevinskom zemljištu, odnosno, prostorima na kojima se planira širenje naseljenih

mjesta, privrede, poslovanja i stanovanja. Naime, Prijedlog koji je izradio Urbanistički zavod BiH imao je veći niz propusta u pogledu planirane namjene korištenja prostora, odnosno, namjene površina, a koja se posebno odnosila na nekontinuirano planirano građevinsko zemljište u već formiranim naseljima, uz saobraćajnice, u vidu interpolacije, što je i najekonomičniji vid širenja, a evidentno je bilo i širenje planiranog građevinskog zemljišta na prostorima koji nisu po svojim karakteristikama, niti potrebama za to predviđeni. Posebno su bili predimenzionirani prostori koji su predviđeni za razvoj privrede, odnosno, po svojoj strukturi i položaju izuzetno su se razlikovali od plana višeg reda. Problematika namjene površina ogledala se i u činjenici da je u potpunosti bio zanemaren usvojeni i godinama primjenjivan Urbanistički plan Gradačac, a na osnovu kojeg je izgrađena većina prostora urbanog područja Gradačca.

Prostorni plan općine Gradačac je sada sintezni dokument koji objedinjava dostignute spoznaje o prostoru Općine i generira njegovo racionalno korištenje. To je temeljni i obavezni dokument koji određuje osnovne pravce i usmjerava razvoj Općine, a izrađen je sa ciljem, da bi se omogućilo:

- ravnomjeran, privredni, društveni i kulturni razvoj,
- održiv razvoj, racionalno korištenje i zaštita prostora,
- zaštita integralnih vrijednosti prostora, te zaštita i unapređenje stanja okoliša,
- zaštite graditeljskog nasljeđa i vrijednih dijelova prirode,
- usaglašavanje interesa korisnika prostora i prioriteta djelovanja od važnosti za Tuzlanski kanton,
- usaglašenost prostornog uređenja općine s prostornim uređenjem Kantona i Federacije BiH.

Dokumentacionu podlogu za izradu Plana čini: Prostorni plan Tuzlanskog kantona, Studija ranjivosti prostora Tuzlanskog kantona 2008., razvojna dokumentacija Općine (Strateški plan razvoja općine, LEAP i dr.), te razvojni i provedbeni planski dokumenti, od kojih su neki bili važeći u početku izrade ovog Plana (Urbanistički plan Gradačac iz 2001. godine i Izmjene istog iz 2007. godine, te Regulacioni plan zone jezera Hazna i Vidara, banjske i sportsko - rekreacione zone iz 2006. godine). Određeni provedbeni planski dokumenti su rađeni uporedno sa ovim Planom, te su u međuvremenu usvojeni i u saglasnosti su sa istim. To su RP privrednih zona: Slobodna industrijska zona II, Vučkovci i Porebrice, zatim PR Centar i Urbanistički projekat trga Alije Izetbegovića.

Konačan oblik planskog dokumenta je odraz nastojanja izrađivača i Nosioca pripreme Plana da se općini Gradačac osigura održivo, kvalitetno i dugotrajno planiranje korištenja prostora, temeljeno na važećoj zakonskoj i podzakonskoj regulativi, uvažavajući potrebe lokalne zajednice, stanje u prostoru, ali i odrednice planova višeg reda u pogledu planiranja korištenja prostora. Usvojeni Prostorni plan općine Gradačac je javni dokument dostupan na stalnom javnom uvidu kod organa nadležnog za poslove prostornog uređenja.

Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona je dalo Saglasnost na Prostorni plan općine Gradačac za period 2008-2028. godine, dana 03.02.2017. godine (akt broj: 12/05-23-500/17). Po pribavljanju saglasnosti nadležnog Ministarstva na Prijedlog plana, Nosioc pripreme utvrđeni Prijedlog Prostornog plana sa kompletnim materijalom dostavio je Općinskom vijeću na razmatranje i usvajanje. Općinsko vijeće Gradačac je na 3. radnoj sjednici Općinskog vijeća dana 28.02.2017. godine donijelo Odluku o usvajanju Prostornog plana općine Gradačac za period 2008 - 2028. godina.

1. OPĆI I POSEBNI CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA

Radi osiguranja uslova za brže i potpunije jačanje materijalne osnove sveobuhvatnog razvoja i na toj osnovi svestranog razvoja osobnosti čovjeka kao slobodnog proizvođača i stvaratelja, daljnje humanizacije uvjeta života i rada, a polazeći od ostvarenih rezultata i ispoljenih problema u korištenju, unapređenju i zaštiti prostora, kao i istraživanja obavljenih u pripremi Plana, ustanovljeni su ciljevi prostornog uređenja.

Osnov za formiranje ciljeva razvoja općine Gradačac bazirani su na dosad usvojenim strateškim opredjeljenjima razvoja Općine i međunarodnim pravilima i preporukama koje su uređene brojnim konvencijama OUN-a, Vijeća Evrope i drugih međunarodnih tjela i to:

- Srednjoročna strategija razvoja općine Gradačac 2006 - 2011.
- Regionalna razvojna strategija Tuzlanskog kantona za period 2002 - 2004.
- Strategija razvoja BiH do 2015.
- Regionalna strategija ekonomskog razvoja za ekonomsku regiju Sjeveroistočne BiH
- Milenijumski razvojni ciljevi u BiH do 2015. (Izveštaj o humanom razvoju, 2003.)
- Konferencija OUN-a o okolišu i razvoju Rio De Žanerio 1992. (usvojena "Agenda 21")
- Konferencija u Alborgu 1994. (operacionalizacija „Agende 21“)
- Konferencija o stanovništvu i razvoju, Kairo 1995.
- Konferencija o ljudskim naseljima Habitat 2. („Habitat Agenda“), Istanbul 1996.

1.1. OPĆI CILJEVI RAZVOJA OPĆINE GRADAČAC:

Temeljno načelo prostornog razvoja je da svi ljudi, bez obzira gdje žive, imaju jednaka prava da uživaju optimalne uvjete za život i da raspoložu s temeljnim pretpostavkama za osobni i društveni razvoj.

- Prostorno uređenje je stalni proces uređivanja i izgrađivanja materijalnog okvira u kojem treba, ne samo sadašnjim nego i budućim generacijama, omogućiti ostvarivanje sve boljih uslova za život i svestrani razvoj.
- Postojeće, mnogostruke i raznovrsne razlike u dostignutom stepenu razvoja i kvalitete življenja na lokalnoj i regionalnoj razini treba stalno smanjivati, a težište prostornog uređenja staviti na njihovo postupno otklanjanje.
- Usmjeravanje razvoja naselja i ravnomjerniji razvoj cjelokupnog područja, postići uspostavljanjem funkcionalnih odnosa međuprostornih sistema s posebnim akcentom na razvoj naselja koja će vršiti ulogu razvojnih centara.
- U smislu racionalnog korištenja zemljišta prioritet treba dati razvoju turizma i poljoprivrede, a korištenje ostalog prostora usmjeriti prema društvenim prioritetima i dugoročnim interesima.
- Sukladno interesu i potrebama šire zajednice, organizaciju prostora zasnivati na očuvanju potrebnog prostora za izgradnju krupnih infrastrukturnih sistema u planskom i postplanskom razdoblju.

- Životna sredina treba da bude tretirana tako da se društveni i privredni razvoj usklade sa zakonitostima prirode i kulturnog kontinuiteta, zašto je preduvjet integralno tretiranje cjelokupne životne sredine.

1.2. POSEBNI CILJEVI RAZVOJA OPĆINE GRADAČAC

Posebne ciljeve definišemo po slijedećim oblastima:

ZEMLJIŠNA POLITIKA

Značajna komponenta usmjeravanja ukupnog razvoja i uređenja prostora je zemljišna politika. Zbog specifičnih uslova postratne obnove ta politika tek treba da se definira i implementira na osnovu utvrđene strategije dugoročne politike u toj oblasti i kroz:

- Unapređenje zemljišne politike na nivou općine Gradačac zasnivaće se na primjeni novih propisa na državnom, entitetskom i kantonalnom nivou, čiji je cilj normativno reguliranje i uvođenje tržišnog sistema u korištenju gradskog i uopšte korištenju građevinskog zemljišta sa ustrojavanjem odgovarajućih evidencija u prometu i korištenju zemljišta kao prirodnog resursa,
- Posebno je važno u kratkom roku utvrditi varijante zemljišne rente kao tržišne kategorije i na osnovu toga donijeti propise o renti kao jednom od regulatora korištenja i gazdovanja građevinskim zemljištem, a time i prostora,
- Racionalizacijom utvrditi stvarno stanje izgrađenosti na građevinskom zemljištu, te prema tom stanju planirati nova građevinska zemljišta.

POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE

- Maksimalno čuvanje površina poljoprivrednog zemljišta i njegova zaštita u što većem obimu i kvalitetu sa primjenom savremenih tehnologija u poljoprivrednoj proizvodnji.
- Podizanje kvaliteta poljoprivrednog zemljišta, naročito obradivih površina kroz razne oblike unapređenja meliorativnim, agrotehničkim i hidrotehničkim mjerama.
- Intenzivirati poljoprivrednu proizvodnju u povrtlarstvu i voćarstvu.
- Maksimalno usmjeravati novu izgradnju ili korištenje prostora u nepoljoprivredne svrhe, usmjeravati ih izvan kvalitetnih poljoprivrednih površina.
- Provesti programe uređenja i rekultivacije poljoprivrednog zemljišta.

ŠUMSKO ZEMLJIŠTE

- Pošumljavanje područja ugroženih sječom, kao i onih koja su devastirana na razne druge načine
- Težiti ozelenjavanju što većih površina na urbanom području i uz saobraćajnice.

TERMOMINERALNE I TERMALNE VODE

- Zaštititi termomineralne i termalne vode od zagađenja, te spriječiti nekontrolisano izlivanje i rasipanje.
- Valorizirati, unaprijediti i dovesti do optimalnog nivoa proizvodnju i korištenje kako postojećih, tako i potencijalnih mineralnih i termalnih voda jer imaju multiplikativno djelovanje na razvoj cjelokupne privrede Općine.

PRIVREDA

- Razmještaj i usmjerenje planiranih privrednih kapaciteta vršiti u skladu sa policentričnim modelom razvoja privrednih zona, uz uvažavanje okolinskih i drugih kriterija (napuštati sistem monofunkcionalnih privrednih zona)
- Ubrzano obnavljati još neobnovljene privredne objekte za koje je obnova racionalna i prihvatljiva i iste stavljati u funkciju
- Pridavati veći značaj prostornoj organizaciji privrednih zona, prema iskazanim potrebama privrednika kako bi se intezivirao razvoj malih i srednjih preduzeća (MSP) i time povećao nivo uposlenosti.

TURIZAM

- Jačati turističku ponudu i adekvatnih selektivnih vidova turizma baziranih na prostornoj valorizaciji uslova i mogućnosti za obogaćenje iste
- Sportski turizam: ponudu obogatiti izgradnjom novih sportskih objekata i sadržaja
- Poslovni turizam u Gradačcu, "sajamskom gradu", zahtijeva izgradnju novih zatvorenih sajamskih izložbenih prostora „paviljona“ i drugih sadržaja koji će stalno podizati nivo kvaliteta ove izložbe i stvarati uslove za razvoj poslovnog turizma.

TRGOVINA

- Razmještaj objekata i sadržaja trgovinskih radnji prilagoditi potrebama stanovništva u naseljima uspostavljene hijerarhije sistema naselja
- Omogućiti gradnju većih trgovinskih centara (TC).

UGOSTITELJSTVO

- Planirati završetak izgradnje dva započeta hotelska objekata i planirati nove sa ciljem obezbjeđenja kapaciteta od 500 do 1000 hotelskih ležaja
- Stvoriti uslove za izgradnju ostalih ugostiteljskih objekata koji će pružati usluge ishrane i smještaja disperzno raspoređene u prostoru Općine, prema iskazanim potrebama stanovništva i turističke privrede.

ZANATSTVO

- Stvoriti prostorne mogućnosti za lociranje uslužnog zanatstva unutar stambenih naselja Gradačca i drugih naseljenih mjesta Općine
- Proizvodne zanatske djelatnosti locirati unutar planiranih privrednih zona.

NASELJA

- Usmjeravanje sa podržavanjem policentričnog sistema razvoja naseljenih mjesta kao i ukupnog razvoja istih preko razvojne osovine: Modriča – Gradačac – Magistralni pravac Tuzla - Srebrenik - Brčko
- Unapređivati nasebinsku strukturu i mrežu naselja kroz povećanje stepena urbanizacije i prostorne organizacije kojom će se obezbijevati uravnotežen razvoj cjelokupnog područja Općine
- Funkcionalno diferencirani i prostorno uravnoteženi urbani centri trebaju odigrati značajniju razvojnu ulogu.

STANOVANJE

- Novu stambenu izgradnju usmjeriti na nedovoljno racionalno izgrađene, a infrastrukturno opremljene dijelove naseljenog mjesta Gradačac i većih naseljenih mjesta na prostoru Općine
- Stambenom fondu posvetiti maksimalnu pažnju i tretirati sve aktivnosti stanogradnje kao ukupnog strateškog i prostornog opredjeljenja, kojim će se nuditi više različitih mogućnosti rješavanja stambenih potreba građana, bilo da se radi o individualnoj ili kolektivnoj gradnji.

INFRASTRUKTURNI SISTEMI

SAOBRAĆAJ

- Povezivanje na adekvatan način svih prostorno-funkcionalnih cijelina tako da se pospješi ostvarivanje općih i posebnih ciljeva društveno-ekonomskog i prostornog razvoja (ekonomija, turizam, ekologija, kvalitet življenja itd.)
- Organizacija i razvoja svih vidova saobraćaja koji obezbjeđuje adekvatno funkcionisanje urbanih područja, uz minimalne gubitke vremena u transportu ljudi i roba
- Transport roba omogućiti kroz organizovanje integralnog transporta (od mjesta proizvodnje do mjesta potrošnje) što će obezbijediti veće brzine transportovanja i umjerenost ukupnih transportnih troškova i kompletnost usluga
- Na osnovu planiranog društveno-ekonomskog razvoja općine planirati razvoj lokalne putne mreže, dogradnjom i modernizacijom, odnosno obezbijediti odgovarajuću pokrivenost općine lokalnom i nekategorisanom putnom mrežom
- Javni prevoz stanovništva organizirati na bazi optimalne mreže linija, usaglašene sa linijama želja i potreba stanovništva, dužim putovanjima i optimalnog broja komfornih vozila
- Na adekvatan način izmjestiti magistralni i tranzitni saobraćaj iz urbanog područja i naseljenih područja
- Ispunjenjem postavljenih posebnih ciljeva u planskom periodu, stvorile bi se pretpostavke visokog nivoa privredne razvijenosti općine Gradačac u Tuzlanskom kantonu i Federaciji BiH
- Ozakoniti i sačuvati zaštitne pojaseve i koridore za sve saobraćajnice koje su rangirane Prostornim planom općine i Kantona.

TELEKOMUNIKACIJE

- Kontinuirano vršiti osavremenjavanje telekomunikacionih sistema i infrastrukture elektronskih medija kroz modernizaciju postojeće i izgradnju nove savremene infrastrukturne mreže i objekata
- Uključivanje u jedinstven elektronski sistem telekomunikacija na području Federacije BiH i šire
- Maksimalno stvarati uslove za uvođenje i omasovljavanje novih vrsta usluga (GSM, BIHNET, BIHPAK, Internet i drugih nama dostupnih sistema)
- Kabliranje urbanih područja gdje postoji interes građana za uvođenjem kablovske televizije.

VODOPRIVREDA

- Općina Gradačac, pored postojećih vodnih površina jezera Hazna i Vidara, ima mogućnost za formiranje novih koje bi se više namjenski koristile ne samo sa vodoprivrednog aspekta već i rekreativnog karaktera, vodeći računa da je primarna namjena ovih akumulacija zaštita od plavljenja
- Obezbijediti snabdijevanje krupnijih gradačaćkih privrednih kapaciteta tehnološkom vodom sa jezera Vidara

- Regulacija iskoristivog obalnog područja jezera Hazna i Vidara, kao i planiranih vodnih akumulacija, za potrebe turističke privrede
- Radi rješavanja aktuelnih problema vodosnabdijevanja šireg područja općine Gradačac, posebno u južnom dijelu Općine potrebno je realizirati projekat sistema vodosnabdijevanja sa izvorišta Domažić
- Radi rješavanja aktuelnih problema vodosnabdijevanja u naseljenim mjestima, gdje je situacija kritična, povećati kapacitete dovođenjem novih količina vode iz drugih najbližih izvora
- Realizacijom projekta sistema vodosnabdijevanja sa izvorišta Domažić izvršiti uvezivanje postojećih sistema za vodosnabdijevanje u jedinstven sistem s mogućnošću racionalnog korištenja raspoloživih kaptiranih voda.

ELEKTROENERGETIKA

- Dogradnja prenosne mreže i energetskih postrojenja do svih mjesta koncentracije stanovništva i privrede (naročito do novih naselja, ali i u postojećima i novim privrednim zonama).

TOPLIFIKACIJA

- Pokrenuti proces toplifikacije općinskog centra Gradačac tj. užeg urbanog područja,
- Pokrenuti proces ukidanja lokalnih kotlovnica i individualnog zagrijavanja putem konvencionalnog načina loženja u svrhu zaštite životne sredine i štednje energije,
- Započeti proces istraživanja mogućnosti gasifikacije.

DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

U ovoj oblasti potrebno je razvijati nove vidove investiranja u objekte društvene infrastrukture kroz javno-privatno ulaganje. Dugoročno posmatrajući neophodne su intervencije u svim sektorima društvene infrastrukture shodno razvoju sistema naselja, saobraćaja, privrede, demografskom razvoju stanovništva, pa se kao planski utvrđuju slijedeći ciljevi :

ZDRAVSTVO

- Povećanje korisnog prostora Banje Iliđa za minimalno 1200 m² i više
- Povećanje korisnog prostora Doma zdravlja u Gradačcu na istoj lokaciji za minimalno 1000 m²
- Unapređivanjem sistema zdravstvene zaštite organizovati mrežu područnih ambulanti u kojima će se realizirati projekat porodične medicine, sve u skladu sa prostornim normativima
- Stvarati uslove za zapošljavanje novih visokoobrazovanih medicinskih kadrova.

DJEČIJA ZAŠTITA

- Potrebno je značajno povećati obuhvat predškolskog vaspitanja i obrazovanja na području Općine, shodno uvođenju devetogodišnjeg osnovnog obrazovanja
- U naseljenim mjestima gdje je došlo ili dolazi do povećanja koncentracije stanovništva i radnih mjesta, graditi nove objekte predškolskog vaspitanja i obrazovanja. Kroz aktivne projekte koji se odnose na izgradnju objekata i sadržaja kao što su igraonice i dječija igrališta na otvorenom, u svim mjesnim zajednicama i uz postojeći objekat obdaništa u Gradačcu.
- Izgradnjom „Igraonica“ urediti mjesta gdje će najmlađi kroz zabavu i igru sticati prve obrazovne korake
- Za osoblje koje se bavi obrazovanjem, posebno predškolskim, potrebno je pokretati razne seminare i okrugle stolove sa ciljem sticanja novih saznanja i iskustva u ovoj oblasti obrazovanja i odgoja.

SOCIJALNA ZAŠTITA

- Unapređivati sistem socijalne zaštite vodeći brigu o djeci bez roditelja i potrebama starih, iznemoglih lica
- Planirati izgradnju novih objekata i prostornih sadržaja za rad i smještaj „Centra za socijalni rad“, doma za stara i napuštena lica i doma za djecu bez roditelja.

OBRAZOVNI SISTEM

- Poboljšanje stanja u oblasti obrazovanja obavezuje na stalno lobiranje kod nadležnog kantonalnog ministarstva u cilju stvaranja novih boljih uslova za obrazovni rad u školskim ustanovama
- Stvaranjem uvjeta za razvoj znanja, obrazovanja, edukacije i pristupa informacijama stvoriti okruženje koje zahtjeva napredak i razvitak
- Kontinuiranom podrškom osigurati sva četiri nivoa obrazovanja predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje
- Provoditi mjere kojima će se pokrenuti povećanje upisa učenika u osnovnom obrazovanju,
- Unapređivati prostorne kapacitete dogradnjom ili novom gradnjom i opremanjem škola tamo, gdje je potrebno prema zakonskim i prostornim normativima
- Zadržati postojeću stopu rasta upisa studenata sa područja općine Gradačac i njihovo obrazovanje po Bolonjskoj deklaraciji na univerzitetima u Federaciji BiH.

KULTURA

- Oblast kulture dići na znatno viši materijalni nivo, obezbjeđujući veće prostorne i kadrovske kvalitete
- Planirati izgradnju novih objekata za potrebe kulture, koji će se disperzno razmještati u prostoru općine Gradačac.

FIZIČKA KULTURA I SPORT

- Primjenom Zakona o sportu organizaciono ojačati ovu djelatnost i uvesti privatnu inicijativu i ulaganje u sport
- Oblast fizičke kulture i sporta dići na viši materijalni nivo od dosadašnjeg, obezbjeđujući izgradnju većeg broja kvalitetnih i standardiziranih sportskih otvorenih i zatvorenih objekata
- Planirati izgradnju novih objekata za potrebe djece najmlađeg uzrasta, a to su dječija igrališta uz objekte vrtića i unutar stambenih blokova
- Materijalno i organizaciono pomagati i razvoj novih sportova koji su u razvoju za koje postoji interes i prirodni resursi za uspješan razvoj uz određena ulaganja.

PRIRODNO NASLJEĐE

- Osigurati pravo svakog građanina na zdrav okoliš, odmor i razonodu u prirodi, u skladu sa Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima (Universal Declaration of Human Rights - UDHR) koju je usvojila Generalna skuština UN 1948. godine.
- Osigurati održivo korištenje prirodnih dobara na dobrobit sadašnjih i budućih naraštaja bez bitnog oštećivanja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njenih gradivnih elemenata.
- Očuvanje postojećeg biodiverziteta.

- Uspostava novih zaštićenih područja i u vezi s tim povećanje procenta teritorije Federacije BiH koji su pod različitim oblicima zaštite, a u skladu sa međunarodnim konvencijama i potpisanim ugovorima iz oblasti zaštite prirode.
- Razumno korištenje najvrijednijih prirodnih vrijednosti, posebno onih u zaštićenim područjima, na principima održivosti, a na dobrobit sadašnjih i budućih naraštaja, takođe, neophodno je i integriranje mjera zaštite i održivog korištenja prirode u sve relevantne sektorske i međusektorske propise, planove, programe i strategije.
- Ostali ciljevi i smjernice u skladu sa Federalnom strategijom zaštite okoliša (komponenta Federalna strategija zaštite prirode).

KULTURNO-HISTORIJSKO NASLJEĐE

Zaštita i očuvanje kulturno-povijesnog naslijeđa kroz:

- Identifikaciju i dokumentaciju
- Pravnu zaštitu graditeljske baštine
- Prostorno-plansku zaštitu
- Održavanje kulturno-historijskog naslijeđa i integralnu briga za njezino očuvanje
- Konzerviranje ili učvršćivanje historijskih građevina ili sklopova,
- Obnovu i rekonstrukciju
- Revitalizaciju
- Izgradnja cjelokupnog sistema institucija i mehanizama za zaštitu i upravljanje kulturno-historijskim naslijeđem
- Stavljanje kulturno-historijskog naslijeđa u funkciju turizma
- Stavljanje kulturno-historijskog naslijeđa u ekonomski kontekst
- Opća i specijalistička edukacija i podizanje svijesti o potrebi zaštite i vrijednosti kulturno-historijskog naslijeđa
- Jačanje međukulturalnog razumijevanja.

STANOVNIŠTVO

- Veći značaj pridavati stvaranju preduvjeta za vođenje aktivne politike oporavka i biološke reprodukcije stanovništva na prostoru općine Gradačac
- Uticati na ostanak mladih školovanih kadrova u Gradačcu otvaranjem novih radnih mjesta za mlade i boljih uslova životnog standarda
- Uticati i na ostanak stanovništva u ruralnim naseljima, kroz poboljšanje uslova življenja i kroz povećanje životnog standarda na selu.

2. PROJEKCIJA PROSTORNOG RAZVOJA

Projekcija prostornog uređenja Općine Gradačac podrazumijeva da će pojedini elementi korištenja, uređenja i razvoja u prostoru, do 2028. godine imati sljedeće karakteristike:

2.1. STANOVNIŠTVO

2.1.1. BROJČANI RAZVOJ STANOVNIŠTVA

Projekcija broja stanovnika Općine Gradačac za planski period bazirana je na rezultatima Popisa 2013. godine, te na Projekciji razvoja stanovništva koju je utvrdio Prostorni plan Tuzlanskog kantona.

Obzirom da se na osnovu podataka Federalnog zavoda za statistiku procijenjeno stanje stanovništva 2004. godine (47.652 stanovnika), a koje je iskazano u PP Tuzlanskog kantona, i procijenjeno stanje stanovništva 2008. godine (46.244 stanovnika) iz Prostorne osnove ovog Plana, u znatnoj mjeri razlikuju od rezultata Popisa 2013. (41.836 stanovnika), bilo je potrebno projekciju brojčanog razvoja stanovništva Općine Gradačac bazirati na aktuelnom stanju stanovništva za koje se uzima podataka rezultata Popisa 2013. godine.

Stoga je u pripremi Prijedloga Plana bilo neophodno izvršiti do tada korištene procjene broja stanovnika i projekcije razvoja koja slijedi iz tog parametra.

Pretpostavka je da će Projekcija brojčanog razvoja stanovništva pratiti predviđeni rast od 5%, koji je iskazan kroz PP Tuzlanskog kantona. U skladu s tim, izračunat je projicirani broj stanovnika za kraj planskog perioda, tj. do 2028. godine.

U odnosu na ovu pretpostavku, ukupan broj stanovnika za područje Općine Gradačac u 2028. godini će iznositi:

41.836¹ stanovnika

TABELA 1 - PROJEKCIJA BROJČANOG STANJA STANOVNIŠTVA OPĆINE GRADAČAC ZA PERIOD 2013-2028.

Općina	STANJE	PROJEKCIJA	
	2013.	2020.	2028.
Gradačac	41.836	42.812	43.928

IZVOR 1: PRORAČUN NOSIOCA IZRADE PP GRADAČAC

Važeća prostornoplanska dokumentacija korištena je kao baza za informatički, analitički i konceptualni tretman, ali je pri tome značajno učešće u korekcijama istih imala aktuelna informatička osnova stanja 2008 - 2016. godine. To znači da zbog posljedica rata nije primjenjiv najveći dio parametara standardnog prostornoplanerskog procesa u kontekstu kontinuiranih trendova, što se posebno odnosi na broj stanovnika po naseljenim mjestima.

¹ Prema rezultatima popisa stanovnika iz 2013. godine koji su bili dostupni u trenutku izrade prijedloga plana

Pri projekciji broja stanovnika po naseljenim mjestima u planskom periodu, a u cilju utvrđivanja sistema naseljenih mjesta i utvrđivanja urbanih područja, izvršena je analiza prostorno funkcionalnih parametara na nivou općine Gradačac, nakon čega je sačinjen sistem naseljenih mjesta općine Gradačac, zasnovan na policentričnom sistemu naselja.

Statistički podaci o broju naseljenih mjesta, te njihovim granicama, zakonski su i jedini validni osnov za sve naredne radnje na projekciji razvoja sistema naselja, te je u skladu sa tom činjenicom, izvršena identifikacija prostorno – funkcionalnih cjelina, koje se sintetiziraju na nivou naseljenog mjesta i gravitirajućeg prostora. Bitno je naglasiti da su dosadašnje faze izrade ovog Plana upućivale na formiranje novih naseljenih mjesta i izmjene teritorijalnog ustrojstva, što Nosioc pripreme Plana nije podržao, te je u Prijedlogu Plana traženo da se teritorijalno ustrojstvo, broj i nazivi naseljenih mjesta usklade sa važećom statistikom.

Veliku dozu rezerve pri odabiru metode i parametara projekcije broja stanovnika formiraju sljedeće činjenice:

- limitiranost primjene proračunatih trendova razvoja stanovništva u prijeratnom periodu zbog odsustva komparativnih mogućnosti prijašnjeg i sadašnjeg društvenoekonomskog ustrojstva
- neizvjesnost projiciranja razvojnih trendova u planskom periodu izazvana konfuznom političkom i društvenoekonomskom situacijom.

Tako je i za pojedinačna naseljena mjesta usvojen linearni porast stanovništva od 5% do kraja planskog perioda, kako je Prostornim planom Tuzlanskog kantona određeno za cijelu općinu.

Na osnovu navedenih elemenata utvrđuju se projekcije brojčanog rasta stanovništva po naseljenim mjestima u općini Gradačac.

TABELA 2 - PROJEKCIJA PROSTORNE DISTRIBUCIJE I BROJČANOG RASTA STANOVNIŠTVA PO NASELJENIM MJESTIMA²

Naseljeno mjesto	STANJE	PROJEKCIJA	
	2013.	2020.	2028.
Avramovina	25	26	26
Biberovo Polje	771	789	810
Blaževac	≤10	≤10	≤10
Donja Međiđa	1.445	1.479	1.517
Donja Tramošnica	22	23	23
Donje Krečane	30	31	32
Donje Ledenice	720	737	756
Donji Lukavac	870	890	914
Donji Skugrić	54	55	57
Gajevi	26	27	27
Gornja Međiđa	1.475	1.509	1.549
Gornja Tramošnica	72	74	76
Gornje Krečane	≤10	≤10	≤10
Gornje Ledenice	487	498	511

² Prema rezultatima popisa stanovnika iz 2013. godine koji su bili dostupni u trenutku izrade prijedloga plana

Naseljeno mjesto	STANJE	PROJEKCIJA	
	2013.	2020.	2028.
Gornji Lukavac	1.427	1.460	1.498
Gradačac	13.474	13.788	14.148
Hrgovi Donji	448	458	470
Jasenica	227	232	238
Jelovče Selo	1.456	1.490	1.529
Kerep	980	1.003	1.029
Mionica	5.651	5.783	5.934
Novalići	451	462	474
Porebrice	70	72	74
Rajska	1.011	1.035	1.062
Samarevac	-	-	-
Sibovac	1.030	1.054	1.082
Srnice Donje	432	442	454
Srnice Gornje	933	955	980
Turić	397	406	417
Vida	2.001	2.048	2.101
Vučkovci	2.820	2.886	2.961
Zelinja Donja	1.621	1.659	1.702
Zelinja Gornja	-	-	-
Zelinja Srednja	1.402	1.435	1.472
Σ	41.836	42.812	43.928

IZVOR 1: FEDERALNI ZAVOD ZA STATISTIKU - REZULTATI POPISA 2013 GODINE DOSTUPNI U TRENUTKU IZRADE PRIJEDLOGA PLANA

IZVOR 2: PROJEKCIJA NOSIOCA IZRADE PP GRADAČAC

Naseljena mjesta za koja se može konstatovati da atrofiraju i u planskom periodu su Avramovina, Blaževac, Donja Tramošnica, Donje Krečane, Gornje Krečane, Gajevi, Samarevac i Zelinja Gornja.

2.1.2. STAROSNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA

Prirodno kretanje, prirodni razvoj, promjena vitalnih karakteristika stanovništva je od najvećeg značaja za demografski razvoj u području općine Gradačac. U analizi dosadašnjeg demografskog razvoja, obrađenog u „Prostornoj osnovi“ konstatovano je da su se vitalni elementi razvoja stanovništva na općini Gradačac drastično promijenili u odnosu na popisne pokazatelje iz 1991. godine.

Došlo je do porasta mortaliteta i pada nataliteta, mada u nešto blažem obimu nego što je to u većem broju općina u Tuzlanskom kantonu i Federaciji BiH.

Činjenica je da je prirodni priraštaj stanovništva u općini Gradačac još uvijek na zadovoljavajućem nivou, a stopa mortaliteta se stabilizovala sa trendom smanjenja i upućuje na to da se u planskom periodu može projicirati sa većom dozom optimizma.

Na osnovu navedenih ocjena, projekcija kretanja vitalnih karakteristika stanovništva u planskom periodu temelji se na pretpostavkama:

- da će se tendencije pada nataliteta do 2015. godine stabilizirati i da će do 2020. godine ostvarivati blagi rast, da bi nakon toga do 2025. godine došlo do značajnog porasta stope, a porast bi se trebao povećavati sve do 2028. godine,
- da će stope mortaliteta biti usporene i da će se stabilizovati do 2015. godine, da bi ta stopa opadala i 2025. godine,
- spor tempo rješavanja statusa izbjeglih i raseljenih lica kao i doseljavanje sa područja drugih općina u narednom planskom periodu, uticat će na to da se može očekivati i dalji njihov ostanak na području općine Gradačac i da sa njima treba računati kao sa stalnim domicilnim stanovništvom,
- da će se u planskom periodu realizirati više značajnih infrastrukturnih i privrednih projekata što će privući kvalifikovanu radnu snagu iz drugih područja i dovesti do redistribucije dijela stanovništva unutar općine Gradačac.

TABELA 3 - PROJEKCIJA STAROSNE STRUKTURE STANOVNIŠTVA 2015, 2020. I 2028. GODINE

Godina	Starosna struktura stanovništva			
		0 - 14 god.	15 - 64	65 i više
2015.	42.112	7.328	29.731	5.053
2020.	42.812	7.449	30.226	5.137
2028.	43.928	7.643	31.014	5.315

IZVOR 3: PRORAČUN NOSIOCA IZRADE PP GRADAČAC

U starosnoj strukturi stanovništva općine Gradačac u pojedinim naseljenim mjestima posebno će doći do značajnijih strukturnih promjena stanovništva, ali broj stanovnika u pojedinim starosnim grupama biće veći od onog koji je procijenjen za 2015.godinu.

Datom projekcijom starosne strukture može se zaključiti da će do kraja planskog perioda doći do povećanja cjelokupnog stanovništva u odnosu na 2013. godinu za 2.092 stanovnika ili 5%. Posebno će doći do povećanja strukture radno sposobnog stanovništva, što znači da će pritisak za novim radnim mjestima porasti. Starosna grupa mladih će također pokazivati trend rasta što je posebno važno za obezbjeđivanje boljih uslova za školovanje u većim naseljenim mjestima. Starija grupa stanovništva u projekciji se stabilizira, ali je njen broj i dalje toliko velik da se u planskom periodu mora planirati veća socijalna i materijalna briga društva o ovoj starosnoj strukturi.

2.1.3. GUSTINA NASELJENOSTI

Gustina naseljenosti u odnosu na planirani broj stanovnika će iznositi 2,04 st/ha, što se još uvijek smatra niskom naseljenošću. Neto gustina naseljenosti, koja tretira raspored stanovništva u urbanim naseljima je intenzivnija, te će iznositi 11,78 st/ha.

Bruto gustina naseljenosti 2,04 st/ha ili 204,21 st/km²
(broj stanovnika / ha i km²)

Neto gustina naseljenosti 16,04 st/ha
(broj stanovnika / ha građevinskog zemljišta).

2.1.4. DOMAĆINSTVA

Podlogu za planiranje i usmjeravanje niza aktivnosti u prostoru značajno čini i procjena broja domaćinstava na području općine Gradačac. Domaćinstvo, kao osnovna demografsko - prostorna jedinica, na prostoru općine Gradačac prema rezultatima Popisu iz 2013. godine čini 11.968 domaćinstava sa prosječnim brojem članova od 3,5 po domaćinstvu.

TABELA 4 - PROJEKCIJA RAZVOJA DOMAĆINSTAVA U OPĆINI GRADAČAC

Općina	STANJE		PROJEKCIJA			
	2013.		2020.		2028.	
	Broj domaćinstava	Članova po domaćinstvu	Broj domaćinstava	Članova po domaćinstvu	Broj domaćinstava	Članova po domaćinstvu
Gradačac	11.968	3,5	12.973	3,3	13.727	3,2

IZVOR 4: PRORAČUN NOSIOCA IZRADE PLANA

Preuzimajući opredjeljenja PP Tuzlanskog kantona, na kraju planskog perioda prosječno domaćinstvo u Općini Gradačac će iznasti 3,2 člana, što će u konačnici dovesti do 13.727 domaćinstava.

2.2. SISTEM NASELJENIH MJESTA I HIJERARHIJA CENTARA

2.2.1. SISTEM NASELJA

Polazeći od potvrđenog teritorijalnog ustrojstva općine Gradačac, granica naseljenih mjesta, stanja mreže naselja, utvrđenih ciljeva i prostorno-razvojnih smjernica, kao i projekcija privrednog razvoja, formiran je temeljni princip prostorne organizacije nasebinske strukture u općini Gradačac baziran na policentričnom modelu razvoja.

Centralno mjesto u razvoju sistema naselja, a time i razvoju Općine, imat će općinski centar (naseljeno mjesto) Gradačac, a ostali centri treba da čine prostorno uravnotežen i međusobno infrastrukturno povezan sistem u jednu cjelovitu prostornu organizaciju.

Sistem centra u policentričnom modelu diferenciran je i hijerarhijski strukturiran na: centar I nivoa (općinski centar), centre II nivoa (sekundarni centri), centre III nivoa (tercijarni centri) i ostala naselja koja ne zadovoljavaju ni jedan kriterij kategorizacije, ali imaju neke naseljske funkcije kao centri naseljenih mjesta i sela.

Sekundarni i tercijarni centri su komplementarni u smislu razvoja funkcija prema uspostavljenim nivoima i komparativnim prednostima. Izgradnja novih cestovnih pravaca i rekonstrukcija postojećih cesta treba da integrišu sve nivoe naseljskih centara u Općini u jedinstven policentrični sistem, kako bi pojedine razvojne funkcije bile dostupne svim stanovnicima gravitirajućih područja, što je jedna od osnovnih smjernica evropskih direktiva prostornog razvoja.

Najznačajniju ulogu u uspostavi planiranog sistema naselja i razvoj policentričnog modela treba da ostvari općinski centar (Gradačac) na bazi međusobne komplementarnosti. Neophodno je uvažavati prednosti koje kategorisana naselja pružaju u specijalizaciji njihovih funkcija: industriji (proizvodnji), turizmu, stanovanju i drugim djelatnostima pa i onom osnovnom ostvarivanju potreba iz domena društvene infrastrukture.

Manja razvojna žarišta (sekundarni i tercijarni centri) treba da odigraju značajnu ulogu u teritorijalnom širenju i eventualnom procesu urbanizacije i da ubrzaju strukturalni preobražaj seoskog naselja.

Uravnotežen policentričan sistem kroz razvoj centara naselja različitog nivoa i razvijenosti seoskih naselja djelovao bi na ujednačavanje uslova života, što bi stimuliralo poduzetnike ili privrednike da se usmjere na intezivan razvoj poljoprivredne proizvodnje, otvaranje malih proizvodnih pogona, te razvoj proizvodnje u okviru seoskih domaćinstava i slično.

Tako bi centri različitih nivoa vremenom (u planskom periodu) popravili svoja urbana obilježja, a njihov gravitacioni uticaj bi se povećavao i obezbjeđivao da se djelatnosti društvene infrastrukture disperzno razvijaju u prostoru Općine i tako postanu dostupne cjelokupnoj populaciji općinskog područja.

Model ekonomskog razvoja, posebno nakon priključenja BiH Evropskoj uniji, u drugoj polovici planskog perioda, zahtijeva egzaktno međusobno usaglašavanje svih činilaca (subjekata) korištenja prostora i usmjeravanja ukupnog razvoja općine.

To podrazumijeva investiranje u privredu, saobraćajnu infrastrukturu (primarnu) i druge kapitalne objekte koji će omogućiti razvoj cjelokupnog planiranog sistema naselja na području Općine, a time i Tuzlanskog kantona.

Planom je utvrđen sistem centara naselja koji omogućavaju policentričan sistem i ravnomjeran razvoj Općine.

Razvoj ovih centara bi omogućio uravnoteženiju mrežu naselja, ravnomjerniji razvoj Općine, a istovremeno bi rasteretio centar Općine od velikog mehaničkog priliva stanovništva. Sistem naselja utvrđen je na osnovu analize postojećeg stanja i utvrđenih kriterija.

Kriteriji na osnovu kojih su utvrđeni nivoa centara su sljedeći:

- da naselje ima stalni rast broja stanovnika za duži vremenski period,
- da naselje ima odgovarajuće sadržaje društvene infrastrukture,
- da naselje ima dobru saobraćajnu povezanost sa okruženjem i širim područjem.

Planom su utvrđeni sljedeći centri:

TABELA 5 - HIJERARHIJA CENTARA

Primarni centar	Sekundarni centri	Tercijarni centri
Gradačac	Vučkovci Donja Međiđa Vida Zelinja Donja Mionica Donji Lukavac	Gornji Lukavac Rajska Zelinja Srednja Jelovče Selo Gornja Međiđa Kerep Biberovo Polje Srnice Gornje Srnice Donje

Kao centar I nivoa - primarni centar utvrđen je grad Gradačac, subregionalni i općinski centar.

Kao centri II nivoa - sekundarni centar utvrđuju se naselja: Vučkovci, Donja Međiđa, Vida, Zelinja Donja, Mionica i Donji Lukavac. Ova naselja zadovoljavaju sva tri kriterija za utvrđivanje centra gravitacionog područja.

Kao centri III nivoa - tercijarni centri utvrđena su naselja : Gornji Lukavac, Rajska, Zelinja Srednja, Jelovče Selo, Gornja Međiđa, Kerep, Biberovo Polje, Srnice Gornje, Srnice Donje.

Ostala naseljena mjesta ne zadovoljavaju kriterije kojima se utvrđuju centri prethodnih nivoa.

Sekundarni centri imaju ulogu društveno – opslužnih centara, u kojima se i zadovoljavaju određene potrebe stanovnika gravitacionog područja, a koje su društvenog (socijalnog, zdravstvenog, obrazovnog, kulturnog) i ekonomskog karaktera.

2.2.2. MAKRO PROSTORNA GRUPISANOST I GRAVITACIONA PODRUČJA

Demoprostornom analizom utvrđene su prostorni međuodnosi centara naseljenih mjesta u pojavnim oblicima gravitacije, dominacije, preklapanja, kontinuiteta i diskontinuiteta ili izrazite periferne odvojenosti. Krajnji rezultat ove analize predstavljaju grupacije naseljenih mjesta u čijim centrima bi se planskim intervencijama u segmentu društvene infrastrukture omogućio ravnomjeran razvoj svih dijelova Općine.

TABELA 6 - PROSTORNE GRUPACIJE

Prostorne grupacije	Naseljena mjesta	Broj stanovnika 2013.	Broj stanovnika 2028.
1.	Gradačac	13.474	14.148
	Donje Ledenice	720	756
	Gornje Ledenice	487	511
	Sibovac	1.030	1.082
	Ukupno grupacija br 1.	15.711	16.497
2.	Mionica	5.651	5.934
	Ukupno grupacija br 2.	5.651	5.934
3.	Vida	2.001	2.101
	Gornji Lukavac	1.427	1.498
	Rajska	1.011	1.062
	Novalići	451	474
	Ukupno grupacija br 3.	4.890	5.135
4.	Mionica (dio)	397	417
	Avramovina	25	26
	Ukupno grupacija br 4.	422	443
5.	Donji Lukavac	870	914
	Kerep	980	1.029
	Ukupno grupacija br 5.	1.850	1.943
6.	Vučkovci	2.820	2.961
	Hrgovi Donji	448	470
	Ukupno grupacija br 6.	3.268	3.431

7.	Zelinja Donja	1.621	1.702
	Zelinja Srednja	1.402	1.472
	Jelovče Selo	1.456	1.529
	Ukupno grupacija br 7.	4.479	4.703
8.	Donja Međiđa	1.445	1.517
	Gornja Međiđa	1.475	1.549
	Ukupno grupacija br 8.	2.920	3.066
9.	Srnice Donje	432	454
	Srnice Gornje	933	980
	Biberovo Polje	771	810
	Ukupno grupacija br 9.	2.136	2.244

Ostala naselja ne ulaze u makroprostorne cjeline ili su smješteni na samim rubovima ocijenjenog gravitacionog uticaja pojedine grupacije.

Grupacija 1 - sačinjavaju je naseljena mjesta Gradačac, Sibovac, Donje Lednice i Gornje Lednice. Dominantni centar ove grupacije predstavlja naseljeno mjesto Gradačac koji svojim demoprostornim potencijalom "usisava" stanovništvo navedenih naselja, što se naročito ogleda u negativnim trendovima ovih naselja za razliku od naseljenog mjesta Gradačac koji ima izrazito pozitivne trendove rasta broja stanovnika.

Grupacija 2 - ovu grupaciju sačinjava naseljeno mjesto Mionica koja je formirana iz više manjih naseljenih mjesta (Gornja i Donja Tramošnica, Samarevac). Iako ova grupacija koju sačinjava samo jedno novoformirano mjesto ima manji broj stanovnika za razliku od drugih grupacija, opravdanje u njenom formiranju nalazimo u značajnim geomorfološkim, saobraćanim i gravitacionim potencijalima uzimajući u obzir činjenicu da gotovo čitava Grupacija 4 gravitira prema ovoj Grupaciji.

Grupacija 3 - ovu grupaciju sačinjavaju naseljena mjesta Vida, Novalići, Rajska i Gornji Lukavac. Centar ove grupacije predstavlja naseljeno mjesto Vida sa primarnim zadatkom rasterećenja gravitacionog pritiska na naseljeno mjesto Gradačac formiranjem adekvatne društvene infrastrukture za potrebe stanovništva i naselja koji sačinjavaju ovu grupaciju.

Grupacija 4 - koju sačinjavaju naseljena mjesta Avramovina i Mionica (dio). Grupacija je formirana iz razloga približavanja sadržaja društvene infrastrukture perifernim naseljenim mjestima.

Grupacija 5 - ovu grupaciju sačinjavaju naseljena mjesta Donji Lukavac i Kerep sa centrom grupacije u Donjem Lukavcu kao naseljenom mjestu sa značajnijim gravitacionim utjecajem.

Grupacija 6 - ovu grupaciju sačinjavaju naseljena mjesta Vučkovci i Hrgovi Donji sa centrom grupacije u Vučkovcima čiji demografski potencijal, pozitivni trendovi priraštaja broja stanovnika, te sadržaji društvene infrastrukture predstavljaju ključne faktore pri odбору centra grupacije.

Grupacija 7 - ovu grupaciju sačinjavaju naseljena mjesta Zelinja Srednja, Zelinja Donja i Jelovče Selo predstavlja logičnu cjelinu povezanu komunikacijama u dolini Zelinjske rijeke sa centrom grupacije u Zelinji Donjoj.

Grupacija 8 - predstavlja grupaciju kojoj pripadaju dva naseljena mjesta Gornja Međiđa i Donja Međiđa. Zbog svog položaja i sadržaja društvene infrastrukture kao centar grupacije inaugurisano je naseljeno mjesto Donja Međiđa.

Grupacija 9 - sačinjavaju naseljena mjesta Biberovo Polje, Srnice Gornje i Srnice Donje. Karakteristika ove grupacije ogleda se u činjenici da naseljeno mjesto Srnice Donje posjeduje veći stepen opremljenosti društvenom infrastrukturom od ostalih naseljenih mjesta. Međutim, uzimajući u obzir negativne stope rasta stanovništva u naseljenom mjestu Srnice Donje i daleko veći demografski potencijal i pozitivnu stopu rasta broja stanovnika naseljenog mjesta Srnice Gornje ovim planom se inauguriše kao centar grupacije naseljeno mjesto Srnice Gornje. Planom se sugerije usmjereno razvijanje društvene infrastrukture u naseljenom mjestu Srnice Gornje.

U planskom periodu lokalna zajednica treba populacijski i funkcionalno jačati sadašnje i buduće centre gravitacijskih područja. U ovim centrima treba razvijati funkcije na bazi prirodnih i stvorenih uslova. Da bi prostorno-vremenski približili sadržaje društvene infrastrukture stanovništvu unutar gravitacijskog područja u centrima II nivoa je potrebno, ako ne već postoji, planirati matičnu osnovnu školu, zdravstvenu ambulantu, apoteku, društveni dom sa univerzalnom salom za kulturne aktivnosti, ispostavu pošte, banke, policijske stanice, dječijeg vrtića, otvorenih i zatvorenih sportskih objekata, uslove za pružanje zanatskih usluga, trgovine za svakodnevne i povremene potrebe i sadržaje različitih ugostiteljskih objekata.

U centrima III nivoa, a radi se u većini slučajeva o naseljenim mjestima do 1.000 stanovnika i u istim je obavezno planiranje područne škole, zdravstvene ambulante, ispostave pošte, banke, zanatskih usluga, trgovine i ugostiteljstva.

Izgradnjom navedenih centralnih sadržaja i društvene infrastrukture smanjila bi se razlika u životnom standardu stanovnika ruralnih i naselja urbanog karaktera, te bi se uspostavio policentričan sistem razvoja.

2.3. URBANA I VANURBANA PODRUČJA

Najznačajniji operativni rezultat prostornog plana jeste artikulirana prostorna distribucija površinskih formata urbanih područja i građevinskih zemljišta izvan urbanih područja. To su prostori u kojima stanovništvo suštinski stanuje i radi, uz zadovoljenje svih ostalih individualnih i zajedničkih potreba.

Genezu nastanka i razvoja naseobina, u pravilu, karakterizira prilagođavanje njihovog procesa organskog rasta lokalnim, prirodnim uvjetima. Nivo odlučivanja i izvršenja tih procesa jeste individualni – porodični. Međutim, porastom broja stanovnika pojavljuje se potreba za prostornom ekspanzijom naseobina.

Bez obzira na racionalnost individualnog – porodičnog korištenja i organizacije prostora, ova ekspanzija je ipak rezultat spontanog procesa, bez dugoročnog sagledavanja brojnih negativnih posljedica.

Negativne posljedice su najizraženije u neadekvatnoj potrošnji prostora, te prevelikoj raštrkanost stambenih sadržaja, koja rezultira manjkom racionalizacije ili nemogućnošću obezbjeđenja adekvatne komunalne infrastrukture.

Planska stručna artikulacija i dimenzioniranje prostornih formata nastambi je neophodna intervencija, višeznačno korisna za pojedinačne korisnike i općinsku zajednicu u cjelini.

Osnovni kriterij za utvrđivanje obuhvata prostornih formata urbanih područja, predstavlja uvažavanje aktualne izgrađenosti, a koja je identificirana uz pomoć ortofoto snimaka i terenskim snimanjem postojećeg stanja, te drugim dostupnim dokumentima analitičko – dokumentacione osnove, a koji su za cilj imali utvrđivanje postojeće namjene zemljišta i projiciranje budućeg načina korištenja namjene zemljišta. Rezultat primjene ovih kriterija se očitava u proširenju i promjeni smjera širenja nekih prethodnih formata, a posebno inaugurisanjem novih prostornih formata urbanih područja, koji su odraz realnog stanja i naročito razvojne politike općine Gradačac.

Temeljeno na prethodnom, u općini Gradačac se utvrđuje 21 urbano područje, uključujući i urbano područje grada Gradačca. U odnosu na Prostorni plan Tuzlanskog kantona 2005 – 2025. godine, zadržan je ukupan broj urbanih područja, dok su same granice nešto izmijenjene, kako bi pratile katastarske podloge, stanje trenutne izgrađenosti prostora i planirana proširenja građevinskog zemljišta, odnosno, prostora za daljnji, intenzivni razvoj.

Tabelarni pregled strukturiranosti prostornih formata urbanih područja koji odražavaju matricu sistema naselja, omogućava uvid u prostornu distribuciju, populacijske i površinske kapacitete istih.

Indikativna je izuzetna heterogenost veličinskih obuhvata i gustine naseljenosti po urbanim područjima i građevinskim zemljištima. To znači da su u sklopu tih prostornih formata obuhvaćene i površine koje nisu u funkciji građenja, a to su dominantno poljoprivredna zemljišta.

Urbana područja općine, osim urbanog područja Gradačac, gotovo u cjelosti imaju utvrđen režim građenja IV stepena. Dijelovi urbanih područja imaju utvrđen I stepen građenja (privredne zone unutar urbanih područja, zone sporta i rekreacije unutar urbanih područja i druga područja za koja je potrebno

izraditi detaljnu provedbenu dokumentaciju ili je ona već izrađena i potrebno je primjenjivati u planskom periodu).

Granice urbanih područja daju se opisno, kao i centroidima koordinata.

Urbano područje Avramovina počinje na sjeveru u području naselja Lukići, ispod vodotoka Briježnica, sa desne strane lokalne saobraćajnice L 09 (Mionica Centar/Skladiste "Badzo"/M 208 (M 14.1) - Kamberi - Grabov Gaj - Avramovina - M 113 (M 1.8) - D.Hrgovi), koju prati prema jugu i koti 172,0, ispod koje skreće na zapad prateći nekategorisanu saobraćajnicu u dužini od cca 450 m. Obuhvat skreće u pravcu sjeveroistoka i sjevera lijevom stranom sobaraćajnice L 09, prateći saobraćajnicu ispod kote Drijenci, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Biberovo Polje počinje sa desne strane Poljanske rijeke, ispod kote Bjelike, odlazi na jugozapad prolazeći povremeni vodotok i mjesna groblja i spušta se sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 24 (D. Međiđa/Skola/L 01 - Buk - Biberovo Polje/L 02). Odatle skreće u pravcu jugozapada, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 02 (G.Srnice - raskrsnica sa R 302 (R 460) - Biberovo polje - Dzakule), kojom dalje nastavlja na istok, do lokaliteta starog islamskog groblja, odakle skreće naglo na jug, sve do Đakulske rijeke, koju ne prelazi, već je prati na istok, sve do susreta rijeke sa lokalnom saobraćajnicom L 02, odakle skreće na sjeverozapad, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Donji Lukavac počinje kod naselja Tufekčije na sjeveru, odakle ide na zapad, do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 10 (Mahmut Mahala/L 08/raskrsnica za Tufekcije - Tufekcije - Avdici/M 209 (R 462)), koju kratko prati, a potom skreće na jugozapad obilazeći kotu Selišta, sve do susreta sa magistralnom saobraćajnicom M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac – Slatina, koju prelazi kod naselja Džinovići i ide sa desne lijeve strane magistralnog puta na jug, prateći desnu obalu vodotoka Lukavac do kojeg na krajnjem jugu dolazi i prelazi preko njega prema sjeveroistoku. Tada se vraća na desnu stranu magistralnog puta M 1.9 (R 462), ispod kote Planina i odlazi na sjever, prateći desnu stranu magistralnog puta, te u naselju Donji Lukavac skreće na istok, prelazi vodotok Vitezovac i skreće na sjever prema naselju Mahmut Mahala. U naselju Mahmut Mahala skreće prema istoku, obilazeći naselje, sve do naselja Gluhe, kada počinje skretati prema sjeveru, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 08 (Mahmut Mahala/M 209(R 462) - Gluhe - Brdo/L 09) koju prelazi i nastavlja na zapad ispod kote Namet, sve do kote 231 m.n.v. Torić i naselja Kukuruzi, gdje skreće prema sjeveru i naselju Tufekčije, prelazi rijeku Mionicu, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Gornji Lukavac počinje kod naselja Zmajevac na sjeveru i izvorišta Zmajevac, odakle odlazi na zapad prema naselju Okići, dolazi do lokalne saobraćajnice L 07 (Svirac/"Enterijer" - Rijeka - G.Lukavac/Centar - M 209(R 462)/relej), koju prelazi i kratko prati, te nastavlja na istok, prelazi preko vodotoka Hasanbašićka voda, te prati dio granice urbanog područja Vida na zapad, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 05 (Vida I/Tocak - Lukavac G./Kamenik - D.Krecane - Rajska - Jasenica/Stara skola), koju prelazi i kratko odlazi prema zapadu, da bi ispod kote Rovine naglo skrenula prema jugozapadu, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 05, koju kratko prati, te nakon raskrsnice sa lokalnom saobraćajnicom L 04 (Kerep/R 352 (R 465a)/Mlin - Toke - Custe - G.Lukavac/Hasanbasici/L 05) nastavlja na jug lijevom stranom od L 04 prateći naselje Hasanbašići, sve do naselja Ganići, gdje prati prirodan oblik terena ispod kote 256 m.n.v. Hrastić, te odlazi na istok, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 04, sve do naselja Delići, odakle skreće prema kori Mujanov mezar, obilazi kotu 200

m.n.v. ispod Mujanovog mezara, ponovo prelazi preko L 04 i ispod kote Kolufe skreće na jug prema naselju Bajramovići, koje obilazi, te se vraća ponovno na sjever, prelazi opet preko L 04, prelazi vodotok Lukavac, u čijoj neposrednoj blizini skreće na istok, prema vodotoku Duboki potok, od kojeg skreće na sjever preko kote Polom, nastavlja na sjever, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 07, nakon čega nastavlja na sjeverozapad, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Gradačac počinje sa lijeve strane magistralnog puta M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac – Slatina, iznad naselja Gornje Bare i istoimene planirane privredne zone, odakle skreće na jugozapad, prelazi prugu Gradačac – Modriča, skreće prema jugozapadu, te prati planiranu trasu magistralne saobraćajnice Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), sve do naseljenog mjesta Donji Skugrić, gdje skreće kratko prema sjeveru i ispod kote Luke naglo skreće na jugozapad, te prelazi planiranu magistralnu saobraćajnicu Gradačac – Modriča – Gudarevica (spoj na M 113), odakle nastavlja na jugoistok trasom magistralne saobraćajnice M 208 (M 14.1) – Granica entiteta (Modriča) – Gradačac – Mionica – granica entiteta – Pelagićevo, sve do odvojka nekategorisane saobraćajnice za naselje Duge njive, koje obilazi i nakon cca 0,5 km skreće prema jugu i naselju Mehmedovići, koje obilazi, nastavlja ispod kote 165 m.n.v. prema naseljenom mjestu Vida u kojem dolazi do spoja sa lokalnom saobraćajnicom L 06 (Vida I/Dzamija/L 05 - Dzidica Brdo - Novalici/Centar - L 05/D.Krecane), koju prelazi i odatle nastavlja na istok, prateći većim dijelom sjevernu granicu urbanog područja Vida, te na spoju sa lokalnom saobraćajnicom L 06 skreće prema jugoistoku, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 07 (Svirac/"Enterijer" - Rijeka - G.Lukavac/Centar - M 209(R 462)/relej) i ide dalje na jugoistok prema naselju Mejrimići, preko kote 174 m.n.v., od koje skreće na istok i prati prirodni pad terena ispod Mejrimića, dolazi do magistralne saobraćajnice M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac – Slatina, koju prelazi i kratko se pruža na istok, da bi naglo skrenula na sjever, sve do starog islamskog groblja, odakle se dalje pruža na istok, te lijevom obalom Gradašnice se spušta na jug sve do naselja Maštovići, prelazi Gradašnicu, ide na istok i u blizini kote 218 m.n.v. skreće kratko na sjever, da bi nastavila dalje na istok, sve do susreta sa magistralnom saobraćajnicom M 208 (M 14.1) – Granica entiteta (Modriča) – Gradačac – Mionica – granica entiteta – Pelagićevo, koju prelazi i skreće na sjever, prelazi preko Bagdala sve do susreta sa planiranom regionalnom saobraćajnicom Donji Lukavac – Džinovići – Humke – Drnik – Ahmetaši – Bagdale – Ilovac – Škorići – TS, koju prelazi i kratko prati na zapad, te naglo skreće prema naselju Mujići na sjever, sve do kote 185 m.n.v., odakle blago savija prema koti Karača i dalje na sjever, obilazi kotu prema naselju Hasukići, prelazi planiranu magistralnu saobraćajnicu Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), kratko idući dalje na sjever lokalnom saobraćajnicom L 12 (Mionica I/M 208 (M 14.1) Ahmetasi - Topalovici - Osoji - R 301 (R 462)), te kada L 12 skreće naglo u lijevo, granica nastavlja dalje na sjever, prelazi istočni lateralni kanal i regionalnu saobraćajnicu R 351 (R 463) - R 351 (R 463) Granica entiteta (Obudovac) – Gradacac, odakle prati na sjeverozapad granicu privredne zone Beglučište, sve do spoja sa magistralnom saobraćajnicom M 1.9 (R 462), sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Hrgovi Donji počinje na sjeveru na spoju sa lokalnom saobraćajnicom L 09 (Mionica Centar/Skladiste "Badzo"/M 208 (M 14.1) - Kamberi - Grabov Gaj - Avramovina - M 113 (M 1.8) - D.Hrgovi), koju prati na sjeverozapad, sve do područja iznad naselja Gornja Mahala, odakle skreće na jugozapad, prema koti 134,2 m.n.v., prelazi vodotok Vučkovac i nastavlja dalje na zapad cca 660 m, odakle skreće na jug, obilazi naselje Jakeši, sve do susreta sa povremenim vodotokom odakle skreće na zapad, sve do susreta sa granicom urbanog područja Vučkovci, čiju istočnu granicu prati, do susreta sa regionalnom saobraćajnicom R 302 (R 460) - R 302 (R 460) Hrgovi Donji - Srnice – Bukva, koju prelazi

i odlazi na istok ispod kote Mekote, obilazi dijelove naseljenog mjesta Hrgovi Donji, te naglo skreće na jug preko kote Mekote, sve do susreta sa magistralnom saobraćajnicom M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac – Slatina, koju i kratko prati, da bi nastavila naglo na jugoistok prateći lijevu obalu vodotoka Mala Tinja, te prije susreta sa željezničkom prugom Tuzla – Brčko skreće na kratko na istok, te se potom tokom vodotoka Male Tinje penje prema sjeveru, sve do vodotoka Vučkovac kojeg prelazi i odlazi preko kote Travnjaci dalje na istok, do susreta sa nekategorisanom saobraćajnicom, odakle skreće na sjever prema naselju Donja Mahala, kojeg obuhvata i prije susreta sa povremenim vodotokom skrećena zapad, prelazi magistralnu saobraćajnicu M 113(M 1.8) – gradačac – Brčko Distrikt – Hrgovi Donji – Ormanica, te nastavlja na zapad sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Jelovče Selo počinje na sjeveru na susretu vodotoka Rajska i lokalne saobraćajnice L 22 (Toke/Dzamija/L 04 - Jelovce Selo/Kostrec/L 19), odakle ide na zapad, kotom 200 m.n.v., te se na susretu sa nekategorisanom saobraćajnicom iz pravca sjevera spušta prema jugu, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 19 (Kerep/R 352 (R 465a) - Jelovce Selo/Centar/ - Lipica - bandera - jasenica/L 05), koju djelomično prati, te kod susreta sa nekategoriranom saobraćajnicom iz pravca sjevera, prelazi L 19 i nastavlja na jug, obilazeći naselje Golaći, sve do susreta sa granicom urbanog područja Zelinja Donja, čiju istočnu granicu prati i na susretu sa vodotokom Zelinjska rijeka odlazi na zapad, prateći najvećim dijelom Zelinjsku rijeku, te na susretu vodotoka i regionalne saobraćajnice R 352 (R 465a) - R 352 (R 465a) Granica entiteta - Kerep - spoj sa M 209, počinje pratiti regionalnu saobraćajnicu, koju nakon cca 680 m prelazi i nastavlja na sjever, prateći prirodni teren prema naselju Udvinici, dolazi do lokalne saobraćajnice L 19 (Kerep/R 352 (R 465a) - Jelovce Selo/Centar/ - Lipica - bandera - jasenica/L 05), prelazi je i kratko prati, da bi dalje nastavila na sjeverozapad, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Kerep počinje na sjeveru na susretu regionalne saobraćajnice R 352 (R 465a) - R 352 (R 465a) Granica entiteta - Kerep - spoj sa M 209 i vodotoka Lukavac. Odatle ide na sjeverozapad kratko granicom urbanog područja Donji Lukavac, te na susretu sa vodotokom Lukavac prelazi ga i nastavlja dalje na zapad, sve do susreta sa L 04 (Kerep/R 352 (R 465a)/Mlin - Toke - Custe - G.Lukavac/Hasanbasici/L 05), koju prelazi i odatle nastavlja na jugoistok sve do starog islamskog groblja, odakle nastavlja na jug prema susretu sa vodotokom Rajska, kojeg prelazi, odlazi na sjeverozapad, do tačke ponovnog susreta sa vodotokom Rajska, odakle skreće na zapad prema lokalnoj saobraćajnici L 19 (Kerep/R 352 (R 465a) - Jelovce Selo/Centar/ - Lipica - bandera - jasenica/L 05), koju prelazi, nastavlja na zapad prema regionalnoj saobraćajnici R 352 (R 465a), koju prelazi i nastavlja do susreta sa Zelinjskom rijekom, koju prati na jugoistok, dok se Zelinjska rijeka na odvoji prema istoku, a granica urbanog područja nastavlja na zapad prema naseljima Karajlići i Omoći, te na susretu sa lokalnom saobraćajnicom L 01 (Kerep/Centar - D.Međiđa - S.Međiđa - G.Međiđa - Gr.opcine) prelazi na drugu stranu i kratko nastavlja na jug, do susreta sa vodotokom Međićka rijeka, od kojeg nastavlja dalje na istok, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 23 (Kerep/Jukani/L 01 - Biberovo Polje, centar/L 02) prije njenog spoja sa L 01, te nastavlja dalje tokom Međičke rijeke prema naselju Jukani, kojeg obilazi i prije starog islamskog groblja skreće na sjever, prema vodotoku Mala Tinja, kojeg prelazi prije njenog ulijevanja u Zelinjsku rijeku, te nastavlja kratko na sjever, potom skreće na istok, do vodotoka Rajska, čiji tok prati prema sjeveru i prije centra naseljenog mjesta Kerep odvaja se prema naselju Fazlići, kojeg obilazi ispod kote 145 m.n.v. prema istoku, a potom se nastavlja na sjever, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 03 (Kerep/R 352 (R 465a)/Mlin - Fazlici - D.Srnice - Cerik/Srebrenik), te dalje ide prema sjeveru ispod kote Cigoljevci, sve do kote 193 m.n.v., odakle ide na sjeveroistok, prelazi vodotok Lukavac i

magistralnu saobraćajnicu M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac – Slatina,, te nastavlja na skeverozapad, ispod kote Planina, sve do susreta sa granicom urbanog područja Donji Lukavac, čiju južnu granicu i prati sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Krčevina počinje sa lijeve strane lokalne saobraćajnice L 20 (Mionica I/M 208 (M 14.1) - Huskici - G.Tramosnica/Gr.entiteta), ispod kote Turić, odakle ide prema jugozapadu, prateći na određenoj udaljenosti trasu L 20 cijelom dužinom, sve do njenog susreta sa magistralnom saobraćajnicom Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), koju prelazi i nastavlja prema regionalnoj saobraćajnici M 208 (M 14.1) – Granica entiteta – Gradačac – Mionica – granica entiteta – Pelagićevo, koju također prelazi i nastavlja prema jugu preko naselja Magacin i Sušara, sve do susreta sa planiranom regionalnom saobraćajnicom Donji Lukavac – Džinovići – Humke – Drnik – Ahmetaši – Bagdale – Ilovac – Škorići – TS, koju kratko prati prema jugozapadu, sve do ispod kote Dutša, odakle skreće na istok i prati na određenoj udaljenosti trasu lokalne saobraćajnice L 11 (Mahmut Mahala/Sjelina/L 08 - Mujkanovici - Mujici - Mionica I/Izlaz kod kafane "Fontana" na M 208 (M 14.1)), sve do susreta sa povremenim vodotokom, odakle skreće na jug prema naselju Mujići, koje obilazi i nastavlja na sjever, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 11 i preko kote Gibe nastavlja na sjever, prelazi planiranu regionalnu saobraćajnicu Donji Lukavac – Džinovići – Humke – Drnik – Ahmetaši – Bagdale – Ilovac – Škorići – TS, te nastavlja dalje na sjever, da bi u blizini susreta sa magistralnom saobraćajnicom M 208 (M 14.1) skrenula na istok, te na određenoj udaljenosti je pratila, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 09 (Mionica Centar/Skladiste "Badzo"/M 208 (M 14.1) - Kamperi - Grabov Gaj - Avramovina - M 113 (M 1.8) - D.Hrgovi) prešla preko M 208 (M 14.1), kratko išla na sjever, te nastavila prema zapadu i koti 149 m.n.v., odakle naglo skreće na sjever i na određenoj udaljenosti prati trau L 20, obilazi naselja Huskići i Piskuše, te ispod kote Turić skreće na zapad sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Međiđa Donja počinje na sjeveru sa lijeve strane lokalne saobraćajnice L 01 (Kerep/Centar - D.Međiđa - S.Međiđa - G.Međiđa - Gr.opcine), odakle se spušta na jug sve do vodotoka Bešlički potok, kojeg prelazi, a potom skreće na zapad sve do starog islamskog groblja, odakle se spušta prema vodotoku Zalodovski potok, kojeg prelazi i nakon toga naglo skreće na jug, sve do susreta sa nekategorisanom saobraćajnicom, koju prelazi i nastavlja na zapad prema koti Grič, koju obilazi i spušta se naglo na jug, dolazi do lokalne saobraćajnice L 01, koju prati u smjeru zapada u dužini od cca 550 m, zatim je prelazi i nastavlja na jug do vodotoka Međičke rijeke, kada skreće na istok i na određenoj udaljenosti prati tok Međičke rijeke sve do mjesta Šaldići, kada dolazi do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 24 (D.Međiđa/Skola/L 01 - Buk - Biberovo Polje/L 02), koju prelazi i potom nastavlja na sjever, obilazeći naselje Šaldići, sve do susreta sa Međičkom rijekom, koju prati prema zapadu, a prije njenog susreta sa L 24, naglo skreće na istok, prema koti Đurđevina, te ponovnog susreta sa Međičkom rijekom, odakle je nastavlja pratiti na sjever, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Međiđa Gornja počinje na sjeveru, na granici sa urbanim područje Međiđa Srednja, odakle se spušta na jugozapad prema naselju Durakovići i Alići, sve do kote 422 m.n.v., odakle skreće na jug prema izvoru Alića voda i lokalnoj saobraćajnici L 01 (Kerep/Centar - D.Međiđa - S.Međiđa - G.Međiđa - Gr.opcine), koju prelazi i nastavlja na istok preateći vodotok Zvekan jednim dijelom, a u potpunosti preateći na određenoj udaljenosti lokalnu saobraćajnicu L 01 sa lijeve strane, a vodotok

Međićka rijeka sa desne strane. Na susretu Međićke rijeke i lokalne saobraćajnice L 01 prelazi preko L 01 i nastavlja na sjever, sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Međića Srednja počinje na sjeveru na koti 410 m.n.v., ispod kote Hrastik, odakle ide na zapad sve do susreta sa urbanim područjem Međića Donja, čiju istočnu granicu u potpunosti prati, sve do prelaza preko lokalne saobraćajnice L 01 (Kerep/Centar - D.Međića - S.Međića - G.Međića - Gr.opcine), koju prelazi i nastavlja tokom Međićke rijeke, te nakon cca 520 m skreće kratko na jug, te se opet penje na sjeveroistok, na određenoj udaljenosti prati Međićku rijeku prema istoku, koju i prelazi i odlazi do kote 256 m.n.v., nastavlja dalje na istok lijevom stranom Međićke rijeke, prateći je u potpunosti na određenoj udaljenosti, sve do kote 227 m.n.v., kada prelazi lokalnu saobraćajnicu L 01 i vraća se na zapad, obilazeći naselje Cage, prateći lokalnu saobraćajnicu L 01 na određenoj udaljenosti, te kod susretu povremenih vodotoka u blizini Imširovića nastavlja na sjeverozapad sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Mionica počinje na sjeveru, na susretu sa granicom urbanog područja Krčevina, ispod magistralnog puta M 208 (M 14.1) – Granica entiteta – Gradačac – Mionica – granica entiteta – Pelagićevo, odakle ide na jugozapad, obilazi naselje Alibašići, te se vraća na sjeveroistok, prema centru naseljenog mjesta Mionica, od kojeg se spušta opet na jug, sve do susreta sa planiranom magistralnom saobraćajnicom Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), kojeg ne prelazi, nego nastavlja prema istoku, u potpunosti obuhvatajući naselje Mionica sa zapadne strane, u skladu sa prirodnim karakteristikama terena, te se u blizini islamskog groblja vraća na jugozapad i obuhvata južne padine naselja Mionica, odakle se pruža prema istoku, te se u skladu sa terenom, vraća prema sjeveru i naselju Čolići, kojeg obuhvata i nastavlja prema sjeveru i koti 154 m.n.v., odakle se spušta prema istoku i jugoistoku, obuhvatajući naselje Kamberi, Idrizovići i pruža se na istok sve do kote 128.9 m.n.v., kada skreće na jugozapad i prati trasu lokalne saobraćajnice L 08 (Mahmut Mahala/M 209(R 462) - Gluhe - Brdo/L 09) na određenoj udaljenosti, sve do susreta sa planiranom magistralnom saobraćajnicom Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), koju tangira u dužini od cca 730 m, kada skreće na sjeveroistok prema koti Brdo i naselju Imšir prema istoku, koje obuhvata i dolazi do prelaza sa lokalnom saobraćajnicom L 09 (Mionica Centar/Skladiste "Badzo"/M 208 (M 14.1) - Kamberi - Grabov Gaj - Avramovina - M 113 (M 1.8) - D.Hrgovi), te nastavlja desnom stranom L 09 na određenoj udaljenosti, prateći je prema zapadu, sve do susreta sa vodotokom Mionica, kojeg prelazi i nastavlja kratko na sjever, te okreće na istok prema koti Konačište, ispod koje nastavlja prema zapadu, obuhvata kotu Sukanovače, odakle se spušta na jug i koti Kamberi, koju prolazi i odatle skreće na zapad, prateći trasu L 09 na određenoj udaljenosti, sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Rajska počinje na sjeveru kod naselja Muminovići, te lokalne saobraćajnice L 05 (Vida I/Tocak - Lukavac G./Kamenik - D.Krecane - Rajska - Jasenica/Stara skola), odakle odlazi na zapad prateći dijelom L 05 na određenoj udaljenosti, a od susreta L 05 sa vodotokom Rajska, nastavlja pratiti vodotok Rajska na zapad, sve do naselja Donja Rajska, gdje prelazi vodotok Rajska i nastavlja prema jugoistoku, sve do susreta sa L 05, kojeg prelazi i kratko prati, sve do naselja Karahasanovići, te na mjestu susreta sa vodotokom Rajska, kojeg ne prelazi, nastavlja dalje na jugoistok, obilazeći kotu 267 m.n.v., te se odatle spušta nekategorisanom saobraćajnicom na jugozapad, prema naseljenom mjestu Jasenica, prelazi povremeni vodotok, te ubrzo skreće opet na istok, prema naselju Iverovac i koti 180 m.n.v., prije koje se susreće sa lokalnom saobraćajnicom L 18 (D.Zelinja/R 352 (R 465a) - Cosici - Lipica - Pezeri - D.Krecane/L 05), koju prelazi i iza kote 180 m.n.v. nastavlja na sjever, prati trasu L 18, koju

prelazi u naselju Pezeri, te se vraća na sjeverozapad prateći na određenoj udaljenosti nekategorisanu saobraćajnicu, sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Sibovac počinje na sjeveru u naselju Kadići, sa lijeve strane lokalne saobraćajnice L 13 (Topalovici/L 12 - Cosici - Topcagici - Omeragici/ R 351 (R 463)), odakle ide na zapad, te nakon cca 700 m skreće na sjeverozapad, ispod kote Petkovača i u naselju Sibovci, koje obuhvata, skreće prema jugu i planiranoj magistralnoj saobraćajnici Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), koju prelazi i prati do njenog spoja sa lokalnom saobraćajnicom L 13 (Topalovici/L 12 - Cosici - Topcagici - Omeragici/ R 351 (R 463)), opet prelazi planiranu magistralnu saobraćajnicu, te nastavlja na sjeveroistok prateći prirodne karakteristike terena, sve do naselja Kadići, odakle nastavlja na zapad sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Srnice Donje počinje na sjeveru na susretu lokalne saobraćajnice L 03 (Kerep/R 352 (R 465a)/Mlin - Fazlici - D.Srnice - Cerik/Srebrenik) i vodotoka Mala Tinja. Odatle odlazi na zapad prema naselju Prnjavor, kojeg obuhvata i potom se spušta prema jugoistoku, sve do regionalne saobraćajnice R 302 (R 460) Hrgovi Donji - Srnice – Bukva, koju ne prelazi, ali nastavlja na zapad prema naselju Hrastina od kojeg se spušta prema jugu u urbanom području Srnice Gornje, čiju sjevernu granicu kratko prati na dijelu regionalne saobraćajnice R 302 (R 460), prelazi saobraćajnicu, te nastavlja dalje na sjever, do susreta sa nekategorisanom saobraćajnicom, odakle dalje nastavlja na istok preko Brđana, sve do ispod naselja Gušte i lokalne saobraćajnice L 03, kada skreće prema koti 168 m.n.v. Barice, odakle prati prirodne karakteristike terena i nastavlja na istok, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 03 prema naselju Donje Gušte, koje obuhvata i skreće na sjever, sve do ispod kote 150 m.n.v., kada skreće na zapad i preati nekategorisanu saobraćajnicu na određenoj udaljenosti, a potom i lokalnu saobraćajnicu L 03, sve do susreta lokalne saobraćajnice sa nekategorisanom saobraćajnicom naseljenog mjesta Srnice Donje. Odatle skreće na istok, prema koti 196 m.n.v.m, te ispod kote Vid skreće prema sjeveru i koti 196 m.n.v., te na susretu sa nekategorisanom saobraćajnicom nastavlja prema zapadu i lokalnoj saobraćajnici L 03, koju ne prelazi, već nastavlja na sjever prema centru naseljenog mjesta Srnice Donje, prije kojeg skreće na istok, te prije susreta sa granicom urbanog područja Vučkovci skreće na sjeverozapad, prema regionalnoj saobraćajnici R 302 (R 460), koju i prelazi i nastavlja na sjeverozapad, prema L 03, kojeg ne prelazi, ali prati na određenoj udaljenosti sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Srnice Gornje počinje na sjeveru, na mjestu susreta granice urbanog područja Srnice Donje i regionalne saobraćajnice R 302 (R 460) Hrgovi Donji - Srnice – Bukva, odakle se spušta na jug, prateći regionalnu saobraćajnicu R 302 (R 460) na određenoj udaljenosti, sve do raskrsnice sa lokalnom saobraćajnicom L 02 (G.Srnice - raskrsnica sa R 302 (R 460) - Biberovo polje - Dzakule), koju ne prelazi, ali nastavlja pratiti njenu trasu na zapad, na određenoj udaljenosti, sve do neposrednog susreta sa vodotokom Đakulska rijeka, prije kojeg skreće na jug, prelazi L 02, te ubrzo skreće kratko na istok, nakon čega se usmjerava ka koti 160 m.n.v. na sjeveru, te prije prelaska L 02 skreće na istok, sve do susreta sa regionalnom saobraćajnicom R 302 (R 460), koju ne prelazi, nego prati prema jugu, do naselja Đogići, odakle nastavlja na zapad, obuhvata naselje Đogići, te se opet spušta prema jugu i susretu sa regionalnom saobraćajnicom R 302 (R 460), koju prelazi i nastavlja u smjeru sjeveroistoka i kote Begov travnjak, odnosno, kote 234 m.n.v., odakle skreće na istok, preko kote Prosina, sve do naselja Tutkuni, gdje prelazi nekategorisanu saobraćajnicu i kreće naglo na zapad u pravcu naselja Brđani, koje obuhvata i vraća se na istok tokom povremenog vodotoka, a zatim skreće na sjever prema

naseljenom mjestu Srnice Gornje, odakle se usmjerava ka istoku, obuhvata naseljeno mjesto Srnice Gornje, te ide na sjever prema naselju Muharemovići, gdje skreće na zapad prema koti Begov han, te dalje na sjever sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Vida počinje na sjeveru ispod lokalne saobraćajnice L 06 (Vida I/Dzamija/L 05 - Dzidica Brdo - Novalici/Centar - L 05/D.Krecane) i granice urbanog područja Gradačac. Odatle ide na zapad prateći na određenoj udaljenosti trasu L 06, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 05 (Vida I/Tocak - Lukavac G./Kamenik - D.Krecane - Rajska - Jasenica/Stara skola), te nastavlja na zapad u dužini od cca 650 m, kada skreće naglo na jugozapad, prateći na određenoj udaljenosti lokalnu saobraćajnicu L 05, sve do susreta sa urbanim područjem Gornji Lukavac, kada skreće na istok, te dijelom prati sjevernu granicu urbanog područja Gornji Lukavac, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 05, sve do susreta sa neimenovanim vodotokom, kojeg u potpunosti prati sve do kote 139 m.n.v. na istok, kada skreće na sjever i prije susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 06, okreće na zapad, sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Vučkovci počinje na sjeveru na koti 210 m.n.v. i susretu sa lokalnom saobraćajnicom L 25 (Vuckovci/Motel, R 302 (R 460) - Vuckovci,centar - Hrastavice - Mahmut Mahala/M 209 (R 462)), odakle ide naglo na jug, sve do susreta sa magistralnom saobraćajnicom M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac - Slatina, koju prelazi i nastavlja njenom trasom prema istoku. Prije susreta M 1.9 (R 462) sa regionalnom saobraćajnicom R 302 (R 460) Hrgovi Donji - Srnice – Bukva, granica odlazi na jugozapad, te se ubrzo ukršta sa R 302 (R 460), te na mjestu susreta vodotoka Mala Tinja sa R 302 (R 460) odlazi na jugoistok, prateći dijelom Malu Tinju, a već nakon cca 440 m skreće na istok, prema magistralnoj saobraćajnici M 1.9 (R 462), koju i prelazi, te nastavlja na sjever, sve do susreta sa R 302 (R 460), koju nastavlja pratiti na istok, sve do granice urbanog područja Hrgovi Donji, odakle ide na sjever, prateći u potpunosti zapadnugranicu urbanog područja Hrgovi Donji narednih cca 350 m, kada skreće na zapad, a prije susreta sa L 25 nastavlja na sjever, u pravcu naselja Donja Mahala, koje obuhvata, a potom skreće na sjever u pravcu naselja Gornja Mahala, sve do susreta sa povremenim vodotokom ispod kote 184 m.n.v., kada skreće na zapad u pravcu kote Hrastavice, sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Zelinja Donja počinje na sjeveru, iznad naselja Ćosići, sa desne strane lokalne saobraćajnice L 18 (D.Zelinja/R 352 (R 465a) - Cosici - Lipica - Pezeri - D.Krecane/L 05), odakle ide kratko na zapad, te se ubrzo spušta na jug, sve do izohipse 250, kada skreće opet na zapad, u pravcu kote 246 m.n.v., nakon koje skreće na jug prema lokalnoj saobraćajnici L 17 (D.Zelinja/R 352 (R 465a) - Zaimovici - Jasenica - Tupalica Brdo/L 05) i vodotoku Jasenica, koje ne prelazi, ali prati na određenoj udaljenosti njihove pravce, sve do mjesta prelaska lokalne saobraćajnice L 17 preko vodotoka Jasenica, kada i sama granica prelazi preko saobraćajnice i vodotoka, te nastavlja na jugoistok, prema regionalnoj saobraćajnici R 352 (R 465a) Granica entiteta - Kerep - spoj sa M 209, koju ne prelazi, ali odlazi na jugozapad prateći trasu na određenoj udaljenosti, sve do susreta sa granicom urbanog područja Zelinja Srednja, čiju istočnu granicu prati, te prije kote 183 m.n.v. skreće naglo prema sjeveroistoku, sve do susreta sa R 352 (R 465a), koji ne prelazi, već na susretu vodotoka Zelinjska rijeka i regionalne saobraćajnice odlazi tokom Zelinjske rijeke prema istoku sve do susreta sa granicom urbanog područja Jelovče Selo, čiju zapadnu granicu kratko prati, te kod naselja Hrvatovići skreće na sjever, obuhvatajući naselje Hrvatovići, te ispor kote 268 m.n.v. Pizirovina, skreće na zapad, u pravcu lokalne saobraćajnice L 18, koju ne prelazi, ali prati njenu trasu prema sjeveru i sjeverozapadu sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Zelinja Srednja počinje na sjeveru ispod Samarskog brda i kote 397 m.n.v., odakle ide naglo na jug, prateći prirodne karakteristike terena, te se penje na sjever, sve do susreta sa povremenim vodotocima iznad naselja Habibovići, odakle se opet spušta prema jugu i koti 332 m.n.v., u pravcu regionalne saobraćajnice R 352 (R 465a) Granica entiteta - Kerep - spoj sa M 209, koju prelazi i nastavlja sve do vodotoka Zelinjska rijeka, kojeg kratko prati, a potom prelazi i nastavlja prema naselju Kamenjani na jugu, prelazi Gajski potok, obuhvata sa južne strane Kamenjane, a potom skreće na istok prema koti Torine, od koje se penje na sjever prema Zelinjskog rijeci. Ispod kote 218 m.n.v. skreće naglo na istok, ide do kote 202 m.n.v., u čijoj blizini prelazi Zelinjsku rijeku i nastavlja dalje prema istoku, prateći njen tok, sve do susreta sa granicom urbanog područja Zelinja Donja, čiju zapadnu granicu kratko prati, prelazi regionalnu saobraćajnicu R 352 (R 465a), a potom odlazi na sjeverozapad u pravcu naselja Mujići, kojeg obuhvata, te ispod kote Ćorino brdo, nastavlja na zapad u pravcu naselja Karahmetovići i Seperovići, od kojih nastavlja na sjever i sjeverozapad u pravcu centra naseljenog mjesta Zelinja Gornja, sve do mjesta početka urbanog područja.

TABELA 7 - URBANA PODRUČJA OPĆINE GRADAČAC

Naziv urbanog područja	Površina (ha)	Naseljena mjesta u sastavu UP	Struktura u odnosu na površinu Općine	Režim građenja	Granice urbanog područja (centroidi)	
					X – koordinate	Y – koordinate
Avramovina	31,91	Avramovina, Vuckovci (m.d.), Porebrice (m.d.)	0,15	IV	6540702,05	4965953,51
Biberovo Polje	78,77	Biberovo Polje	0,37	IV	6534531,01	4965952,77
Donji Lukavac	394,66	Donji Lukavac, Mionica (m.d.)	1,83	IV	6536061,47	4966591,23
Gornji Lukavac	379,39	Gornji Lukavac	1,76	IV	6532887,96	4968118,31
Gradačac	1377,52	Gradačac, Donji Skugrić (m.d.), Donje Ledenice (m.d.), Gornje Ledenice (m.d.), Vida (m.d.)	6,40	II	6533480,23	4971894,00
Hrgovi Donji	300,42	Hrgovi Donji	1,40	IV	6541210,81	4961271,16
Jelovče Selo	159,25	Jelovče Selo	0,74	IV	6534076,57	4964384,14
Mionica	326,22	Mionica, Gornja Tramošnica (m.d.), Turić (m.d.)	1,52	IV	6539522,34	4968311,21
Kerep	269,60	Kerep, Jelovče Selo (m.d.), Vučkovci (m.d.)	1,25	IV	6536028,06	4963369,86
Krčevina	243,72	Mionica (v.d.), Gornja Tramošnica (m.d.), Turić (m.d.)	1,13	IV	6537026,7	4969748,9
Međiđa Donja	120,43	Donja Međiđa	0,56	IV	6532563,93	4962104,10
Međiđa Gornja	96,81	Gornja Međiđa	0,45	IV	6527375,53	4961653,05
Međiđa Srednja	89,11	Gornja Međiđa (v.d.), Donja Međiđa (m.d.)	0,41	IV	6529265,94	4961887,13

Naziv urbanog područja	Površina (ha)	Naseljena mjesta u sastavu UP	Struktura u odnosu na površinu Općine	Režim građenja	Granice urbanog područja (centroidi)	
					X – koordinate	Y – koordinate
Rajska	95,53	Rajska, Zelinja Donja (m.d.)	0,44	IV	6530350,03	4967691,47
Sibovac	55,17	Sibovac	0,26	IV	6535977,88	4972738,10
Srnice Donje	246,35	Srnice Donje	1,15	IV	6537868,15	4960467,59
Srnice Gornje	131,88	Srnice Gornje, Srnice Donje (m.d.)	0,61	IV	6536337,62	4959299,37
Vida	43,39	Vida, Gornji Lukavac (m.d.)	0,20	IV	6532500,31	4969745,51
Vučkovci	360,38	Vučkovci	1,68	IV	6539348,49	4962356,43
Zelinja Donja	179,56	Zelinja Donja	0,83	IV	6531714,65	4965199,17
Zelinja Srednja	218,98	Zelinja Srednja	1,02	IV	6529568,32	4964242,97
UKUPNO	5.199,05		24,17			

2.3.1. KORIŠTENJE POVRŠINA URBANIH PODRUČJA

Urbana područja čine 24,17% ukupne površine Općine Gradačac. Osim građevinskog zemljišta, u urbanim područjima se nalaze i druge namjene površina. Struktura osnovnih vidova korištenja zemljišta planiranih urbanih područja, u odnosu na ona zemljišta koja su utvrđena u pojedinom urbanom području, prikazana je u tabelarnom prikazu koji slijedi:

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Avramovina	Poljoprivredno zemljište	16,10	50,76
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	2,41	7,00
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	9,65	30,42
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	0,60	1,89
	Saobraćajne površine	3,15	9,93
	UKUPNO:	31,91	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Biberovo Polje	Poljoprivredno zemljište	34,90	44,31
	Šume i šumsko zemljište	0,73	0,93
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	15,40	19,55
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	20,80	26,41
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	0,49	0,62

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,71	0,90
	Postojeće vode i vodne površine	0,04	0,05
	Saobraćajne površine	4,82	6,12
Ostale površine	Groblje/mezarje	0,88	1,12
	UKUPNO:	78,77	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Donji Lukavac	Poljoprivredno zemljište	236,24	59,87
	Šume i šumsko zemljište	44,06	11,17
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	33,06	8,38
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	60,83	15,41
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	1,88	0,48
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	3,03	0,77
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	1,37	0,35
	Postojeće vode i vodne površine	0,002	0,00
	Saobraćajne površine	13,65	3,46
	Ostale površine	Groblje/mezarje	0,50
	UKUPNO:	394,66	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Gornji Lukavac	Poljoprivredno zemljište	245,12	64,61
	Šume i šumsko zemljište	59,87	15,78
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	22,80	6,01
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	38,63	10,18
	Saobraćajne površine	12,57	3,31
Ostale površine	Groblje/mezarje	0,38	0,10
	UKUPNO:	379,39	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Gradačac	Poljoprivredno zemljište	210,73	15,30
	Šume i šumsko zemljište	228,13	16,55
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	321,70	23,34

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	249,12	18,06
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	73,83	5,36
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	115,99	8,41
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	30,92	2,24
	Postojeće akumulacije	50,65	3,67
	Postojeće vode i vodne površine	10,38	0,75
	Aktivne eksploatacione površine	0,06	0,00
	Saobraćajne površine	69,08	5,01
Ostale površine	Groblje/mezarje	3,26	0,24
	Brane	1,57	0,11
	Gradsko parkovsko zelenilo	6,69	0,49
	Planirano groblje Ilovac	6,35	0,46
	UKUPNO:	1377,54	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Hrgovi Donji	Poljoprivredno zemljište	149,57	49,80
	Šume i šumsko zemljište	9,25	3,08
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	19,96	6,65
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	54,80	18,25
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	10,33	3,44
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	37,78	12,58
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,85	0,28
	Postojeće vode i vodne površine	1,24	0,41
	Saobraćajne površine	16,16	5,38
	Ostale površine	Groblje/mezarje	0,41
	UKUPNO:	300,41	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Jelovče Selo	Poljoprivredno zemljište	90,23	56,67
	Šume i šumsko zemljište	20,25	12,72
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	17,71	11,12
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	22,52	14,14

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,54	0,34
	Postojeće vode i vodne površine	0,02	0,01
	Saobraćajne površine	7,94	4,99
	UKUPNO:	159,25	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Kerep	Poljoprivredno zemljište	126,82	47,04
	Šume i šumsko zemljište	19,77	7,33
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	22,38	8,30
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	58,71	21,78
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	11,09	4,11
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	15,34	5,69
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	1,30	0,48
	Postojeće vode i vodne površine	1,17	0,43
	Saobraćajne površine	13,01	4,83
	UKUPNO:	269,59	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Krčevina	Poljoprivredno zemljište	137,00	56,22
	Šume i šumsko zemljište	8,95	3,67
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	31,16	12,79
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	56,55	23,20
	Saobraćajne površine	9,71	3,98
Ostale površine	Groblje/mezarje	0,33	0,14
	UKUPNO:	243,72	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Međiđa Donja	Poljoprivredno zemljište	55,32	45,94
	Šume i šumsko zemljište	3,03	2,52
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	24,21	20,10
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	30,91	25,67
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,64	0,53

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Postojeće vode i vodne površine	0,65	0,54
	Planirane akumulacije	0,088	0,07
	Saobraćajne površine	5,58	4,63
	UKUPNO:	120,43	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Međiđa Gornja	Poljoprivredno zemljište	41,04	46,07
	Šume i šumsko zemljište	6,27	7,04
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	12,36	13,88
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	25,67	28,82
	Postojeće vode i vodne površine	0,82	0,92
	Saobraćajne površine	2,92	3,28
	UKUPNO:	89,10	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Međiđa Srednja	Poljoprivredno zemljište	31,80	32,86
	Šume i šumsko zemljište	16,19	16,73
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	10,73	11,09
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	31,15	32,19
	Postojeće vode i vodne površine	0,92	0,95
	Planirane akumulacije	0,55	0,57
	Saobraćajne površine	5,42	5,60
	UKUPNO:	96,80	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Mionica	Poljoprivredno zemljište	139,17	42,67
	Šume i šumsko zemljište	17,57	5,39
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	48,28	14,80
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	104,24	31,96
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	0,56	0,17
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	1,20	0,37
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – planirano	0,87	0,27
	Postojeće vode i vodne površine	0,16	0,05
	Planirane akumulacije	1,12	0,34
	Saobraćajne površine	12,78	3,92
Ostale površine	Groblje/mezarje	0,22	0,07

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	UKUPNO:	326,22	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Rajska	Poljoprivredno zemljište	51,69	54,01
	Šume i šumsko zemljište	5,31	5,55
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	10,19	10,65
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	21,27	22,23
	Postojeće vode i vodne površine	2,58	2,70
	Saobraćajne površine	4,66	4,87
	UKUPNO:	95,52	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Sibovac	Poljoprivredno zemljište	29,87	54,15
	Šume i šumsko zemljište	4,14	7,51
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	6,76	12,26
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	12,44	22,55
	Saobraćajne površine	1,95	3,54
	UKUPNO:	55,17	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Srnice Donje	Poljoprivredno zemljište	143,15	58,07
	Šume i šumsko zemljište	25,57	10,37
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	18,38	7,46
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	43,42	17,61
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	0,50	0,20
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	0,11	0,04
	Postojeće vode i vodne površine	0,005	0,00
	Saobraćajne površine	15,39	6,24
UKUPNO:	246,35	100,00	

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Srnice Gornje	Poljoprivredno zemljište	62,65	47,53
	Šume i šumsko zemljište	8,28	6,28
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	16,94	12,85
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	34,67	26,30

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	1,25	0,95
	Saobraćajne površine	8,02	6,08
	UKUPNO:	131,88	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Vida	Poljoprivredno zemljište	9,05	21,03
	Šume i šumsko zemljište	1,16	2,70
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	8,48	19,71
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	22,39	52,03
	Saobraćajne površine	1,95	4,53
	UKUPNO:	43,38	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Vučkovci	Poljoprivredno zemljište	79,82	22,15
	Šume i šumsko zemljište	6,69	1,86
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	52,28	14,51
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	184,36	51,16
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	1,20	0,33
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	14,19	3,94
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,89	0,25
	Postojeće vode i vodne površine	0,54	0,15
	Saobraćajne površine	18,10	5,02
Ostale površine	Groblje/mezarje	2,27	0,63
	UKUPNO:	360,37	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Zelinja Donja	Poljoprivredno zemljište	81,30	45,28
	Šume i šumsko zemljište	14,80	8,24
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	23,13	12,88
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	45,82	25,52
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,74	0,41

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Postojeće vode i vodne površine	3,23	1,80
	Planirane akumulacije	0,14	0,08
	Saobraćajne površine	10,38	5,78
	UKUPNO:	179,55	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Zelinja Srednja	Poljoprivredno zemljište	137,94	63,03
	Šume i šumsko zemljište	10,21	4,67
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	21,33	9,75
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	35,13	16,05
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	0,74	0,34
	Postojeće vode i vodne površine	4,71	2,15
	Saobraćajne površine	8,78	4,01
	UKUPNO:	218,97	100,00

Kod planiranja urbanih područja posebna je pažnja posvećena zaštiti kvalitetnog poljoprivrednog i šumskog zemljišta, te ograničavajućim faktorima razvoja, što je prikazano u grafičkom prilogu 4. Urbana područja i građevinska zemljišta vanurbanih područja sa ograničavajućim faktorima razvoja.

Urbana područja planirana su u najvećem obimu na terenima pogodnim za građenje, odnosno stabilnom terenu.

Dodatnu sigurnost u pogledu pogodnosti za gradnju daju i utvrđeni režimi građenja za sva urbana i vanurbana građevinska zemljišta općine Gradačac.

Za građevinsko zemljište koje se nalazi unutar evidentiranih zona klizišta ili terena koji imaju oslabljen nivo stabilnosti, dati su posebni uslovi gradnje (ukoliko je ona uopće moguća), koji su ustanovljeni na osnovu Studijskog separata – „Karta registrovanih klizišta sa rejonizacijom terena prema stepenu stabilnosti u granicama izdvojenog građevinskog zemljišta općine Gradačac sa tekstualnim obrazloženjem“.

2.3.2. VANURBANA PODRUČJA

Na području Općine Gradačac prepoznat je veći broj građevinskih zemljišta koja ne ulaze u urbana područja, zbog nedostatka prostornih, infrastrukturnih i drugih potrebnih kapaciteta. Građevinsko zemljište izvan urbanih područja ulazi u granice naseljenih mjesta.

Ukupna površina građevinskog zemljišta izvan urbanih područja iznosi $P = 714,43$ ha, od čega je $P = 206,81$ ha izgrađenih površina, a $P = 506,62$ ha planiranog građevinskog zemljišta.

Površine građevinskog zemljišta pretežno namijenjenog stanovanju zauzimaju P = 615,60 ha, građevinsko zemljište pretežne namjene privrednih zona zauzima P = 42,13 ha, dok površine građevinskog zemljišta pretežne namjene sporta, rekreacije, turizma i ugostiteljstva zauzimaju P = 56,70 ha.

Građevinsko zemljište vanurbanih područja je prikazano u grupacijama, svakom od njih je dodijeljena oznaka i ime na osnovu koje se isto prepoznaje na grafičkim priložima, a na taj način je prikazano i u tabeli koja slijedi:

TABELA 8 - GRAĐEVINSKA ZEMLJIŠTA IZVAN URBANIH PODRUČJA

Oznaka	Naziv	Površina (ha)	X koordinate	Y koordinate
Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanja				
A1	Ahmetaši	21,15	6536000,10	4970027,70
A2	Avdići	15,59	6534189,85	4969190,68
B1	Bagdale	20,36	6535846,84	4970863,75
B2	Bjeljevina	21,98	6532792,15	4974715,11
B3	Blagojevići	3,40	6530063,93	4969248,45
B4	Borik	2,48	6537589,46	4959595,38
B5	Brđani	0,91	6536194,86	4959369,85
B6	Brezik	2,38	6526945,98	4965945,24
B7	Bukvik	20,59	6539796,10	4970923,89
C1	Ćuste	12,30	6534368,09	4966122,17
D5	Delići	0,11	6532940,59	4967829,10
D2	Donja Međiđa	0,20	6532181,07	4962160,94
D3	Donja Mahala	0,74	6540405,36	4961977,25
D4	Donje Bare	8,01	6534970,00	4974698,50
D5	Donje Gušte	0,74	6539803,91	4959147,17
D6	Durakovići	0,03	6528270,94	4961466,77
DZ1	Džinovići	4,13	6534754,36	4967686,60
F1	Fazlići	0,31	6536925,45	4962888,14
G1	Gornja Rajska	20,64	6528108,17	4968340,34
G2	Grabov Gaj	8,45	6541625,90	4967405,63
H1	Hasukići	10,67	6535100,62	4972780,51
H2	Hrastina	0,27	6536480,97	4960550,78
I1	Imširovići	0,12	6528908,04	4962296,39
J1	Jahijići	0,58	6527296,99	4959803,89
K1	Kamenac	24,50	6535934,00	4975775,45
K2	Kapetanova Bina	1,16	6534910,12	4958037,00
K3	Konačište	0,17	6541285,83	4968800,46
K4	Kostino Brdo	6,40	6531279,01	4968855,11
K5	Krčevine	1,22	6547812,48	4966606,78
L1	Lađanuše	13,70	6533593,73	4974441,31
L2	Lazine	1,23	6534079,86	4959027,83
L3	Liporašće	13,27	6538892,80	4970076,56

Oznaka	Naziv	Površina (ha)	X koordinate	Y koordinate
L4	Lončaruša	11,95	6533017,01	4969587,48
L5	Lugovi	29,78	6534051,88	4975246,13
M1	Mačkuša	21,89	6534653,54	4975109,51
M2	Mašići	20,16	6531371,29	4970445,98
M3	Mastovići	14,31	6535154,25	4969318,93
M4	Mujići	19,18	6535938,78	4970540,48
M5	Mujkići	0,45	6530303,89	4964942,90
N1	Novalići	23,39	6530020,63	4970864,35
NJ1	Njeverica	13,37	6531062,62	4971134,83
O1	Okanovići	12,01	6532857,77	4975743,27
O2	Omeragići	3,74	6537148,91	4975262,71
O3	Ormanica	0,28	6542617,13	4959927,43
P1	Pekarići	4,16	6534469,32	4968228,57
P2	Pelengaj	7,03	6535457,18	4971962,61
P3	Planina	1,71	6536231,20	4965406,47
P4	Ploča	3,85	6527824,37	4966499,26
P5	Prokop	4,75	6529329,14	4961069,81
R1	Ražljevi	26,26	6537035,04	4973770,74
R2	Riječko Brdo	3,29	6526525,42	4966293,49
S1	Salatovići	4,26	6539728,84	4969513,39
S2	Samar	2,26	6529495,36	4965795,11
S3	Stublić	7,33	6541785,14	4966891,57
T1	Taborište	10,19	6540953,81	4970782,10
T2	Toke	15,99	6534714,12	4964940,63
T3	Topolovače	6,64	6541247,46	4970192,16
T4	Travnjaci	0,16	6542151,51	4960911,27
T5	Tupalića Brdo	3,49	6526786,64	4966796,22
T6	Tuzlani	2,82	6537879,85	4974213,79
V1	Vitezova	1,06	6539543,94	4967076,02
V2	Vrdeljaci	34,66	6538616,88	4969586,33
V3	Vukuša	27,61	6538268,22	4972487,42
Z1	Zelenkići	16,25	6535856,76	4974446,71
Z2	Zukići	22,81	6534859,20	4968964,97
Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone				
P1	Donje Ledenice	2,21	6534083,14	4974944,61
P2	Donje Ledenice	2,88	6534433,95	4975650,77
P3	Donje Ledenice	0,35	6534276,13	4974867,14
P4	Donje Ledenice	1,45	6534333,94	4975350,35
P5	Donje Ledenice	0,91	6534157,79	4974557,97
P6	Gradačac	0,13	6535253,34	4971842,16
P7	Gradačac	1,09	6534381,66	4968428,34
P8	Mionica	0,40	6535281,66	4968265,94
P9	Porebrice	14,67	6544640,00	4964945,96

Oznaka	Naziv	Površina (ha)	X koordinate	Y koordinate
P10	Turić	0,57	6540874,60	4969987,27
P11	Turić/Mionica	17,36	6539771,99	4969770,66
Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam i ugostiteljstvo				
SP1	Etno selo	8,10	6541239,71	4970310,65
SP2	Hipodrom Donje Ledence	29,15	6533786,01	4974990,97
SP3	Igralište	0,57	6528960,81	4968327,66
SP4	Hipodrom Sibovac	3,88	6536685,10	4973235,93
SP5	Sportski poligon	0,24	6535788,14	4970645,42
SP6	Sportsko-rekreativna zona Višnjik	3,08	6531825,47	4972219,19
SP7	Vikend naselje Jasenica sa izletištem	11,64	6526884,70	4967105,13

Sva građevinska zemljišta vanurbanih područja imaju utvrđen IV režim građenja, osim zemljišta planiranih privrednih zona, za koja je utvrđen režim građenja I stepena.

2.3.3. REŽIMI GRAĐENJA

Intenzitet i karakter građenja na pojedinim područjima Općine Gradačac određuje se kroz izradu planskih dokumenata, kojim se određuju sljedeći režimi građenja:

- **Režim građenja I stepena** – predviđa se na urbanom području na kojem se planira građenje, rekonstrukcija ili sanacija, na dijelovima područja sa zaštićenim kulturno – historijskim i prirodnih naslijeđem, turističkim naseljima, sportskim, rekreacijskim i zdravstvenim područjima na kojima se planira građenje, na privrednim zonama većim od 5 ha, za koje se uvjeti za odobravanje građenja utvrđuju na temelju zoning plana, regulacionog plana, odnosno, urbanističkog projekta izrađenog na temelju regulacionog plana, te na manjim dijelovima užeg urbanog područja koje je već građeno i na kome ne predstoji intenzivno građenje, rekonstrukcija ili sanacija za koje se uvjeti za odobravanje građenja utvrđuju na temelju urbanističkog projekta, ako nije donesen regulacioni plan.
- **Režim građenja II stepena** – predviđa se na područjima za koje se donosi urbanistički plan, a za koja se uvjeti za odobravanje građenja utvrđuju na temelju prostornog plana, urbanističkog plana i plana parcelacije.
- **Režim građenja IV stepena** – predviđa se na urbanim i vanurbanim područjima za koja nije utvrđena obaveza donošenja plana parcelacije, a za koja se uvjeti za odobravanje građenja vrše po postupku koji je utvrđen zakonom.
- **Režim zabrane građenja** – predviđa se na područjima od značaja za budući razvoj na kojima se ne dozvoljava nikakva izgradnja, osim tekućeg održavanja i građevinskih zahvata, a s ciljem osiguranja osnovnih higijenskih uvjeta, promjene namjene unutar postojećih gabarita građevina, a samo izuzetno se dozvoljava podizanje novih građevina i uređaja koji podržavaju postojeću funkciju tih područja, kao što su objekti neophodne infrastrukture, neophodni javni objekti, objekti za opskrbu itd.

U skladu sa navedenim, a u cilju adekvatne organizacije prostora i uslova korištenja u planskom periodu, utvrđuje se obaveza provođenja postojeće planske dokumentacije nižeg reda:

- Urbanistički plan Gradačac 2020. godine,
- Regulacioni plan Centar,
- Regulacioni plan zone jezera Hazna i Vidara, banjske i sportsko-rekreacione zone
- Regulacioni plan slobodne industrijske zone II u Gradačcu,
- Regulacioni plan privredne zone Porebrice,
- Regulacioni plan privredne zone Vučkovci,
- Urbanistički projekat Trga Alije Izetbegovića.

U svrhu detaljnog definisanja uslova korištenja i planiranja zemljišta u područjima u kojima se očekuje intenzivan razvoj, utvrđeni su režimi građenja, a na osnovu kojih se utvrđuje obaveza izrade detaljne planske dokumentacije, i to:

- a) Režim građenja I stepena i obaveza izrade detaljne planske dokumentacije

Regulacioni planovi za:

- Privrednu zonu Gornje Bare - planirana, P = 25,27 ha,
- Privrednu zonu Požarike - planirana, P = 13,71 ha,
- Privrednu zonu Turić/Mionica - planirana, P = 20,40 ha,
- Privrednu zonu Kerep/Vučkovci - planirana, P = 30,80 ha,
- Privrednu zonu Hrgovi Donji - planirana, P = 51,33 ha,
- Privrednu zonu Beglučište- planirana, P = 80,74 ha,
- Društveno – opslužni centar Donji Lukavac - planiran, P = 19,29 ha,
- Društveno – opslužni centar Vida - planiran, P = 8,98 ha,
- Društveno – opslužni centar Vučkovci - planiran, P = 8,15 ha,
- Društveno – opslužni centar Zelinja Donja - planiran, P = 12,35 ha,
- Društveno – opslužni centar Mionica - planiran, P = 23,49 ha,
- Društveno – opslužni centar Donja Međiđa - planiran, P = 16,84 ha.

Zoning planovi za:

- Zonu sporta i rekreacije hipodrom Donje Ledenice - planirana, P = 29,15 ha,
- Zonu sporta i rekreacije Višnjik - planirana, P = 3,08 ha.
- Vikend naselje Jasenica sa izletištem - planirano, P = 11,98 ha.
- Etno selo Turić - planirano, P = 8,10 ha.

- b) Režim građenja II stepena

Za urbano područje Gradačac utvrđen je režim gradnje II stepena, odnosno, uređenje i korištenje prostora se treba vršiti na osnovu urbanističkog plana.

Urbanistički plan Gradačac je izrađen i usvojen, te su u toku i pripreme za njegovu izmjenu i dopunu u dijelu koji se odnosi na Regulacioni plan Centar, Gradačac.

c) Režim građenja IV stepena

Za svo ostalo građevinsko zemljište (građevinsko zemljište pretežno namijenjeno stanovanju, privredi i sportu, rekreaciji, turizmu i ugostiteljstvu), a za koje nije utvrđen I i II stepen režima građenja, utvrđen je režim građenja IV stepena.

Režim građenja IV stepena se predviđa za sva građevinska zemljišta izvan obuhvata planskih dokumenata nižeg reda – urbanističkog plana, regulacionog plana, zoning plana, a gdje se uslovi za gradnju i korištenje prostora daju na osnovu ovog Prostornog plana.

2.4. ŠUME I ŠUMSKA PODRUČJA

2.4.1. BILANSI I KULTURE ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA

Šumsko zemljište zauzima površinu od 5713,74 ha i čini 26,56 % ukupne površine Općine Gradačac. Kategorizacija i površine šumskog zemljišta prikazane su u tabelarnom prikazu u nastavku. Ukupna površina pod šumom je u privatnom vlasništvu fizičkih i pravnih lica koja s istom gazduju u skladu sa propisima i odredbama Zakona o šumama.

TABELA 9 - KATEGORIZACIJA ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA

Šira kategorija	Površina (ha)
1000 - Visoke šume sa prirodnom obnovom	93,03
3000 - Šumske kulture/zasadi	1,13
4000 - Izdanačke šume	4704,78
5000 - Goleti ispod gornje granice privredne šume	114,24
6000 - Neproduktivne površine u šumarskom pogledu	800,54
UKUPNO	5712,74

Prema podacima Kantonalne uprave za šumarstvo, Tuzlanskog kantona, na području općine Gradačac, evidentirane su sljedeće zalihe drvene mase:

TABELA 10 - ZALIHE DRVNE MASE U M³

Tip	lišćari		četinari	
	Po ha	Na ukupnoj površini	Po ha	Na ukupnoj površini
Visoke šume	216,91	10.425	-	-
Izdanačke šume	97,47	174.144,7	-	-

2.4.2. ZAŠTITNE I ZAŠTIĆENE ŠUME

Obzirom da su na području Općine Gradačac evidentirani isključivo usitnjeni šumski posjedi u privatnom vlasništvu, te da su izostali šumski posjedi u državnom vlasništvu, shodno tome nisu niti formirana šumsko-gospodarska područja.

Također, na području Općine ne postoji planska dokumentacija kojom su zaštićene ili se izdvajaju vrijedne šumske sastojine.

U cilju zaštite od poplava kao i očuvanja zdravlja vodnih tijela planiraju se mjere pošumljavanja u zonama planiranih akumulacija na vodotocima: Prvakovac, Iverovac, Jasenica, Rajska, Međička rijeka, Mionička rijeka, Vitezovac i Briježnica kao i u zonama vodozahvata: Okanovići, Domažić i Vrelo Mionica. Aktivnosti sadnje i proglašenja zaštitnih šum potrebno je uskladiti sa mapama rizika od poplava koje su rađene za nivo FBiH

2.5. POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE

Poljoprivredno zemljište zauzima površinu od 11949,00 ha ili 55,55% od ukupne površine općine Gradačac. Struktura zemljište po načinu korištenja je predstavljena procentualno, i to na osnovu procjene FSZ (Mjesečni statistički pregled FBiH 2014.) u tabelarnom prikazu koji slijedi:

TABELA 11 - NAČIN KORIŠTENJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Općina	Poljoprivredno zemljište %					
	Oranice	Voćnjaci	Livade	Obradivo	Pašnjaci	Ukupno polj. zemljište
Gradačac	68,43	25,54	2,45	96,41	3,59	100,00

Prema važećim kriterijima minimalne potrebe zemljišta za ishranu i smještaj po osobi iznose:

- 0,40 ha/st poljoprivrednog zemljišta
- 0,17 ha/st obradivog zemljišta

TABELA 12 - BILANS POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA NA BAZI 41.836 (2013) I 43.928 (2028) STANOVNIKA

Površina Općine	21.511	2013.	2028.
Poljoprivredno zemljište	11.949,00	0,30	0,29
Obradivo	11.520,66	0,29	0,28

Iz tabele je vidljivo da je ukupno poljoprivredno zemljište po stanovniku ispod usvojenih standarda, a obradivo poljoprivredno zemljište po stanovniku iznad usvojenih standarda. Međutim treba imati na umu da su kvalitetne kategorije najpodložnije urbanizaciji. Ako uvažimo naprijed navedeno, onda dobivamo znatno drugačiju predodžbu bilansa.

2.5.1. KATEGORIJE KORIŠTENJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Na osnovu Studije upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Gradačac³, bilo je moguće odrediti upotrebnu vrijednost poljoprivrednog zemljišta, njegove osobine, bonitetne kategorije i općenito vrijednosti za daljnju upotrebu.

U skladu s tim, utvrđeno je da ukupno poljoprivredno zemljište u planskom periodu će biti podijeljeno u agrozone i bonitetne kategorije, kako slijedi u narednoj tabeli:

³ Studija upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Gradačac, Poljoprivredno – prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2013.godina

TABELA 13 - AGROZONE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Poljoprivredno zemljište	Prva agrozona (I, II, III, IVa bonitetna kategorija)	Druga agrozona (IVb, V i VI bonitetna kategorija)	Treća agrozona (VII i VIII bonitetna kategorija)
11949,00	2043,00	9906,00	-
100,00%	17,10	82,90	-

Iz naprijed navedenog, vidljivo je da je odnos kvalitetnijih prema manje kvalitetnim kategorijama u sadašnjem stanju pomjeren u stranu manje kvalitetnih, a to poljoprivrednoj proizvodnji nameće više stočarski nego ratarski, povrtlarski i drugi karakter. Takvo opredjeljenje u proizvodnji, uz konfiguraciju terena i reljef, nameću i uslovi klime. Istina, u domenu II agrozona zemljišta vezanih za ravnije dijelove općine, s obzirom na klimu, postoje uslovi i za intenzivniju ratarsku i povrtlarsku proizvodnju, ali zastupljenost tih terena u odnosu na sveukupni prostor teritorije ne može bitnije izmijeniti osnovnu orijentaciju proizvodnje.

Isto tako, na terenima IVb podkategorije, pa i V kategorije nižih nadmorskih visina postoje povoljni uslovi za voćarsku proizvodnju, ali su i takvi tereni u odnosu na prostornost teritorije vrlo ograničeni.

S ciljem povećanja zemljišnog fonda za ratarsku, povrtlarsku i voćarsku proizvodnju površine IVa podkategorije treba meliorirati. S obzirom na relativnu ograničenost u pogledu zastupljenosti kvalitetnijih kategorija zemljišta, u svim programima unapređenja biljne proizvodnje moraju postojati tendencije sprečavanja otuđivanja dobrog poljoprivrednog zemljišta II, III i IV (IVa i IVb) kategorije u nepoljoprivredne svrhe. Očigledno je da se do sada tome problemu nije poklanjala odgovarajuća pažnja, jer su mnogi objekti podizani na najkvalitetnijim zemljištima.⁴

2.5.2. BONITETNE KATEGORIJE

II BONITETNA KATEGORIJA

Ovom kategorijom obuhvaćena su najkvalitetnija poljoprivredna zemljišta na prostoru općine. Zastupljena su u glavnom u sjevernom dijelu na području Gornjeg Skugrića i Donjih Ledenica. Tla ove kategorije pripadaju tipu aluvijalnih nekarbonatnih tala na pjescima i šljuncima, a odlikuju se većom dubinom i sadržajem humusa, neutralnom do neznatno kiselom reakcijom i povoljnim vodno-fizičkim svojstvima. Uglavnom se koriste kao oranične površine za uzgoj ratarskih i povrtlarskih kultura. Obzirom da se nalaze u neposrednoj blizini urbanih područja, najčešće su izložena uzurpaciji od strane nepoljoprivrednih korisnika. Kao najproduktivnija tla (moguće korištenje bez ikakvih ograničenja) potrebno ih je maksimalno zaštititi od otuđenja.

Površina zemljišta koja pripadaju II bonitetnoj kategoriji iznosi P = 353,89 ha.

III BONITETNA KATEGORIJA

Zastupljena je na području Donjih Skagrića, Donjih Ledenica, istočno od Biberovog Polja te u riječnim dolinama, Mionice, Lukavca, Rajske i Međičke rijeke. To su uglavnom aluvijalna tla na šljuncima i

⁴ Studija upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Gradačac, Poljoprivredno – prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2013. godina, str.57

pjescima. Pojedini tipovi imaju slabije razvijen glejni horizont. Ova tla odlikuju se većom dubinom i sadržajem humusa, lakšim mehaničkim sastavom i dobrim hemijskim svojstvima.

Koriste se kao oranične površine i odlična područja za voćarske kulture. Kao i prethodnu kategoriju potrebno ju je štiti od otuđenja i korištenja u nepoljoprivredne svrhe.

Površina zemljišta koja pripadaju III bonitetnoj kategoriji iznosi P = 1264,86 ha.

IV BONITETNA KATEGORIJA

Obzirom na nagib terena i dubinu dijeli se na dvije podkategorije i to:

IVA PODKATEGORIJA

Vezana su kao i prethodna kategorija uz riječne doline. Tla ove podkategorije pripadaju aluvijalnim, slabo oglejenim tlima na šljuncima i pjescima. Primjenom odgovarajućih hidromeliorativnih mjera ove površine obzirom na potencijalne vrijednosti mogle bi preći u višu kategoriju i koristiti kao oranične površine.

Površina zemljišta koja pripadaju IVa bonitetnoj kategoriji iznosi P = 424,64 ha.

IVB PODKATEGORIJA

Zastupljena je na prostorima sa nagibom terena od 8-12° i dubinom tla od 40-60 cm, uglavnom u centralnom i južnom dijelu Općine. Tla ove podkategorije razvila su se na trošnim matičnim supstratima, a odlikuju se srednjom dubinom, skeletnošću i lakšim mehaničkim sastavom. Koriste se kao oranice, livade, voćnjaci i rjeđe pašnjaci.

Zbog svojih ograničenja, prvenstveno nagiba i mogućnosti pojačane erozije na ovim površinama bi trebalo izbjegavati oraničnu obradu i koristiti ih prvenstveno kao voćnjake.

Površina zemljišta koja pripadaju IVb bonitetnoj kategoriji iznosi P = 5684,16 ha.

V BONITETNA KATEGORIJA

Ova kategorija zemljišta zastupljena je na terenima s nagibom do 20°, a po tipu to su uglavnom distrična tla obrazovana na silikatnim supstratima sa niskim stepenom zasićenosti bazama. Osnovni ograničavajući faktor je nagib. Provođenjem odgovarajućih agromeliorativnih mjera (obogaćivanje humusom, izborom odgovarajućih mineralnih đubriva te većom zastupljenosti višegodišnjih kultura, čime bi se uticalo na ublažavanje površinske erozije) znatne površine, prvenstveno sa manjim nagibima, bi se mogle prevesti u klasu produktivnijih zemljišta.

Površina zemljišta koja pripadaju V bonitetnoj kategoriji iznosi P = 2669,19 ha.

VI BONITETNA KATEGORIJA

Zastupljena je na jače inkliniranim terenima sa nagibom do 30%. Tla ove kategorije odlikuju se niskom proizvodnom sposobnošću, a karakterišu ih mala dubina, skeletnost te mali sadržaj humusa. Glavni ograničavajući faktor je nagib. Uglavnom se koriste kao livade i pašnjaci.

Površina zemljišta koja pripadaju VI bonitetnoj kategoriji iznosi P = 1552,90 ha.

2.5.3. ZONE PROIZVODNE SPOSOBNOSTI I NAČINA KORIŠTENJA ZEMLJIŠTA NA PODRUČJU OPĆINE GRADAČAC

Prema proizvodnoj sposobnosti zemljišta su grupisana u pet zona. Utvrđene bonitetne kategorije poljoprivrednog zemljišta prema upotrebnoj vrijednosti svrstane su u tri grupe:

- zemljišta prikladna za kultiviranje (II - IVa bonitetne kategorije)
- zemljišta manje prikladna za kultiviranje (Ivb - VI bonitetne kategorije)
- zemljišta ograničena u upotrebi (VII bonitetna kategorija)

Imajući u vidu površine koje su prikladne za kultiviranje potrebno je na cijelom području Općine izvršiti meliorativne zahvate na poboljšanju kategorija tla što stvara ambijent za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju.

Pod zoniranjem se podrazumijeva grupisanje bonitetnih kategorija zemljišta u jedinstvene cjeline koje se međusobno razlikuju, ne samo prema proizvodnoj sposobnosti zemljišta, nego i uslovima proizvodnje i načina korištenja. Bonitetna karta, prikazana je sa aspekta korištenja zemljišta, čini kartu zoniranja.

- I agrozona – zemljišta namijenjena isključivo za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju;
- II agrozona – zemljišta namijenjena za poluintenzivnu poljoprivrednu proizvodnju;
- III agrozona – zemljišta za ekstenzivnu poljoprivrednu proizvodnju;

AGROZONA I

Agrozona I obuhvata nakvalitetnije poljoprivredno zemljište II, III i IVa bonitetne kategorije i čini cca 18% ukupnog poljoprivrednog zemljišta Općine ili 2043,00 ha.

Zemljišta ovih kategorija omogućavaju intenzivnu ratarsku i povrtlarsku proizvodnju uz odgovarajuće agromeliorativne mjere. Još jednom je potrebno upozoriti da su zemljišta u ovoj zoni najpodložnija destruktiji, usljed gradnje (stambena, poslovna, industrijska i dr.) te da ih je neophodno zaštititi i koristiti isključivo u poljoprivredne svrhe.

Ovo je zona intenzivne poljoprivredne proizvodnje. Zastupljena je u nizijskom području, odnosno ravničarskim područjima, sa mogućnostima potpunog uređenja poljoprivrednog zemljišta. Sa tehničkim mjerama, produktivnost zemljišta se znatno povećava i uz odgovarajuće agrotehničke i hidrotehničke zahvate neki prinosi se mogu udvostručiti u odnosu na sadašnje stanje. Među dominantnim tipovima zemljišta u ravničarskom dijelu zastupljena su hidromorfna tla, kao što su fluvisoli, humofluvisoli, zatim dobro drenirani pseudogleji, stagnogleji i eugleji i dr. U brdskom dijelu općine u okviru I zone zastupljeni su: eutrični i distrični kambisoli, pseudogleju na padini i zaravni, luvisoli i dr. U nizijskom području, u području I agrozone, dominira ratarsko-povrtlarska proizvodnja, koja se uglavnom nalazi u riječnim dolinama i u blizini većih naselja. Upravo su to i glavni razlozi koji, osim potencijalnih mogućnosti samog zemljišta, opredjeljuju ovaj vid proizvodnje koja zahtijeva intenzivnu obradu i savremenu agrotehniku uz mogućnost navodnjavanja. Zbog ratnih dejstava i neadekvatnog tretmana, gruba procjena je da oko 10% zemljišta ove agrozone ostaje neiskorišteno. Ovakav oblik proizvodnje osim prirodnih pogodnosti diktira i blizina tržišta, te izgrađenost

komunikacija i mogućnost transporta osjetljivih kultura. Najbolja zemljišta najviše su zastupljena u sjevernom dijelu općine, kao i u dolinama značajnijih vodotoka.⁵

AGROZONA II

Agrozona II zahvata 9906,00 ha ili cca 82% ukupnog poljoprivrednog zemljišta Općine. U ovu zonu grupisana su zemljišta osrednjih potencijala, koja posjeduju ograničenja i uglavnom su manje prikladna za kultiviranje, tako da se manje koriste kao oranična tla, a pretežno se koriste kao livade i voćnjaci. U okviru druge agrozone svrstana su zemljišta V i VI bonitetne kategorije. Područje II zone karakteriše se heterogenošću zemljišnog pokrivača, gdje su uticaji erozionih procesa izraženiji nego na području I zone.

Ova zona je područje poluintenzivne poljoprivrede. Zemljišta su zastupljena na nagibima na kojima se u sistemu proizvodnje mogu smjenjivati oranice, voćnjaci i travnjaci. Mjestimično postoji mogućnost korištenja i irigacionih sistema, inače je pretežno zona suhog ratarenja i voćarstva. Ova zona je dominantna u zapadnom dijelu općine i dominira u brdskom području. U okviru ove zone najzastupljeniji su luvisoli na glinama, a zatim pliki i srednje duboki eutrični i distrični kambisoli, te sekundarni pseudoglej na padinama.

Tla se karakterišu malom dubinom soluma, sa nagibom terena većim od 120. Općenito su pod uticajem erozionih procesa. Glavni ograničavajući faktori njihovog intenzivnijeg korištenja u ratarskoj proizvodnji su: mala dubina soluma, jak nagib terena i otežano korištenje mehanizacije. Prirodni uslovi i tradicionalan oblik proizvodnje hrane favorizuju strukturu proizvodnje u ovoj agrozoni.

U ovoj agrozoni najviše su zastupljene proizvodnja mesa i mlijeka, dakle, korištenje zemljišta kao livade i pašnjaci, zatim proizvodnja strnih žita, krompira, povrća i voća.⁶

Vrlo detaljne analize i pregled karakteristika poljoprivrednog i drugog zemljišta, dat je u Studiji upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Gradačac.

⁵ Studija upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Gradačac, Poljoprivredno – prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2013.godina, str.66

⁶ Studija upotrebne vrijednosti zemljišta za područje općine Gradačac, Poljoprivredno – prehrambeni fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2013.godina, str.66

2.6. VODE I VODNE POVRŠINE

2.6.1. RIJEKE I VODNI TOKOVI

Prostor općine Gradačac pripada neposrednom slivu rijeke Save, kao dijelu slivnog područja rijeke Save na teritoriji BiH. Opća hidrološka karakteristika, navedenog područja je relativno velika gustina riječne mreže, kratki tokovi sa malom količinom vode i jako neujednačenim proticajima. Cjelokupna riječna mreža ima obilježja normalne hidrografske čelenke, pa se unutar nje mogu izdvojiti svi rangovi vodotoka: curci, manji potoci, potoci, manje rijeke i rijeke. Karakteristika ovakvih hidrografskih sistema je veliki broj izvora kontaktnog tipa, koji su relativno dovoljno vodoizdašni da se od njih direktno obrazuju manji, stalni i povremeni tokovi. Tipološki područje Općine ima dominantno površinski tip riječne mreže, a podređeno podzemnog oticanja.

Za vodni potencijal na prostoru općine Gradačac može se reći da je znatno limitiran prema kriterijumu jediničnog oticaja koji iznosi 11,44 l/s km², u poređenju sa prosječnim jediničnim oticajem u Bosni i Hercegovini na slivu rijeke Save koji iznosi 18 l/s km². Okosnicu hidrografske mreže na području općine čine:

- u sjevernom dijelu, rijeka Gradašnica
- u sjeveroistočnom dijelu, pritoke rijeke Tolise (Mionica i Vitezovac)
- u središnjem i južnom dijelu, pritoke rijeke Tinje (Lukavac, Rajska, Zelinjska, Međidka i Poljanska rijeka).

2.6.2. VODNE AKUMULACIJE

Na području Općine postoje dvije veće, vještačke, vodne akumulacije koje su izgrađene u svrhu regulisanja protoka, kao i devet manjih vodnih površina koje su nastale kao posljedica eksploatacije šljunka.

TABELA 14 - VODNE AKUMULACIJE

Naziv	Vodotok	God. izgradnje	Kvalitet vode	Max dubina (m)	Kota uspora (m n.m.)	Površina max (ha)	Ukupna zapremina V (hm ³)	Korisna zapremina Vk (hm ³)
Hazna	Hazna	1967	2	14	141,00	12,00* ⁷	0,70	0,50
Vidara	Vida	1972	2	14	134,50	46,00	2,90	2,80

IZVOR 5: BARBALIĆ, BEZDROB: VODOPRIVREDNI ZNAČAJ HIDROAKUMULACIJA (2000). INSTITUT ZA HIDROTEHNIKU: ELABORAT HIDROGEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA I PROJEKAT ZAŠTITE AKUMULACIJE VIDARA I IZVORIŠTA TERMOMINERALNIH VODA ILIDŽA, OPĆINA GRADAČAC (2005).

Već je u Prednacrta Plana predviđena „mogućnost formiranja vodnih akumulacija, koje bi akumulirale slivna područja Mionice (Vitezovac) i drugih, a što bi bila dopuna postojećim vještačkim jezerima Hazna i Vidara. Nadovezujući se na zadnje navedeno, Planom se predviđa formiranje manjih vodnih akumulacija, tipa nasipa na vodotocima (Mionica, Vitezovac, Briježnica), max. visine do 10 m. Planirane vodne akumulacije imale bi značaj sa aspekta zaštite nizvodnih priobalnih područja od plavljenja.“⁸

⁷ Orjentacioni podatak

⁸ Izvod iz Zapisnika sa treće sjednice Savjeta plana – Prostornog plana općine Gradačac za period 2008-2028. godina, održane dana 20.10.2010. godine

Zaključak sjednice Savjeta plana je bio, između ostalog, da je potrebno planirati manje vodne akumulacije i u južnom dijelu općine kao zaštitu od plavljenja, a koje bi se višenamjenski koristile, te predložena rješenja ugraditi u Nacrt Plana. Slijedom gore navedenog, Planom se predviđa mogućnost formiranja manjih vodnih akumulacija na sljedećim vodotocima:

TABELA 15 - PLANIRANE AKUMULACIJE

Vodotok	Kota uspora max (m.n.m.)	Površina max (ha)	Površina na kartografskom prikazu
Prvakovac	130,00	3,00	3,00
Iverovac	260,00	1,24	1,89
Jasenica	262,50	7,61	6,84
	237,50	6,28	5,42
	210,00	8,00	7,21
Rajska	160,00	12,89	11,99
	150,00	6,61	6,00
	147,50	7,95	7,40
Međička rijeka	322,50	0,89	0,52
	254,00	0,78	0,54
	210,00	5,68	5,18
	192,50	2,72	2,42
	165,00	0,90	0,62
Mionička rijeka	147,50	3,32	3,19
	140,00	26,16	25,46
	130,00	22,33	19,93
Vitezovac	140,00	9,67	9,67
Briježnica	132,50	20,28	22,06

Planiranjem pregradnih profila na relativno niskim nasipima i nasipima planiranih saobraćajnica maksimalne visine do 10m, formirale bi se manje vodne akumulacije retenzionog karaktera. Planirane vodne akumulacije imale bi vodoprivredni značaj sa aspekta zaštite nizvodnih priobalnih područja od plavljenja (regulisanje režima protoka), te za razvoj ribničarstva i turizma.

Analize pokazuju da se značajni efekti izravnjanja proticaja mogu očekivati tek izgradnjom veće vodne akumulacije na Đakulskoj rijeci unutar teritorije općine Srebrenik (planirana Prostornim planom TK). Izgradnjom gore navedenih vodnih akumulacija na teritoriji općine Gradačac, zbog relativno malih akumulacionih bazena, postižu se određeni ali i limitirani efekti na izravnjanju proticaja i ublaženju poplavnih talasa.

Posebnu kategoriju mogućnosti formiranja vodnih površina predstavljaju rekultivacione vodne akumulacije koje bi se formirale tokom i nakon eksploatacije aluvijalnog nanosa u sjevernom području općine Gradačac.

2.7. VODNA INFRASTRUKTURA

2.7.1. SISTEMI VODOSNABDIJEVANJA

Na cijelom analiziranom prostoru, osim postojeća dva bunara BH1 i BV1 na izvorištu lokaliteta «Domažić», ne postoji ni jedno vrelo sa značajnom izdašnosti, zbog čega nije urađen ni jedan veći vodovodni sistem koji bi obuhvatio veći broj korisnika. Stanovništvo se uglavnom snabdjeva iz manjih izvora, sa pojedinačnim dovodima ili manjim lokalnim vodovdima za pojedine zaseoke. Ovi izvori su nedovoljnih izdašnosti, pa u jednom dijelu godine ne mogu da podmire ni osnovne potrebe u pitkoj vodi. U nastavku se daje pojedinačni pregled snabdjevanja vodom pojedinih naselja:

Hrgovi Donji: vodosnabdijevanje naselja Hrgovi Donji i okolnih mjesta kao Cerik i nekoliko susjednih zaseoka je iz bunara BH1 sa izvorišta «Domažić». Voda se iz bunara pumpa u distributivni rezervoar RHr (rezervoar Hrgovi Donji) efektivne zapremine oko $V=100$ m³, koji je lociran na obližnjoj dominantnoj koti brda Ormanica na oko 205,00 m.n.m. Iz rezervoara voda se distribuira u naselje koje se nalazi na nadmorskoj visini od 130,00-170,00 m.n.m. Prema sadašnjim potrebama, naselje Hrgovi Donji sa okolnim mjestima, ima uredno snabdijevanje sa aspekta dovoljne količine vode i pritiska u mreži. Postojeći distributivni rezervoar RHr trenutno odgovara potrebama ovog naselja sa okolinom. U koliko se distributivna mreža naselja bude proširivala i povećavao broj potrošača, rezervoar i distributivna mreža će odgovoriti potrebama prema svojim tehničkim mogućnostima.

Vučkovci i Srnice Donje: vodosnabdijevanje naselja Vučkovci i Srnice Donje sa svojim zaseocima je iz bunara BV1 sa izvorišta «Domažić». Voda iz bunara se pumpa u distributivni rezervoar RVu (rezervoar Vučkovci) efektivne zapremine oko $V=100$ m³, koji je lociran na obližnjoj dominantnoj koti brda Ormanica na oko 208,00 m.n.m. Iz rezervoara se voda distribuira u naselja Vučkovci i Srnice Donje sa zajedničkim distributivnim cjevovodom ACC DN 200. Grananje je ostvareno u dva pravca: prema Vučkovcima ACC DN 200 i Srnice Donje sa DN 100. Na ulazu u naselje Vučkovci cjevovod se ponovo grana na dva kraka sa ACC 2xDN 125 u vidu prstena kroz centralne dijelove naselja. Za potrebe vodosnabdijevanja viših dijelova, u centrelnom dijelu naselja instalirana je pumpna stanica za distribuciju i povećanje pritiska prema višim dijelovima naselja.

Naselje Vučkovci se nalazi na nadmorskoj visini od 140,00-210,00 m.n.m. sa tendencijom proširenja prema višim dijelovima. Instalirana pumpna stanica nije u mogućnosti da odgovori potrebama viših dijelova naselja, te u periodima maksimalne satne potrošnje zbog nedostatka pritiska u nižim dijelovima naselja, je van funkcije, jer je direktno povezana na mrežu viših dijelova naselja. Naselje Srnice Donje se nalazi na nadmorskoj visini od 155,00-234,00 m.n.m. Niži dijelovi naselja dobijaju dovoljne količine vode. Za potrebe vodosnabdijevanja viših dijelova naselja, instalirana je pumpna stanica za distribuciju i povećanje pritiska. Iz istih razloga kao u naselju Vučkovci, instalirana pumpna stanica ne može odgovoriti potrebama naselja. Postojeći rezervoar DRv – Vučkovci po svojim tehničkim mogućnostima ne može da zadovolji potrebe vodosnabdijevanja navedena dva naselja a naročito zbog svog visinskog položaja i male zapremine.

Jelovče Selo - Kerep - Toke: vodosnabdijevanje naselja Jelovče Selo, Kerep i Toke sa svojim zaseocima Čuste i Fazlić je sa dva lokaliteta i to: lokalnih izvora i kaptaža «Ponor» i «Vrelo» koji se nalaze u visinskim dijelovima u naselju Hrgovi Gornji. Ukupna izdašnost navedenih vrela i kaptaža je oko $Q_i=2,20-2,30$ l/sek. Vrela i kaptaže su svedeni gravitaciono do kote 320,00 m.n.m. u naselje Hrgovi Gornji, gdje je izgrađen distributivni rezervoar zapremine oko $V=100$ m³. Sa ovog rezervoara voda se distribuira gravitaciono sa cjevovodom od polietilena PE D 75 prema navedenim naseljima. Drugi lokalitet je bušeni bunar u dolini potoka Rajska između naselja Jelovče Selo i Čuste. Izdašnost ovog

bunara je oko $Q_{i,b}=1,50$ l/sek. Voda se pomoću lokalne pumpne stanice sa ovog bunara transportuje na kotu oko 250,00 m.n.m. u naselju Jelovče Selo gdje je izgrađen distributivni rezervoar zapremine oko $V=100$ m³. Sa ovog rezervoara voda se distribuira prema nižim dijelovima navedenih naselja. Naselja, Jelovče Selo, Kerep i Toke sa svojim zaseocima se nalaze na nadmorskoj visini od 160,00 – 242,00 m.n.m. Niži dijelovi naselja dobijaju dovoljne količine vode.

Postojeći distributivni rezervoar u naselju Hrgovi Gornji ima povoljnu kotu sa aspekta visinske razlike u odnosu na sva naselja prema kojima se voda distribuira. Zbog ograničene količine vode na izvorima u visinskim dijelovima Hrgovi Gornji i hidraulički malog profila gravitacionog cjevovoda od rezervoara do naselja, dolazi do pada pritiska u višim dijelovima naselja Jelovče Selo, posebno u dijelovima nekontrolisane proširene sekundarne mreže. Novi distributivni rezervoar koji je izgrađen u naselju Jelovče Selo, zbog svog visinskog položaja nemože odgovoriti potrebama viših dijelova naselja, pa je preusmjeren za napajanje nižih dijelova. Gledeno u cjelini, navedena naselja nemaju uredno snabdijevanje vodom po pitanju količine i odgovarajućeg pritiska.

Gornja Mionica – (Mionica III) : vodopsnabdijevanje naselja Gornja Mionica je sa nekoliko manjih lokalnih izvora nedovoljnog kapaciteta lociranih na području ovog naselja. Na izvorima su izgrađene odgovarajuće pumpne stanice i voda se transportuje na dominantne kote ovog područja, gdje su izgrađena tri manja distributivna rezervoara efektivne zapremine od $V=60-90$ m³. Jedan od tih rezervoara je od plastične mase, koji nije u funkciji. Naselje Gornja Mionica se nalazi na nadmorskoj visini od 170,00- 285,00 m.n.m. U posljednje vrijeme (unazad jedne godine) vode se aktivnosti na poboljšanju vodosnabdijevanja ovog naselja. Osnovni koncept poboljšanja vodosnabdijevanja se zasniva na transportu vode iz glavnog distributivnog rezervoara koji snabdijeva grad Gradačac u novoizgrađeni četvrti manji rezervoar, koji bi imao funkciju snabdijevanja određene visinske zona dijela naselja koji gravitira prema Gradačcu i smještaj pumpnih postrojenja za transport vode do postojećih rezervoara i vodopsnabdijevanje viših dijelova ovog naselja – u zoni dominantne kote Humke na oko 285,00 m.n.m. Istovremeno se vrši rekonstrukcije dijela postojeće sekundarne mreže i izgradnja nove na dijelovima naselja gdje ona ne postoji.

Gornji Lukavac: vodonabijevanje naselja Lukavac je sa nekoliko manjih izvora nedovoljnog kapaciteta i sa vodovodnog sistema Gradačac. Naselje se nalazi na nadmorskoj visini od 200,00-284,00 m.n.m. Niži dijelovi naselja dobijaju dovoljne količine vode. Viši dijelovi se snabdijevaju preko distributivnog rezervoara nedovoljne zapremine i nepovoljnog visinskog položaja. Gledeno u cjelini, naselje nema uredno snabdijevanje vodom po pitanju količine i odgovarajućeg pritiska.

Ostala naselja koja su predmet ovog projekta: Srnice Gornje, Biberovo Polje, Donja Međida, Gornja Međida, Zelinja Donja, Zelinja Srednja, Jasenica i Rajska nemaju ni približno stepen organizovanog vodosnabdijevanja kao predhodna naselja. Vodosnabdijevanje je lokalnog karaktera sa kaptaža ili izvora malih izdašnosti, koji zadovoljavaju potrebe od 10-20 domaćinstava.⁹

Za rješavanje problema vodosnabdijevanja u planskom periodu rezervisana su tri osnovna vodocrpilišta:

⁹ Tehnički izvještaj „Hidraulička analiza sistema za vodosnabdijevanje južnog područja općine Gradačac sa izvorišta Domažić“, Prnjavor, juli 2008.godine

TABELA 16 - PLANIRANA VODOCRPILIŠTA

Naziv	Izdašnost Q l/s	Mogućnost povećanja l/s	Tip izvorišta
Okanovići	120	50	Intergranularne poroznosti
Domažić	10	100	Pukotinsko-karstne poroznosti
Vrelo Mionica	25 - 40		Intergranularne poroznosti

Federalni Zakon o vodama („Sl. Novine Federacije BiH“ broj 70/06.) u cilju osnivanja posebne zaštite površinskih i podzemnih voda kao zaštićena područja izvorišta vode za piće (čl. 66.) označava: Područje na kojem se nalazi izvorište vode koje po količini i kvalitetu može se koristiti ili se koristi za javno vodosnabdijevanje mora biti zaštićeno od zagađenja i drugih nepovoljnih uticaja na zdravstvenu ispravnost vode ili izdašnost izvora.

Jedan od prvih koraka u definiranju načina rješavanja problema vodosnabdijevanja i postizanja pravilnog definisanog cilja u ovoj oblasti na prostoru općine Gradačac jeste, izvršiti procjenu potrebnih količina vode za piće stanovništva i zadovoljenje potreba industrije za tehnološkom vodom. Ovaj podatak treba da posluži u donošenju strateške odluke i opredjeljenja za odabrani resurs (izvorišta vode za piće) i shodno tome pokretanje aktivnosti oko rezerviranja i zaštite tog resursa uz istovremeno optimaliziranje načina njegovog korištenja.

BILANS POTREBA ZA VODOM

Pod bilansom voda se smatra odnos između raspoloživih količina voda, s jedne strane, i potrebnih količina voda određenog kvaliteta, s druge strane, u određenom vremenskom periodu u odnosu na prostor općine. Dakle, radi se o bilansu voda kvaliteta pitke vode namjenjene za potrebe stanovništva i privrede na prostoru općine Gradačac.

U proračunu potreba za vodom, između ostalog, u obzir treba uzeti slijedeće važne komponente: povećanje broja stanovnika, povećanje stepena pokrivenosti, dinamika razvoja i tip industrijske proizvodnje, porast specifične potrošnje, kao i promjena koeficijenta dnevne i satne neravnomjernosti itd. Za pravilno planiranje razvoja sistema snabdijevanja vodom za piće važno je imati potrebne maksimalne dnevne potrebe za vodom, dok se satne varijacije potrošnje izravnavaju uz pomoć uskladištene vode.

SPECIFIČNA POTROŠNJA VODE

Proračunski parametar, specifična potrošnja vode po stanovniku na dan, jedan je od najvažnijih kalkulativnih elemenata u postupku definiranja potrebnih količina vode. On varira od naselja do naselja, a nepostojanje tačnih i sistematiziranih mjerenja ulaza i izlaza iz vodovodnog sistema u nekom periodu dovoljno dugom da se ustanove trendovi promjene, postojanje redukcija u isporuci vode kao i neutvrđene vrijednosti gubitaka u sistemu proizvodnje i distribucije vode, opredjeljuju nas na pristup u proračunu specifične potrošnje vode za neko naselje koje se bazira na slijedećim uticajnim faktorima:

- broj, raspored, veličina i tip naselja
- veličina gubitaka vode u sistemu
- nivo usluga koju pruža preduzeće koje upravlja proizvodnjom i distribucijom vode
- dominantna privredna djelatnost kojom se bavi stanovništvo
- struktura potrošene vode (piće, higijena, javna potrošnja, zalijevanje okućnica i sl.)

- kvalitet isporučene vode
- navike u potrošnji vode
- karakter, specifičnost i namjena pojedinih zona unutar konzumnog područja
- stepen opremljenosti sanitarnim i drugim uređajima potrošača
- klimatski uvjeti
- razvijenost vodovodnog sistema
- dinamika privrednog razvoja područja.

Svi navedeni razlozi mogu bitno da utiču na koncepciju i dinamiku izgradnje i razvoja vodovodnog sistema, a konsekvntno tome i odgovarajućih sistema za prikupljanje i tretman otpadnih voda.

TABELA 17 - VRIJEDNOSTI SPECIFIČNE POTROŠNJE VODE PO KATEGORIJAMA NASELJA U PLANSKOM PERIODU

Kategorija naselja / god.	2008.	2010.	2020.	2028.
Općinski centar	290	300	320	330
Ostala naselja	250	260	280	300

Ovom specifičnom potrošnjom obuhvaćeni su i gubici u distributivnoj mreži kao i javna potrošnja vode (škole, domovi zdravlja administracija i sl.), te potrošnja male privrede koja ne troši vodu iz vodovodnog sistema u procesu proizvodnje.

NERAVNOMJERNOST POTROŠNJE VODE

Varijacije u potrošnji vode imaju direktnu reprekusiju na kapacitete objekata vodovodnog sistema, izdašnost izvorišta, eventualne redukcije u isporuci, pad pritiska u vremenu vršnog opterećenja i druga ograničenja u potrošnji. Dnevno i sezonsko variranje potrošnje vode u naseljima se smanjuje sa veličinom naselja, a direktno zavisi i od veličine gubitka vode u sistemu. Za ispravno dimenzioniranje vodovodnog sistema kao i njegovih pojedinih funkcionalnih cjelina od izuzetnog značaja je poznavanje karakterističnih veličina potrošnje koje su: srednja dnevna potrošnja i maksimalna dnevna potrošnja vode. Varijacije potrošnje vode tokom godine, uslovljene su klimatskim karakteristikama područja, veličinom i tipom naselja i navikama stanovništva.

TABELA 18 - PRIKAZ KOEFICIJENATA DNEVNE NERAVNOMJERNOSTI

Koeficijent dnevne neravnornosti – kq			
Kategorija naselja / K dn	2010.	2020.	2028.
Općinski centar	1,50	1,40	1,40
Ostala naselja	1,60	1,50	1,50

U proračunu treba uzeti i obuhvat (pokrivenost) sistema u planskom periodu i on iznosi za grad Gradačac 100%, a za ostala naselja ovaj procenat raste do 65% za 2028. godinu.

PRORAČUN POTREBNIH KOLIČINA VODE

Potrošnja vode u naseljima izražena kao srednja dnevna potrošnja vode dobije se kao proizvod, broja stanovnika na kraju planskog perioda i specifične potrošnje vode ($Q_{dn,sr} = S \times qsp$).

Maksimalna dnevna potrošnja vode dobije se kao zbir potreba svakog naselja ili aglomeracija po obrascu:

$$Qdn_{max} = S(kd \times Qdn_{sr})$$

gdje je kd - koeficijent dnevne neravnopravnosti.

Specifična potrošnja obuhvata potrošnju vode u domaćinstvima, privrednim i drugim radnim organizacijama, potrošnju manjih industrijskih potrošača, ustanova, količine vode za druge javne potrebe, kao i gubitke vode u distributivnoj mreži.

Pregled izdašnosti postojećih vodozahvata sa mogućnostima povećanja

Rb.	Naziv izvorišta (bunara)	Raspoloživi kapacitet Q(l/s)	Mogućnost povećanja za l/s
1.	OKANOVIĆI	120	50
2.	DOMAŽIĆ	10 - 70	115
3.	VRELO – MIONICA	25 - 40	-

Uz ove proračunske faktore bitno je uvažiti i podatak o procentu obuhvaćenosti stanovnika pojedinih naselja tako da se on kreće do 100% za općinski centar, a za naselja izvan gradskog centra on pada do 65% u 2028. godini.

Prema planiranom broju stanovnika za prostor općine Gradačac, u planskoj 2028. godini potrebna količina vode iznosi 210 l/s što je moguće obezbjediti iz postojećih vodozahvata Okanovići, Domažić i Vrelo Mionica.

Sa vodozahvata „Okanovići“ pitkom vodom bi se snabdijevao sjeverni dio općine i grad Gradačac, sa „Vrela Mionice“ vodom bi se snabdijevala naselja središnjeg dijela općine a sa vodozahvat „Domažić“ treba da se snabdijevaju ostala naselja sa većeg dijela teritorija Općine.

Ova tri vodovodna sistema treba da pokriju cijeli prostor Općine, odnosno sva naseljena mjesta. Funkcionalnim uvezivanjem ova tri vodosnabdijevačka sistema (prepumpnim stanicama) obezbijedilo bi se sigurnije i racionalnije korištenje raspoloživih količina pitke vode. Izbjegle bi se nepovoljne situacije nastale variranjem izdašnosti pojedinih izvorišta te postigla fleksibilnost pri incidentnim situacijama poremećaja kvaliteta voda (različiti tipovi izvorišta).

Za obezbijeđenje sumarnog kapaciteta vode na lokalitetu Domažić, potrebno je izvesti novi vodozahvatni bunar BV-2 sa eksploatacionim kapacitetom od Q=50 l/s. Uz ovaj eksploatacioni bunar potrebno je dodatno izvesti dva pijezometra u zaleđu izvorišne zone. Također, potrebno je uraditi elaborate zaštite izvorišta, kako konflikti u pogledu korištenja prostora nebi doveli do devastiranja i zagađenja, te kako bi se uspostavile stvarne zone sanitarne zaštite za svako izvorište.

Postrojenje za prečišćavanje voda akumulacije Vidara, kapaciteta 75 l/sek (izgrađena neposredno poslije rata), sa izgrađenim potisnim cjevovodom (od vodozahvata Vidara, preko uređaja za kondicioniranje i dalje do rezervoara u Škorićima, ovim planom postaje rezervni sistem vodosnabdijevanja tehnološkom vodom u slučaju eventualnih vanrednih okolnosti ili drugih potreba (industrijski/privredni kapaciteti koji ne zahtijevaju kvalitet pitke vode).

Shodno navedenom, jezero Vidara ovim planom nije vodozahvat pitke vode što treba imati u vidu u postupku izrade novog UP-a Gradačac, a prilikom ustanovljavanja vodnog dobra i obalnog pojasa sukladno odredbama važećeg Zakona o vodama, ukoliko se ukaže potreba za njegovom korekcijom.

Obezbjedenjem korištenja tehnološke vode umanjila bi se bespotrebna potrošnja pitke vode iz gradskog sistema vodosnabdijevanja.

2.7.2. ODVODNJA OTPADNIH VODA - SISTEMI ZAŠTITE VODA

Odvodnja otpadnih voda je tretirana kroz projekat „Idejni projekat kanalizacionog sistema urbanog područja i naselja u sjevernom dijelu općine Gradačac“ (JP Spreča, Tuzla, septembar 2016.godine), čije se postavke preuzimaju i ovim Planom.

Kanalizaciona mreža na području opštine Gradačac ima ukupnu dužinu od oko 44 km. Sistem je podijeljen u središtu mjesta. Ipak okolna naselja imaju kombinovane sisteme. Kanalizaciona mreža u Gradačcu je prvenstveno napravljena po sistemu gravitacije, osim u jednom dijelu tog područja koje pokriva crpna stanica Hazna. Postojeća kanalizaciona mreža funkcioniše bez većih problema. Stopa priključaka na kanalizacijski sistem je niža od stope priključaka na sistem vodosnabdijevanja i nejasno je šta se dešava sa otpadnom vodom iz domaćinstava koja nisu priključena na mrežu.

Postojeći promjeri sa dužinama dat je u sljedećoj tabeli.

TABELA 19 - PROMJERI SA DUŽINAMA CIJEVI

Dijametar cijevi, mm	Ukupna dužina, m	Materijal cijevi
Ø 800	5.000	Beton
Ø 600	1.000	Beton
Ø 400	5.000	Beton
Ø 315	10.000	Beton /PVC/PE
Ø 250	5.000	PVC/PE
Ø 200	10.000	PVC/PE
Ø 160	8.000	PVC/PE

Kanalizaciona mreža u Gradačcu dizajnirana je uglavnom kao gravitacioni sistem, osim u jednom dijelu koji je pokriven pumpnom stanicom Hazna. Sva veća preduzeća su priključena na kanalizacioni sistem, a manja preduzeća su priključena u procentu od 80%. Osim urbanog područja, šest dodatnih okolnih naselja priključeno je na kanalizacioni sistem: Svirac, Bukva, Varoš, Centar, Požarike i dio Vida2.

Urbana područja koja nisu priključena na kanalizacioni sistem su Škorići i Vida1. Postojeća kanalizaciona mreža funkcioniše bez većih problema.

Pumpna stanica Hazna ima karakteristike: Q=10 L/s; P=5,5 kW; H=30 m i priključena je na gradsku kanalizacionu mrežu sa pritiskom cjevovoda od 110mm; zapremine je 18 m³. Samo je jedna pumpa u pumpnoj stanici, koja cijelu operaciju čini nepouzdanom. Pumpna stanica treba biti nadograđena kako bi bila pouzdana i sigurna u svome radu.

Fabrika je prvobitno izgrađena 1982.godine i obnovljena i rekonstruisana 1998. Uprkos tome rezultati tretiranja vode nisu zadovoljavajući. U kišnim razdobljima, postrojenje je hidraulički preopterećeno. Tada dolazi do preljeva prije ulaznog vijka pumpe koja prazni razrijeđene otpadne vode direktno u

rijeku Gradišnicu u vrijeme kada je ulazni protok veći od maksimalno napravljenog kapaciteta za pročišćavanje.

Kreirani kapacitet je 30.000 pe sa hidrauličkim opterećenjem od 70 l / s po suhom vremenu i 115 l / s. u kišnom vremenu.

Industrijska voda uzrokuje probleme u radu zbog velikih i različitih ulivanja sa visokim organskim sadržajem. Predtretman se gotovo ne radi zbog premalog zaslona i rešetke za pujesak nisu učinkovite.

Kako bi se zaštitili vodni resursi na prostoru općine Gradačac, prioritetno je potrebno dograditi kanalizacioni sistem na urbanom području grada (Ledenice Donje, Požarike i Vida), te izgraditi kanalizacionu mrežu i u ostalim naseljima koja gravitiraju gradu i priključiti na kolektorsku mrežu koja vodi na postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda. I dalje je neophodno primjenjivati separadni sistem odvodnje otpadnih voda.

Nakon potpunog iskorištenja kapaciteta postojećeg postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda grada, treba ići na proširenje kapaciteta sa 30.000 ES na 55.000 ES.

Ovo postrojenje je od izuzetne važnosti za grad i općinu odnosno za zaštitu vodotokova i izvorišta na prostoru općine.

Rješavanje dispozicije i tretmana otpadnih voda ostalih naselja općine treba rješavati izgradnjom manjih grupnih sistema unutar pojedinih slivnih područja da bi se postigla mogućnost gravitacijske odvodnje.

U cilju poboljšanja postojećih prilika u pogledu odvodnje otpadnih voda, prioritetno treba pristupiti obnovi i izgradnji kanalizacione mreže, kako je to utvrđeno i spomenutim idejnim projektom, a na sljedeći način:

Detaljnim snimanjem terena (GPS uređajem), utvrđeno je da se navedena naselja i projektovana kanalizaciona mreža mora razdvojiti na dva kanalizaciona sistema.

Naselje Ledenice Donje:

- Kolektor DL_K_01, dužine L=4.718,32 m od čvora C1 – C113. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8 od čvora C1 – C79 i od čvora C79 – C113 predviđena je ugradnja PEHD DN 400 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Na predmetnom kolektoru predviđena su tri prepumpna okna (Prepumpno okno 1,2 i 3 – čvorovi C49, C65 i C79), koja su ugrađena da bi sanitarno – fekalna otpadna voda prepumpava i dalje gravitaciono vodila do glavne prepumpne stanice „Ledenice“.
- Kolektor DL_K_02, dužine L=2.195,46 m od čvora C114 – C89. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Na predmetnom kolektoru predviđeno je jedno prepumpno okno (Prepumpno okno 4 – čvor C165).

- Kolektor DL_K_03, dužine L=1.238,36 m od čvora C167 – C97. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 400 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Na predmetnom kolektoru predviđeno je jedno prepumpno okno (Prepumpno okno 5 – čvor C185).
- Kolektor DL_K_04, dužine L=1.115,18 m od čvora C198 – C179. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 400 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor DL_K_05, dužine L=57,26 m od čvora C229 – C97. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.

Napomena: Svi gore navedeni kolektori (naselje Donje Ledenice) gravitiraju prema projektovanoj glavnoj pumpnoj stanici „Ledenice“ koja je predviđena da pumpa otpadnu vodu do postojećeg postrojenja za prečišćavanje.

Naselje Ledenice Gornje:

- Kolektor GL_K_01, dužine L=2.814,93 m od čvora C230 – C113. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8 od čvora C230 – C257, od čvora C257 – C282 predviđena je ugradnja PEHD DN 400 mm SN 8 i od čvora C282– C113 predviđena je ugradnja PEHD DN 500 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Na predmetnom kolektoru predviđen je jedno prepumpno okno (Prepumpno okno 9 – čvor C287), koja su ugrađena da bi sanitarno – fekalna otpadna voda prepumpava i dalje gravitaciono vodila do glavne prepumpne stanice „Ledenice“.
- Kolektor GL_K_02, dužine L=1.025,16 m od čvora C298 – C256. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Na predmetnom kolektoru predviđeno je jedno prepumpno okno (Prepumpno okno 4 – čvor C165).
- Kolektor GL_K_03, dužine L=134,28 m od čvora C322 – C306. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor GL_K_04, dužine L=2.455,87 m od čvora C325 – C402. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8 od čvora C325 – C345 i od čvora C345 – C402 predviđena je ugradnja PEHD DN 400 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor GL_K_05, dužine L=1.030,87 m od čvora C382 – C402. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor GL_K_06, dužine L=1.520,48 m od čvora C437 – C429. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.

- Na predmetnom kolektoru predviđeno je jedno prepumpno okno (Prepumpno okno 8 – čvor C419).
- Kolektor GL_K_07, dužine L=289,44 m od čvora C437 – C429. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor GL_K_08, dužine L=287,35 m od čvora W588 – C284. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.

Napomena: Svi gore navedeni kolektori (naselje Gornje Ledenice) gravitiraju prema projektovanoj glavnoj pumpnoj stanici „Ledenice“ koja je predviđena da pumpa otpadnu vodu do postojećeg postrojenja za prečišćavanje.

Naselje Sibovac:

- Kolektor SIB_K_01, dužine L=1.557,73 m od čvora C444 – C482. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor SIB_K_02, dužine L=1.216,43 m od čvora C483 – C467. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.

Napomena: Svi gore navedeni kolektori (naselje Sibovac) gravitiraju prema postojećem gradskom kolektoru koji gravitira do postojećeg postrojenja za prečišćavanje.

Naselje između Škorića i Sibovca:

- Kolektor IZ_K_01, dužine L=1.303,25 m od čvora C508 – C472. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor IZ_K_02, dužine L=229,84 m od čvora C535 – C523. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor IZ_K_02, dužine L=161,65 m od čvora C541 – C538. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.

Napomena: Svi gore navedeni kolektori (objekti između naselja Sibovca i Škorića) gravitiraju prema postojećem gradskom kolektoru koji gravitira do postojećeg postrojenja za prečišćavanje.

Naselje Škorići:

- Kolektor ŠK_K_01, dužine L=1.863,18 m od čvora C545 – C472. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor ŠK_K_02, dužine L=474,27 m od čvora C593 – C582. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.

- Kolektor ŠK_K_03, dužine L=300,71 m od čvora C604 – C569. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor ŠK_K_04, dužine L=167,52 m od čvora C611 – C606. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor ŠK_K_05, dužine L=178,84 m od čvora C615 – C562. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor ŠK_K_06, dužine L=142,88 m od čvora C621 – C558. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor ŠK_K_07, dužine L=168,80 m od čvora C625 – C550. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor ŠK_K_08, dužine L=97,99 m od čvora C629 – C650. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.

Napomena: Svi gore navedeni kolektori (naselje Škorići) gravitiraju prema postojećem gradskom kolektoru koji gravitira do postojećeg postrojenja za prečišćavanje.

Naselje Bagdale:

- Kolektor BAG_K_01, dužine L=1.092,61 m od čvora C631 – C655. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor BAG_K_02, dužine L=129,18 m od čvora C656 – C637. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor BAG_K_03, dužine L=715,52 m od čvora C659 – C640. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor BAG_K_04, dužine L=318,40 m od čvora C675 – C683. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor BAG_K_05, (ostaje ½) dužine L=1.710,84 m od čvora C684 – C719. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor BAG_K_06, dužine L=317,57 m od čvora C720 – C709. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor BAG_K_07, dužine L=230,97 m od čvora C727 – C704. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.

- Kolektor BAG_K_08, dužine L=555,93 m od čvora C731 – C698. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor BAG_K_09, dužine L=378,64 m od čvora C742 – C737. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor BAG_K_10, dužine L=100,992 m od čvora C750 – C688. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.

Napomena: Svi gore navedeni kolektori (naselje Bagdale) gravitiraju prema postojećem gradskom kolektoru koji gravitira do postojećeg postrojenja za prečišćavanje.

Grad:

- Kolektor GRAD_K_1, dužine L=26,01 m od čvora C812 – C838. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.
- Kolektor GRAD_K_2, dužine L=26,01 m od čvora C839 – C838. Na kolektoru je predviđena ugradnja PEHD kanalizacionih cijevi DN 315 mm SN 8. Na kolektoru je predviđena ugradnja standardnih revizionih okana od armiranog poliestera Ds 1000 mm.

Ukupna dužina kolektora i sekundarnih kanala, odnosno kanalizacionog sistema I i II iznosi LUK=32.337,24 m. + neke nove dionice

Potisni cjevovod koji je projektovan od projektovane stanice „Ledenice“ do postojećeg šahta lociranog u blizi već izgrađenog postrojenja za prečišćavanje (koji je u fazi rekonstrukcije) predviđen je od PE 100 RC-2S SDR 26 DN 75 mm. Ukupna dužina potisnog cjevovoda iznosi L= 2.749,62 m.

Na projektovanim trasama ukupno je predviđeno devet (9) prepumpnih okana sa odabranim pumpama (1 radna + 1 rezervna).

Osnovno načelo integralnog upravljanja vodama, koje treba biti ispoštovano kod donošenja osnovne strategije zaštite voda, je dosta održivo korištenje vodnih resursa na prostoru općine. Osnovne postavke strategije zaštite voda treba da budu: Sistemski pristup i aktivnosti u kontroli zagađivača i zagađenja, prevenciji dijelovanja i sanaciji trenutnog stanja, te izražajni odnos društva prema zaštiti voda, odnosno okoliša uopšte.

2.8. MINERALNE SIROVINE

Na području općine Gradačac nalaze se ležišta šljunka i krečnjaka, te termomineralnih voda. Termomineralne vode (Banja Ilidža) i termalnih voda (Mionica) su najznačajniji mineralni resursi.

Hidrokarbonatno-sulfatne vode Ilidže – kod Gradačca (Q izvora oko 5 l/s, $t_v=29^{\circ}\text{C}$, Q dvije bušotine oko 50 l/s, $t_v=30^{\circ}\text{C}$, Miošić, 1982) izdanjuju u rasjednoj zoni sarmatskih i tortonskih sedimenata, a u istim sedimentima od 300 - 1000 m udaljenosti nabušene su termalne vode drugačije temperature i kemizma od termomineralnih voda. Termalne vode nisu nastale miješanjem termomineralnih i

običnih voda, što se vidi iz temperatura voda, koje su na Ga-1 i Ga-3 16°C udaljenoj cca 300 m od najtemperiranije bušotine B-5, a na Ga-4 udaljenoj 950 m od B-5 u istom smjeru od 18–19,6°C, a trebalo bi, ako bi termalne vode bile mješavina termomineralnih i običnih voda da bude Ga-3 najtemperiranija.

Termalne vode se zagrijevaju kondukcijom iz podine tortona i tu je usporena cirkulacija i vodozamjena infiltriranih atmosferilija i zato su njihove temperature najviše 20°C (takve su i termalne vode Mionice - izvor ima 14°C, bunar dubine 50 m 18°C, bunar dubine 80,5 m 19,5°C - udaljene oko 4km istočno od Banje Ilidže- Gradačac), a ne cirkuliraju uzlazno iz većih dubina, dok se termomineralne vode zagrijevaju dvojako – konvektivno ascendirajući iz većih dubina od tortona i konduktivnim prijenosom toplote. Pri arteškom samoizljevu običnih voda, koji je relativno malen, ne mijenja se u vremenu od 1959 do 1980. godine temperatura, izdašnost, piezometarska razina i kemizam voda, dok crpljenjem i jednih i drugih voda obje reagiraju. Istovremeno se može reći, da termomineralne vode ne potječu iz krednih vapnenaca, jer su oni na dubini od oko 700 m od površine terena i one bi tada imale temperaturu znatno veću od 30°C i višu mineralizaciju. Termomineralne vode su oko 4 – 5 puta starije od termalnih voda.

Ostala ležišta, kako je u uvodnom dijelu napomenuto, odnose se na šljunak i krečnjak, koji se aktivno eksploatišu na nekoliko lokaliteta. Radi se uglavnom o eksploataciji građevinskog kamena, krečnjaka i šljunka.

Aktivne eksploatacione površine:

TABELA 20 - AKTIVNE EKSPLOATACIONE POVRŠINE

Ležište	Sirovina	Površina (ha)
Jasenica – Crno brdo	Krečnjak	0,49
Gornja Međida – Cage	Krečnjak	0,19
Donje Ledenice – Kamenjaši	Šljunak	0,39
UKUPNO		1,07

Osim trenutno aktivnih eksploatacionih površina, u planskom periodu je predviđeno proširenje postojećih kapaciteta na lokalitima Donje Ledenice – Kamenjaši (eksploatacija kamenog agregata - šljunka), u površini od P = 7,32 ha, te na lokalitetu kamenoloma krečnjaka Gornja Međida – Cage, u površini od P = 0,29 ha.

Osim aktivnih i planiranih eksploatacionih polja, područje ulazi u pojas potencijalnog prostora za istraživanje krečnjaka, te energetskih sirovina nafte, što je potvrđeno kroz zvanične podatke kojima raspolaže Federalni zavod za geologiju.

Potencijalno istražno polje krečnjaka zauzima površinu od P = 18,54 ha, a nafte i plina P = 3090,00 ha.

Prostor za potencijalno istraživanje nema ograničenja u pogledu izgradnje i planiranih sadržaja, obzirom da je nepoznato kada će i da li će doći do istražnih radova, koji prethode bilo kakvom eksploatacionom procesu, ako se dokaže da za to postoje uslovi.

2.8.1. EKSPLOATACIONA POLJA

Na lokalitetu Kamenjaši, u planskom periodu predviđena je usmjerena eksploatacija kamenog agregata - šljunka. Eksploatacija će se obavljati u skladu sa odredbama važećeg Zakona o rudarstvu.

Postojeće aktivno eksploataciono polje je predviđeno za proširenje, te će se eksploatacija vršiti na ukupnoj površini od P = 7,7 ha.

Na lokalitetu Gornja Međiđa – Cage, predviđeno je proširenje postojeće aktivne eksploatacione površine, te će se eksploatacija vršiti na ukupnoj površini od P = 0,47 ha.

Po završetku eksploatacije, depresije ispunjene vodom rekultivisaće se u cilju razvoja akvakultura (ribnjaci za uzgoj i sportski ribolov).

U skladu sa navedenim, eksploatacione površine u planskom periodu će biti kako slijedi:

TABELA 21 - EKSPLOATACIONE POVRŠINE U PLANSKOM PERIODU

Ležište	Sirovina	Površina (ha)
Jasenica – Crno brdo	Krečnjak	0,49
Gornja Međiđa – Cage	Krečnjak	0,47
Donje Ledenice – Kamenjaši	Šljunak	7,7
UKUPNO		8,66

2.9. ENERGETSKA INFRASTRUKTURA

2.9.1. ELEKTROENERGETIKA

Područje općine Gradačac snabdijeva se električnom energijom iz tri čvorne transformatorske stanice:

- TS 35/10 kV „Gradačac“
- TS 35/10 kV Kerep
- TS 220/110/35/10 Gradačac.

Sa pripadajuće distributivne mreže snabdijeva se 11.980 domaćinstava i 1.134 kupca iz kategorije ostala potrošnja.

- TS 35/10 kV „Gradačac“ snabdijeva 5790 domaćinstava i 684 kupca iz kategorije ostale potrošnje.
 - TS x (10 kV) Gradačac snabdijeva 1019 domaćinstava i 98 kupaca iz kategorije ostala potrošnja.
 - TS35/10 kV Kerep snabdijeva 5171 domaćinstava i 352 kupca iz kategorije ostala potrošnja.
- TS 35/10 kV Industrijska zona – čvorna stanica.

Distributivna 10 kV mreža sastoji se od 176 transformatorskih stanica 10/0,4 kV instalisane snage od 50 do 630 KVA i sa cca 170 kilometara dužine 10(20) kV mreže.

Postojeće transformatorske stanice su različito opterećene od podopterećenih (do 30%) do preopterećenih (do 130%). Preopterećene TS treba zamjeniti sa transformatorima veće instalisane snage ili ako ne postoje tehnički uvjeti za zamjenu treba dio kupaca (domaćinstva i ostali) prebaciti na drugo transformatorsko područje.

Postojeći instalisani elektroenergetski kapaciteti zadovoljavaju potrebe za duži planski period tako da nema potrebe za instalisanjem novih značajnih kapaciteta. Međutim, kako je normalno da mreža dalekovoda 110/x kV i viših napona radi u potpuno zatvorenoj mreži, normalno je i da sve trafostanice

110/x kV /postojeće i planirane/ budu dvostrano napojene, tj. da rade u atvorenoj mreži. U prelaznom periodu dionice dalekovoda rade radijalno, odnosno da trafostanice budu jednostrano napojene.

Na osnovu postojećeg stanja elektroenergetskih kapaciteta i navedenih kriterija, kao i Projekcije prostornog plana Kantona, treba planirati u planskom periodu instalisanje objekta naponskog nivoa 110 kV dalekovod 110 kV od TS 110/x kV Gračanica 1 – TS Gračanica 2 – TS 110/x kV Kerep. TS 110/x kV Gračanica 2.

U skladu sa sve jasnijim činjenicama da se snabdijevanje električnom energijom, kao i njenom potrošnjom mora drastično promijeniti, potrebno je poticati izgradnju obnovljivih izvora energije (OIE). Građevine koje služe iskorištavanju obnovljivih izvora energije smiju se smještati unutar građevnog područja pod uvjetom da ne ugrožavaju okoliš, te vrijednosti kulturne baštine i pejzaža.

Široka implementacija OIE u postojećim distributivnim mrežama dovodi do potrebe posebnog razmatranja utjecaja i davanja smjernica u vezi snage, mjesta i vremena priključenja OIE, a sve u cilju što efikasnijih i ekonomski opravdanih rješenja mreže.

Za održavanje zahtjevanog stepena kvaliteta elektroenergetske mreže potrebno je da nove tehnologije budu kompatibilne sa postojećim. Ponekad se treba birati primjena ovih tehnologija na sam pojedinačni objekat, a nekada na nivou stambenog okruženja.

Važni parametri za projektovanje buduće mreže sa OIE su: visina potražnje električne energije, stupanj (penetracija) priključenja OIE na mrežu izbor centralnih izvora energije.

Izgradnja solarnih elektrana moguća je na postojećim industrijskim objektima, hotelima, privatnim kućama i vikendicama do većih kapaciteta na devastiranim površinama.

2.9.2. TOPLIFIKACIJA

U urbanom području Gradačac egzistira nekoliko kotlovnica iz kojih se zagrijavaju objekti kolektivnog stanovanja i industrijski objekti. Ovakva usitnjenost toplifikacijskih kapaciteta ima više negativnosti, a naročito sa ekonomskog i ekološkog aspekta.

Urbanističkim planom Gradačac je predloženo rješenje koje podrazumijeva izgradnju centralne gradske toplane dovoljnog kapaciteta, a koja bi snabdjevala i industriju i stambene zone.

Prema tom rješenju, primarni toplovod bi se pružao primarnog gradskom saobraćajnicom od raskrsnice sa magistralnom cestom, do centra Gradačca. Postojeće kotlovnice se u tom slučaju pretvaraju u krajnje podstanice. Centralna kotlovnica bi se trebala naći u privrednoj zoni Požarike, ukoliko se projektnom i drugom detaljnijom dokumentacijom ne utvrdi potreba promjene predloženog lokaliteta.

Ovakvo postavljeno centralizovani sistem zagrijavanja urbanog područja Gradačac, ima više prednosti, koje su posebno izražene sa aspekta zaštite čovjekove okoline, povećanja stepena ekonomičnosti instalacija, te povećanja mogućnosti grijanja većeg broja objekata različite namjene.

2.9.3. GASOVOD

Projekti izgradnje novih transportnih/tranzitnih pravaca bazirani su na rezultatima do sada urađenih studija razvoja gasnog sistema i tehničke dokumentacije, poznavajući gasne sisteme i planove razvoja gasnih sistema susjednih zemalja i zemalja iz regiona.

Prema Strateškom planu i programu razvoja energetskog sektora Federacije BiH i planovima BH-Gasa koji je supotpisnik Aneksa Ugovora o kupovini prirodnog gasa i potpisnik Ugovora o transportu kroz Mađarsku i Srbiju, zadužen za transport gasa u Federaciji BiH prepoznati su projekti koji se smatraju okosnicom širenja gasne transportne mreže u BiH. Jedan od pravaca širenja te mreže je i dio trase koji prolazi kroz općinu Gradačac. On zapravo pripada koridoru spajanja s postojećim gasovodom Zvornik – Sarajevo, odnosno, izgradnji pravaca Kladanj – Živinice, Živinice – Tuzla u trasi magistralne ceste, te izgradnji gasovoda u trasi autoceste Tuzla – Brčko – Orašje, gdje je odvojak za Gradačac dio sistema prema RS –u i R Hrvatskoj.

Za sve trase je potrebno prethodno izraditi preafisibility studije, koje će utvrditi položaj trasa, a prikaz na grafičkim priložima ovog Plana je tek okviran i nije konačan, te će se definirati prilikom izrade tehničke dokumentacije. Ako se ispostavi opravdano da s tehničko-ekonomskih, ekoloških, socijalnih ili nekih drugih aspekata postoje bolja rješenja, moguće je istražiti alternativne koridore.

Zaštitni pojasevi gasovoda su utvrđeni posebnim propisima, te ovise o vrsti gasovoda, što treba uzeti u obzir prilikom određivanja konačne trase, obzirom da je potrebno izraditi projektnu dokumentaciju koja će utvrditi tačnu poziciju gasovoda.

U vezi sa svim magistralnim visokotlačnim gasovodima DN 500 (50 bara), treba se pridržavati uslova propisanih posebnim propisima, a naročito:

- 20 m na svaku stranu od ose gasovoda nije dopušteno građenje industrijskih objekata;
- u pojasu širokom 5.0 m na svaku stranu od trase gasovoda proteže se zaštitni pojas
- unutar kojeg nije dopušteno građenje stabilnih građevina koje nisu u funkciji gasovoda (temelji stubova javne rasvjete, okna vodovoda ili kanalizacije, reklamni stubovi itd.);
- na mjestima ukrštanja cesta i instalacija s plinovodom, ugao između ose cjevovoda i ose ceste ili instalacija mora biti između 90° i 60°;
- na mjestima ukrštanja cesta s gasovodom, potrebno je mehanički zaštititi postojeći gasovod pomoću dvostruko armirane betonske ploče po čitavoj dužini gasovoda, radi zaštite od vertikalnog opterećenja;
- prilikom ukrštanja instalacija (gasovod, vodovod, kanalizacija, elektro kabl, telefonski kabl, optički kabl i si.) s gasovodom, instalacije se obavezno postavljaju u zaštitne cijevi većeg promjera i polažu se najmanje 0.5 m ispod gasovoda, a mjesto se mora obilježiti ugradnjom pocinčanog pletiva ispod i iznad gasovoda;
- najmanja udaljenost paralelnog vođenja ceste i gasovoda iznosi 10.0 m;
- najmanja udaljenost paralelno vođenih instalacija sa gasovodom iznosi 5.0 m;
- najmanja udaljenost parkirališta, pješačke biciklističke staze od ose gasovoda iznosi 10.0 m;
- u koridoru iznad gasovoda širine 5.0 m lijevo i desno od cjevovoda zabranjeno je saditi drveće čije korijenje raste dublje od 1.0 m odnosno za koje je potrebno obrađivati zemljište dublje od 0.5 m.

2.10. SAOBRAĆAJ I VEZE

2.10.1. PROGNOZA PORASTA SAOBRAĆAJA I MOTORIZACIJE

U ukupnom razvoju općine Gradačac jedan od glavnih strateških sektora privređivanja je cestovna saobraćajna infrastruktura. Brz, racionalan i bezbjedan saobraćajni sistem sa svom svojom infrastrukturom na prostoru Općine treba da doprinese bržem sveukupnom razvoju Općine, regije i Bosne i Hercegovine. Transport roba na cestovnim saobraćajnicama, koje će oblikovati nova tehnološka dostignuća u industriji, diktiraće veliki porast tranzitnog teretnog saobraćaja, pogotovo što na prostoru Općine nema željezničkog transporta, a koji se neće tako brzo ni revitalizirati kao cestovni saobraćaj. Kao strateški cilj razvoja naznačava se razvoj industrije i poljoprivrede, te razvoj turizma. Opređeljenja ekonomije za srednja i mala preduzeća tražit će najbrže i najekonomičnije načine transporta roba i ljudi, što daje prioritet bržem razvoju saobraćajne infrastrukture. U narednom periodu doći će do porasta saobraćaja, naročito cestovnog saobraćaja motornih putničkih vozila, a što će uticati na znatno veću potrebu izgradnje lokalnih cestovnih saobraćajnica. Osnovni pokazatelji porasta razvijenosti saobraćajne infrastrukture, očituju se kroz porast: stepena motorizacije, mobilnosti stanovništva i stepena razvoja cestovnih saobraćajnica.

STEPEN MOTORIZACIJE

Na osnovu istraživanja, komparacijskim i drugim metodama, za zemlje u tranziciji utvrđen je stepen motorizacije koji bi u planskom periodu trebao da raste po prosječnoj stopi od 5% , a koji treba dati srednju vrijednost od 160 vozila/1000 stanovnika na 360 vozila/1000 stanovnika. U 2000. godini, stepen motorizacije je dostigao prijeratni nivo iz 1991. godine za prostor općine Gradačac. Nagli trend porasta stepena motorizacije zaustavlja se u prethodnoj godini i u 2008. godini imamo normalan rast stepena motorizacije u Bosni i Hercegovini uz napomenu da se struktura motornih vozila znatno razlikuje od strukture iz 1991. godine. U poslijeratnom periodu bilježi se znatno veći porast putničkih vozila u odnosu na druga vozila, što znatno utiče na opterećenost cestovnih saobraćajnica na prostoru Općine, i povećava mobilnost stanovništva, a što će u planskom periodu zahtjevati znatno veća ulaganja u modernizaciju cestovnih saobraćajnica i ostalu saobraćajnu infrastrukturu .

MOBILNOST I BROJ KRETANJA VOZILA

Sadašnji stepen mobilnosti stanovništva i ukupan broj kretanja motornih vozila je oko 5.000 km po vozilu, i isti treba da raste po stopi od 7% prosječno godišnje, a krajem planskog perioda nešto manje. Stopa rasta transporta putničkih vozila za planski period do 2028. godine treba da bude prosječno 5,0-6,0 % godišnje, a stopa rasta teretnog transporta za planski period treba da iznosi prosječno 6,0-7,0 % godišnje. Takođe će doći do rasta međunarodnog saobraćaja po stopi od 4,0-5,0 % godišnje. Iako je dominantan saobraćaj putničkih vozila, u planskom periodu treba raditi na povećanju saobraćaja autobusnog prevoza, odnosno znatnijem povećanju javnog saobraćaja stanovništva (za sve svrhe putovanja).

U modelu raspodjele ukupnih kretanja vozila , treba biti slijedeća zastupljenost:

- kretanja autobusa 10 %
- kretanja teretnih vozila 10 %
- kretanja putničkih vozila 80 %

Ovakav model raspodjele ukupnih kretanja vozila na cestovnim saobraćajnicama Općine treba da obezbjedi povećanje javnog prevoza i zaustavi veliki trend povećanja saobraćaja putničkih vozila.

2.10.2. CESTOVNI SAOBRAĆAJ

Plan razvoja saobraćajne infrastrukture na prostoru općine Gradačac, rađen je na bazi usvojenih planskih postavki iz Prostornog plana Tuzlanskog kantona 2005-2025. i primjene prognoze saobraćaja i povećanja stepena motorizacije, kao i zadržavanja postojećih cestovnih saobraćajnica. Sistem magistralnih i regionalnih pravaca općine treba da bude dio planiranog sistema rangirane cestovne mreže Tuzlanskog kantona i Federacije BiH, tim prije što se u narednom periodu očekuju značajni pomaci u izgradnji i modernizaciji saobraćajne infrastrukture u Bosni i Hercegovini.

U ustanovljenom sistemu naselja na prostoru općine Gradačac, nastojalo se lokalnom i regionalnom mrežom cesta povezati naseobinske centre i preko rangirane mreže puteva dovesti do centra općine, dok koncept magistralnih cesta na prostoru općine Gradačac treba da obezbjedi:

- na zapadu, preko Modriče priključak na autoput na koridoru Vc
- na sjeveru u Crkvini (Bosanski Šamac) priključak na magistralnu cestu M-17
- na istoku u Gudarevici priključak na magistralnu cestu Tuzla-Orašje (u konačnici na planiranu autocestu Tuzla-Orašje).

U toku izrade ovog plana donešene su slijedeće odluke o kategorizaciji cesta:

1. Odluka o kategorizaciji cesta i ulica u gradu Tuzla i općinama Tuzlanskog kantona („Sl. novine TK“, br. 14/14)
2. Odluka o kategorizaciji cesta u autoceste i brze ceste, magistralne ceste i regionalne ceste („Sl. novine FBiH“, br. 24/14)
3. Odluka o razvrstavanju regionalnih cesta R - 462 Ormanica – Gradačac – Slatina (granica Federacije) u magistralnu cestu sa oznakom M – 1.9 i R – 464 Orašje – Odžak u magistralnu cestu sa oznakom M – 14.2 („Sl. novine FBiH“, br. 76/16)

U skladu sa navedenim kategorizacijama ustanovljena je mreža magistralnih i regionalnih cesta I i II reda, kao i lokalnih cesta na području općine Gradačac.

MAGISTRALNE CESTE

Bivša trasa magistralne ceste M 1.8 Tuzla – Orašje, ovim konceptom i Odlukom o kategorizaciji (gore navedeno pod 2.), ostaje i dalje u rangu magistralne ceste i to I reda sa novom oznakom M 113 i dionicom na općini Gradačac: Brčko Distrikt – Hrgovi Donji – Ormanica.

Bivša trasa magistralne ceste M 14.1 Modriča – Gradačac – Pelagićevo – Brčko, takođe ostaje magistralna cesta i to II reda sa novom oznakom M 208 i dionicom na općini Gradačac: Granica entiteta (Modriča) – Gradačac – Mionica – Granica Entiteta (Pelagićevo).

Bivše trase regionalne ceste R 462 Gradačac – Ormanica i Granica entiteta (Crkvina) – Gradačac, ovim konceptom i Odlukom o razvrstavanju regionalnih cesta (gore navedeno pod 3.), postaju magistralna cesta sa oznakom M 1.9 i dionicom na općini Gradačac: Ormanica – Gradačac – Slatina (Granica Federacije).

Ovim planom predviđa se izgradnja nove magistralne ceste Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), čiji pravac treba da bude jedna od veza Tuzlanskog kantona sa koridorom Vc preko čvorišta Ujakeš. Izgradnja ove planirane magistralne ceste bi se izvodila u četiri etape.

Prvom etapom, odnosno izgradnjom dionice Babe Jelke brdo – Gornje Bare – Krčevine ujedno bi se poboljšala i trasa postojeće magistralne ceste Modriča – Gradačac – Mionica – Pelagićevo.

Drugu etapu realizacije planirane magistralne ceste bi predstavljala dionica Modriča – Gornje Bare – uz struk željezničke pruge Gradačac – Modriča, čime bi općina Gradačac dobila kvalitetniji priključak na koridor Vc.

Treću etapu predstavlja izgradnja dionice Krčevina – Gudarevica čime se postiže kvalitetno povezivanje Gradačca na magistralnu cestu Tuzla – Orašje.

Četvrta etapa predstavlja produžetak treće etape do priključka na planiranu auto-cestu Tuzla – Orašje.

REGIONALNE CESTE

Bivša trasa regionalne ceste R 460 Hrgovi Donji – Srnice – Bukva ovim konceptom i Odlukom o kategorizaciji (gore navedeno pod 2.), ostaje i dalje u rangu regionalnih cesta i to I reda sa novom oznakom R 302 i istim nazivom dionice.

Navedenom Odlukom i ovim konceptom, bivše regionalne ceste R 463 Granica entiteta (Obudovac) – Gradačac i R 465 a Granica entiteta – Kerep – spoj sa cestom Ormanica – Gradačac, ostaju i dalje u rangu regionalnih cesta, ali II reda i to sa novim oznakama R 351 i R 352.

U rangu regionalnih cesta, ovim konceptom je planirana izgradnja regionalne ceste na dionici Donji Lukavac (Džinovići) – Humke – Drnik – Ahmetaši – Bagdale – Ilovac – Škorići (TS) za koju je od ranije štice koridor i urađena projektna dokumentacija. Njenom realizacijom bi se istovremeno dobila i gradska obilaznica.

LOKALNE I NEKATEGORISANE CESTE

Lokalna cestovna mreža treba da bude sistem saobraćajnica koje na funkcionalan način treba da povezuju centar Općine sa ostalim naseljenim mjestima, te da povezuje privredne, historijske, prirodne i turističke lokalitete od općinskog značaja sa mrežom regionalnih i magistralnih cesta. Lokalne ceste na području općine Gradačac su utvrđene Odlukom o kategorizaciji cesta i ulica u gradu Tuzla i općinama Tuzlanskog kantona („Službene novine TK“, br.14/14).

Lokalnu cestovnu mrežu čine slijedeće dionice:

TABELA 22 - MREŽA LOKALNIH CESTA; IZVOR: ODLUKA O KATEGORIZACIJI CESTA I ULICA U GRADU TUZLA I OPĆINAMA TUZLANSKOG KANTONA

Oznaka ceste	Opis lokalne ceste	Dužina (km)
L 01	Kerep /Centar - D.Međiđa - S.Međiđa - G.Međiđa - Gr. općine	11,00
L 02	G.Srnice- raskrsnica sa R 302 (R 460) - Biberovo Polje - Džakule	2,85
L 03	Kerep /R 352 (R 465a)/Mlin - Fazlići - D.Srnice - Cerik /Srebrenik	5,80
L 04	Kerep /R 352 (R 465a)/Mlin - Toke - Čuste - G.Lukavac/Hasanbašići/L 05	7,40
L 05	Vida I /Točak - Lukavac G./Kamenik - D.Krečane - Rajska - Jasenica/ Stara škola	9,20
L 06	Vida I /Džamija/L 05 - Džidića Brdo - Novalići /Centar - L 05/ D. Krečane	6,20
L 07	Svirac /"Enterijer" - Rijeka - G.Lukavac /Centar - M 209(R 462)/ relej	5,50
L 08	Mahmut Mahala/M 209 (R 462) - Gluhe - Brdo /L 09	5,40

Oznaka ceste	Opis lokalne ceste	Dužina (km)
L 09	Mionica Centar /Skladište "Badžo"/M 208 (M 14.1) - Kamberi - Grabov Gaj - Avramovina - M 113 (M 1.8) - D. Hrgovi	11,50
L 10	Mahmut Mahala/L 08/ raskrsnica za Tufekčije - Tufekčije - Avdići /M 209 (R 462)	3,80
L 11	Mahmut mahala/Sjelina/L 08 - Mujkanovići - Mujići - Mionica I /Izlaz kod kafane "Fontana" na M 208 (M 14.1)	3,50
L 12	Mionica I /M 208 (M 14.1)- Ahmetaši - Topalovići - Osoji - R 301 (R 462) /Pilana "Hanić"	4,70
L 13	Topalovići /L12 - Ćosići - Topčagići - Omeragići /R 351 (R 463)	3,70
L 14	Pirići /R 351(R 463) - Gibe - D.Bare - D.Ledenice/R 301 (R 462)	4,70
L 15	"Europrofi"/R 301(R 462) - Požarike - Barišića Brdo - D.Ledenice - R 301 (R 462)	5,20
L 16	Požarike/ M 208 (M 14.1)/Zrnić - Proboj - D.Ledenice - Okanovići/Šestani/Gr. entiteta	5,60
L 17	D.Zelinja /R 352 (R 465 a) - Zaimovići - Jasenica - Tupalića Brdo/L 05	7,10
L 18	D.Zelinja/R 352 (R 465 a) - Ćosići - Lipica - Pezeri - D.Krečane /L 05	4,50
L 19	Kerep /R 352 (R 465 a) - Jelovče Selo /Centar/ - Lipica - Bandera - Jasenica /L 05	11,20
L 20	Mionica I / M 208 (M 14.1) - Huskići - G.Tramošnica / Gr. entiteta	5,30
L 21	Džinovići / M 209 (R 462) - Čuste /L 04	2,00
L 22	Toke /Džamija/L 04 - Jelovče Selo/Kostreč/ L 19	2,00
L 23	Kerep /Jukani/ L 01 - Biberovo Polje, centar /L 02	3,30
L 24	D.Mediđa / Škola / L 01 - Buk - Biberovo Polje /L 02	4,00
L 25	Vučkovci /Motel, R 302 (R 460) - Vučkovci, centar - Hrastavice – Mahmut Mahala/M 209 (R 462)	7,50
UKUPNO		142,95

RAZVOJ JAVNOG SAOBRAĆAJA

U planskom periodu, javni prevoz stanovništva treba da dobije značajnije mjesto u prevozu na prostoru općine Gradačac i Kantona, a posebno kod primarnih linija prevoza: stan – posao, stan – škola i naseljeno mjesto – općinski centar. Međumjesne i međunarodne linije javnog prevoza potrebno je da prihvati općinski centar i omogući njihovo normalno odvijanje.

Globalno definisana organizacija javnog prevoza zahtjeva prvenstveno, adekvatan broj vozila sa odgovarajućim kapacitetima, vozni terminal, precizan i prilagođen striktan red vožnje sa brojem linija, sagledavanje potrebe nadoknade za nosioce javnog prevoza koji ima značajnu općedruštvenu funkciju. Potrebno je planirati unapređenje i razvoj svih elemenata sistema javnog prevoza koji uvećavaju komfor i nivo usluga javnog prevoza stanovništva.

Razvojem i modernizacijom kategorisane cestovne mreže stvaraju se optimalni uvjeti za razvoj i unapređenje javnog saobraćaja unutar općinskih i kantonalnih prevoznih linija. Stvaranjem većeg komfora u javnom prevozu podrazumjeva formiranje racionalnih i funkcionalnih putničkih terminala (stanica i stajališta) na magistralnim, regionalnim i lokalnim cestama u urbanim područjima i van njih. Svi dobro organizovani subjekti javnog prevoza u mnogome će poboljšati i unaprijediti razvoj javnog prometa na prostoru Općine Gradačac. U centru općine Gradačac postoji ranije izgrađen autobusni terminal koji ima dobru lokaciju i kapacitet i ispunjava sve uslove za dobro organizovanje javnog prevoza za općinski centar. Ostali transportni terminali na prostoru općine Gradačac, kao što su autobusna stajališta, javni parkinzi, posebno garaže, javni parkinzi teretnih vozila i ostali prostori saobraćaja u mirovanju su slabo izgrađeni, a u planskom periodu do 2028. godine treba im posvetiti više pažnje i graditi ih uz rangirane ceste na linijama javnog prevoza u naseljenim mjestima i uz privredne kapacitete.

2.10.3. ŽELJEZNIČKI SAOBRAĆAJ

Perifernim dijelom općine Gradačac prolazi željeznički pravac Tuzla -Brčko, što nema veći značaj za razvoj Općine. Eventualna revitalizacija bivše željezničke pruge Gradačac - Modriča je upitna sa ekonomskog aspekta. Ne postoje indicije isticanja općeg interesa na nivou države ponovnog uspostavljanja ovog željezničkog pravca, te u prošlosti planiranog nastavka trase Gradačac -Brčko. Planom se predlaže korištenje željezničkog koridora Gradačac - Modriča u svrhu izgradnje veoma značajne magistralne ceste kojom bi se Gradačac, pa i Kanton povezo na koridor Vc. Ovim bi se afirmirao geoprometni značaj općine Gradačac kao bitan razvojni faktor. Mora se istaći da u predloženom osnovnom konceptu razvoja željezničkog prometa Prostorne osnove Prostornog plana Federacije BiH nije predviđena mogućnost revitalizacije željezničke pruge Gradačac - Modriča.

Ovim Planom se ipak štiti prostor trupa željezničke pruge za njenu eventualnu revitalizaciju dok se paralelno sa ovim željezničkim koridorom štiti i prostor za koridor magistralne ceste Modriča - Gradačac.

U slučaju revitalizacije ove pruge, ovim konceptom se planira izgradnja željezničke stanice na novoj lokaciji i to izvan urbanog područja Gradačac. U neposrednoj blizini „oklopnog voza“, utvrdit će se definitivna lokalitet za ovu namjenu.

Imajući u vidu razvoj privrede (kako u postojećoj industrijskoj zoni, tako i u novoplaniranim privrednim zonama), te njihovu eventualnu potrebu za željezničkim kolosijekom, u urbanom području Gradačac se ostavlja prostor za ponovnu uspostavu jednokolosiječne pruge i to u koridoru čija će se orijentaciona širina definisati u saglasnosti sa Željeznicama Federacije BiH.

Postojeća lokacija željezničke stanice, u tom slučaju ostaje kao pretovarna stanica.

2.10.4. POŠTANSKI SAOBRAĆAJ

Daljni razvoj poštanskog saobraćaja treba da prati i sveukupni razvoj predloženog sistem naselja na prostoru Općine, a to podrazumjeva veću pokrivenost naselja sa poštanskim jedinicama. Planirana naselja II nivoa / sekundarni centri treba da imaju poštanske jedinice, a i neka naselja III nivoa / tercijarni centri.

Prema tome treba planirati otvaranje poštanskih jedinica u naseljima: Donji Lukavac, Kerep, Biberovo Polje, Hrgovi Donji i Gornje Ledenice. Uz otvaranje ovih poštanskih jedinica neophodno je i dalje uvođenje novih tehnologija rada u prijemu i otpremi poštanskih pošiljaka svih vrsta.

2.10.5. TELEKOMUNIKACIJE

Telekomunikacioni saobraćaj u planskom periodu zahtjeva stalno praćenje i uvođenje novih tehnologija i materijala u prenos telekomunikacionih signala. Dobra pokrivenost fiksnim telefonskim priključcima (instalirano cca 15.000, a priključeno 10.000), daje mogućnost priključenja novih 5.000 pretplatnika. Uz to potrebno je planirati modernizaciju i instalisanje novih RSU, optičkih spojnih puteva i pristupnih mreža uz FTTH tehnologiju u centralnom, sjeverozapadnom, sjevernom i sjeveroistočnom dijelu prostora Općine. Zahvaljujući velikom broju baznih stanica, iako je konfiguracija terena nepovoljna za prostiranje elektromagnetnih talasa EMT, pokrivenost signalom svih dijelova Općine je veoma dobra.

I dalje treba nastaviti sa instaliranjem novih BS stanica (već je u pripremi instalisanje bazne stanice BS Tramošnica). U planskom periodu je potrebno zamjeniti isturene pretplatničke stepene RSU tip Si sa najnovijim RSU tipa Axe. ATC tipa Axe sa svojim isturenim pretplatničkim jedinicama omogućava i digitalni i analogni prenos između centrala i pretplatnika.

U mobilnoj telefoniji očekuje se relativno veliko povećanje broja korisnika što treba da se približi stepenu razvoja, kao što je prosječno danas u EU. Posebna pažnja treba da bude usmjerena na proces internetizacije i uvođenja BiH u informaciono društvo, gdje se očekuje znatno povećanje internet korisnika kroz razne tehnologije i putem raznih operatera.

2.11. PRIVREDA

2.11.1. RAZVOJ PRIVREDE I OSNOVNI FAKTORI RAZVOJA

Vizija razvoja privrede glasi: "Općina Gradačac, razvijena industrijska i trgovačko – obrtna općina sa razvijenom poljoprivredom kao bazom prerađivačke industrije kao što su mljekarstvo, prerada mesa, voća, povrća i duhana. Budući razvoj privrede, posebno njenih industrijskih i prerađivačkih kapaciteta, zasnivaće se na razvoju malih srednjih preduzeća".

Za razvoj privrednih djelatnosti određene su privredne zone. Najveće površine za razvoj privrede osim postojećih i planiranih u urbanom području općinskog centra, locirane su na prostoru naseljenih mjesta Kerep, Vučkovci, Hrgovi Donji i Turić. Prostornim planom općine Gradačac planira se disperzan razmještaj privrednih kapaciteta uz veoma bitan kriterij očuvanja kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta. Bitan kriterij predstavlja i prisustvo postojeće i planirane infrastrukture neophodne za funkcionisanje privrednih zona.

Cilj općine Gradačac je uvećanje industrijske proizvodnje i izvoza u nekoliko privrednih oblasti: proizvodnja auto dijelova, drvnih sortimenata i namještaja, gotovih odjevnih predmeta, proizvodnje građevinske galanterije, industrije duhana, preradi voća i povrća, preradi mlijeka i proizvoda od mlijeka.

Trenutni broj zaposlenih prema Popisu 2013.godine je 10 830 stanovnika, od 29 731 radno sposobnih stanovnika, odnosno, 36,42% od ukupnog broja radno sposobnog stanovništva.

Obzirom da općina Gradačac ima pozitivan i stabilan broj stanovnika, koji se nastoji očuvati i u planskom periodu, tako se do kraja posmatranog perioda planira da broj zaposlenih naraste na minimalno 40% od ukupnog broja radno sposobnog stanovništva.

Tako bi broj zaposlenih do kraja planskog perioda trebao biti 12 529 stanovnika. Time bi stepen zaposlenosti do kraja planskog perioda bio 0,28.

2.11.2. ORIJENTACIJA I RAZMJETAJ PRIVREDE U PROSTORU

Na području općine Gradačac planiran je veći broj privrednih i industrijskih kompleksa, zona i pojedinačnih parcela zauzetih objektima u svrhu razvoja privrede.

Postojeće površine na kojima se nalaze već formirane privredne zone ili manje grupacije objekata namijenjenih privredi su brojne na području općine Gradačac, a za većinu njih predviđena su i proširenja. Za sva područja na kojima postoje izgrađeni privredni kapaciteti, a ujedno je planirano i proširenje i formiranje privrednih zona, predviđen je režim gradnje I stepena. Kako bi se zone objedinile, na kartografskim prikazima ucrtani ukupni obuhvati koji uzimaju u obzir kontinuitet zauzetih postojećih i planiranih površina namijenjenih privredi, te je na taj način i predviđen režim gradnje I stepena, tj., određen obuhvat detaljne planske dokumentacije tamo gdje se očekuje ekspanzija sadržaja i zahtijeva potrebna infrastruktura.

Izuzetak predstavlja prostor Industrijske zone I, koja se nalazi u urbanom području Gradačac i koja je u potpunosti izgrađena. Za nju je predviđen režim gradnje II stepena, u skladu sa Urbanističkim planom Gradačac. Za ovu zonu je donesena i Odluka o osnivanju poduzetničke zone Gradačac, koja podrazumijeva prostore:

- Industrijske zone I – površine cca 50,0 ha,
- Slobodne industrijske zone II – površine cca 42,0 ha,
- Industrijske zone III – površine cca 51,0 ha.

Od tri zone, kako je to Odlukom bilo utvrđeno, u potpunosti je izgrađena i uspostavljena Industrijska zona I, koja najvećim dijelom obuhvata prostor sa lijeve i desne strane dionice regionalnog puta R 462 Gradačac – Crkvina, na kojem su privredni, poslovni i industrijski objekti, kompleksi i pogoni izgrađeni uglavnom do 1992. godine.

Prema donesenoj Odluci, Slobodna industrijska zona II obuhvata prostor istočno od zone Industrijske zone I, te se zapravo odnosi na ovim planom prepoznatu Industrijsku zonu II, za koju je izrađen i usvojen i detaljni planski dokument.

Prema donesenoj Odluci, Industrijska zona III se odnosi na prostor koji se nalazi u sjevernom dijelu šireg urbanog područja, na kojem je ranije bio izgrađen prečištač otpadnih voda, čvorna TS 220 kV, te određen broj privrednih i poslovnih subjekata, a koji je rezervisan za buduću gradnju industrijskih kapaciteta, tj., namijenjen je planskom širenju poduzetničke zone. Industrijska zona III se zapravo odnosi na ovim planom prepoznatu Privrednu zonu Beglučište.

U obrazloženju Odluke o osnivanju privrednih zona se zaključuje da su te zone zapravo posebno planirani prostori, definisani u planskim okvirima lokalne samouprave, čijim se osnivanjem i izgradnjom

želi potaknuti razvoj privrede na određenom području, riješiti problemi postojećih i poticati budući privrednici na ulaganja. Osnivanjem zona se postižu ciljevi kao što je: otvaranje novih radnih mjesta, stvaranje mogućnosti za ulaganja, kreiranje povoljne poduzetničke klime u okruženju, poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva, te unaprijeđenje ukupnog razvoja lokalne zajednice i regije. Na taj način se dugoročno pomaže privrednicima u rješavanju problema prostora, stvaraju preduslovi za nesmetan rad, omogućava se zajedničko korištenje infrastrukture i povezivanje poduzetnika smještenih na istom prostoru.

Također, u općini Gradačac, a zahvaljujući pozitivnoj privrednoj klimi i poticajnom okruženju, nalazi se veći broj pojedinačnih privrednih subjekata ili manjih kompleksa, koji po svojoj prirodi i prostornim mogućnostima ne mogu i ne teže prerasti u privredne zone. Ipak, vrlo je važno prepoznati ove površine, te su one prikazane u namjeni površina sa atributom „građevinsko zemljište pretežne namjene privrede“. Obzirom da se radi o postojećim, izgrađenim, pojedinačnim kapacitetima, te da se ne predviđa širenje i prerastanje u privredne zone, utoliko nije utvrđen I režim gradnje za te lokalitete.

U odnosu na prostorni plan višeg reda – Prostorni plan Tuzlanskog kantona 2005 – 2025.godine, zadržan je jednak broj planiranih privrednih zona/kompleksa – njih 9, s tim što je djelomično izvršena preraspodjela planiranih površina u pojedinim naseljenim mjestima, a predloženi obuhvati korigovani u skladu sa potrebama i detaljnim podlogama na osnovu kojih su granice utvrđivane.

Tako se u odnosu na Prostorni plan Tuzlanskog kantona površina planiranih privrednih zona smanjila za cca 97 ha, odnosno, planirane privredne zone zauzimaju površinu od $P = 293,07$ ha, a postojeća izgrađena industrijska zona I zauzima površinu od $P = 42,96$ ha.

Ukupna površina privrednih zona iznosi $P = 336,03$ ha.

Privredne zone u općini Gradačac su:

- Privredna zona Gornje Bare, $P = 25,27$ ha,
- Privredna zona Požarike, $P = 13,71$ ha,
- Privredna zona Turić/Mionica, $P = 20,40$ ha,
- Privredna zona Kerep/Vučkovci, $P = 30,80$ ha,
- Privredna zona Hrgovi Donji, $P = 51,33$ ha,
- Privredna zona Beglučište, $P = 80,74$ ha,
- Privredna zona Industrijska zona I, $P = 42,96$ ha,
- Privredna zona Industrijska zona II, $P = 41,90$ ha,
- Privredna zona Porebrice, $P = 14,19$ ha,
- Privredna zona Vučkovci, $P = 14,71$ ha.

Planirana proširenja privrednih kapaciteta, najčešće se vrše kao interpolacija unutar postojećih sadržaja. Utvrđene privredne zone su se prostorno uglavnom koncentrisale uz već postojeće kapacitete i jake saobraćajnice, kako bi se racionalizirala upotreba zemljišta i njegovo opremanje potrebnom infrastrukturom.

Detekcijom postojećih privrednih sadržaja, uočava se da je njihova prostora organizacija često disperzna, uz određene veće grupacije, koje se prostorno – funkcionalno definišu kao zone, o čemu je već bilo govora.

Stoga su, pored privrednih zona, tj., precizno utvrđenih obuhvata u kojima se trenutno razvija, ali i očekuje intenzivan razvoj privrede, utvrđeni i prostori na kojima su izgrađeni privredni kapaciteti, koji po svojoj prirodi ne mogu prerasti u privredne zone. Zemljište namijenjeno razvoju privrede, a koje nije obuhvaćeno granicama privrednih zona, zbog svoje udaljenosti ili male površine, zauzima ukupno $P = 38,03$ ha. Ukoliko se ukaže potreba, i za ove površine je moguće raditi detaljne provedbene planove, a u principu uređenje korištenja prostora se vrši na osnovu Prostornog plana.

Do kraja planskog perioda Općina Gradačac treba sukcesivno opremiti i na taj način aktivirati sve planirane privredne zone. Aktiviranje svih površina podrazumjeva i aktivnosti Općine na obezbjeđenu pristupnih saobraćajnica i komunalne infrastrukture, a od strane zainteresovanih investitora rješavanje imovinsko pravnih odnosa vezano za građevinsko zemljište.

2.11.3. Ocjena privrednih aktivnosti sa stanovišta uticaja na okoliš

Privredni kapaciteti se generalno smještaju uz saobraćajne pravce i uz već postojeće kapacitete što podiže nivo zagađenja okoliša u kontaktnim zonama.

Postojeći privredni kapaciteti stvaraju određeni pritisak na okoliš, koji je potrebno maksimalno reducirati. Korištenjem savremenih tehnologija u proizvodnom procesu potrebno je nastojati ove uticaje svesti na minimum.

Potenciranje razvoja poljoprivredne djelatnosti potrebno je da prati korištenje adekvatnih metoda uzgoja voća i povrća, koje se ogledaju u racionalom korištenju mineralnih đubriva za pospešivanje uzgoja koje neće negativno djelovati na smanjenje kvaliteta tla, samim time zraka i voda.

Rekultivacija iskorištenog zemljišta ne treba se završiti samo na ekstraktivnoj djelatnosti. Naime, prilikom izrade detaljne provedbene dokumentacije za poslovne i proizvodne komplekse, što je jedna od obaveza koje proizilaze iz ovog Plana, treba voditi računa o procentualnom učešću zelenila na svakoj zasebnoj parceli, opremanju komunalnom infrastrukturom sa modernim tehnološkim rješenjima, odvajanju oborinske i fekalne kanalizacije, formiranju jakog linijskog zelenila uz saobraćajnice, korištenju alternativnih izvora energije gdje god je to moguće, te drugim elementima kojima se smanjuje uticaj na okoliš.

2.11.4. RAZVOJ PRIVREDNIH GRANA

POLJOPRIVREDA

Razvoj poljoprivrede, a naročito zalaganje za proizvodnju zdrave hrane, biće jedan od najznačajnijih faktora razvoja privrede općine Gradačac.

Realno je očekivati otvaranje novih kapaciteta prehrambene industrije, koji će biti uslovljeni bržim razvojem poljoprivrede. Stoga se kao imperativna postavlja potreba zaštite poljoprivrednih površina u procesu njene prenamjene u građevinsko zemljište. Pored toga potrebno je težiti povećanju raspoloživog fonda poljoprivrednih površina na račun neproduktivnog šumskog zemljišta.

FARME

Poljoprivredna proizvodnja, odnosno, razvoj stočarstva i peradarstva, u općini Gradačac su tradicionalno vrlo dobro zastupljeni.

Prema trenutnim pokazateljima, na prostoru općine je registrovano 28 farmi, od čega je:

- 21 farma brojlera,
- 4 farme muznih krava,
- 2 farme za uzgoj matičnog jata peradi,
- 1 farma za tov junadi.

Ukupna površina koju zauzimaju farme iznosi $P = 17,56$ ha.

Pokazatelji stabilnosti razvoja stočarstva i peradarstva, te svakodnevni interes poljoprivrednika za proširenje postojećih kapaciteta i otvaranje novih, ukazuje na to da će u planskom periodu zasigurno doći do dodatnog povećanja poljoprivredne proizvodnje. Farme se smještaju na poljoprivrednom zemljištu, kao objekti koji su u službi poljoprivredne proizvodnje, te sa tog aspekta nema ograničenja u pogledu lociranja ovih kapaciteta.

Obzirom na dobre rezultate koje gradačački poljoprivrednici pokazuju na domaćem i međunarodnom tržištu, općina treba razviti jaku poticajnu politiku i omogućiti poljoprivrednicima daljnje jačanje.

TURIZAM

Turizam danas postaje najveća industrija u svijetu, a prema mnogim procjenama Bosna i Hercegovina ima veliku šansu u uključivanje u turističke destinacije. Turistička djelatnost općine Gradačac do sada nije valorizovana kroz mogućnosti koje joj nude prirodne vrijednosti, osobenosti pejisaža i kulturno-historijsko nasljeđe.

Vještačka jezera Hazna i Vidara, te planirane vodne akumulacije pružaju dobru mogućnost za razvoj turističke ponude, ribolova i drugih sportskih aktivnosti na vodi.

Turizam kao odrednica budućeg razvoja općine i grada Gradačca zahtjeva u prostornoj organizaciji grada i Općine uvođenje novih sadržaja i formi koje će upotpuniti turističku ponudu. Te nove forme znače i otklanjanje nekih pojava i stanja koja negativno utiču na sliku Gradačca kao turističkog mjesta. To je prije svega uvođenje novih arhitektonskih izraza u tradicionalne arhitektonske forme i izraze koji negativno utiču čak i na zaštićene arhitektonske cijeline nacionalnih spomenika arhitekture. Posebno lijepu sliku turističkog grada narušavaju saobraćajna rješenja u centralnoj gradskoj jezgri, koja treba imati najviši stepen zaštite pa makar se radilo i o saobraćaju u mirovanju. Nedopustivo je u centru Gradačca uz sam ulaz u „Stari grad“ locirati parking prostor koji je uvijek preburkiran i sa nabacanim vozilima što daje ružnu sliku ovog Grada. Ne može se dopustiti ulazak motornog saobraćaja do same kule u „Starom gradu“, bez obzira što je u njoj smješten ugostiteljski sadržaj.

U planskom periodu je neophodno se odrediti prema Gradačcu kao turističkom mjestu i definisati ga. Ako je to malo turističko mjesto i želi razvijati turističku privredu onda su, prema evropskim standardima, turistička mjesta ona mjesta koja imaju smještajne kapacitete za preko 1000 gostiju.

Stoga bi se i Gradačac trebao odrediti i trebao predložiti model organizacije turističke privrede u odnosu na resursne i prostorne mogućnosti.

Osnovni model ponude je banjski turizam, lov i ribolov. Ostali segmenti bi trebali biti sportsko-rekreativni turizam, sajamske i druge manifestacije.

Lokalitet Turić sa fazanerijom „Lanište“ pruža izvanredne mogućnosti za razvoj lovnog turizma. Planirana izgradnja planinskog doma na lokalitetu Jasenica omogućava razvoj i planinarstva. Za razvoj turizma planirane su zone: izletišta sa vikend naseljem na lokalitetu Jasenice, kao i izgradnja SRC „Popovača“ i Hipodroma „Vuković“.

Na lokalitetima naseljenih mjesta Turići, Abramovina i Zelinja predviđa se mogućnost prostorne organizacije lovišta na nisku divljač. Turistička potrošnja dovodi do pojačane aktivnosti u ugostiteljstvu, saobraćaju, trgovini, brojnim zanatskim servisima i uslužnim djelatnostima, a vrlo često motivira i pokreće proizvodnju hrane, što bitno utiče na prostornu organizaciju.

UGOSTITELJSTVO

Ugostiteljstvo je tercijarna djelatnost koja se usko vezuje za turizam i obuhvata više specifičnih djelatnosti koje se dijele na uslužne i smještajne. Kod smještajnih kapaciteta koncentracija je vezana za općinski centar, gdje su smješteni i hotelski kapaciteti. Smještajni kapaciteti koje ima Gradačac predstavljaju solidnu osnovu za razvoj turizma, ali nisu zadovoljavajući. Već je planirana izgradnja 3 hotela sa ukupno 320 ležaja od kojih je jedan u završnoj fazi izgradnje. Od ostalih ugostiteljskih objekata na području općine Gradačac zastupljeni su skoro svi oblici specijalnih radnji koje pružaju ugostiteljske usluge u djelatnosti ishrane i posluživanja pićima i ugostiteljskim specijalitetima. Koncentracija ugostiteljskih objekata ugostiteljskih radnji je u samom gradu Gradačcu.

Potrebno je, ostvariti disperzan razmještaj ugostiteljskih sadržaja tipa restorana i prenoćišta i u drugim naseljenim mjestima na prostoru Općine koja se intezivno uključuju u turističku ponudu i potražnju.

TRGOVINA NA MALO

Razvijena mreža postojećih trgovinskih objekata je trenutno zadovoljavajuća, ali u planskom periodu njeni kapaciteti će se morati znatno kvalitativno i kvantitativno uvećati.

Razvoj i prostorno situiranje trgovine dominantan je predmet urbanog planiranja. Budući da je trgovina intenzivna djelatnost bez koje je funkcioniranje urbanih, a sve više i ruralnih i mješovitih naselja nemoguća bez razvoja trgovine koja utiče na kvalifikaciju naseljenih prostora, posebno iz razloga što će porastom standarda rasti potrošačke potrebe i novi oblici trgovine poput velikih trgovinskih centara (TC), super i mega marketa koji se sve više lociraju uz veća gradska naselja.

S obzirom na očekivane i povećane potrebe u prostornoj distribuciji prodajnih kapaciteta, neophodno je da trgovina obezbjedi takav razvoj koji će zadovoljavati potrebe stanovništva i ovu djelatnost uvrstiti u značajne učesnike stvaranja društvenog proizvoda i zapošljavanja stanovništva.

USLUŽNI I PROIZVODNI ZANATI

Zanatska djelatnost na području općine Gradačac ima dugu tradiciju. Danas je ova djelatnost regulisana važećim Pravilnikom o uslužnim obrtima i sporednim djelatnostima koje se mogu obavljati i u stambenim prostorima (kao kućna radinost), („Sl.novine Federacije BiH“ br. 61/09).

Prema podacima općinske službe od 9.8.2009. godine u općini je registrovano 292 subjekta u oblasti zanatske djelatnosti i 170 poljoprivrednih proizvođača voća, povrća i žitarica, zatim 35 prevoznika stvari i putnika u drumskom saobraćaju i 11 taksi prevoznika na području općine Gradačac, što je dobar osnov za razvoj proizvodnog i uslužnog zanatstva. Uslužno zanatstvo moguće je locirati i u samim stambenim zonama, a ono proizvodno usmjeravati u planirane privredne zone prema programu razvoja MSP u općini Gradačac.

2.12. DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Razvoj društvene infrastrukture ili društvenog standarda, odnosi se na razvoj ljudskih resursa i sistema zaštite. Dokumentom „Strateški plan razvoja Općine Gradačac 2006 – 2011.“ utvrđeno je da će se u narednom planskom periodu prioritet staviti na razvoj društvenog sektora na prvom mjestu obrazovanja, a potom zdravstvene i socijalne zaštite.

2.12.1. OBRAZOVANJE

U planskom periodu potrebno je svakom djetetu omogućiti primjeren program odgoja i obrazovanja i adekvatne prostorne uslove za neometano odvijanje predškolskog programa. Reformom školstva predviđena je odgojno obrazovna funkcija za populaciju od 5,5 do 15 godina, čiji su programi raspoređeni u trajanju od 9 godina.

Osnovno obrazovanje ima opće obrazovni karakter koji je permanentan i sistematski. Obrazovanje osigurava jednaka prava svim učenicima bez segregacije po bilo kojem osnovu. Reformom školstva predviđen je obavezan sljedeći obrazovni sistem:

- predškolsko obrazovanje za djecu uzrasta do 5,5 godina
- devetogodišnje osnovno obrazovanje.

Reformom obrazovanja naglašene su i nove nastavne metode i metode učenja.

PREDŠKOLSKO OBRAZOVANJE

U planskom periodu potrebno je posvetiti više pažnje predškolskom obrazovanju i odgoju djece uzrasta do 5,5 godina. Planiranje novih objekata predvidjeti prema važećim urbanističkim normativima koji predviđaju korisnu površinu prema uzrastu djeteta od 5,5 do 7,5 m² po korisniku. Potrebno je planirati i određenu površinu otvorenog prostora sa 20 m² po korisniku. Analizom zatečenog stanja 2008. godine može se prema urbanističkim normativima zaključiti da postojeći objekat JU Obdanište „Kolibri“ Gradačac zadovoljava trenutne potrebe sa površinom objekta od 6,2 m² po korisniku i otvorene površine od 28,6 m².

Pored obaveze rekonstrukcije i uređenja postojećeg objekta u planskom periodu je potrebno planirati i nove objekte predškolskog obrazovanja i odgoja koristeći propisane radijuse gravitacionog područja za ovakvu vrstu objekata, a koja iznosi 200 do 400 m zavisno od gustoće naseljenosti.

Za lociranje objekata pored navedenih potrebno je koristiti i druge elemente koji proizilaze iz projekcije stanovništva starosne dobi od 0 – 5,5 godina, uspostavljene mreže i strukture naseljenih mjesta u općini Gradačac, te rasporeda i odnosa prostora rada i stanovanja.

Planom se predviđaja izgradnja novih objekata u naseljenim mjestima Mionica i Vučkovci kapaciteta od po 75 korisnika čiji korisni prostor treba planirati prema urbanističkim normativima.

OSNOVNO OBRAZOVANJE

Prema urbanističkim normativima raspoloživa površina objekata osnovnih škola oko 3.7140 m², a raspoloživa ukupna površina škola je 13.460 m². Obzirom na procjenu porasta starosne strukture školskog uzrasta od 5,5 do 14 godina u planskom periodu potrebno je planirati i nove školske objekte. U ovom proračunu nisu uzete u obzir površine PŠ i objekata čija je izgradnja u toku, kao što je školski objekat PŠ Požarike. Potrebno je naglasiti da neke područne škole još uvijek nisu obnovljene i rekonstruisane kao što je PŠ Jasenica koja za svoj rad koristi prostorije mjesne zajednice, dok druge, kao što je PŠ Vučkovci, radi u neuslovnim školskim prostorijama.

U planskom periodu mreža Osnovnih škola treba da obezbijedi potpuni obuhvat generacije od 5,5 do 14 godina. Postojeća mreža školskih objekata na području općine Gradačac ukazuje na određene prostorne slabosti kvaliteta postojećih objekata u funkciji, kao i stanja mreže centralnih osnovnih škola i pripadajućih područnih škola. Polazni kriterij za ujednačavanje gravitirajućeg područja centralnih škola je radijus kretanja do 1000 m, a za područne škole ne veći od 400 m zavisno od gustoće naseljenosti. Izgradnja škola u planskom periodu treba da prati stambenu izgradnju.

Prostorni standard za osnovne škole iznosi 0,50 m² po stanovniku općine. Kapacitete novih školskih objekata planirati za 500-600 učenika sa optimalnom veličinom od 16 odjeljenja i sa radom u jednoj smjeni.

U planskom periodu prema reformi školstva potpuno će se odvijati devetogodišnje osnovno obrazovanje i produženi boravak. U planskom periodu prema urbanističkim normativima potrebno je obezbijediti 7 m² neto korisne površine i 25 m² po učeniku školskog otvorenog terena.

Analizom je utvrđeno da je znatan broj postojećih objekata starijeg datuma građenja, a neki su još uvijek u stanju totalne devastiranosti. Stoga je potrebno, shodno ranije preduzetim radnjama, završiti planirane ili započete aktivnosti na izgradnji objekata osnovnih škola.

U planskom periodu je obavezna izgradnja školske sportske dvorane uz svaku centralnu Osnovnu školu, a prema mogućnostima i uz veće područne škole, a također je obavezna i izgradnja uređenih sportskih polivalentnih ploha uz svaki školski objekat u funkciji, kao i za novi školski objekat.

SREDNJOŠKOLSKO OBRAZOVANJE

Imajući u vidu postojeće stanje u srednjoškolskom obrazovanju, u narednom planskom periodu se ne predviđa nova školska gradnja, izuzev mogućnosti da se postojeći objekti, shodno potrebama, prošire ili nadgrade.

VISOKO OBRAZOVANJE

Općina Gradačac će i u planskom periodu, kad je u pitanju visokoškolsko obrazovanje, koristiti kapacitete Univerziteta Tuzlanskog kantona i drugih Univerziteta u F BiH.

2.12.2. SOCIJALNA ZAŠTITA

Socijalna zaštita u općini Gradačac ne zadovoljava trenutno stanje socijalne potrebe, pa se stoga u planskom periodu treba planirati izgradnju novog adekvatnog objekta Centra socijalne zaštite pred kojim su mnogi novi vidovi socijalne zaštite koji se neće moći zadovoljavati samo davanjem minimalnih novčanih pomoći.

CENTAR SOCIJALNE ZAŠTITE

Planirani objekat Centra socijalne zaštite treba da ima kvalifikovana stručna lica kako bi se obezbijedila organizovana socijalna pomoć u skladu sa standardima o ljudskim pravima i lokalnim zakonima. Kroz planirani objekat, bi se omogućila bolja komunikacija sa licima u stanju socijalne potrebe, te informisanost, a moglo bi se planirati i formiranje timova stručnih lica iz Centra za socijalni rad kao i uključivanje certificiranih volontera Crvenog križa.

Prostorno i kadrovski ojačan Centar za socijalni rad moći će opsluživati formiranje savjetovališta za djecu i omladinu, prihvata i savjetovanje lica žrtava nasilja u porodici, savjetovalište za samohrane majke koje ne ostvaruju pravo na socijalnu zaštitu, savjetovalište za lica sa mentalnim i fizičkim invaliditetom, savjetovalište za žrtve rata i druge socijalne najugroženije kategorije stanovništva kao i svih onih službi i savjetovališta koji su već u funkciji u sadašnjem Centru za socijalni rad.

DOM ZA TREĆU ŽIVOTNU DOB

Kad je u pitanju stanje ostalih objekata koji se koriste u svrhu socijalne zaštite onda se treba razmišljati i o mogućnosti zbrinjavanja starih i iznemoglih lica, korisnika kućne njege i pomoći. Mogućom izgradnjom Doma za treću životnu dob koji bi mogao imati i rang regionalnog centra za osobe sa područja općine Gradačac, Modriča, Orašje, Šamac i Odžak, pružila bi se kvalitetna zdravstvena i socijalna zaštita navedenom dijelu stanovništva. Kapacitet objekta dimenzionirati prema procijenjenim i iskazanim potrebama, odnosno za oko 200 korisnika. Lokalitet objekta treba tražiti u područjima koja nisu udaljena od naseljenih mjesta, u blizini društvenih sadržaja i objekata zdravstvene zaštite, što će se naknadno utvrditi prema potrebama.

DJEČJA ZAŠTITA

Briga o djeci se u općini Gradačac nedovoljno ostvaruje. Iako je tome razlog nepostojanje materijalnih sredstava čak i onih za ispunjavanje obaveza novčanih davanja u vidu dječijeg dodatka, potrebno je planirati izgradnju Đačkog doma na lokalitetu sadašnjeg objekta za smještaj djece bez oba roditelja "Duga". Izgradnjom novog adekvatnog objekta kapaciteta oko 150 štićenika mogao bi se opslužiti i širi općinski i regionalni prostor. Jedan od oblika socijalne zaštite djece je i organizovanje savjetovališta za djecu i omladinu pri Centru za socijalni rad Gradačac.

2.12.3. ZDRAVSTVO

Kantonalnim prostornim planom predviđa se proširenje prostora Doma zdravlja sa usklađivanjem lokacija i prostora područnih ambulanti u kojima se provode programi zaštite porodične medicine, sve u skladu sa prostornim normativima.

Kako je općina Gradačac najudaljenija općina od sjedišta UKC-Tuzla to je neophodno neke elemente sekundarne zdravstvene zaštite ostvariti proširenjem raspoloživih smještajnih kapaciteta JZU Dom zdravlja Gradačac za oko 1000 m² na postojećoj lokaciji gdje bi se omogućio rad odjeljenjima: opći

stacionar, ginekološko-akušersko odjeljenje i odjeljenje za hemodijalizu. U planiranom objektu predvidjeti kapacitet od 80 ležajeva.

Banjsko-rehabilitaciono liječenje organizovano je u JZU „Banja Iliđa“ Gradačac. S obzirom na skučenost smještajnih kapaciteta potrebno je pristupiti, kako to i Prostorni plan Kantona predviđa, proširenju postojećih kapaciteta za 500-1000 m². Uz prostorno proširenje neophodno je obezbjediti i savremenu opremu, izgradnju rekreacionih terena, terapijskog i poluolimpijskog bazena u blizini postojećeg hotela (završena II faza hotela „Banja Iliđa“), te stalnu edukaciju i usavršavanje medicinskih kadrova. Time bi se smještajni kapaciteti proširili za 160 novih postelja, što bi omogućilo uvođenje novih terapijskih procedura i stvorilo uslove za razvoj banjsko-zdravstvenog turizma.

Da bi se poboljšao kvalitet zdravstvene infrastrukture i unaprijedilo zdravstvo na području Općine potrebno je preduzeti i mjere koje će poboljšati nivo pružanja primarne zdravstvene zaštite provođenjem Programa porodične medicine. U tu svrhu treba postojeće područne ambulante opremiti sa pripadajućom medicinskom opremom i pokrenuti aktivnosti za planiranje i izgradnju novih područnih ambulanti u naseljenim mjestima koja za to ispunjavaju uslove, među koje se već mogu ubrajati Međiđa Gornja, Rajska, Požarika i Mionica-Mahmut mahala.

Područne ambulante planirane su u centrima II i III nivoa.

Sve područne ambulante treba da su opremljene kompletnom stomatološkom ambulantom, apotekom i da imaju stalnog ljekara.

2.12.4. KULTURA

U dijelu „Prostorna osnova“ izvršena je analiza stanja razvijenosti, kadrovske i prostorno materijalne opremljenosti djelatnosti kulture u općini Gradačac 2008. godine. Može se zaključiti da je ova društvena djelatnost centralizirana u općinskom centru i da ostala naseljena mjesta imaju mali udio u ovoj djelatnosti. Sadržaji kulture u općini Gradačac daleko su iznad trenutno raspoloživih prostornih i materijalnih mogućnosti.

Evidentan je nedostatak adekvatnog prostora za razvoj ove djelatnosti. U planskom periodu potrebno je koristeći urbanističke normative planirati nove objekte i prostorne sadržaje koji će stvoriti bolju materijalnu osnovu za kvalitetan kulturno društveni rad. Planom se u oblasti kulture u planskom periodu predviđa gradnja slijedećih objekata:

Kulturnog centra čija je lokacija predviđena na mjestu sadašnjeg objekta Gradskog kina. Ovaj centar je već ranije preferiran kao centar za mlade, sa univerzalnom gradskom dvoranom za potrebe multimedijalnog kina i održavanje pozorišnih predstava. Osim manje sale i dr. pratećih sadržaja, predviđeni su prostori i sadržaji iz djelatnosti sadašnje JU Centar za kulturu, odnosno Radio stanice Gradačac i JU Biblioteka „Alija Isaković“, čime su omogućeni adekvatni uvjeti za rad. Svi ovi činoci kulture bi se time iselili iz sadašnjeg objekta koji nije adekvatan iskazanim potrebama,

Manjih društvenih domova sa površinom od 12,5 m²/1000 stanovnika u naseljima II i III kategorije, u kojima će kulturni život biti zastupljen i u drugim naseljenim mjestima Općine.

Prema navedenom u planskom periodu je potrebno za djelatnost kulture planirati oko 6500 m² korisnog novoizgrađenog prostora.

Bogata kulturno – istorijska građa koja se nalazi na području općine Gradačac, odlična je podloga za razvoj turizma na bazi kulturno – istorijskog naslijeđa, te se u planskom periodu preporučuje i formiranje muzeja koji bi sublimirao bogatstvo koje se stvaralo vijekovima.

2.12.5. SPORT, REKREACIJA, TURIZAM I UGOSTITELJSTVO

Evidentan je nedostatak zatvorenih sportskih prostora tipa gradske sportske dvorane većeg kapaciteta i zatvorenog bazena, otvorenih sportskih terena za ekstremne sportove u biciklizmu i motokrosu, hipodroma za konjički sport, golf terena, trim i pješačke staze.

U skladu sa potrebama, planirano je proširenje postojećih površina namijenjenih sportu, rekreaciji, turizmu i ugostiteljstvu, koje iznose $P = 43,68$ ha, za dodatnih $P = 53,12$ ha, čime bi ukupna površina građevinskog zemljišta ove pretežne namjene iznosila $P = 96,80$ ha.

Na tim površinama predviđeno je smještanje sadržaja kao što su:

- etno selo,
- hipodromi,
- sportski poligoni,
- vikend naselje sa izletištem,
- sportsko rekreativne zone,
- proširenje banje Ilidža,
- različita igrališta,
- sportski i rekreativni tereni uz akumulaciju Vidara itd.

Posebno je bitno pridati značaj uređenu i izgradnji sportskih objekata i sadržaja u planiranom sportsko – rekreacionom centru „Popovača“ (Vidara), izletničkom centru sa vikend naseljem na lokalitetu Jasenice, kao i hipodromu za konjički sport na lokalitetu Donjih Ledenica. Sve su to objekti koji trebaju pospješiti razvoj sporta i poboljšati uslove za razvoj sportskog turizma.

Manje sportske, školske dvorane danas se nalaze u okviru osnovnih i srednjih škola i nedovoljne su sa aspekta korištenja učenika, stanovništva i članova sportskih klubova u toku cijelog dana i godine. U planskom periodu je potrebno planirati obaveznu gradnju sportske fiskulturne dvorane uz objekat svake osnovne škole. Deficitarna su i manja sportska igrališta i igrališta za djecu u okviru stambenih zona. Razmještaj otvorenih polivalentnih sportskih terena i dječijih igrališta predvidjeti u okviru većih stambenih naselja, a u Gradačcu unutar stambenih blokova grada.

Povećanje površina namijenjenih sportu, rekreaciji, turizmu i ugostiteljstvu za $53,12$ ha, u odnosu na postojećih $P = 43,68$ ha, imat će velikog značaja za razvoj cijelog područja općine Gradačac, kada su ovi sadržaji u pitanju.

Osim utvrđenih površina namijenjenih razvoju sporta, rekreacije, turizma i ugostiteljstva, utvrđene su rekreativne zone (planirane i postojeće), a koje obuhvataju i površine druge namjene (šumsko zemljište, vode, izgrađene površine, saobraćaj itd.). Međutim, ti obuhvati će imati snažnu ulogu u razvoju sporta, rekreacije, turizma i ugostiteljstva u planskom periodu, te je za njih i utvrđena obaveza izrade detaljne planske dokumentacije, koja će precizno usmjeriti način korištenja i planiranja zemljišta.

To su:

- Vikend naselje Jasenica sa izletištem, P = 11,98 ha,
- Zona sporta i rekreacije Hipodrom Donje Ledenice, P = 29,15 ha,
- Zona sporta i rekreacije Višnjik, P = 3,08 ha,
- Etno selo Turić, P = 8,10 ha,
- Zona jezera Hazna i Vidara (postojeći regulacioni plan), P = 240,63 ha.

2.12.6. OSTALA INFRASTRUKTURA

Drugi sadržaji od društvenog interesa (uprava, pravosuđe, udruženja građana, političke stranke, radio i TV i sl.) planiraju se prema potrebama i u skladu sa posebnim standardima i na lokacijama usklađenim sa planom korištenja i namjenom prostora.

Pošto predkoceptom Prostornog plana općine Gradačac nisu potpuno definisane mogućnosti i potrebe u oblasti društvene infrastrukture (centralnih sadržaja) to je na kraju dat jedan tabelarni proračun na osnovu odabrane projekcije stanovništva i normativa obezbjeđenja potrebnih površina po pojedinim djelatnostima, a koje bi trebalo planirati u planskom periodu na prostoru općine Gradačac.

TABELA 23 - PLANIRANE POVRŠINE I SADRŽAJI DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE NA PROSTORU OPĆINE GRADAČAC

Sadržaj	Normativ	Stanovnika	Planirani br. stanovnika	Planirana površina (m ²)	Planirana površina (ha)
CENTAR	4 m ² /st	41.836	43.928	175.712,00	17,57
1. Trgovina				37.338,80	3,73
a) svakodnevno i periodično snabdijevanje	0,35 m ² btp/st	41.836	43.928	15.374,80	1,54
b) vanperiodično snabdijevanje	0,50 m ² btp/st			21.964,00	2,19
2. Ugostiteljstvo i turizam				36.020,09	3,6
a) motel (ugost.obj.)	10 st/1 sjed. 2 m ² PP/sjed.	41.836	43.928	8.785,60	0,88
b) ostali ug.sadr.	a.0,56 m ² /st. b.0,06 m ² btp/st			24.599,68	2,46
				2.635,68	0,26
3. Usluge i zanati				10.542,72	1,05
a) lične usluge	0,1 m ² btp/st	41.836	43.928	4.392,80	0,44
b) usluge održavanja	0,07 m ² btp/st			3.074,96	0,305
c) ostale usluge	0,07 m ² btp/st			3.074,96	0,305
4. Kultura	0,3 m ² btp/st	41.836	43.928	13.178,40	1,31
5. Administracija javne službe i poslovni prostori	0,62 m ² /st	41.836	43.928	27.235,36	2,72
UKUPNO (1-5) SADRŽAJI				300.028,34	30,00

IZVOR 6: PODACI PREUZETI IZ PP TK 2006. SA PRORAČUNOM NOSIOCA IZRADE PLANA

2.13. POSEBNO ZAŠTIĆENI PROSTORI

2.13.1. PRIRODNO NASLIJEĐE

Prostornim planom Tuzlanskog kantona kao zaštićena područja prirodnog naslijeđa navode se:

- Područje prirodnog pejzaža: Izvorište Gradašnice
- Pejzaž, parkovske površine: Gradski park
- Prirodne vrijednosti (hidrografske): Jezera Hazna i Vidara.

U prostornom planu općine Gradačac nastavlja se i optimizira zacrtani proces zaštite iz planova višeg reda.

2.13.2. POSEBNO VRIJEDNA PODRUČJA KULTURNO – HISTORIJSKOG ZNAČENJA

NACIONALNI SPOMENICI

U skladu sa odlukama Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika na Listu nacionalnih spomenika su uvrštena sljedeća dobra kulturno - historijskog naslijeđa:

- Harem Bukva (Bukvačka ili Bukvarska) džamija, grobljanska cjelina
- Harem Hadži Reuf-begove ili Nove (Džedid) džamije, grobljanska cjelina
- Hram Svetog proroka Ilije, historijski spomenik
- Husejnija džamija, graditeljska cjelina
- Kuća porodice Gradašćević sa pokretnim naslijeđem, historijski spomenik
- Stari grad Gradačac sa Gradašćevića kulom, historijsko područje.

HAREM BUKVA (BUKVAČKA ILI BUKVARSKA) DŽAMIJA, GROBLJANSKA CJELINA

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, donijela je Odluku o proglašenju Grobljanske cjeline – Harem Bukva (Bukvačke ili Bukvarske) džamije u Gradačcu nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine.

Područje obuhvata prostor harema džamije sa starim nišanima. Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru označenom k.č. 1428 k.o. Gradačac II, općina Gradačac.

U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- dozvoljeni su isključivo istraživački, konzervatorsko-restauratorski, radovi na redovnom održavanju, kao i radovi koji će osigurati održivu upotrebu spomenika, uključujući i radove čiji je cilj prezentacija spomenika, uz odobrenje Federalnog ministarstva nadležnog za prostorno uređenje i uz stručni nadzor nadležne službe zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine,
- izvorna namjena zaštićenog prostora ne smije biti promijenjena,
- dokumentirati nišane uz izradu geodetske skice,
- dokumentirati epigrafsku građu harema, identifikaciju postojećih grobova,
- nije dopušteno izvođenje radova koji bi mogli ugroziti nacionalni spomenik, odnosno izgradnja novih objekata u zoni nacionalnog spomenika, nadogradnja ili proširivanje,

- nije dozvoljeno izmještanje starih nišana.

HAREM HADŽI REUF-BEGOVE ILI NOVE (DŽEDID) DŽAMIJE, GROBLJANSKA CJELINA

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, donijela je Odluku o proglašenju Grobljanske cjeline – harem Hadži Reuf-begove ili Nove (Džedid) džamije u Gradačcu nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine.

Nacionalni spomenik obuhvaća prostor harema džamije sa starim nišanima, na zemljištu označenom kao k.č. 1413 k.o. Gradačac II, općina Gradačac.

U cilju trajne zaštite nacionalnoga spomenika utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- dopušteni su isključivo istraživački, konzervacijsko-restauracijski, radovi na redovitom održavanju kao i radovi koji će osigurati održivu uporabu spomenika, uključujući i radove čiji je cilj prezentiranje spomenika, uz dopuštenje federalnoga ministarstva nadležnoga za prostorno uređenje i uz stručno nadziranje nadležne službe zaštite naslijeđa na razini Federacije Bosne i Hercegovine;
- izvorna namjena zaštićenog prostora ne smije biti promijenjena;
- izvršiti dokumentiranje nišana uz izradu geodetske skice;
- izvršiti dokumentiranje epigrafske građe harema, identifikaciju postojećih grobova;
- izvršiti povrat harema u prvobitno stanje uklanjanjem svih naknadno izvedenih dijelova (betonskog popločanja, šadrvana) urađenih od neprikladnih materijala, s obzirom da narušavaju građevinsku cjelovitost nacionalnoga spomenika;
- nije dopušteno izvođenje radova koji bi mogli ugroziti nacionalni spomenik, odnosno izgradnja novih objekata u zoni nacionalnoga spomenika, nadogradnja ili proširivanje;
- nije dopušteno izmještanje starih nišana.

HRAM SVETOG PROROKA ILIJE, HISTORIJSKI SPOMENIK

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, donijela je Odluku o proglašenju povijesne građevine – Hram Svetog proroka Ilije u Gradačcu nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru koji obuhvata k.č. 1387 k.o. Gradačac I, općina Gradačac.

U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika na prostoru koji je definiran u točki I stavak 2. ove odluke, utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- dozvoljeni su isključivo istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi, uključujući i one koji imaju za cilj prezentaciju i održivu uporabu spomenika, uz odobrenje federalnog ministarstva nadležnog za prostorno uređenje (u daljnjem tekstu: nadležno ministarstvo) i stručno nadziranje nadležne službe zaštite naslijeđa na razini Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadležna služba zaštite);
- bilo kakvi radovi na nacionalnom spomeniku mogu se izvoditi samo uz odobrenje nadležnog ministarstva i stručni nadzor nadležne službe zaštite.

HUSEJNIJA DŽAMIJA, GRADITELJSKA CJELINA

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika donijela je Odluku o proglašenju Graditeljske cjeline – Husejnija (Husein-kapetana Gradašćevića) džamija u Gradačcu nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine.

Nacionalni spomenik čine: džamija, abdesthana, biblioteka i harem sa nišanima i ulazne kapije.

Nacionalni spomenik se nalazi na lokaciji koja obuhvata k.č. br. 1192 i 1193 (novi premjer), k.o. Gradačac, Općina Gradačac.

Utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- dozvoljeni su samo konzervatorsko-restauratorski radovi, rekonstrukcija dijelova koji nedostaju, radovi na tekućem održavanju i radovi čiji je cilj prezentacija nacionalnog spomenika uz odobrenje federalnog ministarstva nadležnog za prostorno uređenje i stručni nadzor nadležne službe zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine;
- Vlada Federacije dužna je da obezbijedi sredstva za izradu projekta restauracije nacionalnog spomenika čiji je cilj vraćanje njegovog izvornog izgleda.

KUĆA PORODICE GRADAŠĆEVIĆ SA POKRETNIM NASLIJEĐEM, HISTORIJSKI SPOMENIK

Odluka o proglašenju nije trenutno dostupna, ali se odredbe Odluke trebaju poštivati i primjenjivati na predmetnom području.

STARI GRAD GRADAČAC SA GRADAŠĆEVIĆA KULOM, HISTORIJSKO PODRUČJE

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika donijela je Odluku o proglašenju Graditeljske cjeline – Stari grad u Gradačcu nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine.

Nacionalni spomenik se nalazi na lokaciji označenoj kao k.č. broj 9/85 (stari premjer), k.o. Gradačac, općina Gradačac.

Nacionalni spomenik čine: bedemi, objekti unutar bedema - Gornji grad sa kulom Husein–kapetana Gradašćevića i Donji grad sa sahat–kulom, zgradom Gradske biblioteke, radio-stanice i muzeja, zgradom gimnazije i predmetima iz muzejske zbirke koji su upisani u inventarnu knjigu Muzeja.

Nacionalni spomenik predstavlja potencijalno nalazište (arheološki rezervat) pokretnog arheološkog materijala.

U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika, utvrđuje se sljedeće:

I zona zaštite obuhvata prostor definiran u tački I stav 2. ove odluke i graditeljsku cjelinu - Husejnija džamija koja se nalazi na lokaciji koja obuhvata k.č. br. 1192 i 1193 (novi premjer), odnosno k.č. br. 9/86, 9/87 i 9/244 (stari premjer), z.k. uložak broj 725, k.o. Gradačac, a koja je proglašena nacionalnim spomenikom odlukom Komisije broj 07.2-02-255/04-5 od 2. novembra 2004. godine. U toj zoni provode se sljedeće mjere zaštite:

- dopušteni su samo istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi, uključujući i one koji imaju za cilj prezentaciju spomenika, uz odobrenje federalnog ministarstva nadležnog za prostorno uređenje (u daljnjem tekstu: nadležno ministarstvo) i stručni nadzor nadležne službe

zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadležna služba zaštite);

- prostor spomenika bit će otvoren i dostupan javnosti i može se koristiti u edukativne i kulturne svrhe;
- nije dopušteno odlaganje otpada.

U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika, potrebno je osigurati:

- čišćenje zidina grada, zidova kula, kapija i gradskih prostora od divljeg rastinja koje predstavlja opasnost za strukturu spomenika;
- konstruktivnu sanaciju kula i zidina, na mjestima gdje se pojavljuju pukotine i prijeti urušavanje;
- uklanjanje svih struktura koje nisu izvedene u skladu sa principima rekonstrukcije i ponovno izvođenje konzervatorsko-restauratorskih radova koji se posebno odnose na: zamjenu pokrova (šindre lošeg kvaliteta) na kapi-kulama i sahat-kuli, zamjenu pokrova (kanadske šindre prvobitnim biber-crijepom) na zgradi Gradske biblioteke, radio-stanice i muzeja, i sanaciju gornjeg dijela sahat-kule;
- uklanjanje zgrade fiskulturne sale;
- arheološko istraživanje i konzervatorske radove na pronađenim ostacima;
- izradu i provedbu programa prezentacije nacionalnog spomenika.

II zona zaštite obuhvata zaštitni pojas u širini od 20 m južno i zapadno od granica nacionalnog spomenika, a sjeverno i istočno do korita rijeke Gradašnice, uključujući gradski park.

U toj zoni provode se sljedeće mjere zaštite:

- nije dopuštena izgradnja, niti izvođenje radova koji bi mogli utjecati na izmjenu područja i promjenu ambijenta;
- nije dopušteno obavljanje radova na infrastrukturi, osim uz odobrenje nadležnog ministarstva i stručno mišljenje nadležne službe zaštite;
- nije dopušteno odlaganje otpada.

PRIVREMENA LISTA NACIONALNIH SPOMENIKA

- Fadil-paše medresa, Lokacija - Gradačac

LISTA PETICIJA ZA PROGLAŠENJE

- Džamija Biberovo Polje
- Džamija Gornji Lukavac - Donji džemat
- Džamija Gornji Lukavac - Gornji džemat
- Džamija Krčevina
- Džamija Mahmut Mahala
- Džamija Međiđa Donja
- Džamija Međiđa Gornja
- Džamija Novalići
- Džamija Rajska
- Džamija Srnice Gornje

- Džamija u Jelovče Sulu
- Džamija Vida II
- Gazijska džamija
- Hram Vaznesenja Gospodnjeg
- Svirac džamija

KULTURNO - HISTORIJSKO NASLIJEĐE LOKALNOG ZNAČAJA

Prahistorija

1. Cigla na Ražljevimima, Gornje Ledenice, Gradačac

Srednji vijek

1. Crkvište na Ormanici, Hrgovi Donji, Gradačac
2. Ešći groblje, Jelavče Selo, Gradačac
3. Gradačac (Gradina), Gradačac
4. Greblje, Gornja Međiđa, Gradačac
5. Kamenje, Gornje Ledenice, Gradačac

Period turske uprave

1. Biblioteka Fadil-paše uz Husejniju (Husein-kapetanovu) džamiju, Gradačac
2. Nišan i česma Šejha Hadži Hasan efendije, Gradačac
3. Česma uz Svirac džamiju, Gradačac
4. Sahat kula, Gradačac
5. Muradija medresa - Dom kulture, Gradačac
6. Pašino groblje, Gradačac
7. Groblje Šehitluci, Gradačac
8. Spomenici i spomen obilježja iz NOR-a
9. Kosturnica i spomen obilježje boraca NOR-a, Gradačac.

2.13.3. PODRUČJA NAMJENJENA RAZVOJU TURIZMA NA OSNOVU PRIRODNIH I KULTURNO – ISTORIJSKIH VRIJEDNOSTI

Prirodne i kulturno – istorijske vrijednosti su odlična osnova za razvoj turizma i pratećih djelatnosti. Prostori koji iskazuju ove vrijednosti su već prepoznati, a neki od njih, kao što je stari grad Gradačac sa Gradašćevića kulom ili jezera Hazna i Vidara, čine zaštitni znak Gradačca.

U cilju jačanja ovih i drugih kapaciteta slične tipologije, predviđene su mjere zaštite, ali date su mogućnosti korištenja kapaciteta, kako bi se pojačala grana privrede koja ima sve veći značaj u svakodnevnom životu, a to je turizam sa pratećim djelatnostima.

U odnosu na svoje sadržaje i prirodu, kapaciteti se mogu razvrstati po različitim tipovima turizma u kojem mogu imati ulogu i uticaj.

U sljedećoj tabeli dat je prikaz mogućnosti korištenja kapaciteta kulturno – istorijskog i prirodnog naslijeđa u ove svrhe:

Resurs	Turizam na vodi	Ruralni turizam	Rekreacijski turizam	Avanturistički turizam	Edukacijski turizam	Tranzitni	Kulturni	Vjerski	Istorijski	Lovni i ribolovni	Ekoturizam	Banjsko-lječilišni
Područje prirodnog pejzaža Izvorište Gradašnice		X	X		X						X	
Pejzaž, parkovske površine Gradski park			X		X							
Prirodne vrijednosti jezera Hazna i Vidara i banja Iliđža	X	X	X	X	X	X				X	X	X
Etno selo Turić		X	X	X	X						X	
Hipodromi		X	X	X							X	
Vikend naselje Jasenica sa izletištem		X	X	X		X					X	
Zona sporta i rekreacije Višnjik			X	X							X	
Harem Bukva i džamija sa grobljanskom cjelinom					X		X	X	X			
Harem Hadži reuf-begove ili Nove džamije sa grobljanskom cjelinom					X		X	X	X			
Hram Svetog proroka Ilije					X		X	X	X			
Husejnija džamija					X		X	X	X			
Kuća porodice Gradašević sa pokretnim naslijeđem					X		X		X			
Stari grad Gradačac sa Gradaševića kulom					X		X		X			
Džamija Biberovo Polje					X		X	X	X			
Džamija Gornji Lukavac - Donji džemat					X		X	X	X			
Džamija Gornji Lukavac - Gornji džemat					X		X	X	X			
Džamija Krčevina					X		X	X	X			
Džamija Mahmut Mahala					X		X	X	X			
Džamija Međiđa Donja					X		X	X	X			
Džamija Međiđa Gornja					X		X	X	X			
Džamija Novalići					X		X	X	X			
Džamija Rajska					X		X	X	X			
Džamija Srnice Gornje					X		X	X	X			
Džamija u Jelovče Sulu					X		X	X	X			
Džamija Vida II					X		X	X	X			
Gazijska džamija					X		X	X	X			
Hram Vaznesenja Gospodnjeg					X		X	X	X			
Svirac džamija					X		X	X	X			
Cigla na Ražljevima					X		X	X	X			

Resurs	Turizam na vodi	Ruralni turizam	Rekreacijski turizam	Avanturistički turizam	Edukacijski turizam	Tranzitni	Kulturni	Vjerski	Istorijski	Lovni i ribolovni	Ekoturizam	Banjsko-lječilišni
Crkvište na Ormanici, Hrgovi Donji					X		X	X	X			
Ešči groblje, Jelovče Selo					X		X	X	X			
Groblje, Gornja Međida					X		X	X	X			
Kamenje, Gornje Ledence					X		X	X	X			
Biblioteka Fadil-paše uz Husejniju džamiju, Gradačac					X		X	X	X			
Nišan i česma Šjeha Hadži Hasan efendije, Gradačac					X		X	X	X			
Česma uz Svirac džamiju, Gradačac					X		X	X	X			
Sahat kula, Gradačac					X		X	X	X			
Muradija medresa – Dom kulture, Gradačac					X		X	X	X			
Groblje Šehitluci, Gradačac					X		X	X	X			
Spomenici i obilježja iz NOR-a					X		X	X	X			
Kosturnica i spomen obilježje boraca NOR-a, Gradačac					X		X	X	X			

2.14. UGROŽENA PODRUČJA

Kao posljedica ratnog perioda 1992 – 1995 god., poseban vid ugroženosti područja u smislu specifičnog zagađenja zemljišta, na teritoriji općine Gradačac predstavljaju minska polja. Osim mina, opasnost za život i zdravlje ljudi dolazi i od klizišta, koja se posljednjih nekoliko godina učestalo javljaju na području općine Gradačac.

2.14.1. MINSKA POLJA

Kao i većina općina u Bosni i Hercegovini, niti općina Gradačac nije ostala pošteđena od zagađenja minama i eksplozivnim napravama. Iako se akcije na razminiranju miniranih i sumnjivih površina sistematski provode gotovo od završetka ratnih dejstava, u ovom dugom 20 – godišnjem periodu nije došlo do potpunog čišćenja prostora, što predstavlja stalnu potencijalnu opasnost za život i zdravlje ljudi.

Dio minskih polja na teritoriji Općine Gradačac je deminiran, a do 2020. godine planira se da se očiste sve sumnjive površine. Na grafičkom prilogu broj 14. *Ugrožena područja*, prikazano je stanje minskih polja, sa sljedećom kategorizacijom:

- Rizična površina – ukupna površina iznosi 419,63 ha
- Očišćena površina – ukupna površina iznosi 147,48 ha
- Površina bez utvrđenog rizika – ukupna površina iznosi 286,85 ha.

Problematika vezana za minirana područja ogleda se, ne samo u opasnostima koje dolaze od ovih naprava, već i u nemogućnosti korištenja prostora, posebice poljoprivrednih površina, šumskog dobra, jer su u pravilu te namjene češće zagađene minama, a po redu prioriteta razminiranja, dolaze poslije područja građevinskih zemljišta, odnosno, područja namijenjenih stanovanju i boravku stanovništva.

Kontaminacija NUS-a najdirektnije sprječava korištenje resursa (zemljišta), a i izgradnju i razvoj infrastrukturnih sistema kao i širenje naseobinskih struktura. Elementi ažuriranja sistematskog izviđanja bili su: ugrožene lokalne zajednice, ukupna površina ugrožene zajednice, sumnjiva površina ugrožene zajednice, koeficijent redukcije sumnjive površine, rizična površina (I, II i III kategorije), koeficijent plana (čišćenje/tehničko izviđanje), operativni plan (čišćenje/tehničko izviđanje), procjenjeni broj mina i NUS-a i datum izviđanja.

Minska situacija	Rizične površine 419,63 ha
	Površine bez utvrđenog rizika 286,85 ha
	Broj ugroženih zajednica 13
Provedene protuminske akcije u periodu 1996 - 2008:	Humanitarno deminiranje 2.600.000 m ²

Provedene akcije UM od strane Crvenog križa Fed. BiH i NPA a prema bazi podataka BHMAL po ugroženim zajednicama sa ukupno 287 učesnika:

TABELA 24 - UGROŽENE ZAJEDNICE OPĆINE GRADAČAC OBRAĐENE UM AKTIVNOSTIMA

2003	2004	2005	2006	2008
Ledenice	Ledenice			

2003	2004	2005	2006	2008
Jasenica	Jasenica			
Sibovac	Sibovac			
Kamberi				
Gradačac				
Požarike	Požarike			
Zelinja	Zelinja			
	Liporašće			
	Međiđa			
		Avramovina	Avramovina	Avramovina

IZVOR 7: CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BIH

TABELA 25 - AKCIONI PLAN DINAMIKE RADA ZA OPĆINU GRADAČAC KROZ GODINE

2009	2010	2011	2011
Deminiranje			
Porebrice	Turić	Gornje Krečane	Jasenica
Avramovina	Donje Lednice	Gornja Međiđa	Gornje Lednice
Tramošnica Gornja	Gradačac	Vučkovci	
Vida	Sibovac	Novalići	
Mionica			
2009	2010	2011	2011
Uspostava mjera zone zabrane kretanja u III kategoriji			
Avramovina	Porebrice	Novalići	Sibovac
Jasenica	Gornje Krečane	Vučkovci	Vida
Tramošnica Gornja	Rajska	Zelinja Srednja	
Gornje Lednice	Donje Lednice	Gornja Međiđa	

IZVOR 8: CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BIH

Aktivnosti upozoravanja na mine vršiće se paralelno sa aktivnostima humanitarnog deminiranja i obilježavanja prema dinamici prikazanoj u prethodnoj tabeli.

Površine koje će se trajno obilježiti prema procjeni RU Tuzla, usaglašene sa općinom Gradačac:

TABELA 26 - POVRŠINE PLANIRANE ZA TRAJNO OBILJEŽAVANJE

ID projekta TO	Naziv	Kategorija prioriteta	Broj znakova	Površina koja se obilježava (m ²)
1179	Jasenica-istok	II	90	382.900,00
1180	Jasenica-zapad	II	53	687.600,00
99	Avramovina-Jakovice	III	21	237.000,00
98	Avramovina-Lukići	II	37	200.000,00
97	Luke-Avramovina	II	25	35.000,00
101	Briježnica do mosta	III	40	127.000,00
100	Briježnica 1	III	38	133.000,00
	Lazići-Đulići		26	
Projekata: 8			330	

RU Tuzla će sačiniti još osam projekata sa približno istim brojem znakova. Prema procjeni RU Tuzla i trenutnom stanju na terenu, potrebno je postaviti dodatnih cca 1000 znakova za hitno obilježavanje.

PROVOĐENJE PMA U OPĆINI GRADAČAC

Humanitarno deminiranje

Operacije čišćenja mina i tehničkog izviđanja površina zagađenih minama odvijat će se prema Godišnjem planu PMD za Bosnu i Hercegovinu usvojenom od strane Vijeća ministra BiH u skladu sa usvojenim listama prioriteta entitetske vlade.

Obim urađenih poslova na deminiranju će direktno zavisiti od izdvojenog novca donatora, OSBiH i Civilne zaštite FED. Dio dodatnih sredstava bi trebala obezbjediti i Bosna i Hercegovina kao država, a prema akcionom planu koji je podržalo Vijeće ministara.

U toku 2008. godine je u sufinansiranju jednog projekta deminiranja u saradnji sa Vladom Tuzlanskog Kantona preko ITF-a.

I narednih godina (do okončanja procesa deminiranja) općina Gradačac učestvovalaće u sufinansiranju projekata humanitarnog deminiranja.

Upozoravanje na mine

Upozoravanje na mine (UM) će se planirati na osnovu Standarda za upozoravanje na mine i Standardnih operativnih procedura za upozoravanje na mine te u skladu sa kapacitetima lokalnih zajednica koje su klasificirane po stepenu ugroženosti, Akcionom planu i u sklopu provođenja drugih PMD – povezivanje sa zajednicom, kroz aktivnosti javnog informisanja, postavljanje dječijeg igrališta u jednoj ugroženoj zajednici Y (tobogan, ljuljačke, itd..), postavljanja informativnih bilborda sa minskom situacijom u Općini, kroz obrazovni sistem u osnovnim i srednjim školama, kroz operacije generalnog izviđanja, hitnog obilježavanja, projekte trajnog obilježavanja kao i kroz operacije uspostave mjera zone zabrane kretanja u III kategoriji prioriteta.

U toku izrade plana PMD za općinu Gradačac identifikovane su slijedeće ugrožene grupe koje je neophodno prioritarno tretirati aktivnostima upozoravanja na mine:

- školska djeca
- stanovništvo koje se bavi poljoprivrednom proizvodnjom
- stanovništvo koje se bavi stočarstvom
- lovci
- ribolovci
- planinari
- pripadnici vatrogasnog društva.

Sprovođenjem aktivnosti upozoravanja na mine povećati će se svijest mještana o postojanju mina u zajednicama, a takođe i znanje o sigurnim površinama i granicama rizične površine koje će biti tretirane humanitarnim deminiranjem prema dinamici Akcionog plana. Stanovništvo će biti informirano o lokacijama obilježenim trajnim oznakama, svrsi postavljenih znakova za upozoravanje na mine, kao i doprinosu za očuvanje istih od strane stanovništva.

Provođenjem planiranih aktivnosti upozoravanja na mine smanjiće se rizično ponašanja kod ugroženih grupa i pojedinaca.

Nosioci aktivnosti

Nosioci aktivnosti iz općine Gradačac se ogledaju u radu Načelnika općine sa svim pratećim službama, licem imenovanim od strane načelnika općine – koordinator deminiranja, predstavnika lokalnih zajednica preko mjesnih zajednica, kao i predstavnika udruženja i društava koja djeluju na području općine Gradačac.

Nosioc aktivnosti ispred Centra za uklanjanje mina u BiH je Regionalni ured Tuzla sa raspoloživim kapacitetima za provođenje PMD koje se ogleda kroz operacije generalnog izviđanja, otvaranja i praćenja zadataka PMD, koordinacijom sa lokalnim i svim ostalim zainteresiranim subjektima.

Nosioci aktivnosti Protuminskog djelovanja ispred donatora i njihovih agenata su vladine, nevladine organizacije i komercijalne kompanije akreditirane za protuminsko djelovanje u Bosni i Hercegovini kao i svi ostali zainteresirani subjekti.

2.14.2 KLIZIŠTA

Prirodna nesreća – poplava koja se desila u maju 2014. godine, prouzrokovala je brojna klizišta na području općine Gradačac, čime se izmijenilo stanje stabilnosti terena. Imajući u vidu takvu, novonastalu okolnost, utvrđena je potreba aktualizacije stanja nestabilnih terena – klizišta na području općine Gradačac. Stoga su u ovom Prostornom planu, na osnovu posebnog studijskog separata¹⁰ ažurirani podaci u ovom tekstu i u grafičkom dijelu, nakon čega su ustanovljene posebne odredbe vezane za ovu tematsku oblast i to kroz članove Odluke o provođenju.

KLIZNI PROCES

Klizni proces je jedan od najznačajnijih i najzastupljenijih egzogeno-geoloških procesa na području općine Gradačac, a klizišta kao pojave prouzrokuju značajne materijalne štete na objektima, infrastrukturi i zemljištu različite namjene, odnosno klizišta značajno utiču na ugrožavanje životne sredine te imaju ograničavajuću ulogu pri prostornom planiranju.

KLIZIŠTE (K) kao pojava procesa klizanja generalno predstavlja gravitaciono premještanje masa stijena ili tla ili mješavine stijena ili tla niz padinu različitog nagiba i u različitim morfološkim uslovima i ima jasno izražene morfometrijske i morfogenetske elemente. Klizanje je prirodni proces kojim se vrši oblikovanje reljefa ili je vještački proces koji nastaje kao posljedica nesmotrene ljudske aktivnosti kada se narušava prirodna stabilnost terena

LABILNA PADINA (LP) je padina sa razvijenim brojnim egzogenogeološkim procesima gdje se na osnovu opštih inženjerskogeoloških i morfoloških uslova može očekivati pojava klizišta ili kretanje kompletne padine. Na tzv. izdvojenim labilnim dijelovima padine nije formirano klizište sa klasičnim elementima klizišta tj. to je stanje padine sa labilnom ravnotežom prije faze formiranja klizišta.

¹⁰ Studijski separat – „Karta registrovanih klizišta sa rejonizacijom terena prema stepenu stabilnosti u granicama izdvojenog građevinskog zemljišta općine Gradačac sa tekstualnim obrazloženjem“ – d.o.o. „EARTH“ Tuzla od avgusta 2016. godine.

Generalno stanje klizišta sa stručnog i naučnog aspekta može se pratiti na tri načina, odnosno nivoa koji ujedno čine i različite stepene detaljnosti podataka o klizištima i to:

- Evidencija prijavljenih klizišta
- Podaci Kartiranih klizišta
- Katastar klizišta (baza podataka o klizištima)

Evidencija klizišta tj. spisak prijavljenih klizišta od lokalnog stanovništva i predstavlja najjednostavniji način praćenja klizišta (u evidenciji svako prijavljeno klizište ima samo svoj redni broj, adresu i opštu procjenjenu ugroženost objekata), gdje iz pomenute evidencije ne možemo utvrditi tačan stepen ugroženosti terena klizištima, jer je poznat samo broj klizišta i procjenjena površina trenutno aktivnog dijela, a ne njihova stvarna površina (aktivni i trenutno umireni dio).

Podaci Kartiranih klizišta dobiveni su na osnovu analize dostavljenih podataka pri izradi određenih inženjerskogeoloških i tematskih karata rađenih za potrebe izrade određenih Studija, Projekata, Prostornih planova i sl., kada je izvršeno izdvajanje i okonturivanje klizišta na topografskim podlogama. Ovi podaci o klizištima su pouzdaniji i većeg stepena detaljnosti, jer se pored broja zastupljenih klizišta dobijaju se vrijednosti površine klizišta kao i drugi ograničavajući parametri vezano za klizišta, tako da možemo imati definisan opšti stepen ugroženosti tretiranog terena procesom klizanja.

Katastar klizišta (baza podataka o klizištima) predstavlja najveći stepen praćenja klizišta kada se pristupa sistematskom (svakodnevnom) izučavanju i monitoringu klizišta. Svi bitni podaci o klizištima koji se dobiju prilikom izučavanja klizišta unose se na odgovarajuće Katastarske listove i u odgovarajuću bazu podataka, koja se svakodnevno ažurira na cijeloj površini lokalne zajednice bez obzira na namjenu zemljišta. U bazi podataka pored morformtrijskih i genetskih karakteristika klizišta poznati su podaci o ugroženosti stambenih objekata, objekata infrastrukture i dr. elementi koji su izloženi riziku klizanja.

STANJE I UZROCI POJAVE KLIZIŠTA NA PODRUČJU OPĆINE GRADAČAC

Na području općine Gradačca do trenutka izrade Prostornog plana vođena je uglavnom Evidencija prijavljenih klizišta u okviru Službe civilne zaštite, dok su podaci kartiranih klizišta bili djelomično tretirani u obuhvatu urađenog Urbanističkog plana, gdje su bile izdvojene granice većih klizišta, kao nestabilnih i uslovnostabilnih lokacija unutar užeg urbanog dijela općine. Međutim, zbog tadašnjeg manulenog načina obrade podataka (1999. god.) nije egzaktno poznata tačna površina i stepen ugroženosti terena procesom klizanja u ovom dijelu općine, već su samo poznate dijelovi ugroženih naselja urbanog dijela općine Gradačac (nije obuhvaćena cijela teritorija općine Gradačac).

Na osnovu evidencije klizišta u općini, koja se detaljnije vodi od 2000. godine, može se konstatovati da su nešto intezivnije pojave klizišta bile vezane za sljedeće vremenske intervale:

- jun 2001.god –intezivne padavine (poplave) - prijavljeno 75 klizišta
- 2005.god- intezivne padavine prijavljeno 67 klizišta
- 2006.god. –intezivne padavine - prijavljeno 21 klizište
- 2010. god.- intezivne padavine - prijavljeno 224 klizišta
- maj 2014. godine (intezivne padavine i poplave) - prijavljeno 224 klizišta

- mart 2015. god. intezivne padavine) - prijavljeno 295 klizišta

Nakon ekstremnih količina padavina u 2014. i 2015 god. aktiviran je i reaktiviran veliki broj klizišta na području općine Gradačac, tako da je bilo neophodno izvršiti djelimično aktueliziranje kao i okontuiranje svih onih klizišta koji se vode u evidnciji općine na odgovarajuće topografske podloge. U evidnciji općine Gradačac trenutno se nalazi oko hiljadu prijavljenih lokacija klizišta od strane građana, stim da se određen broj prijave odnosi na jedno te isto veće klizište ili su različiti članovi domaćinstva prijavljivali jednu te istu lokaciju klizišta (dupliranje prijave).

Nakon izvršene analize i sistematizacije prijavljenih klizišta od strane građane koje se vode u evidnciji općine, lokacije svih klizišta definisane su koodinatama, te su na tematskoj karti prikazane kao tačkaste pojave.

Za potrebe izrade Prostornog plana općine Gradačac izvršeno je okonturivanje klizišta i labilnih padina unutar granica izdvojenog građevinskog zemljišta, čiji će podaci nakon obrade u GIS formatu predstavljace dobru osnovu za formiranje tzv. Katastra klizišta na području općine, kao najvećeg stepena praćenja procesa klizanja. Jedan od značajnih strateških ciljeva općine sa aspekta ugroženosti procesom klizanja je da se u narednom periodu predvidi i formira posebno odjeljenje u okviru neke od službi, koje će voditi Katarstar klizišta. Za formiranje Katastra klizišta pored obezbjeđenja finansijskih sredstava, stručnog kadra, opreme, treba predhodno definisati izgled katastarskih listova kao i uputstvo za njihovo popunjavanje, te razraditi metodologiju za način vođenja baze podataka o klizištima.

Precizno lociranje prijavljenih klizišta koji se vode u evidnciji općine izvršeno je ručnim GPS-om a okonturivanje klizišta izvršeno je terenskom metodom kartiranja. Takođe je metodom kartiranja izvršeno izdvajanje i starih - trenutno umirenih klizišta kao i labilnih dijelova padine (potencijalne lokacije za aktiviranje klizišta), te je urađena originalana tematska karta za potrebe prostornog plana (Karta regisrovanih klizišta i labilnih padina u granicama izdvojenog građevinskog zemljišta na području općine Gradačac). Radne podloge su bile georefencirane topografske podloge R1:5000 sa visniskom predstavom. Treba naglasiti da prijavljena klizišta većim dijelom predstavljaju reaktivirane manje dijelove većih starih višefaznih klizišta čije su kompletne konture prikazane na tematskoj karti.

UZROCI FORMIRANJA NOVIH I REAKTIVIRANJA POSTOJEĆIH KLIZIŠTA

Klizišta na području općine Gradačac zauzimaju značajnu površinu terena i njihovom analizom utvrđeno je da su nastala u različito vrijeme, na različitim lokacijama i imaju različit mehanizam kretanja, zbog čega se nalaze i u različitim stadijumima aktivnosti. Sva registrovana veća klizišta uglavnom pripadaju tzv. višefaznim klizištima (za čiji nastanak je potrebno mnogo vremena) koja su obično davno formirana te se mogu nalaziti u dva različita stadijuma i to: u stadijumu reaktiviranja (aktivna faza) kada se reaktivira njegov manji dio ili se reaktivira kompletno klizište (rjeđa pojava) kao i klizišta u stadijumu trenutnog mirovanja (umirena faza).

Sa aspekta mehanizma klizanja uglavnom su zastupjeni konsekventni podtipovi klizišta, kod kojih glinoviti pokrivač kliže preko tvorevina geološkog substrata (laporci, pješčari, glinci i dr. stijene). Klizišta iz stanja mirovanja vrlo lako prelaze pod uticajem različitih faktora u aktivnu fazu. Registrovana manja i nova zasebno aktivirana klizišta, pojavljuju se kao posljedica trenutnog uticaja određenih faktora (prirodnih, antropogenih ili obično u kombinaciji ove dvije skupine faktora), na ranije formirane labilne

dijelove terena. Sve registrovane i izdvojene labilne padine (dijelovi padina koji se nalaze na granici labilne ravnoteže), na kojima trenutno nema tragova klizanja, predstavljaju potencijalne sredine gdje se, u budućnosti pod uticajem različitih faktora, mogu formirati nova klizišta.

Jedan od glavnih uzroka pojave velikog broja klizišta na području općine Gradačac, jeste prije svega njezina geološka građa, geomorfološke karakteristike terena, hidrološke i hidrogeološke karakteristike terena, klimatske karakteristike, nelegalna izgradnja objekata, neadekvatna antropogena aktivnost na padini i druge pojave.

Kada analiziramo geološki sastav terena može se konstatovati da se klizišta pojavljuju u različitim geološkim sredinama, a imamo područja gdje zbog specifičnog geološkog sastava nemamo pojava klizišta ili je ona veoma mala. Na području općine Gradačac sa geološkog aspekta zastupljene su paleogene, neogene i kvartarne tvorevine.

Paleogene tvorevine su veoma zastupljene na području općine Gradačac (zapadna polovina općine). Paleogen je predstavljen paleocenskim (Pc, E), donjocenskim ($E_1, E_{1,2}$), srednje eocenskim (E_2), gornjocenskim ($E_{2,3}$) tvorevinama. Navedene paleogene tvorevine koje su uglavnom izgrađene od pješčara, alevrolita, glinaca, krečnjaka koji imaju slojevit, bankovit i masivnu teksturu, nalaze se uglavnom na zapadnom dijelu teritorije općine (šira zona Međičke, Rajske, Zelinjske rijeke). Paleogene tvorevine odnosno njihova "kora raspadanja" u specifičnim morfološkim uslovima predstavljaju povoljnu sredinu za formiranje klizišta i to su uglavnom veća i plitka (do 5,0m) i srednje duboka klizišta (5,0 - 10m).

Neogene tvorevine uglavnom su zastupljene u istočnom i djelimično u sjevernom dijelu općine i predstavljene su marinskim i jezerskim tvorevinama, a izgrađene su od poluvezanih materijala i slabookamenjenih tvorevina, tako da su izuzetno podložni procesu raspadanja tako da vremenom na padinama nastaju deblji pokrivači gdje se mogu formirati klizišta. U litološki sastav neogena na području općine Gradačac ulaze raznobojni laporci, pješčari, glinci, konglomerati, gline, šljunak. Na ovom dijelu općine generalno se formiraju veća i relativno spora klizišta različite dubine klizanja, tako da se mogu formirati plitka, srednje duboka i duboka klizišta.

Pliokvartarne i kvartarne naslage grade sjeverni dio općine kao i prostrane potočne i riječne nanose, a takođe kvartar je predstavljen moćnim deluvijalnim i deluvijalno-proluvijalnim tvorevinama u podnožjima većih i dugih padina. U kvartarnim i pliokvartarnim tvorevinama male su mogućnosti pojave klizišta i uglavnom se pojavljuju kao manje pojave i posljedica su neadekvatne antropogene aktivnosti na terenu ili se klizišta u ovim strtigrfskim jedinicama pojavljuju u zonama većih jaruga gdje je intezivna erozija terena.

Najveći broj klizišta na teritoriji općine Gradačac sa geološkog aspekta vezan je za paleogene i neogene tvorevine.

Glavni uzročnici formiranja novih i reaktiviranja postojećih klizišta na području općine Gradačac, mogu se podijeliti na dvije skupine i to : prirodni uzročnici (faktori) i antropogeni uzročnici.

A) Prirodni uzročnici formiranja klizišta ili njegovog reaktiviranja

- loša fizičko-mehanička svojstva pokrivača i raslabljene zone geološkog substrata,
- veća zavodnjenost pokrivača ,

- veća debljina pokrivača,
- veći nagib padine
- podlokavanje padine bujičnim vodama,
- otežano oticanje površinskih voda i formiranje zabarenja,
- morfološki uskovi (prodolina sa jarugom i potokom)
- postojanje jakih izvora u višim dijelovima padine, koji su maskirani ispod pokrivača
- nepovoljna orijentacija slojeva geološkog substrata (iako se veliki broj klizišta pojavio na terenima gdje slojevi padaju povoljno "u brdo"),
- često sezonsko kolebanje sušnih perioda i intenzivnih padavina
- naglo topljenje veće količine snijega,
- povećanje sekundarne poroznosti glinovitih pokrivača pukotinama isušivanja,
- intenzivne i duge padavine i dr.

B) Najčešći antropogeni uzročnici formiranja novih klizišta ili reaktiviranja umirenih postojećih klizišta

- nanošenje prekomjernog opterećenja na labilne padine i umirena klizišta bespravnom izgradnjom objekata, kao i njihovim fundiranjem u pokrivačima loših fizičko-mehaničkih svojstava,
- neregulisan oticaj oborinskih i otpadnih voda,
- krčenje šume u labilnim dijelovima padine,
- dinamičko opterećenje dijelova terena teškim saobraćajem,
- obrađivanje zemlje u labilnim dijelovima padine (povećana infiltracija),
- deponovanje nasipa na labilnim padinama ili umirenim klizištima,
- zasijecanje labilnih padina ili umirenih klizišta,
- držanje vještačkog usjeka duži period bez zaštite,
- loša odvodnja vode sa puta,
- loš izbor lokacije za postavljanje propusta u trupu puta,
- neadekvatno "temeljenje puta" u labilnim padinama,
- nedovoljna izdreniranost terena u podlozi puta,
- pucanje vodovodnih i kanizacionih cijevi na labilnim padinama ili umirenim klizištima,
- izgradnja neizolovanih septičkih jama na labilnim padinama ili klizištima,
- potcjenjivanje geoloških rezultata i neadekvatno izvođenje građevinskih radova,
- neblagovremeno provođenje sanacionih mjera pri prvim tragovima nestabilnosti itd.

STEPEN ZASTUPLJENOSTI KLIZIŠTA I LABILNIH PADINA NA PODRUČJU OPĆINE GRADAČAC

Nakon terenskog okonturivanja klizišta i izrade tematske karte Registrovanih klizišta unutar općine Gradačac, registrovani su tereni:

- 425 aktiviranih/reaktiviranih klizišta sa ukupnom površinom od P = 622,13 ha – TIP 1,
- 124 trenutno umirena klizišta sa ukupnom površinom od P = 401,68 ha – TIP 2,
- 875 labilnih padina sa ukupnom površinom od P = 832,22 ha.

Kada je riječ o građevinskom zemljištu (ukupno građevinsko zemljište), površine aktiviranih/reaktiviranih klizišta (TIP 1), zauzimaju ukupnu površinu od $P = 110,83$ ha od utvrđenog građevinskog zemljišta, odnosno, 3,76 %.

Površine trenutno umirenih klizišta (Tip 2) zauzimaju ukupnu površinu od $P = 22,49$ ha od utvrđenog građevinskog zemljišta, odnosno, 0,76 %.

Takođe na predmetnom području registrovane su lokacije labilnih dijelova padina (lokacije na kojima trenutno nema klizišta, ali predstavljaju potencijalne sredine za formiranje klizišta), koje zauzimaju površinu od $P = 158,92$ ha ukupne površine izdvojenog građevinskog zemljišta, odnosno, 5,39 %.

Klizišta na području općine Gradačac zauzimaju značajnu površinu terena i njihovom analizom utvrđeno je da su nastala u različito vrijeme, na različitim lokacijama i imaju različit mehanizam kretanja, tako da se klizišta nalaze i u različitim stadijumima aktivnosti. Poseban problem predstavlja grupa velika klizišta koja u genetskom smislu pripadaju uglavnom višefaznim klizištima (za čiji nastanak je potrebno mnogo vremena i obično su davno formirana), mogu se nalaziti u dva različita stanja i to: u stanju reaktiviranja (aktivna faza) i u stanju mirovanja (umirena faza).

Klizišta iz stanja mirovanja vrlo lako prelaze pod uticajem različitih faktora u aktivnu fazu. Registrovana manja i nova zasebno aktivirana klizišta, pojavljuju se kao posljedica trenutnog uticaja određenih faktora (prirodnih, antropogenih ili obično u kombinaciji ove dvije skupine faktora), u zonama ranije formiranih labilnih dijelova padina. Sve registrovane i izdvojene labilne padine (dijelovi padina), na kojima trenutno nema tragova klizanja, predstavljaju potencijalne sredine, gdje se u budućnosti pod uticajem različitih faktora mogu formirati nova klizišta.

Za svaku zatupljenu litofacijalnu sredinu unutar navedenih tvorevina karakteristični su posebni oblici klizišta, morfometrijski i genetski elementi klizišta, mehanizam i kinematika klizanja.

Prema tematskoj karti registrovanih klizišta na području općine Gradačac najugroženije su sljedeći dijelovi naselja: Imširovići, Zelinja Donja, Međiđa Donja, Međiđa Srednja, Međiđa Gornja, Jelovče Selo, Srnice Donje, Vučkovci, Rajska, Novalići, Gornji Lukavac, Donje Krečane, Mionica II, Mionica III, Krečevina, Sibovac, Škorići, Svirac, Bukva, Bagdale, Karajlići, Omići, Poljane, Jukani, Jasenica, Donji Lukavac, Mahmut Mahala, Kamberi, Čuste, Toke, Đogići, Srnice Gornje, Hasnabašići, Habibovići i dr. lokacije.

Tačne lokacije klizišta u naseljima kao i njihove konture prikazane su na tematskoj karti registrovanih klizišta.

REJONIZACIJA IZDOJENOG GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA PREMA STEPENU STABILNOSTI TERENA

Za potrebe Prostornog plana, pored registrovanih pojedinačnih klizišta, veoma je značajna rejonizacija terena prema stepenu stabilnosti kao i procjena hazarda i rizika na klizanje terena, jer direktno utiču na koncepciju planiranja i definisanja namjene zemljišta. Ukupna površina općine Gradačac je 215,1 km², a ukupna površina izdvojenog građevinskog zemljišta iznosi 2946,60 ha.

Na području općine Gradačac izdvojene su tri glavne kategorije terena prema stepenu stabilnosti i pogodnosti terena za izgradnju građevina i to:

- Stabilni tereni,

- Uslovno stabilni tereni
- Nestabilni tereni

TABELA 27 - STABILNOST TERENA U GRANICAMA OPĆINE GRADAČAC

STABILNOST TERENA	POVRŠINA (ha)	%
Stabilan teren	19.654,99	91,37
Uslovno stabilan teren	832,22	3,87
Nestabilan teren	1.023,80	4,76
	21.511,01	100,00

U granicama utvrđenog građevinskog zemljišta, stabilnost terena je utvrđena kako slijedi:

TABELA 28 - STABILNOST TERENA U GRANICAMA IZDOJENOG GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA OPĆINE GRADAČAC

STABILNOST TERENA	POVRŠINA (ha)	%
Stabilan teren	2.654,36	90,08
Uslovno stabilan teren	158,92	5,39
Nestabilan teren	133,32	4,53

Stabilni tereni unutar građevinskog zemljišta predstavljaju teren gdje nisu registrovani destruktivni uticaji egzogeno-geoloških procesa i pojava i oni su pogodni su za izgradnju objekata bez nekih posebnih ograničenja, kako u prirodnim uslovima tako i uslovima nakon izgradnje objekta i nanošenja opterećenja. Građenje u ovoj kategoriji terena je moguće bez većih uslovnih ograničenja, s tim da je u onim dijelovima stabilnog terena gdje su padine strmijeg nagiba, izgradnja djelimično ograničena zbog značajnih pripremnih radova na uređenju građevinskih platoa i adekvatne zaštite izvedenog uređenja. Od veličine i namjene objekta, morfoloških i geomehaničkih uslova zavise uslovi temeljenja objekata u stabilnoj kategoriji terena.

Uslovno-stabilni tereni generalno izgrađuju dijelove padine sa nešto debljim glinovitim pokrivačima koji u specifičnim morfološkim uslovima (prodoline, jaruge, amfiteatarske padine i sl.), te zbog strukturne građe padine, nagiba, hidrogeoloških i hidroloških uslova se nalaze u stanju labilne ravnoteže, i kao takve su izdvojene u labilne dijelove padine (LP) ili predstavljaju uticajnu zonu padine gdje može doći do širenja postojećih klizišta. Tereni ove kategorije su u prirodnim uslovima najčešće stabilni, dok pri izvođenju neadekvatnih građevinskih zahvata pri zasijecanju terena, usjecanju neprilagođenom temeljenju objekta, neregulisanom odvodu oborinskih i otpadnih voda, deponovanjem nasipa, neselektivnom siječom šume i sl., ovaj dio terena prelazi u kategoriju nestabilnog terena. Na aktiviranje klizišta u ovoj uslovnostabilnoj kategoriji terena, pored uticaja tehnogene aktivnosti, značajan uticaj mogu imati ekstremne količine padavina i naglo topljenja snijega. Sa aspekta izgradnje ovi tereni su ograničeno - pogodni tako da izgradnju objekata i uređenja terena treba prilagoditi geološko-geomehaničkim uslovima svake pojedinačne uslovno-stabilne kategorije. Na ovim lokacijama treba provoditi preventivne intervencije terena kako bi se spriječilo formiranje klizišta.

Nestabilni tereni predstavljaju najnepovoljniju kategoriju terena, jer su oni nestabilni kako u prirodnim tako i u slučaju tehnogenih aktivnosti. Sa aspekta građena takođe predstavljaju najnepovoljniju

kategoriju i treba ih izbjegavati za prostorno i urbano planiranje i izgradnju objekta, jer postoji veliki rizik od njihovog oštećenja ili uništenja, a za sanaciju terena u cilju privođenja ove nepovoljne u povoljnu kategoriju terena za izgradnju potrebna su značajna finansijska ulaganja (najsloženije, obimne i tehnički zahtjevne intervencije). U slučaju da je neophodno da se za građenje uključe manje površine nestabilnog terena, treba računati sa značajnim povećanjem troškova pri fundiranju objekata i sanaciji nestabilnog dijela padine.

PROCJENA HAZARDA I RIZIKA NA POJAVU KLIZIŠTA OPĆINE GRADAČAC (OPASNOST I MOGUĆI GUBITAK OD POJAVE KLIZIŠTA)

U Bosni i Hercegovine još nije razvijena jedinstvena metodologija procjene hazarda na klizanje, jer postoje različiti pristupi kod empirijske analize tj. kod utvrđivanja uticajnih faktora i njihovog rejtinga na klizanje.

Hazard (H) predstavlja vjerovatnoću (opasnost) pojavljivanja štetnih prirodnih pojava na nekom području u određenom vremenu (klizanje terena, zemljotresi, velika količina padavina, lavine, odroni, jaki vjetrovi i sl.).

Hazard na klizanje predstavlja vjerovatnost (opasnost) da će prvi lom ili aktiviranje klizišta postići odgovarajući stepen pokreta masa, određene količine u određenom vremenu i on predstavlja opasnost za čovjeka i njegova dobra. Odnosno hazard na klizanje ukazuje na potencijalnu magnitudu (zapremina mase koja se može pokrenuti) i vjerovatnoću pojavljivanja.

Na području Tuzlanskog kantona tako i općine Gradačac izdvojen je veći broj uticajnih faktora na opasnost pojave i razvoja klizišta, koji su specifični za ovaj prostor, a mogu se svrstati u dvije osnovne grupe i to:

- Vremenski konstantni- uslovno nepromjenljivi faktori
- Vremenski promjenljivi faktori

U grupu vremenski konstantnih - nepromjenljivih faktora (moguća manja lokalna promjena aktivnošću čovjeka) mogu se svrstati sljedeći faktori sa tačno utvrđenim *bodovnim elementima* za svaku varijantu - inteziteta uticaja faktora:

- Geološki sastav terena
- Inženjersko – genetska pripadnost osnovne stijene
- Strukturna svojstva stijena geološkog substrata
- Genetska vrsta pokrivača
- Prognozna debljina pokrivača
- Hidrološke i hidrogeološke karakteristike terena
- Nagib padine
- Oblik padine u profile
- Dužina padine
- Vegetacija
- Erozija nožice padine i sl.

U grupu vremenskih promjenljivih faktora spadaju :

- Antropogena aktivnost na padini
- Intezitet i količina padavina
- Sezonsko kolebanje prosječnih temperatura

Na osnovu provedeni analiza uticajnih faktora izvršena je reonozacija terena Tuzlanskog kantona prema stepenu hazrda na klizanje , tako da je izdvojeno pet klasa Hazarda na klizanje (od H= 0 do H= 4), stim da peta klasa (H=4) predstavlja postojeća klizišta.

TABELA 29 – KLASA HAZARDA NA KLIZANJE NA PODRUČJU TK

OZNAKA	KLASA HAZARDA	OPĆA SVOJSTVA KLASE HAZARDA
0	Vrlo nizak hazard (nepostojeći hazard) H=0	Ne očekuje se klizanje terena pod bilo kojim promjenama njihovih svojstava
I	Nizak hazard (LH) H=1	Manja – lokalna klizanja mogu se desiti pod određenim uslovima koji imaju malu vjerovatnoću pojavljivanja (ekstremne padavine, zemljotresi, ...)
II	Srednji hazard (MH) H=2	Klizanje će se desiti pod određenim uslovima koji se u narednom periodu očekuju, vjerovatno pojavljuju (veći tehnički zahvati na labilnim padinama , intezivne padavine i sl.)
III	Visoki hazard (HH) H=3	Klizanje će se vjerovatno desiti u bliskoj budućnosti pod uslovima čestog pojavljivanja nepovoljnih periodičnih uslova (sezonske padavine, naglo topljenje snijega, tehnički zahvati i dr.)
IV	Formirana (postojeća) klizišta	Velika vjerovatnoća reaktiviranja postojećih klizišta

Provedenom analizom svih bitnih uticajnih faktora, utvrđeno je da općine Tuzlanskog kantona generalno imaju zastupljen sljedeći stepen hazarda na klizanje:

TABELA 30 - UTVRĐENI NIVO HAZARDA NA KLIZANJE U OPĆINAMA TK

Općina	Klasa Hazarda (H)	Općina	Klasa Hazarda (H)
Banovići	H=1	Lukavac	H=2
Čelić	H=2	Sapna	H=3 i H=4
Doboj Istok	H=3 i H=4	Srebrenik	H=3 i H=4
Gračanica	H=3 i H=4	Teočak	H=1
Gradačac	H=3 i H=4	Tuzla	H = 3 i H=4
Kalesija	H=3 i H=4	Živinice	H= 1
Kladanj	H=2		

Iz navedene tabele vidljivo je da teritorija općina Gradačac ima veoma visoki hazard (opasnost) na klizanje sa veoma visokim geohazardnim potencijalom na pojavu novih klizišta, tako da u narednom

periodu treba pristupiti sistematskom praćenju procesa klizanja terena te provođenju preventivnih i sanacionih mjera kakao bi se smanjio stepenu ugroženost terena klizištima

RIZIK (R) od klizanja predstavlja očekivani gubitak materijalnih dobara ili ljudskih žrtava na terenima gdje je registrovan visoki hazard (opasnost) na klizanje. Procjena rizika od klizanja je veoma kompleksan postupak jer se sastoji od utvrđivanja mogućih posljedica i šteta koji mogu nastati u određenom vremenskom intervalu, pri čemu se mora poznavati dosta ulaznih parametara. Odnosno treba analizirati sve elemente izložene riziku (čovjek, objekti), kao i njihovu pojedinačnu ranjivost na svakoj zasebnoj lokaciji koja ima svoje specifičnosti.

Generalno može se konstatovati da klizišta na području općine Gradačac imaju isti stepen rizika (očekivani gubitak) na materijalna dobra na kompletnoj teritoriji općine, dok u zapadnom dijelu općine klizišta imaju znatno veći rizik za ljude, jer u tom dijelu općine zbog specifičnih morfoloških karakteristika terena (strm teren) može doći do naglog klizanja tzv. "kore raspadanja" preko tvorevina geološkog substrata, te ugrožavanja života građana koji se nalaze u blizini klizišta. U istočnom dijelu općine (gdje su uglavnom zastupljene neogene tvorvine koje grade zaobljene, niže i padine nešto blažeg nagiba) zastupljena su uglavnom relativno spora i velika klizišta gdje je rizik za materijalna dobra i dalje visok, dok je rizik od gubitka ljudskih životi nižeg stepena izraženosti, jer građani nakon aktiviranja klizišta zbog sporijeg razvoja procesa i brzine klizanja imaju dovoljno vremena da bezbjedno napuste ugroženo područje.

Povoljna je činjenica da se većim dijelom građevinsko zemljište u padinskom dijelu općine nalazi na grebenastim formama i širokim tzv. vododjeličnim zonama. Međutim dio objekata koji je izveden na padinskom strmijem dijelu terena, obično nije temeljen u jednoj litološkoj sredini, odnosno gotovo po pravilu donji dijelovi velikog broja objekata na padini su temeljeni plitko (sa geološkog aspekta), tako da su ti objekti izloženi dodatnom uticaju diferencijalnog slijeganja i oštećenja objekata, o čemu treba voditi računa pri propisivanju urbanističko-tehničkih uslova za izgradnju objekata na strmim padinama (na oštećenje objekata nije uticao proces klizanja tla).

Prema procjenama, ukupna materijalna šteta koju su prouzrokovala klizišta na području općine Gradačac u periodu od 2001. do 2016. godine iznosi ukupno oko 37,5 miliona KM, što je veliko opterećenje za budžet općine. Treba istaći da su štete nakon intezivnije pojave klizišta svaki put sve veće i veće, tako da se treba dosta učiniti na provođenju preventivnih mjera i aktivnosti u cilju sprečavanja pojave novih klizišta ili reaktiviranja i širenja postojećih klizišta.

PRIJEDLOG MJERA I AKTIVNOSTI U FAZI PREVENTIVE NA POJAVU KLIZIŠTA

- Uspostaviti najveći stepen praćenja klizišta, odnosno fomirati i voditi Katastar klizišta (baza klizišta) na kompletnom području općine
- Preduzeti preventivne mjere na terenu (umirenim klizištima i labilnim dijelovima padine) u cilju sprečavanja pojave novih klizišta na osnovu prioriteta definisanih u bazi klizišta (Katastru klizišta)
- Izvršiti izgradnju i sanaciju infratrukture koja je potrebna za regulaciju i kontrolisano odvođenje površinskih voda u zonama klizišta
- Za potrebe izgradnje objekata i uređenje terena potrebno je pored izvedbene dokumentacije obezbjediti i geološko-geomehaničku dokumentaciju na osnovu koje će se

prilagoditi način i dubina temeljenja objekata kao i adekvatna zaštita narušenih dijelova padine ljudskom aktivnošću

- Blagovremeno izraditi projektnu dokumentaciju za sanaciju klizišta prema definisanim prioritetima
- Konstantno educirati stanovništvo o problematici klizišta na području općine i apelovanja na legalnoj i planskoj izgradnji objekata
- Angažovati stručnjaka iz geološke struke u postupku izdavanja urbanističke-tehničke dokumentacije prije izgradnje objekata
- Zabraniti nelegalnu izgradnju objekata.

PRIJEDLOG MJERA NA ZAŠTITI U FAZI OTKLANJANJA POSLJEDICA OD AKTIVIRANJA KLIZIŠTA

- Formirati određen broj stručnih timova u čijem sastavu će biti geolozi i građevinci za obilazak klizišta u cilju definsanja trenutnog stepena ugroženosti ljudskih života i materijalnih dobara procesom klizanja, te definsanje prijedloga hitnosti i načina izvođenja interventnih sanacionih mjera.
- Prema stručnoj procjeni i po potrebi izvršiti privremenu evakuaciju stanovništva iz područja ugroženog procesom klizanja tla
- Pristupiti interventnoj sanaciji klizišta u cilju sprečavanja širenja klizišta i sprečavanja povećanja materijalne štete i ugrožavanja ljudskih života, a sve uz upute stručnjaka iz oblasti geologije i građevine.
- Planom zaštite i spašavanja od djelovanja klizišta, predvidjeti i angažovanje struktura civilne zaštite i preduzeća iz oblasti komunalne infrastrukture, javnih zdravstvenih ustanova i drugih nadležnih općinskih službi.

2.15. PODRUČJA PLANIRANA ZA DALJNI RAZVOJ

Planirana namjena zemljišta utvrđuje područja koja u planskom periodu trebaju biti korištena za izgradnju objekata (stanovanje, poslovanje, društvene djelatnosti itd.), sporta i rekreacije, privrede i infrastrukturnih sistema.

Ukupno građevinsko zemljište namijenjeno izgradnji, što podrazumijeva postojeće površine izgrađenog zemljišta unutar i izvan urbanih područja, kao planirane površine građevinskog zemljišta (različite pretežne namjene), iznosi $P = 2946,60$ ha.

Površine namijenjene saobraćajnoj infrastrukturi, kako postojeće, tako i planirane, zauzimaju dodatnih $P = 529,57$ ha. Stvaranje saobraćajnih pravaca u općini i njenom gravitacionom području, imat će uticaja na okolno područje, ali i privredni razvoj cijele Općine.

TABELA 31 - BILANS GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA

Namjena	Ukupna površina (ha)	Procenat u odnosu na površinu Općine
Građevinsko zemljište	2946,60	13,70
Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanja – postojeće	918,15	4,27
Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanja – planirano	1600,55	7,44
Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	111,37	0,52
Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	219,73	1,02
Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam i ugostiteljstvo – postojeće	43,68	0,20
Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam i ugostiteljstvo – planirano	53,12	0,25
Saobraćajna infrastruktura	529,57	2,46
Magistralne saobraćajnice – postojeće	25,24	0,12
Regionalne saobraćajnice – postojeće	15,61	0,07
Lokalne saobraćajnice – postojeće	86,31	0,40
Nekategorisane saobraćajnice – postojeće	371,04	1,72
Magistralne saobraćajnice – planirane	21,71	0,10
Regionalne saobraćajnice – planirane	3,99	0,02
Željeznice	5,67	0,03
Ostala zemljišta	18,06	0,08
Brane	1,57	0,01
Groblja/mezarja	10,14	0,05
Planirano groblje Ilovac	6,35	0,03
UKUPNO:	3494,23	16,24

Prostorne cjeline rezervirane za budući razvoj privrede, sporta, rekreacije i turizma, jesu:

TABELA 32- PROSTORNE CJELINE REZERVISANE ZA BUDUĆI RAZVOJ

Područje	Namjena	Površina (ha)
Privredne zone	Privredna zona Gornje Bare, P = 25,27 ha, Privredna zona Požarike, P = 13,71 ha, Privredna zona Turić/Mionica, P = 20,40 ha, Privredna zona Kerep/Vučkovci, P = 30,80 ha, Privredna zona Hrgovi Donji, P = 51,33 ha, Privredna zona Beglučište, P = 80,74 ha, Privredna zona Industrijska zona I, P = 42,96 ha, Privredna zona Industrijska zona II, P = 41,90 ha, Privredna zona Porebrice, P = 14,19 ha, Privredna zona Vučkovci, P = 14,71 ha.	336,01
Eksploataciona i istražna polja mineralnih sirovina	Potencijal eksploatacije mineralnih sirovina (kameni agregat - šljunak i krečnjak) koji mora biti prilagođena ekološkim principima i modernim tehnologijama.	27,22
Eksploatacija mineralnih sirovina u svrhu razvoja banjskog turizma	Povećanje korisnog prostora Banje Ilidža za minimalno 1200 m ² u cilju razvoja i unapređenja sadržaja.	0,12
Razvoj sporta, rekreacije i turizma	Proširenje postojećih i planiranje novih sadržaja u cilju razvoja sporta, rekreacije i turizma	134,07

2.16. UPRAVLJANJE OTPADOM

2.16.1. DEPONIJE

Recentno usvojen Plan upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona 2015 – 2020. godine, inkorporiran je u Prijedlog Prostornog plana općine Gradačac, te se podaci i rješenja ovog dokumenta interpretiraju u okviru ovog poglavlja.

Općina Gradačac ima godišnju proizvodnju otpada među najvišim u Tuzlanskom kantonu. Godišnja količina prikupljenog otpada se procjenjuje na 10.000 t/god, dok je ukupna količina nastalog komunalnog otpada visokih 20.408 t/god.

Prema broju stanovnika, u općini Gradačac se na godišnjem nivou proizvede 488 kg/st/god, dok je dnevno nastajanje otpada procijenjeno na 1,34 kg/st/god.

Kada se nivo proizvodnje otpada općine Gradačac uporedi sa prosjekom proizvodnje otpada u razvijenim EU zemljama, uviđa se da je prisutan vrlo visok prosjek proizvodnje otpada.

Pokrivenost uslugom odvoza otpada je nezadovoljavajućih 49% na nivou općine, a prikupljanje i odvoz vrši JP Komunalac d.d. Osim prikupljanja otpada, ovo preduzeće se bavi i sakupljanjem, prečišćavanjem i snabdijevanjem vodom, uklanjanjem otpadnih voda, obradom i odlaganjem neopasnog otpada. Razdvajanje otpada, odnosno, reciklaža se ne vrši.

U Prostornoj osnovi Plana, analizirana je postojeća lokacija gradske deponije krutog otpada na lokalitetu „Višnjik“ i utvrđeno da njen položaj i stanje uređenosti nisu prihvatljivi za općinu Gradačac (ne samo sa stanovišta narušavanja vizuelne osobenosti ovog područja, nego i sa stanovišta zaštite životne sredine). Preostali procijenjeni kapacitet ove deponije je 80.000 m³.

Postojeća deponija komunalnog otpada smještena je tik uz postojeću magistralnu cestu na ulazu u grad, odnosno u neposrednoj je blizini postojećeg urbanog područja. Poseban problem predstavlja položaj ove deponije unutar orografskog slivnog područja značajnog izvorišta pitke vode Okanovići. I pored isticane "garancije" da je mala mogućnost uticaja deponije na kvalitet voda ovog izvorišta, neophodno je uvažavati relativno veliki rizik od incidentnih situacija nekontrolisanog prodora površinskih voda sa ovog područja u podzemnu vodnu izdan.

Prema Prostornom planu Tuzlanskog kantona iz 2005. godine, planirana je izgradnja kantonalne – regionalne deponije krutog otpada, a postojeća lokacija deponije u Gradačcu, „Višnjik“ bi se sanirala i zatvorila. Planom upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona, a koji se poziva na Idejni projekat Sanacije deponije komunalnog otpada u Gradačcu i pretvaranje iste u sanitarnu deponiju, Institut za ekološki inženjering d.o.o., Maribor, novembar 2010.godine, predviđena je sanacija deponije Višnjik. Za ovu deponiju je 2011.godine izrađen i od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma usvojen Plan prilagođavanja, a 2012.godine je izrađen i Tehnološki elaborat za sanaciju postojeće deponije komunalnog otpada Višnjik na lokalitetu Zrnići i izgradnju pratećih objekata prilagođenih regionalnom konceptu odlaganja.

U toku je sanacija deponije Višnjik, te se u narednom periodu očekuje nabavka sortirnice i hale koja će služiti kao objekat za pretovar, čime će se stvoriti uslovi za sanitarno odlaganje otpada na ovom lokalitetu za narednih pet godina. Do sanacije deponije, otpad se odvozi na deponiju Karabegovac,

općina Doboj, RS. Osim komunalnog otpada, na deponiji Višnjik se odlagao i mulj sa uređaja za prečišćavanje otpadnih voda.¹¹

U planskom periodu Plana upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona, do 2020. godine se očekuje godišnja proizvodnja otpada od 30368 t/godišnje.

Kako su planovi da se na regionalnu sanitarnu deponiju Tuzla Desetine uključi i većina općina Tuzlanskog kantona neostvoreni, te je pretpostavka da do toga uopće neće ni doći, općina Gradačac je izrazila interes za priključivanje regionalnoj sanitarnoj deponiji za regiju Orašje. Općina Orašje je započela aktivnosti na projektu Regionalnog centra za upravljanje otpadom.

Ipak, dosadašnjim fazama Plana je predlagano rješenje pitanja upravljanja otpadom na teritoriji općine Gradačac, pa se ono kao takvo i zadržava u Prijedlogu Plana. Kako do sada nije iznađen lokalitet za regionalnu deponiju krutog otpada, u Planu je predložena lokacija nove općinske deponije na prostoru općine. Nova lokacija se nalazi na krajnjem sjeveru K.O. Vučkovci (lokalitet „Mednica“) na površini od 10,67 ha i obuhvata 23 parcele. Predložena lokacija se nalazi u nenasaljenom području općine i u radijusu od 2,0 km nema izgrađenih objekata.

Sa aspekta geoprometnog položaja, lokacija se lako može povezati sa rekonstrukcijom lokalnog puta Vučkovci – Donji Lukavac sa regionalnim putem čime se najbolje riješava pristup deponiji. Također, sa aspekta hidroloških i geoloških karakteristika terena, planirani lokalitet deponije je neuporedivo povoljniji u odnosu na postojeću lokaciju. Treba istaći povoljan položaj predložene lokacije u odnosu na postojeću koja je perifernog karaktera, sa aspekta transportnih troškova, jer se nalazi u centralnom dijelu područja opsluživanja (općine Gradačac).

Površina predložene lokacije daje mogućnost korištenja na duži vremenski period, a njen položaj je i vizuelno povoljan, jer je zaklonjena od naseobinskih struktura. Treba napomenuti, da bi primjenom EU standarda pri lociranju i određivanju tehnologije rada ove deponije krutog komunalnog otpada, ekološka ugroženost bila svedena na minimum.

Postojeća deponija krutog otpada „Višnjik“ koristiće se u skladu sa „Planom prilagođavanja upravljanja otpadom za deponiju komunalnog otpada općine Gradačac“. Do decembra 2017. godine bi se obavila sanacija i rekultivacija navedene deponije, a poslije navedenog datuma rekultivirano područje bi se tretiralo kao park šuma sa namjenom za rekreaciju.

U okviru planirane deponije krutog otpada, obzirom da to geomorfološki uvjeti i kapacitet deponije dozvoljavaju, predviđa se i stočno groblje, a u skladu sa važećim propisima i pravilnicima, te uz suradnju i smjernice nadležne veterinarske stanice, Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice.

2.16.2. OSTALI OTPAD

ANIMALNI OTPAD

Za spaljivanje otpada animalnog porijekla, u prelaznom periodu (do donošenja KPUO), mogu se koristiti, mobilne spalionice u skladu s važećim propisima i pravilnicima (Pravilnik o uvjetima za rad

¹¹ Plan upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona, 2015 – 2020.godina

postrojenja za spaljivanje otpada „Sl. novine Federacije BiH”, broj: 12/05, Pravilnik o životinjskom otpadu i drugim neopasnim materijalima prirodnog porijekla koji se mogu koristiti u poljoprivredne svrhe („Sl. novine Federacije BiH”, broj: 8/08).

MEDICINSKI OTPAD

FPUO predviđa da se medicinski otpad deponira u krugu proizvođača medicinskog otpada -zdravstvene ustanove, te kod ovlaštenih operatera a u skladu s Pravilnikom za upravljanje medicinskim otpadom („Službene novine Federacije BiH”, broj: 8/08). Preporuka za zbrinjavanje farmaceutskog otpada je da zdravstvene ustanove prilikom narudžbe lijekova dogovore obavezu pružanja lijekova isteklim rokom od strane proizvođača ili distributera, ili da zbrinjavanje vrši treće lice koje ima dozvolu. Za zbrinjavanje farmaceutskog otpada na području općine Gradačac postupiti skladu sa Studijom upravljanja medicinskim otpadom u Tuzlanskom Kantonu (juni 2011. godine) i Regionalnim planom za upravljanje medicinskim otpadom za sjeveroistočnu Bosnu i Hercegovinu (januar 2012. godine), a do donošenja KPUO. Sve aktivnosti treba provesti uz suradnju i suglasnosti Ministarstva zdravstva.

GRAĐEVINSKI OTPAD

Građevinski otpad i otpad od rušenja je neophodno reciklirati u što većoj mjeri, te se treba odvoziti od reciklažnih dvorišta ili transfer stanica koje bi služile za privremeno skladištenje ovog otpada - postavljene u radijusu od 50 km, sa konačnim odlaganje u RCUO na kojima će biti izgrađeni kapaciteti za prihvrat građevinskog otpada. FPUO u okviru regionalne deponije Desetine predviđa uspostavu opreme za upravljanje inertnim otpadom-postrojenje za reciklažu građevinskog otpada. U prelaznom periodu građevinski otpad je moguće odlagati i na lokacijama kamenoloma i rudnika. Problem inertnog otpada se rješava i mobilnim drobilicama.

Također, Općina može na razini komunalne kompanije odrediti kome će se koncesija za reciklažu i obradu građevinskog otpada dodijeliti. Nositelj koncesije koji će raspolagati građevinskim otpadom, imat će obavezu krajnjeg zbrinjavanja odlaganjem, ostatka otpada, za što će se odrediti posebne naknade. Posjednik građevnog otpada i ovlaštenu subjekt moraju osigurati konačno zbrinjavanje ili reciklažu odvojeno skupljenog opasnog otpada iz građevinskog otpada. Pravilnikom o upravljanju otpadom koji sadrži azbest kojeg u narednom razdoblju treba donijeti Federalno ministarstvo okoliša i turizma, propisat će se način i postupci sprječavanja onečišćenja okoliša azbestom, te načini i postupci upravljanja otpadnim azbestom i otpadom koji sadrži azbest. Cjelovit način zbrinjavanja je odlaganja, i postupka reciklaže građevinskog otpada će se utvrditi nakon donošenja pravilnika o upravljanju građevinskim otpadom od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma.

OPASNI OTPAD

Trenutno se opasni otpad u Federaciji BiH se zbrinjavana način da ga preuzimaju i odvoze komunalna preduzeća, dijelom se tretira u krugu postrojenja (neutralizira) ili ga pružimaju ovlaštena preduzeća za zbrinjavanje opasnog otpada. U prelaznom periodu (do donošenja KPUO), problem zbrinjavanja opasnog otpada na Općini može riješiti na razini komunalne kompanije, sklapanjem ugovora sa ovlaštenim operaterima za prevoz i skladištenje opasnog otpada, a u skladu s važećim propisima i pravnicima, te EU direktivom o upravljanju opasnim otpadom sa dodacima.

FPUO predviđa u narednih pet godina izgradnju odlagališta opasnog otpada u regiji Tuzla, a što će se precizirati Kantonalnim planom upravljanja otpadom. Prevažodno je potrebno izraditi Krovnu studiju izvodivosti upravljanja opasnim otpadom, te Federalni plan upravljanja opasnim otpadom.

2.17. ZAŠTITA I UNAPRIJEĐENJE OKOLIŠA

2.17.1. SPRJEČAVANJE NEGATIVNIH UTICAJA NA OKOLIŠ

U cilju sprečavanja nepovoljnih uticaja utvrđuju se sljedeće mjere:

- Uspostaviti odgovarajući monitoring, kao element upravljanja razvojem Općine,
- Uspostaviti sistem automatskog dostavljanja podataka koje se tiču monitoringa i praćenja stanja okoliša,
- Uspostaviti i pratiti indikatore održivog razvoja,
- Provoditi edukaciju stanovništva o okolišu, kroz uključivanje u realizaciju planova i projekata vezanih za okoliš,
- Primjenjivati stimulativne i destimulativne mjere, te poticaje kroz razne vidove aktivnosti i djelatnosti na način koji smanjuje trajne uticaje na okoliš,
- Izraditi i usvojiti Odluku o mjerama za očuvanje kvaliteta zraka na području Općine,
- Uspostaviti sistem stanica za monitoring,
- Promovirati i stimulisati uvođenje i korištenje gasa kao goriva za motorna vozila, kao i drugih alternativnih goriva kao što je biodizel,
- Uspostaviti efikasnu kontrolu tehničkog pregleda vozila i smanjenja emisije iz motornih vozila, kao i kontrolu kvalitete goriva,
- Zabraniti spaljivanje otpada, prvenstveno plastike i gume,
- Vršiti monitoring kvaliteta površinskih voda, te na bazi istog, ukoliko je potrebno, eventualno izvršiti korekciju kategorizacije,
- Smanjiti neracionalnu potrošnju pitke vode i tehnoloških gubitaka u distribuciji vode,
- Tamo gdje su utvrđena nalazišta pitkih, mineralnih i termomineralnih voda, ukoliko ti izvori nisu obuhvaćeni odlukama o zaštiti voda, potrebno je utvrditi zone zaštite i kompatibilnost kotrištenja prostora, te sa tog stanovišta utvrditi mjere zaštite i uslove korištenja,
- Primjenjivati stavove utvrđene u "Dokument o politici dodjele koncesija na području Tuzlanskog Kantona",
- Intenzivirati dalji razvoj sistema za odvođenje otpadnih voda.

2.17.2. MJERE ZAŠTITE OD ZAGAĐIVANJA TLA

Oštećenja zemljišta

Prema uzrocima i posljedicama oštećenja zemljišta mogu se svrstati u tri grupe:

Kontaminaciju zemljišta

Ona podrazumijeva unošenje u tlo različitih polutanata iz vazduha, vode ili različitog čvrstog otpada čije prisustvo dovodi do promjena kemijskih, fizičkih i bioloških svojstava tla, što ima za posljedicu uništavanje živog svijeta u tlu ili nemogućnost korištenja poljoprivrednih kultura za ishranu ljudi i životinja.

Na osnovu dostupnih pokazatelja može se zaključiti da na području Općine nema lokaliteta kod kojih je utvrđen visok sadržaj ukupnih teških metala.

Na području Općine nije konstatovana kontaminacija zemljišta polutantima (kiselim kišama). Generalno se može reći da područje Općine ima zdrava zemljišta na kojima je moguće organizovati proizvodnju tzv. „zdrave hrane“.

Degradaciju zemljišta

Erozioni procesi, podrazumjevaju premještanje čestica zemljišta, pretežno rastresitog supstrata iz viših predjela ka nižim pod uticajem vode i vjetra. Erozione procese najčešće iniciraju, nepravilna obrada zemljišta, obrada na nagibima te intenzivna i neplanska sječa. Vrlo slaba erozija prisutna je na ravnim ili gotovo ravnim područjima općine (Donje i Gornje Ledenice te na aluvijalnim ravnima vodnih tokova: Mionice, M. Tinje i njenih pritoka).

- Lagana erozija raspoređena je na gotovo cijelom području Općine na terenima sa nagibom do 8°.
- Umjerena erozija javlja se u višim predjelima sa nagibima od 8-16°.
- Jaka erozija zastupljena je na prostorima Jasenice i Zelinje na terenima sa nagibom od 16 - 30°.

Poseban vid degradacije zemljišta predstavljaju klizišta. Detaljan opis klizišta i stabilnosti terena dat je u tematskom poglavlju ovog Plana.

Destrukcija zemljišta

Razmatra se kroz dva oblika:

- Privremeni gubitak zemljišta (gdje se odgovarajućim mjerama može ponovo uspostaviti poljoprivredna proizvodnja) vezan je za površinske kopove i odlagališta raznih materijala.
- Trajni gubitak (gdje se na duži period gube proizvodne sposobnosti tla), a nastaje gradnjom (naseljenih mjesta, industrijskih objekata, saobraćajnica i sl.).

2.17.3. MJERE ZAŠTITE OD ZAGAĐIVANJA ZRAKA

Egzaktnih podataka o zagađenju vazduha na području Općine nema. Iskustveno i na osnovu zapažanja lokalnog stanovništva, može se konstatovati da je zagađenje vazduha uglavnom uzrokovano sagorjevanjem goriva – prevashodno uglja, u ložištima brojnih javnih ustanova i objekata (osnovne i srednje škole, dom zdravlja, MUP, SUD, Općina i dr. kolektivni stambeni objekti u centralnom gradskom području), zatim industrijskih objekata, te velikom broju individualnih (privatnih) kotlovnica, kao i emisijom štetnih gasova iz motornih vozila.

U zimskim mjesecima moguća je pojava smoga, kao posljedica temperaturnih inverzija. Ova pojava vezana je uglavnom za naselja.

Urbanističkim planom Gradačca predviđa se izgradnja centralne toplane, čime bi se uvelike riješio problem zagađenja zraka, posebno u gusto naseljenim urbanim područjima. Toplana se ovim planom predlaže na lokalitetu u sklopu privredne zone Požarike (stari SŠC).

2.17.4. MJERE ZAŠTITE OD ZAGAĐIVANJA VODE

Uspostavljanje efikasnog sistema zaštite kvaliteta voda u vodotocima i vodnim akumulacijama na prostoru općine Gradačac podrazumjeva dosljedno provođenje tehničkih mjera zaštite, a što opet znači izgradnju odgovarajućih kanalizacionih sistema za prikupljanje otpadnih voda kao i maksimalno korištenje postojećeg postrojenja za tretman otpadnih voda prije njihovog ispuštanja u recipijent. To se odnosi na vodotoke ili dionice vodotoka koji su izloženi antropogenim pritiscima u formi otpadnih i štetnih materija koje se nalaze u sastavu upotrijebljenih voda i danas se koriste kao prijemnici otpadnih voda stanovništva i privrede i to bez ikakvog prethodnog prečišćavanja.

Korisno je i neophodno napomenuti da princip zaštite podrazumjeva i to da ispuštanje štetnih materija u vodu bude što je to moguće niže, u granicama maksimalnih tehnološko-tehničkih i ekonomskih mogućnosti. Time bi se obezbjedilo da je voda čista onoliko koliko je to najviše moguće, a ne onoliko zagađena koliko to dopuštaju norme o kvalitetu vode recipijenta. Posebno je ovaj princip važan kada se radi o izgradnji novih proizvodnih objekata, o promjeni namjene (načina korištenja) neke površine, uvođenje novih proizvodnih tehnologija i slično.

Propisani kvalitet voda vodotoka na području Općine određen je važećom Uredbom o klasifikaciji voda i voda obalnog mora Jugoslavije u granicama SR Bosne i Hercegovine preuzetom iz legislative SFRJ Jugoslavije, a važeći je do donošenja novog podzakonskog akta. Prema tom dokumentu, svi vodotoci općine Gradačac su II kategorije.

Iako nema egzaktnih podataka (ne vrši se sistematsko praćenje i mjerenje zagađenja niti jedne od komponenti životne sredine), obzirom na trenutni nivo aktivnosti (industrija, saobraćaj, urbanizacija i dr.), kao i zapažanja lokalnog stanovništva, može se reći da je stanje životne sredine relativno zadovoljavajuće. To važi i za planski period, naravno, ako se budu primjenjivale odgovarajuće mjere zaštite.

2.18. ZAŠTITA I REVITALIZACIJA NASLIJEĐA

2.18.1. KULTURNO – HISTORIJSKO NASLIJEĐE

Evidencija kulturno - historijsko naslijeđa predstavlja prvi korak u radu na zaštiti spomenika. Na teritoriji općina Gradačac kroz dugi vremenski periodu su se razvili brojni kulturno-historijski slojevi i društveni procesi koji su oblikovali i usmjerili društveni ali i politički razvoj zemlje.

Pojedini objekti i cjeline kulturno-historijskog naslijeđa su već valorizovani, dok u cilju valorizacije, promocije i unapređenja ostalih vrijednih primjeraka potrebno je uspostaviti adekvatan sistem valorizacije i zaštite.

Objekti i cjeline kulturno - historijskog naslijeđa, koji su prepoznati kao objekti od nacionalnog značaja, su: Harem Bukva (Bukvačka ili Bukvarska) džamija - grobljanska cjelina, Harem Hadži Reuf-begove ili Nove (Džedid) džamije - grobljanska cjelina, Hram Svetog proroka Ilije - historijski spomenik, Husejnija džamija - graditeljska cjelina, Kuća porodice Gradašćević sa pokretnim naslijeđem - historijski spomenik i Stari grad Gradačac sa Gradašćevića kulom - historijsko područje su proglašeni Nacionalnim spomenicima BiH .

Fadil-paše medresa se nalazi na Privremenoj listi nacionalnih spomenika.

Objekti: Hram Vaznesenja Gospodnjeg, džamije: Biberovo Polje, Gornji Lukavac - Donji džemat, Gornji Lukavac - Gornji džemat, Krčevina, Mahmut Mahala, Međiđa Donja, Međiđa Gornja, Novalići, Rajska, Srnice Gornje, Jelovče Selo, Vida II te Gazijska i Sirovac džamija su zbog svojih prepoznatih vrijednosti i značaja nominovane i nalaze se na Listi peticija za proglašenje nacionalnih spomenika, te se po pitanju istih očekuje stav Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika.

Ostali evidentirani spomenici su od kantonalnog i lokalnog značaja i kao takvi podliježu pravnoj zaštiti. Bez obzira na odluku Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika neophodno je za ove objekte izvršiti odgovarajuća istraživanja, utvrditi zaštitne zone i kategoriju zaštite.

U ciju privlačenja turista i razvijanja turističke djelatnosti, na svim spomenicima potrebno je primjeniti mjere aktivne zaštite. Zaštita se ne smije odnositi samo na spomenik, već i na njegovo okruženje, odnosno kontrolisati i nadzirati izgradnju infrastrukture u blizini spomenika.

2.18.2. PRIRODNO NASLIJEĐE

Zaštita prirode prema Svjetskoj uniji za zaštitu prirode (IUCN) glasi: Zaštita prirode podrazumijeva sve odgovarajuće aktivnosti i mjere koje imaju za cilj sprečavanje štetnih aktivnosti, oštećenja ili zagađivanja prirode, smanjenje ili eliminisanje nastale štete i obnova prirode i dovođenje u prvobitno stanje.

Najčešći način zaštite prirode je stavljanje pod zaštitu određenog područja, tj., proglašenje zaštićenog područja. Pored ovog načina zaštite biljnih i životinjskih vrsta, često se primjenjuje i direktna zaštita određenih vrsta. Svrha zaštite određenog područja može biti različita:

- zaštita divljine
- očuvanje raznolikosti vrsta i gena
- naučno istraživanje
- zaštita specifičnih prirodnih i kulturnih oblika
- turizam i rekreacija
- obrazovanje
- održiva upotreba resursa iz prirodnih ekosistema.

2.19. PROCJENA UGROŽENOSTI PODRUČJA OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I TEHNIČKIH

2.19.1. POTRESI I SEIZMIČNOST

Općina Gradačac nalazi se na relativno sigurnoj konstrukciji i spada u red srednje zone seizmične ugroženosti (osnovni stepen seizmičnosti na području Općine iznosi 6° MCS skale). Leži na umjereno trusnom području na kome katastrofalnih potresa nije bilo, ali se isto tako ne isključuje mogućnost jačih udara. U skladu sa seizmičkim projektovanjem, svi objekti na području općine Gradačac, treba da se grade da sa sigurnošću mogu izdržati potrese jače za jedan stepen od predviđenih. Tako se obezbjeđuje odgovarajući stepen zaštite ljudi i minimalno oštećenje građevinskih konstrukcija za vrijeme zemljotresa.

Činioci koji imaju značajan uticaj na smanjenje povredivosti teritorije u slučaju zemljotresa su izgrađenost zemljišta, gustina nastanjenosti, sistem izgradnje, spratnost objekata, mreža neizgrađenih površina. Zbog toga prilikom planiranja i izgradnje na području Općine Gradačac, svi ovi činioci treba da budu u optimalno dozvoljenim granicama, kako bi se neposredno uticalo na smanjenje negativnih posljedica, koje zemljotresi prouzrokuju.

2.19.2. PODZEMNE VODE I PADAVINE (JAKE KIŠE I NAGLO OTOPLJENI SNIJEG)

Sve mjere i aktivnosti koje se provode u cilju odbrane od poplava u skladu su sa glavnim planom preventivnih mjera odbrane od poplava na području Federacije, a podrazumjevaju:

- istraživanja mogućnosti pojave poplava
- organizaciju osmatranja (monitoringa) hidrometeorološki prilika i prognoziranje
- izgradnja i održavanje zaštitnih vodoprivrednih objekata
- organizovanje i izvođenje antierozionih radova na području sliva
- izvođenje radova na regulaciji vodotoka u cilju povećanja proticajnog kapaciteta.

2.19.3. KLIZIŠTA, ODRONI I NESTABILNI TERENI

Klizišta su jedan od najvećih ograničavajućih faktora za korištenje prostora općine Gradačac. Iz prijedloga mjera za sanaciju postojećih klizišta vidljivo je da je najveći broj klizišta uzrokovan gradnjom objekata bez pridržavanja adekvatnih mjera za gradnju na geološkoj podlozi kakva je, najvećim dijelom, zastupljena na području Općine (tercijarne tvorevine). Klizišta (bilo da su aktivna ili sanirana) zahtijevaju specijalne sanacione mjere.

Erozivna i bujično – plavna područja:

- slivno područje vještačkih akumulacija "Hazna" i "Vidara" u Gradačcu
- pojava linijske dubinske erozije u koritima vodotoka
- nepovoljan sastav šuma i slabije zadržavanje taloga, uslovljavaju da su na neposrednom slivu rijeke Save, pri većim i intenzivnijim kišama moguće pojave bujica.

2.19.4. MJERE ZAŠTITE STANOVNIKA I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I LJUDSKIM DJELOVANJEM IZAZVANIH NEPOGODA I KATASTROFA

Zaštita i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća obuhvata programiranje planiranje, organizovanje, osposobljavanje, nadzor i finansiranje mjera za zaštitu i spašavanje od prirodnih i drugih nesreća s

ciljem sprečavanja opasnosti, smanjenja broja nesreća i žrtava te ublažavanje štetnih posljedica prirodnih i drugih nesreća.

1. Pod pojavom prirodne nepogode podrazumjevaju se događaji koji su uzrokovani djelovanjem prirodne sile na koje ljudski faktor ne može uticati kao što su: potres, poplave, visok snijeg i sniježni nanosi, olujni vjetrovi, grad, prolom oblaka, klizište, suša, hladnoća te masovne pojave ljudskih, životinjskih i biljnih bolesti.
2. Tehničko-tehnološke nesreće podrazumjevaju događaje koji su izmakli kontroli pri obavljanju određene djelatnosti i rad sa opasnim tvarima, (naftom) i (energetskim plinom) čije posljedice ugrožavaju ljude i materijalna dobra.
3. Druge nesreće podrazumjevaju cestovne nesreće požar, atomske i nuklearne nesreće koje uzrokuje čovjek svojim aktivnostima, rat, vanredno stanje ili drugi oblici masovnog uništenja ljudi i materijalnih dobara.

Jedinstvena organizacija zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća prema Zakonu se ostvaruje organizovanjem i planiranjem slijedećih mjera i aktivnosti:

- otkrivanje, praćenje i sprječavanje opasnosti od prirodnih i drugih nesreća
- uzbunjivanje o opasnostima i davanje uputstva za zaštitu i spašavanje
- osposobljavanje ljudi za zaštitu i spašavanje
- obučavanje civilne zaštite
- otklanjanje posljedica prirodnih i drugih nesreća do osiguranja osnovnih uvjeta za život
- nadzor nad provođenjem propisa o zaštiti od prirodnih i drugih nesreća.

Mjere i aktivnosti iz naprijed navedenog teksta ostvaruje se putem civilne zaštite koja predstavlja organizovani oblik zaštite.

U ostvarivanju prava i dužnosti u oblasti zaštite i spašavanja općina:

- donosi Odluku o organizovanju i funkcionisanju zaštite i spašavanja Općine, u skladu sa zakonom,
- donosi program zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća Općine,
- utvrđuje izvore finansiranja,
- organizira službu osmatranja i uzbunjivanja Općine,
- donosi akte o osnivanju općinskog štaba civilne zaštite određuje komandanta i određuje funkcije u općinskim, službama za upravu i Službi civilne zaštite Općine, čiji su nosioci po položaju članovi općinskog štaba civilne zaštite,
- donosi plan zaštite i spašavanja Općine, od prirodnih i drugih nesreća,
- proglašava stanje prirodne i druge nesreće i naređuje upotrebu snaga civilne zaštite.

Upravne, stručne i druge poslove zaštite i spašavanja iz nadležnosti Općine vrši Služba civilne zaštite Općine.

Privredna društva i pravna lica koja obavljaju djelatnosti iz oblasti zdravstva, veterinarstva, komunalnih poslova, vodoprivrede, šumarstva, poljoprivrede, hemijske industrije, građevinarstva, transporta, ugostiteljstva, vatrogastva dužni su provoditi odluke zaštite i spašavanja nadležnog štaba civilne zaštite.

Provođenje zaštite i spašavanja ljudi i dobara vrši i Crveni krst i druge komunalne organizacije i udruženja građana (gorska služba spašavanja, planinari, alpinisti, radioamateri). U uvjetima kada snage civilne zaštite nisu dovoljne za efikasnu zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, uključuju se OS Bosne i Hercegovine.

U zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od opasnosti i posljedica prirodnih i drugih nesreća provode se sljedeće aktivnosti i mjere u zaštiti i spašavanju:

- sklanjanje ljudi i materijalnih dobara,
- evakuacija,
- zbrinjavanje ugroženih i stradalih
- zamračivanje,
- zaštita i spašavanje od radioaktivnih, hemijskih i bioloških sredstava,
- zaštita i spašavanje od rušenja,
- zaštita i spašavanje na vodi i pod vodom,
- zaštita i spašavanje od požara,
- zaštita od neeksplozivnih ubojnih sredstava,
- prva medicinska pomoć,
- zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla,
- asanacija terena,
- zaštita okoliša,
- zaštita bilja i biljnih proizvoda.

Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara

Sklanjanje ljudi i materijalnih dobara obuhvata: planiranje i izgradnju skloništa i zaklona pogodnih za zaštitu, i njihovo održavanje. Pod materijalnim dobrima smatraju se materijalna dobra koja služe za podmirenje životnih potreba građana.

Pod skloništem u smislu Zakona podrazumjeva se dvonamjenski ili poseban objekat za zaštitu ljudi od zračnog nadpritiska, požara i kontaminacije.

Evakuacija

Evakuacija je mjera zaštite i spašavanja koja predstavlja organizirano i privremeno premještanje stanovništva i materijalnih dobara iz područja zahvaćenih prirodnim i drugim nesrećama na neugrožena područja.

Zbrinjavanje ugroženih i stradalih

Radi zbrinjavanja ugroženog i stradalog stanovništva od prirodnih i drugih nesreća, te izbjeglica u slučaju ratnog stanja preduzimaju se hitne aktivnosti i mjere za smještaj ishranu i osiguranje drugih prijeko potrebnih uvjeta za život ugroženih i izbjeglih ljudi. Štabovi i povjerenici civilne zaštite neposredno rukovode postupcima privremenog zbrinjavanja dok se ne stvore uvjeti u kojima će dalju brigu o zbrinjavanju moći preuzeti nadležne općinske službe za upravu. Pripremu i provođenje zbrinjavanja ugroženih građana izbjeglica vrše štabovi civilne zaštite koji planiraju izmještaju stanovništvo sa ugroženih područja.

U ostvarivanju zadataka zbrinjavanja ugroženih ljudi i izbjeglica saradnju pružaju i humanitarne organizacije i građani. Vlasnici i korisnici objekta i prostorija u javnoj upotrebi (domovi, škole, hoteli i dr.) koji su pogodni za smještaj dužni su primiti na privremeni smještaj građane i materijalna dobra sa ugroženih područja.

Zaštita i spašavanje od požara

Zaštita i spašavanje od požara podrazumjeva provođenje preventivnih mjera u objektima i prostorijama gdje postoji mogućnost nastanka požara; organizovanje i pripremanje snaga za gašenje požara: organizovanje uzbunjivanja o pojavama požara; gašenje požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara iz objekata i područja ugroženih požarom. Profesionalni i dobrovoljni vatrogasci dužni su djelovati u skladu sa naredbama nadležnih štabova civilne zaštite. Godišnji planovi aktivnosti na pripremi i provođenju mjera zaštite od šumskih požara koji mogu poprimiti razmjere prirodnih katastrofa donose nadležni organi općine određeni posebnim zakonom.

Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava

Zaštita od neeksplozivnih ubojitih sredstava (u daljem tekstu NUS-a) je mjera koja se sastoji u pronalaganju i dezaktiviranju i uništavanju NUS-a na svim područjima na kojima se nalaze ta sredstva.

Izuzetno iz predhodnog stava izviđanje i obilježavanje mina u minskim poljima se posebno organizira i vrši u nadležnosti ureda Centra za uklanjanje mina u Bosne i Hercegovine suglasno Zakonu o deminiranju u Bosni i Hercegovini.

Poslove uništenja NUS-a organizira Federalna uprava i Uprava civilne zaštite Kantona preko posebno organizovanih timova za uništenje NUS-a.

Prva medicinska pomoć

Prva medicinska pomoć je mjera zaštite i spašavanja, koja obuhvata preventivnu zaštitu, koju čine protivepidemijske i higijenske mjere zaštite stanovništva, operativnu aštitu koja se sastoji od pružanja prve pomoći standardnim i priručnim sredstvima na licu mjesta, medicinske trijaže ranjenika i oboljelih ljudi, sanitetske evakuacije i transport do najbližih zdravstvenih ustanova.

Prvu medicinsku pomoć organizuju i provode nadležne zdravstvene ustanove u saradnji sa štabovima civilne zaštite.

Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla

Zaštita i spašavanje životinja i namirnica životinjskog porijekla je mjera koja se sastoji u izmještanju i lokalizovanju pojava zaraze i pojava parazita i zaraznih bolesti i kontroli životinja i proizvoda životinjskog porijekla i kontroli ispravnosti stočne hrane i vode i ukazivanje veterinarske pomoći uklanjanje leševa i životinja. Zaštitu oboljelih životinja i namirnica životinjskog porijekla, organiziraju kantonalni organi uprave i općinske službe uprave nadležni za poljoprivredu i stočarstvo, odnosno veterinarsku zaštitu u saradnji sa nadležnim štabovima civilne zaštite.

Asanacija terena

Asanacija terena je mjera koja se sastoji od poduzimanja sanitarno-higijenskih i sanitarno-tehničkih mjera na terenu u naselju u cilju sprečavanja širenja zaraze, a obuhvata provođenje sljedećih radnji : pokop poginulih ljudi, leševa uginulih životinja dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju objekata i terena te uklanjanje otpadnih i štetnih tvari.

Mjere asanacije provode zdravstvene i veterinarske stanice, vatrogasne jedinice te jedinice civilne zaštite.

Zaštita okoliša

Zaštita okoliša koja se sastoji u sprječavanju nastanka štetnih posljedica od uništavanja i zagađivanja okoliša i u uklanjanju posljedica nastalih usljed:

- tehničko-tehnoloških havarija u industriji posebno hemijskoj, farmaceutskoj, petrolhemskoj u prometu, kao i druge katastrofe koje mogu ugroziti okoliš i prirodne resurse;
- upuštanja štetnih i drugih materija u okoliš iz industrijskih i termoenergetskih postrojenja, motornih vozila i ložišta u domaćinstvu u količinama koje uzrokuju emisije koncentracije u vodi zraku i tlu iznad maksimalno dozvoljenih vrijednosti;
- otklanjanja komunalnog industrijsko-tehnološkog i drugog čvrstog i tečnog otpada,
- djelovanja vremenskih nepogoda na okolinu (snježne padavine, poplave, suša, klizišta i druge prirodne nepogode).

Pravno lice iz oblasti proizvodnje i prometa hemijskih eksplozivnih i radioaktivnih i drugih opasnih tvari, te pravna lica koja ih prevoze dužna su planirati i organizovati mjere i aktivnosti za sprečavanje nastajanja štetnih posljedica po okoliš.

Pravna lica iz naprijed navedenih oblasti dužni su osposobiti stručne ekipe i osigurati potrebnu opremu za brze intervencije u zaštiti od opasnosti i posljedica od tehnološke ili ekološke nesreće.

Zaštita bilja i biljnih proizvoda

Zaštita i spašavanje bilja i biljnih proizvoda i šuma je zaštita od radioaktivne, hemijske biološke kontaminacije i zaraznih bolesti i štetočina. Mjere zaštite su: prekrivanje bilja, sjemena, rasada i sirovina i gotovih proizvoda plastičnim folijama radi zaštite od kontaminacije, sklanjanje biljnih proizvoda u za to namjenjena skloništa ili utrapljivanje, dekontaminacija, dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacije skloništa.

Zamračivanje

U ratu kada prijete opasnost od zračnih djelovanja tokom noći, provodi se zamračivanje naseljenih mjesta i privrednih objekata. Zamračivanje može biti potpuno ili djelimično.

Korisnici objekata tokom zamračivanja dužni su provoditi naređene mjere zamračivanja.

Naredbu o zamračivanju na Općini donosi općinski štab civilne zaštite.

Radiološka, hemijska i biološka zaštita

Radiološka, hemijska i biološka zaštita (u daljem tekstu RHB zaštita) obuhvata mjere koje se provode radi sprečavanja, ublažavanja i otklanjanja posljedica od RHB djelovanja po stanovništvo životinje i biljni svijet, materijalna dobra u ratu i posljedica tehnoloških havarija.

RHB zaštita obuhvata: RHB kontrolu, RHB (zaštitu ličnu i kolektivnu) i RHB dekontaminaciju. RHB kontrola se ostvaruje RHB izviđanjem dozimetrijskom kontrolom i laboratorijskim poslovima.

Sredstva za ličnu RHB zaštitu spadaju zaštitna maska, zaštitni ogrtač i prvi zavoj.

Kolektivna zaštita se ostvaruje u skloništima RHB. Dekontaminacija je mjera kojom se otklanjaju i neutraliziraju posljedice i normalizuje život poslije upotrebe RHB sredstava.

Zaštita i spašavanje od rušenja

Radi zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara iz ruševina provode se slijedeće mjere zaštite i spašavanja:

- Izviđanje ruševina i pronalaženje lica zatrpanih u ruševinama i osiguranje oštećenih i pomjerenih dijelova konstrukcija zgrada i objekata radi sprečavanja zarušavanja, odnosno naknadnog rušenja,
- spašavanje zatrpanih, odnosno njihovo izvlačenje izvan zona rušenja,
- poduzimanje mjera zdravstvenog i drugih oblika zbrinjavanja,
- izvlačenje materijalnih dobara.

Zaštita i spašavanje od rušenja obavezno se planira i provodi u postupku donošenja i realizacije Urbanističkog plana. Tehničke mjere zaštite objekata od rušenja su da se objekti grade sa takvom konstrukcijom koja može uticati na sprečavanje, odnosno smanjenje štetnih uticaja prirodnih i drugih nesreća. Zaštitu i spašavanje iz ruševina provode i građani u okviru samozaštite, građevinska i komunalna preduzeća, vatrogasne jedinice, jedinice civilne zaštite, gorske službe spašavanja kao i nadležni općinski organi koji se angažuju u skladu sa Planom zaštite i spašavanja.

2.20. OSNOVNA NAMJENA PROSTORA – SINTEZNA PROJEKCIJA

Općina Gradačac, sa svojih 21.511,01 ha, jedna je od razvijenijih općina Tuzlanskog kantona, čemu doprinosi i dobar geoprometni položaj, ali i prirodni resursi i usmjerenost stanovništva ka određenim privrednim granama.

Utvrđena namjena zemljišta općine Gradačac, a posebno kada je riječ o planskoj komponenti, načinjena je na osnovu postojećih prirodnih resursa, razvojnih mogućnosti i potreba općine Gradačac.

Podloge korištene za formiranje baze podataka su sublimacija postojećih elemenata korištenih za dosadašnje faze izrade planskog dokumenta, baze podataka plana višeg reda – Prostornog plana Tuzlanskog kantona 2005-2025. godine, katastarskih podloga ustupljenih Nosiocu pripreme Prijedloga planskog dokumenta prilikom izrade finalnog oblika Prijedloga plana, ortofoto snimaka, topografskih karata, studijske i druge dokumentacije koja je sastavni dio analitičko – dokumentacione osnove.

2.20.1. POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE

Poljoprivredno zemljište zauzima najveći dio općine, $P = 11.949,00$ ha ili 55,55 % od ukupne površine općine Gradačac. Na najkvalitetniju kategoriju zemljišta otpada $P = 2.043,00$ ha (I agrozona) ili 17% od ukupne površine poljoprivrednog zemljišta, dok II agrozona zauzima $P = 9.906,00$ ha ili 83% od ukupne površine poljoprivrednog zemljišta.

U općini Gradačac djeluje i veći broj farmi, gdje prednjači uzgoj peradi, ali i muznih krava i junadi, čime se potencijal poljoprivrednog zemljišta uglavnom iskorištava na preporučen način (II agrozona).

I agrozona se nalazi uglavnom uz riječne tokove i saobraćajne pravce, što je dovodi u stanje ugroženosti od strane širenja građevinskog zemljišta. Ipak, kroz planske odredbe i usmjerenja koja su data, zaštita poljoprivrednog zemljišta je dobro obrađena, te se u planskom periodu može očekivati da će planirane površine za širenje izgrađenog prostora potpuno zadovoljiti potrebe, te da će poljoprivredno zemljište biti očuvano i upotrijebljeno u svojoj osnovnoj namjeni.

2.20.2. ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE

Značajne površine bilansa i dalje ostaju šumsko zemljište, koje se nastojalo u što većoj mjeri očuvati za planski period. Općina Gradačac ima isključivo površine privatnih šuma i šumskog zemljišta, te se radi o usitnjenim posjedima, koji ne iskazuju visok potencijal za eksploataciju. Površina šuma i šumskog zemljišta iznosi $P = 5.713,74$ ha ili 26,56% od ukupne površine općine. Zajedno sa poljoprivrednim zemljištem, ove dvije kategorije zemljište čine skoro 83% od ukupnog bilansa površina općine Gradačac.

Prednjače izdanačke šume, sa $P = 4.704,78$ ha ili 82,34 % od ukupne površine šuma i šumskog zemljišta, slijede ih neproduktivne šume u šumarskom pogledu sa $P = 800,54$ ha, potom goleti ispod gornje granice šume sa $P = 114,24$ ha i visoke šume sa prirodnom obnovom sa $P = 93,03$ ha, dok najmanji udjel imaju šumski zasadi, sa $P = 1,13$ ha.

U općini Gradačac nisu izdvojene šume visoke zaštitne vrijednosti, ali je bitno napomenuti da u centralnom dijelu Gradačca se nalaze površine gradskog parka, koje su veoma vrijedne sa aspekta

estetskog oblikovanja urbanog dijela Gradačca. Također, u neposrednom okruženju izvorišta, kako postojećeg izvorišta Okanovići, tako i planiranih izvorišta Domažić i Mionica, u skladu sa aktivnostima koje će biti preduzete na utvrđivanju zaštitnih sanitarnih zona, šume i šumsko zemljište imaju neprikosnovenu ulogu u zaštiti kvaliteta voda, o čemu će se voditi računa i što je zakonska obaveza.

Jezera Hazna i Vidara imaju zaštitni zeleni pojas oko svojih obala, koji se ne smije narušavati gradnjom i zauzimanjem prostora u svrhu izuzimanja zelenih površina i vegetacijskog pokriva. Detaljan pregled namjene ovih površina je dat u Regulacionom planu jezera Hazna i Vidara.

2.20.3. GRAĐEVINSKO ZEMLJIŠTE

Postojeće izgrađene površine su metodološki dobivene kroz preklapanja nekoliko različitih izvora podataka, a u cilju preciznosti predstavljenih informacija. Građevinsko zemljište prema svojoj pretežnoj namjeni je podijeljeno na:

- Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanja – postojeće, P = 918,15 ha,
- Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanja – planirano, P = 1.600,55 ha,
- Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće, P = 111,37 ha,
- Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano, P = 219,73 ha,
- Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam i ugostiteljstvo – postojeće, P = 43,68 ha,
- Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam i ugostiteljstvo – planirano, P = 53,12 ha.

Ukupna površina građevinskog zemljišta iznosi P = 2.946,60 ha.

Planirano proširenje površina na kojima se omogućava izgradnja u planskom periodu, vršena je na osnovu procjena za stambenom, poslovnom i infrastrukturnom izgradnjom u planskom periodu.

Površine namijenjene proširenju građevinskog zemljišta pretežno namijenjenog za stanovanje su utvrđene kao interpolacija između već izgrađenih površina, odnosno, prostora koji iskazuju tendenciju ka daljnjem širenju, na osnovu svog geoprometnog položaja, položaja u sistemu naseljenih mjesta, blizine jakih razvojnih pokretača (privrednih kompleksa) itd.

Također su vršena i proširenja površina namijenjenih poslovanju, proizvodnji i razvoju privrede općenito, u vidu planiranih privrednih zona, koje su u najvećoj mjeri usklađene sa potrebama lokalne zajednice i planova višeg reda. Bitno je napomenuti da su proširenja zona poslovanja vršena uglavnom na lokalitetima ili u blizini prostora na kojima su već izgrađeni kapaciteti sličnog karaktera, pa je i u tom kontekstu vršena interpolacija sadržaja koji su komplementarni. Time se vrši kontrola i koncentracija sličnih sadržaja, čime se omogućava ekonomičan i ekološki prihvatljiv pristup opremanju prostora potrebnom infrastrukturom za funkcioniranje ovih objekata i kapaciteta.

2.20.4. OSTALE POVRŠINE

Ostale površine podrazumijevaju:

- Groblja/mezarja,
- Planirano groblje Ilovac,
- Brane,

- Gradsko parkovsko zelenilo,
- Deponiju humusa,
- Komunalnu deponiju otpada.

Ukupno zauzimaju P = 67,94 ha.

Groblja i mezarja su disperzno raspoređena unutar općine Gradačac, te se najvećim dijelom vežu za manja, lokalna groblja, u skladu sa potrebama vjerske zajednice. Ukupna površina ove namjene iznosi P = 10,14 ha.

Osim toga, Urbanističkim planom Gradačac je utvrđena potreba proširenja kapaciteta u urbanom području Gradačac, te se planira groblje na lokalitetu Ilovac, u površini od P = 6,35 ha, čime će se osigurati uslovi za sahranjivanje za veoma dug vremenski period.

Brane na akumulacijama Hazna i Vidara su površine P = 1,57 ha, te se ne planira njihovo daljnje širenje u planskom periodu. Detaljan pregled namjene korištenja prostora je dat u okviru Regulacionog plana jezera Hazna i Vidara.

Gradsko parkovsko zelenilo je izdvojeno kao posebna namjena površina u okviru „Ostalih površina“, zbog potrebe Nosioca pripreme plana i nadležne službe da tačno utvrdi ove cjeline, a u cilju daljnje zaštite i oplemenjavanja centralnog prostora Gradačca.

Planirana deponija humusa zauzima površinu od P = 23,91 ha, te zapravo predstavlja dopunu poljoprivrednom zemljištu utvrđenom ovim planskim dokumentom, dok komunalna deponija otpada se planiran na lokalitetu Mednica, te zauzima površinu od P = 10,60 ha. Detaljnije karakteristike su date u nastavku.

2.20.5. SAOBRAĆAJNE POVRŠINE

Saobraćajne površine, odnosno, površine koje su utvrđene kao postojeće i planirane saobraćajnice., zauzimaju ukupnu površinu P = 529,57 ha. Najveći dio površine namijenjene razvoju saobraćaja zauzimaju postojeće nekategorisane saobraćajnice, sa P = 371,04 ha, obzirom da su iste izdvojene u svim naseljenim mjestima općine Gradačac. Slijede ih lokalne saobraćajnice sa P = 86,31 ha, potom planirane magistralne saobraćajnice sa P = 19,78 ha, planirane regionalne saobraćajnice sa P = 9,25 ha, te naposljetku, postojeće regionalne saobraćajnice sa P = 6,36 ha i postojeće magistralne saobraćajnice sa P = 5,46 ha. Željeznice zauzimaju svega P = 5,67 ha.

Saobraćajne površine, iako po svojoj prirodi građevinsko zemljište, bitno je posebno izdvojiti, kako bi se utvrdio tačan bilans površina i planirane namjene korištenja prostora. Time se ostvaruje uvid u mogućnosti izgradnje prostora, ali i potrebne infrastrukturne sisteme, kako bi prostor bio opremljen na adekvatan način i čime bi se doprinjelo kvaliteti korištenja površina općine Gradačac.

2.20.6. VODE I VODNE POVRŠINE

Vode i vodne površine se odnose na sve vodotoke koji su detektovani na osnovu topografskih karata, planova višeg reda i kastarskih podloga, kao i na postojeće akumulacije Hazna i Vidara. U sklopu planskih opredjeljenja uvrštene su i planirane višenamjenske vodne akumulacije.

Postojeće vodne površine i akumulacije zauzimaju $P = 117,46$ ha, a planirane akumulacije $P = 136,06$ ha, odnosno, ukupna površina ove namjene zemljišta jeste $P = 253,52$ ha ili 1,17% od ukupne površine općine.

Najveće površine postojećih voda i vodnih površina zauzimaju akumulacije Hazna i Vidara, sa $P = 50,65$ ha ili 43,12% od ukupne namjene površina voda i vodnih površina.

Planirane akumulacije zauzimaju dodatnih $P = 136,06$ ha.

2.20.7. AKTIVNE EKSPLOATACIJE I PLANIRANE EKSPLOATACIJE I ISTRAŽNA POLJA

Na području općine Gradačac nalaze se ležišta šljunka i krečnjaka, te termomineralnih voda. Termomineralne vode (Banja Ilidža) i termalnih voda (Mionica) su najznačajniji mineralni resursi. U planskom periodu planirano je proširenje kapaciteta Banje Ilidža.

Aktivne eksploatacione površine, kao i planirane eksploatacije, zauzimaju $P = 8,66$ ha od ukupne površine općine. Eksploatiše se krečnjak i šljunak. Ove površine se nalaze najvećim dijelom izvan urbanih područja.

Osim aktivnih i planiranih eksploatacionih polja, područje ulazi u pojas potencijalnog prostora za istraživanje krečnjaka, te energetskih sirovina nafte, odnosno, to su površine koje se preklapaju sa osnovnom namjenom površina općine Gradačac. Potencijalno istražno polje krečnjaka zauzima površinu od $P = 18,54$ ha, a nafte i plina $P = 3090,00$ ha.

2.20.8. DEPONIJE

Površina namijenjena deponiji otpada je planirana na lokalitetu Mednica K.O. Vučkovci, te zauzima površinu od $P = 10,60$ ha. Nalazi se izvan urbanih područja. Postojeća stara deponija Višnjik će se rekultivirati i predviđena je njena prenamjena u rekreativnu zonu.

Postojeće površine za deponovanje otpada se predviđaju za sanaciju ilegalnih deponija, te iznose $P = 0,08$ ha. Namjena zemljišta nakon sanacije je poljoprivredno zemljište, odnosno, ove površine se preklapaju sa osnovnom namjenom zemljišta u planskom periodu.

Utvrđeni bilansi zemljišta su plod postojećeg stanja, dostavljene dokumentacije, planova višeg reda, te orto – foto snimaka, ali i planova razvoja i potreba širenja zemljišta određenih namjena u planskom periodu.

2.20.9. REKREATIVNE POVRŠINE

Površine koje se preklapaju sa osnovnom namjenom, podrazumijevaju i zone namijenjene razvoju sporta, rekreacije, turizma i ugostiteljstva, odnosno, rekreativne zone.

Rekreativne zone zauzimaju površinu od $P = 292,94$ ha, a uključuju:

- Vikend naselje Jasenica sa izletištem, $P = 11,98$ ha,
- Zona sporta i rekreacije hipodrom Donje Ledenice, $P = 29,15$ ha,
- Zona sporta i rekreacije Višnjik, $P = 3,08$ ha,
- Zona jezera Hazna i Vidara, $P = 240,63$ ha,
- Etno selo Turić, $P = 8,10$ ha.

2.20.10. KLIZIŠTA I STABILNOST TERENA

Posebna pažnja u okviru ovog Plana je posvećena klizištima i stabilnosti terena općine Gradačac, te je u svrhu boljeg razumijevanja problematike i ažuriranja postojećeg stanja, izrađen i studijski separat na ovu temu.

Tada je utvrđeno da na području općine Gradačac ima:

- 425 aktiviranih/reaktiviranih klizišta sa ukupnom površinom od P = 622,13 ha – TIP 1,
- 124 trenutno umirena klizišta sa ukupnom površinom od P = 401,68 ha – TIP 2,
- 875 labilnih padina sa ukupnom površinom od P = 832,22 ha.

Kada je riječ o stabilnosti terena, tada se omjeri površina kreću:

- P = 19.654,99 ha stabilnih terena
- P = 832,22 ha uslovno stabilnih terena,
- P = 1.023,80 ha nestabilnih terena.

Vrlo je važno prepoznati površine koje su pod opasnosti od aktiviranja klizišta ili koja su aktivna klizišta, kako bi se mogle preduzeti potrebne mjere zaštite stanovništva i dobara, a što je svakako predviđeno kroz sastavne dijelove ovog planskog dokumenta.

2.20.11. MINE I MINIRANE POVRŠINE

Minirane površine se nalaze na rubnim dijelovima općine Gradačac, te predstavljaju potencijalnu opasnost za širenje naselja i izgrađenog prostora.

Prema podacima BH MAC-a, na području općine Gradačac minska situacija je kako slijedi:

- Rizične površine zauzimaju P = 486,11 ha,
- Površine bez utvrđenog rizika zauzimaju P = 286,85 ha,
- Očišćene površine zauzimaju P = 174,91 ha.

2.20.12. Osnovna namjena prostora – bilansi

TABELA 33 - OSNOVNA NAMJENA PROSTORA U PLANSKOM PERIODU

Namjena			Površina (ha)	Učešće u ukupnoj površini (%)	
Šume i šumsko zemljište	Privatne šume		5.713,74	26,56	
	Σ		5.713,74	26,56	
Poljoprivredno zemljište	I agrozona		2043,00	9,50	
	II agrozona		9.906,00	46,05	
	Σ		11.949,00	55,55	
Građevinsko zemljište	Građevinsko zemljište sa pretežnom namjenom stanovanja	Postojeće	918,15	2.518,70	11,71
		Planirano	1600,55		
	Građevinsko zemljište sa pretežnom privrednom namjenom	Postojeće	111,37	331,10	1,54
		Planirano	219,73		

	Građevinsko zemljište pretežno namijenjeno sportu, rekreaciji, turizmu i ugostiteljstvu	Postojeće	43,68	96,80	0,45
		Planirano	53,12		
	Σ			2.946,60	13,70
Saobraćajnice	Magistralne saobraćajnice			25,24	0,12
	Regionalne saobraćajnice			15,61	0,07
	Lokalne saobraćajnice			86,31	0,40
	Nekategorisane saobraćajnice			371,04	1,72
	Planirana magistralna saobraćajnica			21,71	0,10
	Planirana regionalna saobraćajnica			3,99	0,02
	Željeznica			5,67	0,03
Σ			529,57	2,46	
Vode i vodne površine	Akumulacija Hazna			6,96	0,03
	Akumulacija Vidara			43,68	0,20
	Vodotoci			117,46	0,55
	Planirane akumulacije			136,06	0,63
	Σ			304,16	1,41
Ostala zemljišta	Brane			1,57	0,01
	Gradsko parkovsko zelenilo			6,69	0,03
	Groblja/mezarja			10,14	0,05
	Planirano groblje Ilovac			6,35	0,03
	Aktivne eksploatacije			1,07	0,00
	Planirane eksploatacije			7,61	0,04
	Deponija humusa			23,91	0,11
	Komunalna deponija otpada			10,60	0,05
Σ			67,94	0,32	
UKUPNO			21.511,01	100,00	

TABELA 34 – POVRŠINE KOJE SE PREKLAPAJU SA OSNOVNOM NAMJENOM PROSTORA

Namjena	Površina (ha)	Struktura u odnosu na površinu obuhvata (%)
Istražno polje krečnjaka	18,54	0,09
Istražno polje nafte i plina	3.090,00	14,36
Površine pod rizikom od mina	486,11	2,26
Rekreacione zone	292,94	1,36
Aktivna/reaktivirana klizišta	625,01	2,91
Trenutno umirena klizišta	403,11	1,87
Labilne padine	837,04	3,89
Površine predviđene za sanaciju	0,08	0,00
Cjelokupni obuhvati privrednih zona (uključuje i izgrađene površine)	336,03	1,56
Zone sanitarne zaštite izvorišta	2.639,51	12,27
Σ	8.728,37	40,58

Preciznije utvrđivanje namjene se može vršiti u okviru izrade detaljne planske dokumentacije, tamo gdje je to nužno, a predviđena namjena se može mijenjati isključivo u skladu sa zakonskom regulativom, te nije moguća pretvorba zemljišta, ako je to van legalno uspostavljenih okvira.

2.20.13. OBAVEZNI PROSTORNO URBANISTIČKI POKAZATELJI

Površina općine Gradačac:	215,11 km ² 21.511,01 ha
Ukupan broj stanovnika:	2013. godine – 41.836 stanovnika 2028. godine – 43.925 stanovnika
Bruto gustina naseljenosti (broj stanovnika / ha i km ²)	2,04 st/ha ili 204,21 st/km ²
Neto gustina naseljenosti (broj stanovnika / ha građevinskog zemljišta)	16,04 st/ha
Stepen urbanizacije (broj stanovnika grad i naselja gradsog karaktera /broj stanovnika Plana)	0,46
Koeficijent urbaniteta (ha građevinskog zemljišta / broj stanovnika Plana)	0,065
Stepen zaposlenosti (broj zaposlenih / broj stanovnika Plana)	0,28
Površina šuma i šumskog zemljišta	5.713,74 ha
Površina poljoprivrednog zemljišta	11.949,00 ha
Površina građevinskog zemljišta	2.946,60 ha
Površine saobraćajnica	529,97 ha
Površina voda i vodnih površina	304,16 ha
Površina ostalih zemljišta	67,94 ha

3. PROJEKCIJA RAZVOJA PROSTORNIH SISTEMA

Projekcija razvoja prostornih sistema odnosi se na konkretan razvoj određenog sistema fizičkih struktura, koji je rezultat prostornog razmjesta i korelacija između privrednih, društvenih i drugih djelatnosti. Važnost ovog poglavlja se ogleda u konkretizaciji smjernica za prostornu distribuciju planiranih sadržaja.

U tom smislu, projekcija razvoja prostornih sistema se posmatra kroz:

- Osnovu prostornog razvoja sistema naselja
- Osnovu prostornog razvoja sistema privredne javne infrastrukture
- Osnovu prostornog razvoja okoline

3.1. OSNOVA PROSTORNOG RAZVOJA SISTEMA NASELJA

Prostorni razvoj sistema naselja počiva na policentričnom modelu razvoja, koji je temelj kvalitetno strukturirane mreže centara i njihovog hijerarhijskog međudnosa.

U tako uspostavljenom sistemu, kreće se od pretpostavke da će sva naselja koja se danas nalaze u prostoru općine Gradačac, u planskom periodu nastaviti egzistirati, sa ciljem uspostavljanja mreže naselja koja će biti nosioci razvoja svakog pojedinog područja, u domenu njihovog hijerarhijskog statusa. Takođe, jedan od važnih ciljeva prostornog razvoja je formiranje dobro koncipirane i funkcionalno uravnotežene infrastrukturne mreže koja će osigurati policentrični i uravnoteženi razvoj u prostoru i omogućiti efikasnu povezanost, visok komunalni standard i minimalno devastiranje prostora.

Obnova i razvoj sela trebala bi omogućiti prihode stanovništva za standard življenja izjednačen gradskom, ali da se očuva karakter sela, prirodna i kulturna dobra, te da se unaprijedi stanovanje i kultura uopće. U tom pravcu privredne, kulturne i socijalne mjere moraju biti usklađene s mjerama prostornog uređenja na nivou Općine, tako da se u ruralnom prostoru ostvare optimalni uvjeti za poljodjelsku proizvodnju, ali i druge djelatnosti u skladu s karakterom krajolika, zaštitom okoliša, kulturnim potrebama, rekreacijom i drugim općim i specifičnim potrebama.

Urbana naselja iskazuju najviši stepen opremljenosti potrebnom infrastrukturom, a većina stanovništva se bavi tercijarnim i kvartarnim djelatnostima. Uticaj na gravitaciono područje je mnogo veće od samih granica naseljenog mjesta ili urbanog područja, te njima gravitiraju i stanovnici ostalih naselja u okruženju.

Mješovita naselja su djelomično opremljena potrebnom infrastrukturom, a većina stanovništva se bavi sekundarnim i tercijarnim djelatnostima. Iskazuju potencijal za razvoj i opremanje urbanom infrastrukturom u planskom periodu.

Ruralna naselja su opremljena osnovnom infrastrukturom, a većina stanovništva se bavi primarnim i sekundarnim djelatnostima. Ova naseljena mjesta ne iskazuju potrebe za širenjem i urbanim opremanjem, već za očuvanjem tradicionalnog načina života.

U planskom periodu, a u odnosu na očekivano povećanje broja stanovnika, razvoj privrede i sl., očekuje se slijedeća tipologija naselja:

TABELA 35 – PROJEKCIJA TIPOLOGIJE NASELJA

Naseljeno mjesto	Tip naselja <i>trenutno stanje</i>	Tip naselja <i>projekcija</i>
Avramovina	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Biberovo Polje	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Blaževac	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Donja Međiđa	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Donja Tramošnica	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Donje Krečane	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Donje Ledenice	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Donji Lukavac	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Donji Skugrić	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Gajevi	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Gornja Međiđa	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Gornja Tramošnica	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Gornje Krečane	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Gornje Ledenice	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Gornji Lukavac	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Gradačac	Urbano	<i>Urbano</i>
Hrgovi Donji	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Jasenica	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Jelovce Selo	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Kerep	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Mionica	Mješovito	<i>Urbano</i>
Novalići	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Porebrice	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Rajska	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Samarevac	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Sibovac	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Srnice Donje	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Srnice Gornje	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Turić	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Vida	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Vučkovci	Mješovito	<i>Urbano</i>
Zelina Donja	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Zelina Gornja	Ruralno	<i>Ruralno</i>
Zelina Srednja	Ruralno	<i>Ruralno</i>

Govoreći o hijerarhiji centara, jasno su izraženi polovi razvoja, tj., primarni, sekundarni i tercijarni centri.

TABELA 36 - HIJERARHIJA CENTARA

Primarni centar	Sekundarni centri	Tercijarni centri
Gradačac	Vučkovci Donja Međiđa Vida Zelinja Donja Mionica Donji Lukavac	Gornji Lukavac Rajska Zelinja Srednja Jelovče Selo Gornja Međiđa Kerep Biberovo Polje Srnice Gornje Srnice Donje

U planskom periodu se očekuje stabilizacija ovih centara, poboljšanje infrastrukturne opremljenosti, te jačanje policentrične strukture naselja u Općini, što je jedan od zadatih ciljeva razvoja ovog Plana.

3.1.1. SMJERNICE RAZVOJA URBANIH PODRUČJA

Urbana područja općine Gradačac se definišu i planiraju kao prostori očekivano najvećeg razvoja u planskom periodu. Tu je smještena glavnina sadržaja koji će uticati na urbani razvoj i opskrbu svih stanovnika općine u različitim sferama interesovanja.

Namjena građevinskog zemljišta utvrđenog u ovim cjelinama je mješovita, odnosno, predviđena je za stanovanje, rad, odmor, rekreaciju, društvenu infrastrukturu, infrastrukturne sisteme saobraćaja, energetike, komunalne infrastrukture itd.

Općina Gradačac u planskom periodu treba imati 21 urbano područje, uključujući urbano područje grada Gradačca, u kojem se očekuje i najveći urbani razvoj, što ne osporava važnost drugih urbanih područja, u skladu sa prihvaćenim i implementiranim policentričnim sistemom razvoja naseljenih mjesta.

U skladu sa odredbama Kantonalnog prostornog plana, a u cilju hijerarhijskog slijeda planiranja, smjernice razvoja urbanih područja su:

- Građevinsko zemljište utvrđeno unutar urbanih područja se treba racionalno koristiti, a zauzimanje drugih površina u svrhu izgradnje nije moguće, što se posebno odnosi na šumsko i poljoprivredno zemljište, kao i zaštitne zone i pojaseve, a sve u skladu sa odredbama ovog Plana i zakonske regulative,
- Granice urbanih područja trebaju biti prioritarna područja razvoja planirane infrastrukture i sistema, tj., privrede, društvenog razvoja, komunalne infrastrukture, saobraćaja, veza itd.,
- Za utvrđena područja I režima gradnje unutar urbanih područja, potrebno je izraditi detaljnu provedbenu dokumentaciju koja će utvrditi načine korištenja i opremanja, te biti sukladni i odredbama ovog dokumenta,
- Šumsko i poljoprivredno zemljište unutar urbanih područja se mora maksimalno očuvati, a područja namijenjena razvoju sporta i rekreacije opremiti kao prostori za boravak svih stanovnika općine,
- Prioritetno razvijati veze između naselja, kao preduslov za policentrični razvoj općine,

- Izgradnju je potrebno, generalno govoreći, fokusirati na područja na kojima je već razvijana potrebna infrastruktura, a kao interpolaciju unutar formiranih struktura, kako bi se u što većoj mjeri prostor racionalno i ekonomično iskoristio.

3.1.2. SMJERNICE RAZVOJA I OBLIKOVANJA NASELJA

Oblikovanje naselja počiva na dva ulazna parametra:

- Očuvanju postojećeg kulturološkog i istorijskog identiteta prostora,
- Hijerarhiji, tipologiji i veličinskom aspektu, na osnovu kojeg je i projiciran sistem naselja općine Gradačac.

U odnosu na trenutno stanje opremljenosti, razvojne mogućnosti u planskom periodu, kao i potrebe koje su ustanovljene na osnovu detaljne analize, u planskom periodu je potrebno:

- Očuvati kulturno – istorijski identitet naselja u jezgrima, posebno tamo gdje je utvrđeno kulturno – istorijsko naslijeđe, a kroz revitalizaciju postojećih objekata, kao i pažljivo oblikovanje novih struktura, bez upotrebe imitacije istorijskih stilova,
- Tamo gdje je Planom utvrđeno kao obaveza, izraditi detaljne provedbene planove,
- Razvoj planiranih sadržaja uskladiti sa mogućnostima prostornog širenja naselja, uz maksimalno očuvanje površina koje nisu predviđene za izgradnju,
- Opremanje centara vršiti na osnovu utvrđene hijerarhije sistema naselja, a pored zona koje su predviđene za rad i stanovanje, nužno je naselja opremiti površinama rekreacije, zelenila, javnih slobodnih površina,
- Naselja koja su već opremljena potrebnom društvenom i drugom infrastrukturom treba dopunjavati prema uočenim potrebama u toku planskog perioda,
- Naselja koja se nalaze izvan utvrđenih urbanih područja potrebno je zaštititi od neplanske izgradnje, a u njima jačati funkcije ruralnog razvoja, koje će doprinjeti ukupnoj opremljenosti prostora potrebnim sadržajima, sa naglaskom na dobru saobraćajnu povezanost ovih naselja sa centrima kojima gravitiraju.

3.1.3. SMJERNICE ZA OPREMANJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA

Konkretizacija već utvrđenih smjernica u gornjim poglavljima, a kada je riječ o građevinskim zemljištima, pored izgradnje objekata, ogleda se i u pratećoj saobraćajnoj, komunalnoj, energetskej, PTT i drugoj infrastrukturi, bez koje prostor i nema izgleda za razvoj.

Smjernice za opremanje građevinskog zemljišta se oslanjaju i na planom višeg reda utvrđene pravce, u korelaciji sa lokalnim potrebama, koje su se izdvojile kroz analize ovog Plana:

- Izvršiti valorizaciju prioriteta i redoslijeda opremanja građevinskog zemljišta urbanih područja,
- Utvrditi prioritete i redoslijed sanacije postojećih, te izgradnje novih saobraćajnica, u cilju zadovoljavajućeg protoka informacija,
- Razvijati vodovodnu i mrežu odvođenja otpadnih voda, prvenstveno u područjima u kojima ne postoje adekvatno dimenzionirani sistemi ili u kojima oni nisu uopće izgrađeni u skladu sa higijenskim uslovima i pravilima struke,
- Omogućiti priključke na komunalnu i drugu infrastrukturu svakoj parceli građevinskog zemljišta unutar urbanih područja,

- Na prostorima koji su utvrđeni kao režimi zabrane građenja, a zbog pojave klizišta i nestabilnosti terena, utvrditi prioritete sanacije,
- Koristiti građevinsko zemljište u skladu sa pretežnom namjenom, ako detaljnom provedbenom dokumentacijom nije drugačije utvrđeno.

3.1.4. SANACIJA DEGRADIRANIH POVRŠINA

Iako aktivne eksploatacije u općini ne zauzimaju značajne površine, sanacija prostora na kojima se vrši ekstrakcija minerala po završetku njihovog radnog vijeka, treba biti u potpunosti provedena u skladu sa planom sanacije koji je neizostavan u projektnoj dokumentaciji na osnovu koje se vrši eksploatacija.

Degradirane površine utvrđene u postojećem stanju su legalne i nelegalne deponije, koje se u planskom periodu prioritetno moraju sanirati, a što je utvrđeno i kroz Plan prilagođavanja upravljanja otpadom općine Gradačac.

3.2. OSNOVA PROSTORNOG RAZVOJA PRIVREDNE JAVNE INFRASTRUKTURE

Razvoj privredne javne infrastrukture podrazumijeva razvoj infrastrukturnih sistema saobraćaja, telekomunikacija, komunalne infrastrukture i dr., koje služe kao oslonac za sve ostale prostorne sisteme.

3.2.1. SMJERNICE ZA RAZVOJ SAOBRAĆAJNOG SISTEMA

CESTOVNI SAOBRAĆAJ

Ovim planom daju se potrebni podaci i preporuke za prijedloge sanacije postojećih i uvođenje novih pravaca. Pri planiranju mreže saobraćaja težilo se zadovoljavanju slijedećih ciljeva:

- Na zapadu, preko Modriče priključak na autoput na koridoru Vc
- Na sjeveru u Crkvini (Bosanski Šamac) priključak na magistralnu cestu M-17
- Na istoku u Gudarevici priključak na magistralnu cestu Tuzla-Orašje (u konačnici na planiranu autocestu Tuzla-Orašje)
- Izrada strategije razvoja putnog sektora na nivou Općine usklađenu sa strategijom razvoja u F BiH
- Izvršiti usklađivanje cesta sa Odlukom o kategorizaciju cesta FBiH
- Razviti sistem menadžmenta, monitoringa i zaštite puteva.

ŽELJEZNIČKI SAOBRAĆAJ

- Korištenje željezničkog koridora Gradačac - Modriča u svrhu izgradnje magistralne ceste kojom bi se Gradačac, pa i Kanton povezao na koridor Vc.

3.2.2. SMJERNICE ZA RAZVOJ TELEKOMUNIKACIJA

Kako bi se realizovali navedeni ciljevi potrebno je pratiti sljedeće smjernice:

- Uvođenje novih tehnologija i materijala u prenos telekomunikacijskih signala,
- Priključenje novih pretplatnika u sistem fiksnih telefonskih priključaka,
- Modernizacija i instaliranje novih RSU, optičkih spojnih puteva i pristupnih mreža uz FTTH tehnologiju,
- Instaliranje novih BS stanica,
- Zamjena isturenih pretplatničkih stepena RSU tip Si sa RSU tip Axe.

3.2.3. SMJERNICE ZA RAZVOJ ENERGETSKE INFRASTRUKTURE

Postojeći instalisani elektroenergetski kapaciteti zadovoljavaju potrebe za duži planski period tako da nema potrebe za instaliranjem novih značajnih kapaciteta. Međutim, kako je normalno da mreža dalekovoda 110/x kV i viših napona radi u potpuno zatvorenoj mreži, normalno je i da sve trafostanice 110/x kV /postojeće i planirane/ budu dvostrano napojene, tj. da rade u zatvorenoj mreži.

U planskom periodu predviđa se instaliranje objekta naponskog nivoa 110 kV dalekovod 110 kV od TS 110/x kV Gračanica 1 – TS Gračanica 2 – TS 110/x kV Kerep.

3.2.4. SMJERNICE ZA RAZVOJ KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Sa ciljem poboljšanja uslova vodosnabdjevanja stanovništva Općine, utvrđuju se sljedeće smjernice:

- Uvezivanje tri sistema vodosnabdjevanja Okanovići, Domažić i Vrelo Mionica u jedinstven sistem,
- Izvođenje novog vodozahvatnog bunara na lokalitetu Domažić,
- Stavljanje postrojenja za prečišćavanje akumulacije Vidara u funkciju obezbjeđenja tehnološkom vodom privrednih kapaciteta.

Smjernice za tretman otpadnih voda:

- Dograditi kanalizacioni sistem na urbanom području grada,
- Izgraditi kanalizacionu mrežu u ostalim područjima koja gravitiraju gradu i priključiti je na kolektorsku mrežu koja vodi ka postrojenju za prečišćavanje,
- Primjenjivati separadni sistem odvođenja otpadnih voda,
- Proširiti kapacitet postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda sa 30000 ES na 55000 ES,
- U ostalim naseljima općine graditi manje grupne sisteme dispozicije i tretmana otpadnih voda unutar slivnih područja, kako bi se postigla mogućnost gravitacijske odvodnje,
- Sistemski pristupiti kontroli zagađivača, te stepen zagađenja smanjiti kroz osnovne postavke strategije zaštite voda.

3.2.5. SMJERNICE ZA OPREMANJE VANURBANIH PODRUČJA OSNOVNOM KOMUNALNOM INFRASTRUKTUROM

Naselja koja se ne nalaze u obuhvatu urbanih područja, tj., naselja koja svoje potrebe za vodom ostvaruju preko lokalnih sistema vodosnabdjevanja, također moraju raditi na unaprjeđenju ovog sektora.

- Rekonstrukcija i sanacija postojećih, te izgradnja novih vodovodnih sistema vanurbanog područja, uz izradu odgovarajuće dokumentacije, na osnovu koje će se dobiti realna slika potreba i mogućnosti
- Zaštita lokalnih izvorišta i kontrola kvaliteta vode
- Uključenje što većeg broja korisnika u sisteme vodosnabdjevanja
- Iznalaženje novih izvorišta i količina vode za vodosnabdjevanje.

U odnosu na vanurbana naselja, Prostornim planom Tuzlanskog kantona je utvrđena potreba izrade dokumentacije odgovarajućeg nivoa, a na osnovu koje će se utvrditi koncepcija tretmana otpadnih voda. U skladu s tim, potrebno je djelovati i vršiti gradnju sistema, kako bi se došlo do što veće pokrivenosti područja potrebnom infrastrukturom za tretman i odvođenje otpadnih voda.

3.2.6. SMJERNICE ZA RAZVOJ SISTEMA UPRAVLJANJA OTPADOM

Prema Planu upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona, kao i dosadašnjim usvojenim rješenjima ovog Plana, potrebno je:

- Priprema i realizacija programa povećanja broja stanovnika organiziranim prikupljanjem otpada sa procjenom sredstava,
- Završiti sanaciju općinske deponije Višnjik,
- Odlučiti se za sistem upravljanja otpadom – priključivanje regiji Orašje ili izgradnji općinske deponije na predloženoj lokaciji,
- Izraditi Planove aktivnosti za sanaciju općinskih deponija,
- Sanirati i zatvoriti općinska odlagališta otpada,
- Izraditi potrebnu dokumentaciju, tesanirati i zatvoriti postojeća odlagališta, jame grobnica i groblja za otpad životinjskog porijekla.

3.3. OSNOVA PROSTORNOG RAZVOJA OKOLINE

3.3.1. SMJERNICE ZA UPOTREBU I RAZVOJ VANURBANIH PODRUČJA

Prostornim planom Tuzlanskog kantona date su opće smjernice za razvoj i uoptrebu vanurbanih područja, koje su preuzete i u ovom Planu:

- Kvalitetne poljoprivredne površine i vrijedna šumska područja zaštititi od promjene namjene, odnosno izgradnje trajnih objekata.
- Provesti disperziju radnih mjesta i povezati ih sa postojećim i planiranim područjima stanovanja.
- Eksploataciju mineralnih sirovina vršiti do stepena ekonomske opravdanosti, uz uvažavanje svih principa zaštite okoliša.
- Obezbijediti rekultivaciju svih sadašnjih i budućih degradiranih površina.
- Poboljšati saobraćajnu povezanost područja unutar Općine, kao i povezanost Općine sa okruženjem.

- Postepeno rješavati probleme ostale infrastrukture, posebno izgradnje vodovodne i kanalizacione mreže.
- Omogućiti smještaj novih proizvodnih objekata i daljni rad postojećih uz strogo poštovanje zakona o zaštiti okoliša.
- Posebno zaštititi područja prirodne i kulturne baštine.
- Izgradnju turističkih kapaciteta planirati racionalno, samo na pojedinačnim područjima koja pružaju najpovoljnije uslove za tu svrhu, pri tome se treba voditi računa o maksimalnoj zaštiti okolnog vrijednog područja.

3.3.2. SMJERNICE ZA RAZVOJ PODRUČJA POLJOPRIVREDE, STOČARSTVA I ŠUMARSTVA

Razvoj poljoprivrede, odnosno pitanje upravljanja poljoprivrednim zemljištem je u svim relevantnim razvojnim dokumentima postavljeno kao jedan od prioriteta. U sektoru poljoprivrede, na nivou FBiH urađen je dokument: Strategija upravljanja poljoprivrednim zemljištem, kojom su definisana područja sudionika, problema, prioriteta, postavljeni ciljevi, te donesen prijedlog o načinu i vremenu njihova rješavanja. Ovaj dokument treba biti osnova i poslužiti kantonima i općinama donesu svoje programe upravljanja poljoprivrednim zemljištem, te je u tom smjeru započeta i izrada dokumenta Strategija razvoja poljoprivrede u Tuzlanskom kantonu. U nastavku su navedene smjernice preuzete iz navedenih dokumenata, a za čije je provođenje, između ostalih, neophodno uključiti i lokalne institucije:

- Pojačati mjere kontrole čuvanja najkvalitetnijeg zemljišta od urbanizacije i nesavjesnog upravljanja, te ubrzati postupke ostvarivanja prava raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države i dr.
- Praćenje usklađenosti i primjene propisa koji uređuju problematiku poljoprivrednog zemljišta i zemljišnu administraciju.
- Raditi na podizanju javne svijesti o značaju tla i potrebi poduzimanja mjera zaštite.
- Definisane granice poljoprivrednog zemljišta (povlačenje zelene linije).
- Odrediti rejone i podrejone prioritetnog korištenja za pojedine grane poljoprivredne proizvodnje.
- Formirati sistem evidencije i baze podataka, te koordiniranje sistema s aktivnostima na uspostavi ZIS-a.
- Uspostaviti registar onečišćenih lokacija poljoprivrednog zemljišta (procjena rizika za ljude i okoliš te izrada programa mjera za održivo korištenje i eventualnu remedijaciju onečišćenih područja; odrediti područja koja su osjetljiva na zagađenje voda nitratima iz poljoprivrede, te izraditi operativne programe sprječavanja zagađenja).
- Čišćenje miniranih površina i dovođenje tog zemljišta u upotrebljivo stanje za organsku proizvodnju.
- Uređenje poljoprivrednog zemljišta u skladu sa Programom uređenja.
- Podsticati razvoj plasteničke proizvodnje povrća.
- Intenzivirati proizvodnju jagodastog voća (jagoda, malina, kupina i dr.), uz edukaciju.
- Podsticati podizanje novih zasada već zastupljenih vrsta voća, te uvođenje novih vrsta voća na postojećim voćnjacima i na novozasađenim voćnjacima.
- Podsticati podizanje novih vinograda po savremenim metodama u vinogradarstvu, te vršiti edukaciju proizvođača o uzgoju i preradi grožđa i proizvodnji vina.

- Modernizacija i povećanje proizvodnje inkubiranog komposta za uzgoj gljiva, te pokretanje proizvodnje novih vrsta gljiva (šitake).
- Unaprjeđenje proizvodnje duhana na poljoprivrednim gazdinstvima i organizovanje otkupa i povezivanje sa prerađivačkim kapacitetima u Gradačcu, kao i u drugim kantonima uz edukaciju uzgajivača.
- Nabavka kvalitetnih grla (junad za tov i muznih krava za proizvodnju mlijeka).
- Obezbeđenje uslova za osnivanje farmi, nabavka kvalitetnih pasmina ovaca i koza te edukacija proizvođača o intenzivnom uzgoju ovih životinja.
- Na bazi rezultata ispitavanja, poticati gajenje genetski superiornih brojlera. Razviti kapacitete za klanje pilića (oprema, osoblje) te nabaviti rashladne komore za čuvanje pilećeg mesa do distribucije potrošačima.
- Podsticati razvoj svinjogojskih farmi uz nabavku kvalitetnog stočnog fonda.
- Izgradnja skladišta i nabavka opreme za pripremu stočne hrane (silosi i mješaone).
- Razvoj kapaciteta za proizvodnju, pakovanje i plasman meda.
- Korištenje savremenih sistema navodnjavanja idr.
- Nabavka moderne mehanizacije za poljoprivrednu proizvodnju.
- Uvođenje standarda i certificiranje integralne proizvodnje.
- Organiziranje otkupa voća, povrća i gljiva.
- Izgradnja kapaciteta za sušenje voća, ljekovitog bilja i gljiva po savremenim tehnologijama.
- Formiranje lokalnih akcionih grupa na nivou općina koje će inicirati i nadzirati implementaciju projekata i mjera za razvoj ruralnih područja.
- Podsticati razvoj ruralnih područja kroz osposobljavanje seoskih gazdinstava za proizvodnju domaćih ekoloških proizvoda, te izgradnja kapaciteta za razvoj turističke ponude.
- Formiranje plantaža za uzgoj ljekovitog bilja te interesno povezivanje sa otkupljivačima.
- Pojačati i intenzivirati rad inspekcijskih službi iz ove oblasti.
- Izraditi strategiju razvoja poljoprivredne proizvodnje.
- Odobranje povoljnih kredita od strane nadležnih institucija poljoprivrednim proizvođačima te poduzećima iz oblasti prehrambene industrije za uvođenje savremenih tehnologija u procesu prerade poljoprivrednih proizvoda.
- Pružiti podršku organizaciji manifestacija iz oblasti poljoprivrede.
- Osnivanje i registriranje specijaliziranih udruženja poljoprivrednih proizvođača u cilju olakšavanja nastupa na tržištu.
- Organiziranje edukativnih aktivnosti za općinsko osoblje odgovorno za poljoprivredu za sticanja vještina i znanja za izradu projekata i upravljanje projektima, radi izgradnje kapaciteta za privlačenje donatorske podrške iz IPA fondova i fondova drugih donatora.

U cilju zaštite postojećih šumskih ekosistema, te održivog korištenja daju se okvirne smjernice:

- Izrada Šumsko-gospodarskih osnova,
- Pojačati mjere kontrole čuvanja šumskog zemljišta od urbanizacije i nesavjesnog upravljanja,
- Čišćenje miniranih površina
- Pošumljavanje degradiranih površina, goleti i izdanačkih šuma,
- Zaštita i očuvanje rijetkih i ugroženih biljnih, posebno vrijednih sastojina, grupa stabala, pojedinačnih stabala i njihovih staništa,
- Zaštita i očuvanje rijetkih životinjskih vrsta,

- Aktivnosti koje se odnose na korištenje šumskih resursa moraju biti u funkciji zaštite prirodnih vrijednosti, te je neophodna upotreba tehnološkog procesa koji najmanje narušava stabilnost šumskih ekosistema u cjelini,
- Formirati sistem evidencije i baze podataka.

3.3.3. SMJERNICE ZA RAZVOJ POSLOVNO – PROIZVODNIH I INDUSTRIJSKIH ZONA

Prostornim planom Tuzlanskog kantona date su opće smjernice za razvoj industrijskih i slobodnih carinskih zona, a koje će u planiranju i operacionalizaciji biti obavezne na:

- operativnu primjenu modernih tehnologija
- stvaranje okruženja za inovativni razvoj
- maksimalno poštivanje i primjenu evropskih standarda o zaštiti okoline
- zadovoljavanje potreba lokalne i regionalne privrede
- pomaganje malih i srednjih preduzeća u razvoju

Industrijske – privredne i slobodne carinske zone, u planiranom vremenu svog postojanja na za to rezervisanim površinama se obavezuju na dosljedno provođenje aktuelnih propisa u oblasti prostornog uređenja, zaštite i unapređenja kvaliteta životne okoline i privrednog razvoja.

Pored obavezujućih smjernica, u nastavku se daju i dodatne smjernice za razvoj:

- Zadržati privredne zone unutar naselja uz njihovo prilagođavanje za smještaj kapaciteta i djelatnosti koje ne opterećuju okoliš.
- Formiranje novih privrednih zona izvan naselja za smještaj kapaciteta i djelatnosti koje potencijalno opterećuju okoliš, te slobodnih zona uz saobraćajne pravce.

3.3.4. SMJERNICE ZA RAZVOJ TURIZMA NA BAZI PRIRODNE BAŠTINE

Da bi se ostvario očekivani razvoj turizma, potrebno je poštovati osnovne smjernice:

- Očuvanje prirodnih i kulturno-historijskih vrijednosti i objekata, na svim prostorima gdje se nalaze, putem konzervacije i revitalizacije, stavljajući ih u funkciju ukupnog razvoja i potreba stanovništva i privrede, a posebno turizma.
- Primjenom važećih propisa iz oblasti zaštite okoliša uticati na smanjenje zagađenja zemljišta, voda i vazduha.
- Poticati razvoj komplementarnih djelatnosti i proizvoda.
- Rekonstrukcija putne infrastrukture.
- U saradnji sa stručnjacima službe zaštite provesti kategorizaciju kulturnih i prirodnih dobara u smislu njihovih kulturno - historijskih, prirodnih i turističkih vrijednosti, te utvrditi prioritete ulaganja u njihovu obnovu i adaptaciju kao turističkih objekata.
- Uključivanje u turističko korištenje lokalnih, šumskih i nekategorisanih puteva, odnosno osiguranje dostupnosti kulturnim i prirodnim dobrima.

- Vizualna identifikacija lokaliteta prirodnog naslijeđa pored putnih pravaca (natpisne table, panoji, displeji, šematski prikazi, prezentacijski tekstovi).
- Podizanje optimalnih receptivnih kapaciteta koristeći estetske elemente konkretnog pejzaža u projektnoj koncepciji.
- Određen broj receptivnih objekata mora se graditi na načelima tradicijske gradnje i historijskih ugostiteljskih objekata, kao što su: stari hanovi, karavan saraji, musafirhane, manastirski konaci i sl.
- Edukativna funkcija na podizanju turističke kulture lokalnog stanovništva koristeći postojeće vrijednosti tradicijsku prostodušnost i gostoljubivost stanovništva.
- Razvoj svijesti stanovništva za održivi razvoj i za turizam.
- Izgradnja brenda i snažna promocija.
- Prilagoditi ponudu postojećih i novih smještajnih kapaciteta savremenim turističkim zahtjevima.
- Izvršiti deminiranje prostora kulturnih i prirodnih dobara.
- Osigurati sporazume da bi se iz sredstava turističkih organizacija osigurali programi održavanja i osposobljavanja kulturnih dobara u turističke svrhe.
- Detaljno definirati sistem puteva koji će se uklopiti u sistem evropskih kulturnih puteva uključujući i transportne puteve.

4. ODLUKA O PROVOĐENJU

ODLUKA

O PROVOĐENJU PROSTORNOG PLANA OPĆINE GRADAČAC ZA PERIOD 2008. DO 2028. GODINE

I OPĆE ODREDBE

Član 1.

Odlukom o provođenju Prostornog plana općine Gradačac 2008 – 2028. godina (u daljem tekstu: Odluka), utvrđuju se uvjeti korištenja, izgradnje, uređenja i zaštite prostora, te na taj način obezbjeđuje realizacija Prostornog plana općine Gradačac (u daljem tekstu: Plan).

Ova odluka je sastavni dio Plana i obuhvata:

- program mjera prostornog uređenja i neophodne aktivnosti za provođenje Plana,
- obaveze u pogledu detaljnijeg uređenja prostora

Član 2.

Plan sadrži prostornu i društveno- ekonomsku strukturu općine Gradačac, mrežu naselja, sistem razvojne infrastrukture, osnove za uređenje i zaštitu prostora, sistem prostornih mjerila i smjernica za privredni razvoj, te druge elemente od važnosti za općinu Gradačac, kao što je racionalno korištenje građevinskog i drugog zemljišta.

Ovom Odlukom uređuje se granica obuhvata Plana, granice urbanih područja i građevinskih zemljišta izvan urbanog područja sa namjenama i uvjetima građenja vezanim za uređenje građevinskog zemljišta, kao i status postojećih planskih dokumenata.

Ovom Odlukom utvrđuju se urbanističko-tehnički i drugi uvjeti za izdavanje urbanističke saglasnosti na područjima za koja nije obavezno donošenje detaljnih planova, zatim uvjeti za lociranje privrednih sadržaja u prostoru, smještajni uvjeti u prostoru za društvene djelatnosti, uvjeti korištenja prostora na zaštitnim infrastrukturnim pojasevima i zonama zaštićenih područja, mjere očuvanja kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa, uvjeti za postupanje sa komunalnim otpadom, odnosno lociranje deponije, zatim mjere sprečavanja nepovoljnih uticaja na okoliš, mjere zaštite prava lica sa smanjenim tjelesnim sposobnostima, mjere zaštite stanovnika i materijalnih dobara od prirodnih i ljudskim djelovanjem izazvanih nepogoda i katastrofa i ratnih dejstava, mjere provedbe i obavezu izrade drugih planskih dokumenata za uža područja unutar Plana i dr.

U provođenju Plana obavezno se primjenjuju zakonski propisi iz oblasti prostornog uređenja i građenja, zaštite okoliša, zaštite prirode, zaštite voda, šuma i šumskog zemljišta, zaštite poljoprivrednog zemljišta, cesta, elektroenergetike, zaštite vazduha, zaštite od buke i svi drugi propisi koji uređuju odnose u oblasti planiranja prostora i zaštite životne sredine.

Propisi iz prethodnog stava, primjenjuju se za područje obuhvata Plana u obimu koji je u nadležnosti Federacije BiH, odnosno Tuzlanskog kantona i općine Gradačac.

Član 3.

Dokumentacija Prostornog plana urađena je u skladu sa članom 26. Uredbe o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata („Službene novine Federacije BiH“, br: 63/04, 50/07, 84/10), a sastoji se iz:

- Prostorne osnove plana sa prijedlogom osnovne koncepcije prostornog razvoja – tekstualni i grafički dio
- Prostornog plana – tekstualni i grafički dio

Tekstualni dio Prostornog plana sadrži četiri dijela:

- Opći i posebni ciljevi prostornog razvoja,
- Projekcija prostornog razvoja,
- Projekcija razvoja prostornih sistema,
- Odluka o provođenju Prostornog plana.

Grafički dio Prostornog plana čini 18 grafičkih priloga u analognoj i digitalnoj formi, na kojima je prikazano stanje i projekcija prostornog razvoja. Grafički prikazi su urađeni na katastarskim podlogama u razmjeri 1:5.000, topografskim podlogama u razmjeri 1:25.000, te na orto – foto snimcima, čija je preciznost 1:5.000.

Sastavni dio Odluke o provođenju Prostornog plana čine 34 digitalna grafička priloga u razmjeri 1:5.000.

Član 4.

Odredbe ove Odluke se primjenjuju na cjelokupno područje općine Gradačac uz primjenu postojećih, a važećih odluka o provođenju planova nižeg reda.

II UREĐENJE PROSTORA

1. GRANICE

Član 5.

Granica obuhvata Prostornog plana općine Gradačac odgovara administrativnoj granici općine Gradačac i obuhvata površinu od 215,11 km² ili 21.511 ha.

Član 6.

Ovim Planom definisan je obuhvat urbanih područja: Gradačac, Avramovina, Biberovo polje, Donji Lukavac, Gornji Lukavac, Hrgovi Donji, Jelovče Selo, Kamberi, Kerep, Krčevina, Međiđa Donja, Međiđa Gornja, Međiđa Srednja, Rajska, Sibovac, Srnice Donje, Srnice Gornje, Vida, Vučkovci, Zelinja Donja i Zelinja Srednja, čije su granice prikazane na grafičkim priložima u razmjeri 1:25.000.

Granice urbanih područja definisane su centroidima koordinata x i y u tabeli 7. tekstualnog dijela Plana, tematski prikazane u razmjeri 1:25.000 na grafičkom prilogu broj 4, te se daju i opisno kako slijedi:

Urbano područje Avramovina počinje na sjeveru u području naselja Lukići, ispod vodotoka Briježnica, sa desne strane lokalne saobraćajnice L 09 (Mionica Centar/Skladiste "Badzo"/M 208 (M 14.1) - Kamberi - Grabov Gaj - Avramovina - M 113 (M 1.8) - D.Hrgovi), koju prati prema jugu i koti 172,0, ispod koje skreće na zapad prateći nekategorisanu saobraćajnicu u dužini od cca 450 m. Obuhvat skreće u pravcu sjeveroistoka i sjevera lijevom stranom saobraćajnice L 09, prateći saobraćajnicu ispod kote Drijenci, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Biberovo Polje počinje sa desne strane Poljanske rijeke, ispod kote Bjelike, odlazi na jugozapad prolazeći povremeni vodotok i mjesna groblja i spušta se sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 24 (D. Međiđa/Škola/L 01 - Buk - Biberovo Polje/L 02). Odatle skreće u pravcu jugozapada, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 02 (G.Srnice - raskrsnica sa R 302 (R 460) - Biberovo polje - Džakule), kojom dalje nastavlja na istok, do lokaliteta starog islamskog groblja, odakle skreće naglo na jug, sve do Džakulske rijeke, koju ne prelazi, već je prati na istok, sve do susreta rijeke sa lokalnom saobraćajnicom L 02, odakle skreće na sjeverozapad, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Donji Lukavac počinje kod naselja Tufekčije na sjeveru, odakle ide na zapad, do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 10 (Mahmut Mahala/L 08/raskrsnica za Tufekcije - Tufekcije - Avdici/M 209 (R 462)), koju kratko prati, a potom skreće na jugozapad obilazeći kotu Selišta, sve do susreta sa magistralnom saobraćajnicom M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac – Slatina, koju prelazi kod naselja Džinovići i ide sa desne lijeve strane magistralnog puta na jug, prateći desnu obalu vodotoka Lukavac do kojeg na krajnjem jugu dolazi i prelazi preko njega prema sjeveroistoku. Tada se vraća na desnu stranu magistralnog puta M 1.9 (R 462), ispod kote Planina i odlazi na sjever, prateći desnu stranu magistralnog puta, te u naselju Donji Lukavac skreće na istok, prelazi vodotok Vitezovac i skreće na sjever prema naselju Mahmut Mahala. U naselju Mahmut Mahala skreće prema istoku, obilazeći naselje, sve do naselja Gluhe, kada počinje skretati prema sjeveru, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 08 (Mahmut Mahala/M 209(R 462) - Gluhe - Brdo/L 09) koju prelazi i nastavlja na zapad ispod kote Namet, sve do kote 231 m.n.v. Torić i naselja Kukuruzi, gdje skreće prema sjeveru i naselju Tufekčije, prelazi rijeku Mionicu, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Gornji Lukavac počinje kod naselja Zmajevac na sjeveru i izvorišta Zmajevac, odakle odlazi na zapad prema naselju Okići, dolazi do lokalne saobraćajnice L 07 (Svirac/"Enterijer" - Rijeka - G.Lukavac/Centar - M 209(R 462)/relej), koju prelazi i kratko prati, te nastavlja na istok, prelazi preko vodotoka Hasanbašićka voda, te prati dio granice urbanog područja Vida na zapad, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 05 (Vida I/Tocak - Lukavac G./Kamenik - D.Krecane - Rajska - Jasenica/Stara skola), koju prelazi i kratko odlazi prema zapadu, da bi ispod kote Rovine naglo skrenula prema jugozapadu, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 05, koju kratko prati, te nakon raskrsnice sa lokalnom saobraćajnicom L 04 (Kerep/R 352 (R 465a)/Mlin - Toke - Custe - G.Lukavac/Hasanbasici/L 05) nastavlja na jug lijevom stranom od L 04 prateći naselje Hasanbašići, sve do naselja Ganići, gdje prati prirodan oblik terena ispod kote 256 m.n.v. Hrastić, te odlazi na istok, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 04, sve do naselja Delići, odakle skreće prema kori Mujanov mezar, obilazi kotu 200 m.n.v. ispod Mujanovog mezara, ponovo prelazi preko L 04 i ispod kote Kolufe skreće na jug prema naselju Bajramovići, koje obilazi, te se vraća ponovno na sjever, prelazi opet preko L 04, prelazi vodotok Lukavac, u čijoj neposrednoj blizini skreće na istok, prema vodotoku Duboki potok, od kojeg skreće na sjever preko kote Polom, nastavlja na sjever, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 07, nakon čega nastavlja na sjeverozapad, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Gradačac počinje sa lijeve strane magistralnog puta M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac – Slatina, iznad naselja Gornje Bare i istoimene planirane privredne zone, odakle skreće na jugozapad, prelazi prugu Gradačac – Modriča, skreće prema jugozapadu, te prati planiranu trasu magistralne saobraćajnice Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), sve do naseljenog mjesta Donji Skugrić, gdje skreće kratko prema sjeveru i ispod kote Luke naglo skreće na jugozapad, te prelazi planiranu magistralnu saobraćajnicu Gradačac – Modriča – Gudarevica (spoj na M 113), odakle nastavlja na jugoistok trasom magistralne saobraćajnice M 208 (M 14.1) – Granica entiteta (Modriča)

– Gradačac – Mionica – granica entiteta – Pelagićevo, sve do odvojka nekategorisane saobraćajnice za naselje Duge njive, koje obilazi i nakon cca 0,5 km skreće prema jugu i naselju Mehmedovići, koje obilazi, nastavlja ispod kote 165 m.n.v. prema naseljenom mjestu Vida u kojem dolazi do spoja sa lokalnom saobraćajnicom L 06 (Vida I/Dzamija/L 05 - Džidica Brdo - Novalici/Centar - L 05/D.Krecane), koju prelazi i odatle nastavlja na istok, prateći većim dijelom sjevernu granicu urbanog područja Vida, te na spoju sa lokalnom saobraćajnicom L 06 skreće prema jugoistoku, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 07 (Svirac/"Enterijer" - Rijeka - G.Lukavac/Centar - M 209(R 462)/relej) i ide dalje na jugoistok prema naselju Mejrimići, preko kote 174 m.n.v., od koje skreće na istok i prati prirodni pad terena ispod Mejrimića, dolazi do magistralne saobraćajnice M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac – Slatina, koju prelazi i kratko se pruža na istok, da bi naglo skrenula na sjever, sve do starog islamskog groblja, odakle se dalje pruža na istok, te lijevom obalom Gradašnice se spušta na jug sve do naselja Maštovići, prelazi Gradašnicu, ide na istok i u blizini kote 218 m.n.v. skreće kratko na sjever, da bi nastavila dalje na istok, sve do susreta sa magistralnom saobraćajnicom M 208 (M 14.1) – Granica entiteta (Modriča) – Gradačac – Mionica – granica entiteta – Pelagićevo, koju prelazi i skreće na sjever, prelazi preko Bagdala sve do susreta sa planiranom regionalnom saobraćajnicom Donji Lukavac – Džinovići – Humke – Drnik – Ahmetaši – Bagdale – Ilovac – Škorići – TS, koju prelazi i kratko prati na zapad, te naglo skreće prema naselju Mujići na sjever, sve do kote 185 m.n.v., odakle blago savija prema koti Karača i dalje na sjever, obilazi kotu prema naselju Hasukići, prelazi planiranu magistralnu saobraćajnicu Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), kratko idući dalje na sjever lokalnom saobraćajnicom L 12 (Mionica I/M 208 (M 14.1) Ahmetasi - Topalovici - Osoji - R 301 (R 462)), te kada L 12 skreće naglo u lijevo, granica nastavlja dalje na sjever, prelazi istočni lateralni kanal i regionalnu saobraćajnicu R 351 (R 463) - R 351 (R 463) Granica entiteta (Obudovac) – Gradacac, odakle prati na sjeverozapad granicu privredne zone Beglučište, sve do spoja sa magistralnom saobraćajnicom M 1.9 (R 462), sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Hrgovi Donji počinje na sjeveru na spoju sa lokalnom saobraćajnicom L 09 (Mionica Centar/Skladiste "Badzo"/M 208 (M 14.1) - Kamperi - Grabov Gaj - Avramovina - M 113 (M 1.8) - D.Hrgovi), koju prati na sjeverozapad, sve do područja iznad naselja Gornja Mahala, odakle skreće na jugozapad, prema koti 134,2 m.n.v., prelazi vodotok Vučkovac i nastavlja dalje na zapad cca 660 m, odakle skreće na jug, obilazi naselje Jakeši, sve do susreta sa povremenim vodotokom odakle skreće na zapad, sve do susreta sa granicom urbanog područja Vučkovci, čiju istočnu granicu prati, do susreta sa regionalnom saobraćajnicom R 302 (R 460) - R 302 (R 460) Hrgovi Donji - Srnice – Bukva, koju prelazi i odlazi na istok ispod kote Mekote, obilazi dijelove naseljenog mjesta Hrgovi Donji, te naglo skreće na jug preko kote Mekote, sve do susreta sa magistralnom saobraćajnicom M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac – Slatina, koju i kratko prati, da bi nastavila naglo na jugoistok prateći lijevu obalu vodotoka Mala Tinja, te prije susreta sa željezničkom prugom Tuzla – Brčko skreće na kratko na istok, te se potom tokom vodotoka Male Tinje penje prema sjeveru, sve do vodotoka Vučkovac kojeg prelazi i odlazi preko kote Travnjaci dalje na istok, do susreta sa nekategorisanom saobraćajnicom, odakle skreće na sjever prema naselju Donja Mahala, kojeg obuhvata i prije susreta sa povremenim vodotokom skrećena zapad, prelazi magistralnu saobraćajnicu M 113(M 1.8) – gradačac – Brčko Distrikt – Hrgovi Donji – Ormanica, te nastavlja na zapad sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Jelovče Selo počinje na sjeveru na susretu vodotoka Rajska i lokalne saobraćajnice L 22 (Toke/Dzamija/L 04 - Jelovce Selo/Kostrec/L 19), odakle ide na zapad, kotom 200 m.n.v., te se na susretu sa nekategorisanom saobraćajnicom iz pravca sjevera spušta prema jugu, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 19 (Kerep/R 352 (R 465a) - Jelovce Selo/Centar/ - Lipica -

bandera - jasenica/L 05), koju djelomično prati, te kod susreta sa nekategoriranom saobraćajnicom iz pravca sjevera, prelazi L 19 i nastavlja na jug, obilazeći naselje Golaći, sve do susreta sa granicom urbanog područja Zelinja Donja, čiju istočnu granicu prati i na susretu sa vodotokom Zelinjska rijeka odlazi na zapad, prateći najvećim dijelom Zelinjsku rijeku, te na susretu vodotoka i regionalne saobraćajnice R 352 (R 465a) - R 352 (R 465a) Granica entiteta - Kerep - spoj sa M 209, počinje pratiti regionalnu saobraćajnicu, koju nakon cca 680 m prelazi i nastavlja na sjever, prateći prirodni teren prema naselju Udvinici, dolazi do lokalne saobraćajnice L 19 (Kerep/R 352 (R 465a) - Jelovce Selo/Centar/ - Lipica - bandera - jasenica/L 05), prelazi je i kratko prati, da bi dalje nastavila na sjeverozapad, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Kerep počinje na sjeveru na susretu regionalne saobraćajnice R 352 (R 465a) - R 352 (R 465a) Granica entiteta - Kerep - spoj sa M 209 i vodotoka Lukavac. Odatle ide na sjeverozapad kratko granicom urbanog područja Donji Lukavac, te na susretu sa vodotokom Lukavac prelazi ga i nastavlja dalje na zapad, sve do susreta sa L 04 (Kerep/R 352 (R 465a)/Mlin - Toke - Custe - G.Lukavac/Hasanbasici/L 05), koju prelazi i odatle nastavlja na jugoistok sve do starog islamskog groblja, odakle nastavlja na jug prema susretu sa vodotokom Rajska, kojeg prelazi, oslazi na sjeverozapad, do tačke ponovnog susreta sa vodotokom Rajska, odakle skreće na zapad prema lokalnoj saobraćajnici L 19 (Kerep/R 352 (R 465a) - Jelovce Selo/Centar/ - Lipica - bandera - jasenica/L 05), koju prelazi, nastavlja na zapad prema regionalnoj saobraćajnici R 352 (R 465a), koju prelazi i nastavlja do susreta sa Zelinjskom rijekom, koju prati na jugoistok, dok se Zelinjska rijeka na odvoji prema istoku, a granica urbanog područja nastavlja na zapad prema naseljima Karajlići i Omoći, te na susretu sa lokalnom saobraćajnicom L 01 (Kerep/Centar - D.Međiđa - S.Međiđa - G.Međiđa - Gr.opcine) prelazi na drugu stranu i kratko nastavlja na jug, do susreta sa vodotokom Međička rijeka, od kojeg nastavlja dalje na istok, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 23 (Kerep/Jukani/L 01 - Biberovo Polje, centar/L 02) prije njenog spoja sa L 01, te nastavlja dalje tokom Međičke rijeke prema naselju Jukani, kojeg obilazi i prije starog islamskog groblja skreće na sjever, prema vodotoku Mala Tinja, kojeg prelazi prije njenog ulijevanja u Zelinjsku rijeku, te nastavlja kratko na sjever, potom skreće na istok, do vodotoka Rajska, čiji tok prati prema sjeveru i prije centra naseljenog mjesta Kerep odvaja se prema naselju Fazlići, kojeg obilazi ispod kote 145 m.n.v. prema istoku, a potom se nastavlja na sjever, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 03 (Kerep/R 352 (R 465a)/Mlin - Fazlici - D.Srnice - Cerik/Srebrenik), te dalje ide prema sjeveru ispod kote Cigoljevci, sve do kote 193 m.n.v., odakle ide na sjeveroistok, prelazi vodotok Lukavac i magistralnu saobraćajnicu M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac – Slatina,, te nastavlja na sjeverozapad, ispod kote Planina, sve do susreta sa granicom urbanog područja Donji Lukavac, čiju južnu granicu i prati sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbano područje Krčevina počinje sa lijeve strane lokalne saobraćajnice L 20 (Mionica I/M 208 (M 14.1) - Huskici - G.Tramosnica/Gr.entiteta), ispod kote Turić, odakle ide prema jugozapadu, prateći na određenoj udaljenosti trasu L 20 cijelom dužinom, sve do njenog susreta sa magistralnom saobraćajnicom Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), koju prelazi i nastavlja prema regionalnoj saobraćajnici M 208 (M 14.1) – Granica entiteta – Gradačac – Mionica – granica entiteta – Pelagićevo, koju također prelazi i nastavlja prema jugu preko naselja Magacin i Sušara, sve do susreta sa planiranom regionalnom saobraćajnicom Donji Lukavac – Džinovići – Humke – Drnik – Ahmetaši – Bagdale – Ilovac – Škorići – TS, koju kratko prati prema jugozapadu, sve do ispod kote Dutša, odakle skreće na istok i prati na određenoj udaljenosti trasu lokalne saobraćajnice L 11 (Mahmut Mahala/Sjelina/L 08 - Mujkanovici - Mujici - Mionica I/Izlaz kod kafane "Fontana" na M 208 (M 14.1)), sve do susreta sa povremenim vodotokom, odakle skreće na jug prema naselju Mujići, koje obilazi i

nastavlja na sjever, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 11 i preko kote Gibe nastavlja na sjever, prelazi planiranu regionalnu saobraćajnicu Donji Lukavac – Džinovići – Humke – Drnik – Ahmetaši – Bagdale – Ilovac – Škorići – TS, te nastavlja dalje na sjever, da bi u blizini susreta sa magistralnom saobraćajnicom M 208 (M 14.1) skrenula na istok, te na određenoj udaljenosti je pratila, sve do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 09 (Mionica Centar/Skladiste "Badzo"/M 208 (M 14.1) - Kamberi - Grabov Gaj - Avramovina - M 113 (M 1.8) - D.Hrgovi) prešla preko M 208 (M 14.1), kratko išla na sjever, te nastavila prema zapadu i koti 149 m.n.v., odakle naglo skreće na sjever i na određenoj udaljenosti prati trau L 20, obilazi naselja Huskići i Piskuše, te ispod kote Turić skreće na zapad sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbanog područje Međiđa Donja počinje na sjeveru sa lijeve strane lokalne saobraćajnice L 01 (Kerep/Centar - D.Međiđa - S.Međiđa - G.Međiđa - Gr.općine), odakle se spušta na jug sve do vodotoka Bešlički potok, kojeg prelazi, a potom skreće na zapad sve do starog islamskog groblja, odakle se spušta prema vodotoku Zalodovski potok, kojeg prelazi i nakon toga naglo skreće na jug, sve do susreta sa nekategorisanom saobraćajnicom, koju prelazi i nastavlja na zapad prema koti Grič, koju obilazi i spušta se naglo na jug, dolazi do lokalne saobraćajnice L 01, koju prati u smjeru zapada u dužini od cca 550 m, zatim je prelazi i nastavlja na jug do vodotoka Međičke rijeke, kada skreće na istok i na određenoj udaljenosti prati tok Međičke rijeke sve do mjesta Šaldići, kada dolazi do susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 24 (D.Međiđa/Škola/L 01 - Buk - Biberovo Polje/L 02), koju prelazi i potom nastavlja na sjever, obilazeći naselje Šaldići, sve do susreta sa Međičkom rijekom, koju prati prema zapadu, a prije njenog susreta sa L 24, naglo skreće na istok, prema koti Đurđevina, te ponovnog susreta sa Međičkom rijekom, odakle je nastavlja pratiti na sjever, sve do mjesta početka granice urbanog područja.

Urbanog područje Međiđa Gornja počinje na sjeveru, na granici sa urbanim područje Međiđa Srednja, odakle se spušta na jugozapad prema naselju Durakovići i Alići, sve do kote 422 m.n.v., odakle skreće na jug prema izvoru Alića voda i lokalnoj saobraćajnici L 01 (Kerep/Centar - D.Međiđa - S.Međiđa - G.Međiđa - Gr.općine), koju prelazi i nastavlja na istok preateći vodotok Zvekan jednim dijelom, a u potpunosti preateći na određenoj udaljenosti lokalnu saobraćajnicu L 01 sa lijeve strane, a vodotok Međička rijeka sa desne strane. Na susretu Međičke rijeke i lokalne saobraćajnice L 01 prelazi preko L 01 i nastavlja na sjever, sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbanog područje Međiđa Srednja počinje na sjeveru na koti 410 m.n.v., ispod kote Hrastik, odakle ide na zapad sve do susreta sa urbanim područjem Međiđa Donja, čiju istočnu granicu u potpunosti prati, sve do prelaza preko lokalne saobraćajnice L 01 (Kerep/Centar - D.Međiđa - S.Međiđa - G.Međiđa - Gr.općine), koju prelazi i nastavlja tokom Međičke rijeke, te nakon cca 520 m skreće kratko na jug, te se opet penje na sjeveroistok, na određenoj udaljenosti prati Međičku rijeku prema istoku, koju i prelazi i odlazi do kote 256 m.n.v., nastavlja dalje na istok lijevom stranom Međičke rijeke, prateći je u potpunosti na određenoj udaljenosti, sve do kote 227 m.n.v., kada prelazi lokalnu saobraćajnicu L 01 i vraća se na zapad, obilazeći naselje Cage, prateći lokalnu saobraćajnicu L 01 na određenoj udaljenosti, te kod susretu povremenih vodotoka u blizini Imširovića nastavlja na sjeverozapad sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbanog područje Mionica počinje na sjeveru, na susretu sa granicom urbanog područja Krčevina, ispod magistralnog puta M 208 (M 14.1) – Granica entiteta – Gradačac – Mionica – granica entiteta – Pelagićevo, odakle ide na jugozapad, obilazi naselje Alibašići, te se vraća na sjeveroistok, prema centru naseljenog mjesta Mionica, od kojeg se spušta opet na jug, sve do susreta sa planiranom magistralnom saobraćajnicom Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), kojeg ne prelazi,

nego nastavlja prema istoku, u potpunosti obuhvatajući naselje Mionica sa zapadne strane, u skladu sa prirodnim karakteristikama terena, te se u blizini islamskog groblja vraća na jugozapad i obuhvata južne padine naselja Mionica, odakle se pruža prema istoku, te se u skladu sa terenom, vraća prema sjeveru i naselju Čolići, kojeg obuhvata i nastavlja prema sjeveru i koti 154 m.n.v., odakle se spušta prema istoku i jugoistoku, obuhvatajući naselje Kamberi, Idrizovići i pruža se na istok sve do kote 128.9 m.n.v., kada skreće na jugozapad i prati trasu lokalne saobraćajnice L 08 (Mahmut Mahala/M 209(R 462) - Gluhe - Brdo/L 09) na određenoj udaljenosti, sve do susreta sa planiranom magistralnom saobraćajnicom Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), koju tangira u dužini od cca 730 m, kada skreće na sjeveroistok prema koti Brdo i naselju Imšir prema istoku, koje obuhvata i dolazi do prelaza sa lokalnom saobraćajnicom L 09 (Mionica Centar/Skladiste "Badzo"/M 208 (M 14.1) - Kamberi - Grabov Gaj - Avramovina - M 113 (M 1.8) - D.Hrgovi), te nastavlja desnom stranom L 09 na određenoj udaljenosti, prateći je prema zapadu, sve do susreta sa vodotokom Mionica, kojeg prelazi i nastavlja kratko na sjever, te okreće na istok prema koti Konačište, ispod koje nastavlja prema zapadu, obuhvata kotu Sukanovače, odakle se spušta na jug i koti Kamberi, koju prolazi i odatle skreće na zapad, prateći trasu L 09 na određenoj udaljenosti, sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Rajska počinje na sjeveru kod naselja Muminovići, te lokalne saobraćajnice L 05 (Vida I/Tocak - Lukavac G./Kamenik - D.Krecane - Rajska - Jasenica/Stara skola), odakle odlazi na zapad prateći dijelom L 05 na određenoj udaljenosti, a od susreta L 05 sa vodotokom Rajska, nastavlja pratiti vodotok Rajska na zapad, sve do naselja Donja Rajska, gdje prelazi vodotok Rajska i nastavlja prema jugoistoku, sve do susreta sa L 05, kojeg prelazi i kratko prati, sve do naselja Karahasanovići, te na mjestu susreta sa vodotokom Rajska, kojeg ne prelazi, nastavlja dalje na jugoistok, obilazeći kotu 267 m.n.v., te se odatle spušta nekategorisanom saobraćajnicom na jugozapad, prema naseljenom mjestu Jasenica, prelazi povremeni vodotok, te ubrzo skreće opet na istok, prema naselju Iverovac i koti 180 m.n.v., prije koje se susreće sa lokalnom saobraćajnicom L 18 (D.Zelinja/R 352 (R 465a) - Cosici - Lipica - Pezeri - D.Krecane/L 05), koju prelazi i iza kote 180 m.n.v. nastavlja na sjever, prati trasu L 18, koju prelazi u naselju Pezeri, te se vraća na sjeverozapad prateći na određenoj udaljenosti nekategorisanu saobraćajnicu, sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Sibovac počinje na sjeveru u naselju Kadići, sa lijeve strane lokalne saobraćajnice L 13 (Topalovici/L 12 - Cosici - Topcagici - Omeragici/ R 351 (R 463)), odakle ide na zapad, te nakon cca 700 m skreće na sjeverozapad, ispod kote Petkovača i u naselju Sibovci, koje obuhvata, skreće prema jugu i planiranoj magistralnoj saobraćajnici Modriča – Gradačac – Gudarevica (spoj na M 113), koju prelazi i prati do njenog spoja sa lokalnom saobraćajnicom L 13 (Topalovici/L 12 - Cosici - Topcagici - Omeragici/ R 351 (R 463)), opet prelazi planiranu magistralnu saobraćajnicu, te nastavlja na sjeveroistok prateći prirodne karakteristike terena, sve do naselja Kadići, odakle nastavlja na zapad sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Srnice Donje počinje na sjeveru na susretu lokalne saobraćajnice L 03 (Kerep/R 352 (R 465a)/Mlin - Fazlici - D.Srnice - Cerik/Srebrenik) i vodotoka Mala Tinja. Odatle odlazi na zapad prema naselju Prnjavor, kojeg obuhvata i potom se spušta prema jugoistoku, sve do regionalne saobraćajnice R 302 (R 460) Hrgovi Donji - Srnice – Bukva, koju ne prelazi, ali nastavlja na zapad prema naselju Hrastina od kojeg se spušta prema jugu u urbanom području Srnice Gornje, čiju sjevernu granicu kratko prati na dijelu regionalne saobraćajnice R 302 (R 460), prelazi saobraćajnicu, te nastavlja dalje na sjever, do susreta sa nekategorisanom saobraćajnicom, odakle dalje nastavlja na istok preko Brđana, sve do ispod naselja Gušte i lokalne saobraćajnice L 03, kada skreće prema koti 168 m.n.v. Barice, odakle prati prirodne karakteristike terena i nastavlja na istok, prelazi lokalnu

saobraćajnicu L 03 prema naselju Donje Gušte, koje obuhvata i skreće na sjever, sve do ispod kote 150 m.n.v., kada skreće na zapad i preati nekategorisanu saobraćajnicu na određenoj udaljenosti, a potom i lokalnu saobraćajnicu L 03, sve do susreta lokalne saobraćajnice sa nekategoriranom saobraćajnicom naseljenog mjesta Srnice Donje. Odatle skreće na istok, prema koti 196 m.n.v.m, te ispod kote Vid skreće prema sjeveru i koti 196 m.n.v., te na susretu sa nekategorisanom saobraćajnicom nastavlja prema zapadu i lokalnoj saobraćajnici L 03, koju ne prelazi, već nastavlja na sjever prema centru naseljenog mjesta Srnice Donje, prije kojeg skreće na istok, te prije susreta sa granicom urbanog područja Vučkovci skreće na sjeverozapad, šprema regionalnoj saobraćajnici R 302 (R 460), koju i prelazi i nastavlja na sjeverozapad, prema L 03, kojeg ne prelazi, ali prati na određenoj udaljenosti sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Srnice Gornje počinje na sjeveru, na mjestu susreta granice urbanog područja Srnice Donje i regionalne saobraćajnice R 302 (R 460) Hrgovi Donji - Srnice – Bukva, odakle se spušta na jug, prateći regionalnu saobraćajnicu R 302 (R 460) na određenoj udaljenosti, sve do raskrsnice sa lokalnom saobraćajnicom L 02 (G.Srnice - raskrsnica sa R 302 (R 460) - Biberovo polje - Dzakule), koju ne prelazi, ali nastavlja pratiti njenu trasu na zapad, na određenoj udaljenosti, sve do neposrednog susreta sa vodotokom Đakulska rijeka, prije kojeg skreće na jug, prelazi L 02, te ubrzo skreće kratko na istok, nakon čega se usmjerava ka koti 160 m.n.v. na sjeveru, te prije prelaska L 02 skreće na istok, sve do susreta sa regionalnom saobraćajnicom R 302 (R 460), koju ne prelazi, nego prati prema jugu, do naselja Đogići, odakle nastavlja na zapad, obuhvata naselje Đogići, te se opet spušta prema jugu i susretu sa regionalnom saobraćajnicom R 302 (R 460), koju prelazi i nastavlja u smjeru sjeveroistoka i kote Begov travnjak, odnosno, kote 234 m.n.v., odakle skreće na istok, preko kote Prosina, sve do naselja Tutkuni, gdje prelazi nekategorisanu saobraćajnicu i kreće naglo na zapad u pravcu naselja Brđani, koje obuhvata i vraća se na istok tokom povremenog vodotoka, a zatim skreće na sjever prema naseljenom mjestu Srnice Gornje, odakle se usmjerava ka istoku, obuhvata naseljeno mjesto Srnice Gornje, te ide na sjever prema naselju Muharemovići, gdje skreće na zapad prema koti Begov han, te dalje na sjever sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Vida počinje na sjeveru ispod lokalne saobraćajnice L 06 (Vida I/Dzamija/L 05 - Dzidica Brdo - Novalici/Centar - L 05/D.Krecane) i granice urbanog područja Gradačac. Odatle ide na zapad prateći na određenoj udaljenosti trasu L 06, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 05 (Vida I/Tocak - Lukavac G./Kamenik - D.Krecane - Rajska - Jasenica/Stara skola), te nastavlja na zapad u dužini od cca 650 m, kada skreće naglo na jugozapad, prateći na određenoj udaljenosti lokalnu saobraćajnicu L 05, sve do susreta sa urbanim područjem Gornji Lukavac, kada skreće na istok, te dijelom prati sjevernu granicu urbanog područja Gornji Lukavac, prelazi lokalnu saobraćajnicu L 05, sve do susreta sa neimenovanim vodotokom, kojeg u potpunosti prati sve do kote 139 m.n.v. na istok, kada skreće na sjever i prije susreta sa lokalnom saobraćajnicom L 06, okreće na zapad, sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Vučkovci počinje na sjeveru na koti 210 m.n.v. i susretu sa lokalnom saobraćajnicom L 25 (Vučkovci/Motel, R 302 (R 460) - Vučkovci,centar - Hrastavice - Mahmut Mahala/M 209 (R 462)), odakle ide naglo na jug, sve do susreta sa magistralnom saobraćajnicom M 1.9 (R 462) Ormanica – Gradačac - Slatina, koju prelazi i nastavlja njenom trasom prema istoku. Prije susreta M 1.9 (R 462) sa regionalnom saobraćajnicom R 302 (R 460) Hrgovi Donji - Srnice – Bukva, granica odlazi na jugozapad, te se ubrzo ukršta sa R 302 (R 460), te na mjestu susreta vodotoka Mala Tinja sa R 302 (R 460) odlazi na jugoistok, prateći dijelom Malu Tinju, a već nakon cca 440 m skreće na istok, prema magistralnoj saobraćajnici M 1.9 (R 462), koju i prelazi, te nastavlja na sjever, sve do

susreta sa R 302 (R 460), koju nastavlja pratiti na istok, sve do granice urbanog područja Hrgovi Donji, odakle ide na sjever, prateći u potpunosti zapadnugranicu urbanog područja Hrgovi Donji narednih cca 350 m, kada skreće na zapad, a prije susreta sa L 25 nastavlja na sjever, u pravcu naselja Donja Mahala, koje obuhvata, a potom skreće na sjever u pravcu naselja Gornja Mahala, sve do susreta sa povremenim vodotokom ispod kote 184 m.n.v., kada skreće na zapad u pravcu kote Hrastavice, sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Zelinja Donja počinje na sjeveru, iznad naselja Čosići, sa desne strane lokalne saobraćajnice L 18 (D.Zelinja/R 352 (R 465a) - Cosici - Lipica - Pezeri - D.Krecane/L 05), odakle ide kratko na zapad, te se ubrzo spušta na jug, sve do izohipse 250, kada skreće opet na zapad, u pravcu kote 246 m.n.v., nakon koje skreće na jug prema lokalnoj saobraćajnici L 17 (D.Zelinja/R 352 (R 465a) - Zaimovici - Jasenica - Tupalica Brdo/L 05) i vodotoku Jasenica, koje ne prelazi, ali prati na određenoj udaljenosti njihove pravce, sve do mjesta prelaska lokalne saobraćajnice L 17 preko vodotoka Jasenica, kada i sama granica prelazi preko saobraćajnice i vodotoka, te nastavlja na jugoistok, prema regionalnoj saobraćajnici R 352 (R 465a) Granica entiteta - Kerep - spoj sa M 209, koju ne prelazi, ali odlazi na jugozapad prateći trasu na određenoj udaljenosti, sve do susreta sa granicom urbanog područja Zelinja Srednja, čiju istočnu granicu prati, te prije kote 183 m.n.v. skreće naglo prema sjeveroistoku, sve do susreta sa R 352 (R 465a), koji ne prelazi, već na susretu vodotoka Zelinjska rijeka i regionalne saobraćajnice odlazi tokom Zelinjske rijeke prema istoku sve do susreta sa granicom urbanog područja Jelovče Selo, čiju zapadnu granicu kratko prati, te kod naselja Hrvatovići skreće na sjever, obuhvatajući naselje Hrvatovići, te ispor kote 268 m.n.v. Pizirovina, skreće na zapad, u pravcu lokalne saobraćajnice L 18, koju ne prelazi, ali prati njenu trasu prema sjeveru i sjeverozapadu sve do mjesta početka urbanog područja.

Urbano područje Zelinja Srednja počinje na sjeveru ispod Samarskog brda i kote 397 m.n.v., odakle ide naglo na jug, prateći prirodne karakteristike terena, te se penje na sjever, sve do susreta sa povremenim vodotocima iznad naselja Habibovići, odakle se opet spušta prema jugu i koti 332 m.n.v., u pravcu regionalne saobraćajnice R 352 (R 465a) Granica entiteta - Kerep - spoj sa M 209, koju prelazi i nastavlja sve do vodotoka Zelinjska rijeka, kojeg kratko prati, a potom prelazi i nastavlja prema naselju Kamenjani na jugu, prelazi Gajski potok, obuhvata sa južne strane Kamenjane, a potom skreće na istok prema koti Torine, od koje se penje na sjever prema Zelinjskog rijeci. Ispod kote 218 m.n.v. skreće naglo na istok, ide do kote 202 m.n.v., u čijoj blizini prelazi Zelinjsku rijeku i nastavlja dalje prema istoku, prateći njen tok, sve do susreta sa granicom urbanog područja Zelinja Donja, čiju zapadnu granicu kratko prati, prelazi regionalnu saobraćajnicu R 352 (R 465a), a potom odlazi na sjeverozapad u pravcu naselja Mujići, kojeg obuhvata, te ispod kote Čorino brdo, nastavlja na zapad u pravcu naselja Karahmetovići i Seperovići, od kojih nastavlja na sjever i sjeverozapad u pravcu centra naseljenog mjesta Zelinja Gornja, sve do mjesta početka urbanog područja.

Unutar urbanih područja utvrđene su sljedeće namjene površina:

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Avramovina	Poljoprivredno zemljište	16,10	50,76
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	2,41	7,00
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	9,65	30,42

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	0,60	1,89
	Saobraćajne površine	3,15	9,93
	UKUPNO:	31,91	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Biberovo Polje	Poljoprivredno zemljište	34,90	44,31
	Šume i šumsko zemljište	0,73	0,93
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	15,40	19,55
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	20,80	26,41
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	0,49	0,62
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,71	0,90
	Postojeće vode i vodne površine	0,04	0,05
	Saobraćajne površine	4,82	6,12
Ostale površine	Groblje/mezarje	0,88	1,12
	UKUPNO:	78,77	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Donji Lukavac	Poljoprivredno zemljište	236,24	59,87
	Šume i šumsko zemljište	44,06	11,17
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	33,06	8,38
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	60,83	15,41
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	1,88	0,48
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	3,03	0,77
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	1,37	0,35
	Postojeće vode i vodne površine	0,002	0,00
	Saobraćajne površine	13,65	3,46
	Ostale površine	Groblje/mezarje	0,50
	UKUPNO:	394,66	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Poljoprivredno zemljište	245,12	64,61

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Gornji Lukavac	Šume i šumsko zemljište	59,87	15,78
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	22,80	6,01
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	38,63	10,18
	Saobraćajne površine	12,57	3,31
Ostale površine	Groblje/mezarje	0,38	0,10
	UKUPNO:	379,39	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Gradačac	Poljoprivredno zemljište	210,73	15,30
	Šume i šumsko zemljište	228,13	16,55
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	321,70	23,34
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	249,12	18,06
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	73,83	5,36
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	115,99	8,41
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	30,92	2,24
	Postojeće akumulacije	50,65	3,67
	Postojeće vode i vodne površine	10,38	0,75
	Aktivne eksploatacione površine	0,06	0,00
	Saobraćajne površine	69,08	5,01
Ostale površine	Groblje/mezarje	3,26	0,24
	Brane	1,57	0,11
	Gradsko parkovsko zelenilo	6,69	0,49
	Planirano groblje Ilovac	6,35	0,46
	UKUPNO:	1377,54	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Hrgovi Donji	Poljoprivredno zemljište	149,57	49,80
	Šume i šumsko zemljište	9,25	3,08
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	19,96	6,65
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	54,80	18,25
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	10,33	3,44
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	37,78	12,58

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,85	0,28
	Postojeće vode i vodne površine	1,24	0,41
	Saobraćajne površine	16,16	5,38
Ostale površine	Groblje/mezarje	0,41	0,14
	UKUPNO:	300,41	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Jelovče Selo	Poljoprivredno zemljište	90,23	56,67
	Šume i šumsko zemljište	20,25	12,72
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	17,71	11,12
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	22,52	14,14
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,54	0,34
	Postojeće vode i vodne površine	0,02	0,01
	Saobraćajne površine	7,94	4,99
	UKUPNO:	159,25	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Kerep	Poljoprivredno zemljište	126,82	47,04
	Šume i šumsko zemljište	19,77	7,33
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	22,38	8,30
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	58,71	21,78
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	11,09	4,11
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	15,34	5,69
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	1,30	0,48
	Postojeće vode i vodne površine	1,17	0,43
	Saobraćajne površine	13,01	4,83
	UKUPNO:	269,59	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Krčevina	Poljoprivredno zemljište	137,00	56,22
	Šume i šumsko zemljište	8,95	3,67
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	31,16	12,79

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	56,55	23,20
	Saobraćajne površine	9,71	3,98
Ostale površine	Groblje/mezarje	0,33	0,14
	UKUPNO:	243,72	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Međiđa Donja	Poljoprivredno zemljište	55,32	45,94
	Šume i šumsko zemljište	3,03	2,52
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	24,21	20,10
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	30,91	25,67
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,64	0,53
	Postojeće vode i vodne površine	0,65	0,54
	Planirane akumulacije	0,088	0,07
	Saobraćajne površine	5,58	4,63
	UKUPNO:	120,43	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Međiđa Gornja	Poljoprivredno zemljište	41,04	46,07
	Šume i šumsko zemljište	6,27	7,04
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	12,36	13,88
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	25,67	28,82
	Postojeće vode i vodne površine	0,82	0,92
	Saobraćajne površine	2,92	3,28
	UKUPNO:	89,10	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Međiđa Srednja	Poljoprivredno zemljište	31,80	32,86
	Šume i šumsko zemljište	16,19	16,73
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	10,73	11,09
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	31,15	32,19
	Postojeće vode i vodne površine	0,92	0,95
	Planirane akumulacije	0,55	0,57
	Saobraćajne površine	5,42	5,60
	UKUPNO:	96,80	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Mionica	Poljoprivredno zemljište	139,17	42,67

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Šume i šumsko zemljište	17,57	5,39
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	48,28	14,80
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	104,24	31,96
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	0,56	0,17
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	1,20	0,37
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – planirano	0,87	0,27
	Postojeće vode i vodne površine	0,16	0,05
	Planirane akumulacije	1,12	0,34
	Saobraćajne površine	12,78	3,92
Ostale površine	Groblje/mezarje	0,22	0,07
	UKUPNO:	326,22	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Rajska	Poljoprivredno zemljište	51,69	54,01
	Šume i šumsko zemljište	5,31	5,55
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	10,19	10,65
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	21,27	22,23
	Postojeće vode i vodne površine	2,58	2,70
	Saobraćajne površine	4,66	4,87
	UKUPNO:	95,52	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Sibovac	Poljoprivredno zemljište	29,87	54,15
	Šume i šumsko zemljište	4,14	7,51
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	6,76	12,26
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	12,44	22,55
	Saobraćajne površine	1,95	3,54
UKUPNO:	55,17	100,00	

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Srnice Donje	Poljoprivredno zemljište	143,15	58,07
	Šume i šumsko zemljište	25,57	10,37
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	18,38	7,46
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	43,42	17,61

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	0,50	0,20
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	0,11	0,04
	Postojeće vode i vodne površine	0,005	0,00
	Saobraćajne površine	15,39	6,24
	UKUPNO:	246,35	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Srnice Gornje	Poljoprivredno zemljište	62,65	47,53
	Šume i šumsko zemljište	8,28	6,28
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	16,94	12,85
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	34,67	26,30
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	1,25	0,95
	Saobraćajne površine	8,02	6,08
	UKUPNO:	131,88	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Vida	Poljoprivredno zemljište	9,05	21,03
	Šume i šumsko zemljište	1,16	2,70
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	8,48	19,71
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	22,39	52,03
	Saobraćajne površine	1,95	4,53
	UKUPNO:	43,38	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Vučkovci	Poljoprivredno zemljište	79,82	22,15
	Šume i šumsko zemljište	6,69	1,86
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	52,28	14,51
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	184,36	51,16
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	1,20	0,33
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – planirano	14,19	3,94

	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,89	0,25
	Postojeće vode i vodne površine	0,54	0,15
	Saobraćajne površine	18,10	5,02
Ostale površine	Groblje/mezarje	2,27	0,63
	UKUPNO:	360,37	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Zelinja Donja	Poljoprivredno zemljište	81,30	45,28
	Šume i šumsko zemljište	14,80	8,24
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	23,13	12,88
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	45,82	25,52
	Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam, ugostiteljstvo – postojeće	0,74	0,41
	Postojeće vode i vodne površine	3,23	1,80
	Planirane akumulacije	0,14	0,08
	Saobraćajne površine	10,38	5,78
	UKUPNO:	179,55	100,00

Urbano područje	Namjena	Površina (ha)	Struktura (%)
Zelinja Srednja	Poljoprivredno zemljište	137,94	63,03
	Šume i šumsko zemljište	10,21	4,67
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje - postojeće	21,33	9,75
	Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanje – planirano	35,13	16,05
	Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone – postojeće	0,74	0,34
	Postojeće vode i vodne površine	4,71	2,15
	Saobraćajne površine	8,78	4,01
		UKUPNO:	218,97

Član 7.

Sva građevinska zemljišta koja su na osnovu analiza utvrđena kao građevinska zemljišta, a koja ne ulaze u granice urbanih područja, utvrđuju se kao građevinska zemljišta izvan urbanih područja.

Građevinska zemljišta izvan urbanih područja prostorno su određena koordinatama centroida, a tematski prikaz u razmjeri 1:25.000 dat je na grafičkom prilogu br. 5.

Oznaka	Naziv	Površina (ha)	X koordinate	Y koordinate
Građevinsko zemljište pretežne namjene stanovanja				

Oznaka	Naziv	Površina (ha)	X koordinate	Y koordinate
A1	Ahmetaši	21,15	6536000,10	4970027,70
A2	Avdići	15,59	6534189,85	4969190,68
B1	Bagdale	20,36	6535846,84	4970863,75
B2	Bjeljevina	21,98	6532792,15	4974715,11
B3	Blagojevići	3,40	6530063,93	4969248,45
B4	Borik	2,48	6537589,46	4959595,38
B5	Brđani	0,91	6536194,86	4959369,85
B6	Brezik	2,38	6526945,98	4965945,24
B7	Bukvik	20,59	6539796,10	4970923,89
C1	Ćuste	12,30	6534368,09	4966122,17
D5	Delići	0,11	6532940,59	4967829,10
D2	Donja Međiđa	0,20	6532181,07	4962160,94
D3	Donja Mahala	0,74	6540405,36	4961977,25
D4	Donje Bare	8,01	6534970,00	4974698,50
D5	Donje Gušte	0,74	6539803,91	4959147,17
D6	Durakovići	0,03	6528270,94	4961466,77
DZ1	Džinovići	4,13	6534754,36	4967686,60
F1	Fazlići	0,31	6536925,45	4962888,14
G1	Gornja Rajska	20,64	6528108,17	4968340,34
G2	Grabov Gaj	8,45	6541625,90	4967405,63
H1	Hasukići	10,67	6535100,62	4972780,51
H2	Hrastina	0,27	6536480,97	4960550,78
I1	Imširovići	0,12	6528908,04	4962296,39
J1	Jahijići	0,58	6527296,99	4959803,89
K1	Kamenac	24,50	6535934,00	4975775,45
K2	Kapetanova Bina	1,16	6534910,12	4958037,00
K3	Konačište	0,17	6541285,83	4968800,46
K4	Kostino Brdo	6,40	6531279,01	4968855,11
K5	Krčevine	1,22	6547812,48	4966606,78
L1	Lađanuše	13,70	6533593,73	4974441,31
L2	Lazine	1,23	6534079,86	4959027,83
L3	Liporašće	13,27	6538892,80	4970076,56
L4	Lončaruša	11,95	6533017,01	4969587,48
L5	Lugovi	29,78	6534051,88	4975246,13
M1	Mačkuša	21,89	6534653,54	4975109,51
M2	Mašići	20,16	6531371,29	4970445,98
M3	Mastovići	14,31	6535154,25	4969318,93
M4	Mujići	19,18	6535938,78	4970540,48
M5	Mujkići	0,45	6530303,89	4964942,90
N1	Novalići	23,39	6530020,63	4970864,35
NJ1	Njeverica	13,37	6531062,62	4971134,83
O1	Okanovići	12,01	6532857,77	4975743,27
O2	Omeragići	3,74	6537148,91	4975262,71

Oznaka	Naziv	Površina (ha)	X koordinate	Y koordinate
O3	Ormanica	0,28	6542617,13	4959927,43
P1	Pekarići	4,16	6534469,32	4968228,57
P2	Pelengaj	7,03	6535457,18	4971962,61
P3	Planina	1,71	6536231,20	4965406,47
P4	Ploča	3,85	6527824,37	4966499,26
P5	Prokop	4,75	6529329,14	4961069,81
R1	Ražljevi	26,26	6537035,04	4973770,74
R2	Riječko Brdo	3,29	6526525,42	4966293,49
S1	Salatovići	4,26	6539728,84	4969513,39
S2	Samar	2,26	6529495,36	4965795,11
S3	Stublić	7,33	6541785,14	4966891,57
T1	Taborište	10,19	6540953,81	4970782,10
T2	Toke	15,99	6534714,12	4964940,63
T3	Topolovače	6,64	6541247,46	4970192,16
T4	Travnjaci	0,16	6542151,51	4960911,27
T5	Tupalića Brdo	3,49	6526786,64	4966796,22
T6	Tuzlani	2,82	6537879,85	4974213,79
V1	Vitezova	1,06	6539543,94	4967076,02
V2	Vrdeljaci	34,66	6538616,88	4969586,33
V3	Vukuša	27,61	6538268,22	4972487,42
Z1	Zelenkići	16,25	6535856,76	4974446,71
Z2	Zukići	22,81	6534859,20	4968964,97
Građevinsko zemljište pretežne namjene privredne zone				
P1	Donje Ledenice	2,21	6534083,14	4974944,61
P2	Donje Ledenice	2,88	6534433,95	4975650,77
P3	Donje Ledenice	0,35	6534276,13	4974867,14
P4	Donje Ledenice	1,45	6534333,94	4975350,35
P5	Donje Ledenice	0,91	6534157,79	4974557,97
P6	Gradačac	0,13	6535253,34	4971842,16
P7	Gradačac	1,09	6534381,66	4968428,34
P8	Mionica	0,40	6535281,66	4968265,94
P9	Porebrice	14,67	6544640,00	4964945,96
P10	Turić	0,57	6540874,60	4969987,27
P11	Turić/Mionica	17,36	6539771,99	4969770,66
Građevinsko zemljište pretežne namjene sport, rekreacija, turizam i ugostiteljstvo				
SP1	Etno selo	8,10	6541239,71	4970310,65
SP2	Hipodrom Donje Ledenice	29,15	6533786,01	4974990,97
SP3	Igralište	0,57	6528960,81	4968327,66
SP4	Hipodrom Sibovac	3,88	6536685,10	4973235,93
SP5	Sportski poligon	0,24	6535788,14	4970645,42
SP6	Sportsko-rekreativna zona Višnjik	3,08	6531825,47	4972219,19
SP7	Vikend naselje Jasenica sa izletištem	11,64	6526884,70	4967105,13

Član 8.

Granice naseljenih mjesta su usklađene sa utvrđenim brojem i nazivima naseljenih mjesta, koja su potvrđena kroz rezultate Popisa 2013. godine – Federalni zavod za statistiku.

Tematski prikaz granica naseljenih mjesta u razmjeri 1:25.000, dat je na grafičkom prilogu br.3.

Općina Gradačac ima 34 naseljena mjesta, a to su:

1. Avramovina,
2. Biberovo Polje,
3. Blaževac,
4. Donja Međiđa,
5. Donja Tramošnica,
6. Donje Krečane,
7. Donje Ledenice,
8. Donji Lukavac,
9. Donji Skugrić,
10. Gajevi,
11. Gornja Međiđa,
12. Gornja Tramošnica,
13. Gornje Krečane,
14. Gornje Ledenice,
15. Gornji Lukavac,
16. Gradačac,
17. Hrgovi Donji,
18. Jasenica,
19. Jelovče Selo,
20. Kerep,
21. Mionica,
22. Novalići,
23. Porebrice,
24. Rajska,
25. Samarevac,
26. Sibovac,
27. Srnice Donje,
28. Srnice Gornje,
29. Turić,
30. Vida,
31. Vučkovci,
32. Zelinja Donja,
33. Zelinja Gornja,
34. Zelinja Srednja.

U skladu sa postavkama Plana, sistem centara naselja je hijerarhijski strukturiran na primarne, sekundarne i tercijarne centre.

Primarni centar je Gradačac.

Sekundarni centri su: Vučkovci, Donja Međiđa, Zelinja Donja, Mionica, Donji Lukavac i Vida.

Tercijarni centri su: Gornji Lukavac, Rajska, Zelinja Srednja, Jelovče Selo, Gornja Međiđa, Kerep, Biberovo Polje, Srnice Gornje i Srnice Donje.

2. REŽIMI GRAĐENJA

Član 9.

Ovim Planom su ustanovljeni režimi građenja I, II i IV stepena, čiji je tematski prikaz u razmjeri 1:25.000, dat na grafičkom prilogu br. 5.

U svrhu detaljnog definisanja uslova korištenja i planiranja zemljišta u područjima u kojima se očekuje intenzivan razvoj, utvrđeni su režimi građenja, a na osnovu kojih se utvrđuje obaveza izrade detaljne planske dokumentacije, i to:

a) Režim građenja I stepena i obaveza izrade detaljnih planskih dokumenata

- Regulacioni planovi za:

- Privrednu zonu Gornje Bare - planirana, P = 25,27 ha (1 - oznaka na graf.prilogu),
- Privrednu zonu Požarike - planirana, P = 13,71 ha (2 - oznaka na graf.prilogu),
- Privrednu zonu Turić/Mionica - planirana, P = 20,40 ha (3 - oznaka na graf.prilogu),
- Privrednu zonu Kerep/Vučkovci - planirana, P = 30,80 ha (4 - oznaka na graf.prilogu),
- Privrednu zonu Hrgovi Donji - planirana, P = 51,33 ha (5 - oznaka na graf.prilogu),
- Privrednu zonu Beglučište- planirana, P = 80,74 ha (6 - oznaka na graf.prilogu),
- Društveno – opslužni centar Donji Lukavac - planiran, P = 19,29 ha (18 - oznaka na graf.prilogu),
- Društveno – opslužni centar Vida - planiran, P = 8,98 ha (19 - oznaka na graf.prilogu),
- Društveno – opslužni centar Vučkovci - planiran, P = 8,15 ha (20 - oznaka na graf.prilogu),
- Društveno – opslužni centar Zelinja Donja - planiran, P = 12,35 ha (21 - oznaka na graf.prilogu),
- Društveno – opslužni centar Mionica - planiran, P = 23,49 ha (22 - oznaka na graf.prilogu),
- Društveno – opslužni centar Donja Međiđa - planiran, P = 16,84 ha (23 - oznaka na graf.prilogu).

- Zoning planovi za:

- Zonu sporta i rekreacije hipodrom Donje Ledenice - planirana, P = 29,15 ha (7 - oznaka na graf.prilogu),
- Zonu sporta i rekreacije Višnjik - planirana, P = 3,08 ha (8 - oznaka na graf.prilogu),
- Vikend naselje Jasenica sa izletištem - planirano, P = 11,98 ha (15 - oznaka na graf.prilogu),
- Etno selo Turić - planirano, P = 8,10 ha (24 - oznaka na graf.prilogu).

b) Režim građenja II stepena

Za urbano područje Gradačac utvrđen je režim gradnje II stepena, odnosno, uređenje i korištenje prostora se treba vršiti na osnovu urbanističkog plana. Na navedenim područjima se utvrđuju uvjeti za odobravanje građenja, odnosno, izdaje se urbanistička saglasnost na osnovu urbanističkog plana, tj., uslova utvrđenih u odluci o njegovom provođenju.

c) Režim građenja IV stepena

Za svo ostalo građevinsko zemljište (građevinsko zemljište pretežno namijenjeno stanovanju, privredi i sportu, rekreaciji, turizmu i ugostiteljstvu), a za koje nije utvrđen I i II stepen režima građenja, utvrđen je režim građenja IV stepena. Režim građenja IV stepena se predviđa za sva građevinska zemljišta izvan obuhvata planskih dokumenata nižeg reda – urbanističkog plana, regulacionog plana, zoning plana, a gdje se uslovi za gradnju i korištenje prostora daju na osnovu ovog Prostornog plana.

Na navedenim područjima, urbanistička saglasnost se izdaje na osnovu uvjeta utvrđenih ovom Odlukom i odredbi važećeg Zakona o prostornom uređenju i građenju (u daljem tekstu: Zakon).

U cilju adekvatne organizacije prostora i uslova korištenja u planskom periodu, utvrđuje se obaveza provođenja postojeće planske dokumentacije nižeg reda:

- Urbanistički plan Gradačac 2020. godine (11 - oznaka na graf.prilogu)
- Regulacioni plan Centar (17- oznaka na graf.prilogu)
- Regulacioni plan zone jezera Hazna i Vidara, banjske i sportsko-rekreacione zone (16 - oznaka na graf.prilogu)
- Regulacioni plan slobodne industrijske zone II (13 - oznaka na graf.prilogu)
- Regulacioni plan privredne zone Porebrice (14 - oznaka na graf.prilogu)
- Regulacioni plan privredne zone Vučkovci (12 - oznaka na graf.prilogu)
- Urbanistički projekat Trga Alije Izetbegovića (9 - oznaka na graf.prilogu).

Odlukama o provođenju navedenih planova, regulisani su uvjeti izgradnje u granicama njihovog obuhvata.

Član 10.

Izgradnja naselja, građevina i druge intervencije u prostoru na području općine Gradačac, odobrava se samo unutar Planom utvrđenih urbanih područja i građevinskih zemljišta izvan urbanih područja, koja prema Planu odgovaraju predviđenoj namjeni.

Tematski prikazi namjene i rasporeda određenih sadržaja u prostoru (utvrđenih ovim Planom), dati su u razmjeri 1:25.000, na grafičkim priložima od broja 3. do broja 18.

Na grafičkom prilogu br. 2. – Sintezni prikaz postojećeg stanja u prostoru, evidentirane su kompletne postojeće namjene površina prema ortofoto snimcima iz 2012. godine, pri čemu su tzv. "tačkaste/usamljene" površine (uglavnom na poljoprivrednom zemljištu) prikazane samo na ovom grafičkom prilogu kao izgrađene površine, dok su iste na svim ostalim priložima prikazane kao poljoprivredno zemljište.

Urbanističko-građevinska dokumentacija za građevinske intervencije na površinama iz prethodnog stava, izdaje se shodno odredbama zakona ili propisa koji tretiraju legaliziranje objekata, kao i odredbama ove Odluke.

Na 34 digitalna grafička priloga razmjere 1:5.000 (urađena na katastarskim podlogama), prema namjeni površina, pored ostalog, prikazane su saobraćajne i vodne površine (označene sivom i plavom bojom), koje su u potpunom obliku preuzete sa navedenih podloga, pri čemu su evidentna određena proširenja ovih površina (razni "utvaji", ostaci starih napuštenih saobraćajnica, ostaci ranijih neuređenih vodotoka i sl., za koja nisu nakon regulacije korita ažurirani katastarski podaci i operat).

Saobraćajne površine iz prethodnog stava, čija proširenja izlaze izvan gabarita saobraćajnica, ukoliko se nalaze uz parcele namijenjene građenju po ovom Planu (postojeća i planirana zemljišta pretežne namjene stanovanja, privrede i ostalih namjena), mogu se pripojiti tim površinama na način i pod uslovima utvrđenim posebnim propisima.

Slučajevi iz prethodnog stava, podrazumijevaju postupak dodjele zemljišta neposrednom pogodbom za potrebe izgradnje radi oblikovanja građevinske parcele, a koji provodi općinska služba nadležna za imovinsko-pravne poslove u skladu sa važećim zakonskim propisima (Zakonom o stvarnim pravima, Zakonom o građevinskom zemljištu i dr. propisima).

Vodne površine iz stava 5 ovog člana, uz uređena korita vodotoka, ukoliko se nalaze uz parcele namijenjene građenju po ovom Planu (postojeća i planirana zemljišta pretežne namjene stanovanja,

privrede i ostalih namjena), mogu se pripojiti tim površinama do granica vodnog dobra, na način i pod uslovima utvrđenim posebnim propisima.

Član 11.

Izuzetno od odredbe iz stava 1. prethodnog člana, izvan granica urbanih područja, odnosno građevinskih zemljišta izvan urbanih područja, može se odobriti gradnja, koja obzirom na svoje specifičnosti, zauzima prostore izvan urbanih područja, odnosno građevinskih zemljišta, a naročito izgradnja:

- magistralne i regionalne infrastrukture (saobraćajna, energetska, vodoprivredna, telekomunikacijska) i drugih infrastrukturnih objekata i uređaja kao što su trafo-stanice, GSM bazne stanice, solarne elektrane i sl.
- zdravstvenih, rekreacijskih i sportskih objekata
- objekata i uređaja za potrebe odbrane, vojske i javne bezbjednosti
- komunalnih i drugih sličnih objekata (deponije komunalnog otpada, groblja, spomen obilježja i sl)
- stajališta i čekaonica javnog saobraćaja, benzinskih stanica i parking prostora sa pratećim objektima
- planinarskih i lovačkih domova, pansiona, motela, pojedinačnih vikend i dr. sličnih objekata za odmor, rekreaciju i povremeni boravak (lovačke i ribarske kuće), pod uslovom da se izgledom, oblikom i dispozicijom uklapaju u postojeći ambijent i da se ne lociraju u zaštitnim pojasevima i zaštitnim zonama
- privrednih, gospodarskih i drugih pomoćnih objekata poljoprivrednog proizvođača (farme za intenzivan uzgoj krupne i sitne stoke, hladnjače, skladišta i ostave za poljoprivredne mašine i alat, objekti za uzgoj pčela i ptica i sl.) za potrebe poljoprivredne proizvodnje, ili seoskog turizma, uključujući melioracione sisteme i sisteme navodnjavanja, pod uslovom da se ne lociraju u zaštitnim zonama izvorišta, objekata za vodosnabdijevanje, i dr. zaštitnim pojasevima i zaštitnim zonama.
- uz objekte iz prethodne alineje, mogu se graditi i stambeni objekti poljoprivrednog proizvođača.

3. URBANISTIČKO-TEHNIČKI UVJETI

Član 12.

Ovom Odlukom utvrđuju se urbanističko-tehnički uvjeti za režime građenja četvrtog stepena (član 9. stav 2. pod c). Odluke), odnosno u centrima II i III nivoa (sekundarni i tercijarni centri), te u ostalim naseljenim mjestima koji ne zadovoljavaju kriterije za utvrđivanje nivoa centara.

Za režime građenja prvog i drugog stepena, urbanističko-tehnički uvjeti su utvrđeni u Odlukama o provođenju postojećih planskih dokumenata nižeg reda, a koje su navedene u članu 125. ove Odluke.

SMJEŠTAJ OBJEKATA U PROSTORU

Član 13.

U obuhvatu ovog Plana, na građevinskom zemljištu, pored individualnih stambenih objekata, mogu se graditi i objekti druge namjene i to stambeno-poslovni, samostalni poslovni (trgovački,

uslužni, zanatski i dr.) i prateći pomoćni objekti, infrastrukturni (trafo i bazne GSM stanice sa ili bez zračnih i kablovskih instalacija), vjerski, obrazovni, javni, zdravstveni, kulturni i drugi društveni objekti, te privredni objekti mirne djelatnosti koji nemaju negativan uticaj na životnu sredinu i pretežnu namjenu zone.

Poslovna djelatnost u prizemlju stambenog objekta, samostalnog poslovnog ili privrednog objekta ne smije stvarati buku, dim, prašinu, neugodne mirise i tako ometati funkciju zone stanovanja, ukoliko se ista nalazi u neposrednoj blizini.

Član 14.

Izgradnja individualnih stambenih objekata se može odobriti samo na građevinskom zemljištu podijeljenom na parcele, tako da svaki objekat dobije svoju građevinsku parcelu.

Građevinska parcela mora imati obezbijeđen kolski prilaz.

Ukoliko uslovi terena ne omogućavaju obezbjeđenje kolskog pristupa, parcela se može izuzetno formirati samo sa pješničkim pristupom.

Član 15.

Optimalna veličina građevinske parcele za izgradnju individualnih stambenih objekata iznosi 350 – 500 m².

Minimalna i maksimalna veličina građevinskih parcela za izgradnju objekata iz prethodnog stava iznosi min. 250 – max. 1500 m².

U obuhvatu urbanog područja Gradačca, veličine parcela iz stava 1. ovog člana su ustanovljene odlukom o provođenju važećeg urbanističkog plana, odnosno utvrđene su planovima parcelacije važećih detaljnih planskih dokumenata, kao i odredbama odluka o njihovom provođenju.

Član 16.

Građevinska parcela postojećeg objekta koja ima površinu veću od maksimalno dozvoljene, mora biti podjeljena u "n" broj parcela.

Ukoliko postoji opasnost da dijeljenjem parcela dođe do formiranja premalih parcela, izuzetno se može odobriti da građevinska parcela postojećeg objekta ostane veća od maksimalno dozvoljene.

Postupkom iz prethodnog stava, ne mogu se formirati parcele na površinama manjim od minimalno dozvoljenih.

Član 17.

U obuhvatu ovog Plana, na zemljištima predviđenim za gradnju, veličine građevinskih parcela za izgradnju objekata ostalih namjena iz stava 1. člana 13. ove Odluke, utvrđuju se prema urbanističkim normativima što uključuje rješavanje internog prometa, površine za parkiranje odnosno garažiranje vozila, kao i dr. uslove vezane za prostorno organizovanje građevinske parcele, a u zavisnosti od vrste djelatnosti.

Na područjima za koje su donešeni detaljni planski dokumenti, veličine parcela za objekte iz prethodnog stava su ustanovljene planovima parcelacije tih planova, kao i odredbama odluka o njihovom provođenju.

Član 18.

Izgradnja individualnih stambenih objekata treba da zadovolji slijedeće uslove:

- udaljenost građevinske linije od granice susjedne parcele, treba da iznosi minimalno 2,0 m za objekte, koji na fasadi prema susjednom objektu nemaju otvore prozora ili imaju otvore pomoćnih prostorija,
- udaljenost građevinske linije od granice susjedne parcele, treba da iznosi minimalno 2,5 m za objekte, od kojih jedan ima otvore soba na fasadi prema susjednom objektu,
- udaljenost građevinske linije od granice susjedne parcele, treba da iznosi minimalno 3,0 m za objekte, kod kojih svaki objekat ima na susjednim fasadama otvore soba, pri čemu se otvorima ne smatraju dijelovi zida sagrađeni od staklene opeke i otvori s neprozirnim staklom veličine 60 x 60 cm
- udaljenost susjednih objekata od kojih oba imaju balkone, istake, terase ili otvorena stubišta, treba da iznose minimalno po 3,0 m od međe koja ih dijeli, pri čemu se udaljenost mjeri od najisturenijeg dijela objekta (istaka, konzole, terase i sl.).

Prilikom izgradnje objekata ostalih namjena (stav 1. člana 13. ove Odluke), po pitanju udaljenosti građevinske linije od granice susjedne parcele trebaju se, u zavisnosti od vrste djelatnosti i dr. uslova, zadovoljiti osnovni urbanistički standardi (prostorna organizacija, orijentacija, osvjetljenje, protivpožarni uvjeti, uvjeti sigurnosti i dr.), pri čemu bi u pravilu trebalo poštovati minimalne udaljenosti koje su date i za stambene objekte.

Član 19.

Udaljenost građevinske linije od regulacione linije susjedne parcele svih objekata u obuhvatu urbanog područja i područja za koja su doneseni detaljni planski dokumenti, regulisani su urbanističkim rješenjima, odnosno prostornom organizacijom na grafičkim dijelovima tih planova i odredbama odluka o njihovom provođenju.

Član 20.

Minimalne udaljenosti navedene u članu 18. ove Odluke se mogu, u zavisnosti od zatečenog stanja, utvrditi i drugačije, a što se reguliše u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti davanjem pisane saglasnosti susjeda, ovjerene kod nadležnog organa.

Vodeći računa o zaštiti prava susjeda sa aspekta važećih urbanih standarda, slučajeve iz prethodnog stava treba izbjegavati, odnosno utvrđivati samo izuzetno.

Član 21.

Svaka građevinska parcela individualnog stambenog objekta, po pravilu se treba ograditi primjerenom ogradom:

- uz ulicu, ograda iz prethodnog stava se ne smije postavljati na način da ometa sigurnost saobraćaja sa aspekta preglednosti, ne može da bude viša od 1,2 m iznad nivoa puta, odnosno trotoara, a vrsta materijala, boja i način izrade, trebaju se prilagoditi uvjetima okoline i po mogućnosti od materijala koji obezbjeđuju 50 – 70 % transparentnosti,
- između dvije građevinske parcele, ograda iz stava 1. ovog člana, može da bude zajednička po međi parcela, ili da se nalazi samo na jednoj parceli, što zavisi od sporazuma korisnika susjednih parcela i ista ne može da bude viša od 1,8 m iznad prirodnog ili nasutog terena,

- ograđivanje parcela objekata ostalih namjena iz stava 1. člana 13. ove Odluke, ustanovljavat će se u zavisnosti od specifičnosti uslova lokacije, vrste djelatnosti objekta ili kompleksa koji se ograđuje, poštujući prostorno-organizacione, saobraćajne, ambijentalne, estetske i dr. elemente urbanih standarda.

Član 22.

Individualni stambeni objekti u urbanim i vanurbanim područjima u pravilu trebaju biti maksimalne spratnosti P+2, uz mogućnost gradnje i potkrovnne etaže, ako to uslovi parcele dozvoljavaju, prevashodno u pogledu koeficijenta izgrađenosti i procenta zauzetosti parcele.

Spratnosti ostalih objekata iz stava 1. člana 13. ove Odluke, definisat će se u zavisnosti od namjene konkretnog objekta, te od prostornih mogućnosti predmetne lokacije/parcele, a naročito u pogledu koeficijenta izgrađenosti i procenta zauzetosti parcele.

Tamo gdje je moguće, dozvoljeno je graditi i suterenske i podrumске etaže u objektima svih namjena.

Dimenzije objekata, njihovo arhitektonsko oblikovanje, izbor materijala, boju fasade i pokrov, treba prilagoditi ambijentu u kojem se gradi i tradiciji podneblja, uz savremeni arhitektonski izraz.

UREĐENJE SEOSKOG DVORIŠTA

Član 23.

Prostorna organizacija parcele objekta, čiji se vlasnik bavi poljoprivrednom proizvodnjom, sastoji se od stambenog objekta sa pripadajućim dvorištem i gospodarskog objekta sa ekonomskim dvorištem.

Prostorni raspored ovih glavnih organizacionih cjelina čini seosko dvorište, čiji oblik zavisi od nagiba terena, raspoložive površine kao i vrste poljoprivredne proizvodnje.

Član 24.

Parcele na ravnom i blago nagnutom terenu treba da budu pravilne, pri čemu se treba omogućiti da ulaz u stambeni dio parcele bude sa glavne ulice, a ekonomski ulaz po mogućnosti sa sporedne ulice ili njivskog puta, kako bi takva organizacija omogućila racionalno korištenje zemljišta.

Kod parcela sa nešto većim nagibima terena prema ulici, trebalo bi izbjegavati šemu organizacije seoskog dvorišta, gdje je stambeno dvorište uz cestu, a ekonomsko iza njega, kako bi se onemogućilo slijevanje atmosferske vode sa stajskog na stambeno dvorište.

Situaciju iz prethodnog stava bi trebalo riješiti na način da se parcela formira izduženo po izohipsi, kako bi se i stambeno i ekonomsko dvorište moglo locirati jedno uz drugo.

U slučajevima organizacije parcele na strmom terenu, pristup stambenom i ekonomskom dvorištu je u glavnom samo sa jedne strane.

IZGRADNJA VIKENDICA

Član 25.

Vikend objekti ili kuće za odmor se mogu graditi:

- izvan građevinskih zemljišta na lokacijama koje su ovim Planom definisane namjenski za tu vrstu izgradnje,

- izvan građevinskih zemljišta kao samostalni/pojedinačni objekti, ako je takav zahtjev investitora,
- na građevinskom zemljištu izvan urbanog područja kao samostalni/pojedinačni objekti, ako je takav zahtjev investitora.

U urbanom području, ovakvi objekti se u principu ne bi trebali graditi.

Član 26.

Izvan građevinskih zemljišta, na lokacijama koje su ovim Planom definisane namjenski za tu vrstu izgradnje kao vikend naselja, odobrit će se izgradnja vikendica na osnovu detaljnog planskog dokumenta u skladu sa članom 9. stav 2. pod a) alineja 2. ove Odluke.

Izvan građevinskih zemljišta, odobrit će se izgradnja vikendica kao samostalnih/pojedinačnih objekata, ako je takav zahtjev investitora, uz ispunjavanje uslova iz člana 11. stav 1. alineja 6., kao i urbanističko-tehničkih uslova iz stava 2. člana 27. ove Odluke.

Na građevinskom zemljištu izvan urbanih područja, odobrit će se izgradnja vikendica kao samostalnih/pojedinačnih objekata, ako je takav zahtjev investitora, uz ispunjavanje urbanističko - tehničkih uslova iz stava 2. člana 27. ove Odluke.

Član 27.

Urbanističko-tehnički uvjeti za izgradnju vikendica u sklopu ovim Planom predviđenih vikend naselja, ustanovit će se odlukom o provođenju detaljnog planskog dokumenta (zoning plana, regulacionog plana ili urbanističkog projekta).

Urbanističko-tehnički uvjeti za izgradnju vikendica kao samostalnih/pojedinačnih objekata su:

- da korisna površina objekta vikendica ne prelazi 80 m²
- da spratnost objekta ne bude veća od P+1
- da veličina parcele iznosi od 300 - 1000 m²
- da ima omogućen prilaz (kolski ili pješački)
- da se u arhitektonsko-oblikovnom smislu uklapa u prirodni ambijent okruženja.

IZGRADNJA GOSPODARSKIH, POMOĆNIH I PRIVREMENIH OBJEKATA

Član 28.

Gospodarskim objektima u smislu ove Odluke, smatraju se objekti koji služe za držanje stoke i živine, kao i objekti za smještaj stočnih proizvoda i stočne hrane, poljoprivrednih proizvoda, alata i mašina, đubriva, sjemena, zaštitnih sredstava i sl.

Član 29.

Objekti iz prethodnog člana se mogu graditi:

- u sklopu domaćinstva ili kao samostalni objekti na građevinskom zemljištu van urbanih područja,
- kao samostalni objekti izvan urbanih područja, odnosno građevinskog zemljišta, uz ispunjavanje uslova iz člana 11. stav 1. alineja 7. ove Odluke.

Objekti za držanje stoke i živine, u sklopu domaćinstva iz alineje 1. prethodnog stava ovog člana, ne mogu se graditi između stambenog objekta i ceste.

Udaljenost od stambenog objekta iznosi min. 15,0 m.

Rastojanje između gospodarskog i stambenog objekta iz prethodnog stava, može izuzetno biti min 10,0 m, samo u slučajevima gusto izgrađene naseobinske strukture i pod uslovom da se obezbijede adekvatni higijensko-tehnički uvjeti.

Objekti za smještaj i spremanje stočne hrane, ne mogu se graditi na rastojanju manjem od 10,0 m od susjednih stambenih objekata.

Gradnja objekata iz člana 28. ne može se odobriti na dijelu urbanog područja Gradačca, koje predstavlja najuži centar grada, a obuhvaćen je granicama važećeg regulacionog plana centralnog područja.

Član 30.

Pomoćni objekti u smislu ove Odluke su šupe i ostave za ogrev, ljetne kuhinje, garaže, kotlovnice, spremišta, nadstrešnice, hladnjaci i dr. vrste manjih objekata.

Član 31.

Objekti iz prethodnog člana se uglavnom grade uz i oko individualnog stambenog objekta i namijenjeni su njegovoj redovnoj upotrebi.

U sastav redovne upotrebe iz prethodnog stava, ulaze i cisterne za vodu zapremine do 10 m³, septičke jame zapremine do 10 m³, te kotlovnice, a koje se u pravilu lociraju iza objekta.

Za gradnju objekata iz člana 30., u plohama rastojanja, odnosno po pitanju udaljenosti od susjednih parcela, vrijede uslovi iz člana 18. i 20. ove Odluke.

Na prostoru centralnog gradskog područja, ovi objekti se grade u skladu sa zakonskim i odredbama odluke o provođenju važećeg detaljnog plana za to područje.

Član 32.

Privremeni objekti su objekti montažno-demontažne izvedbe, postavljeni privremeno na određenoj lokaciji za potrebe gradilišta, za primjenu odgovarajuće tehnologije građenja, za organizovanje sajmova, javnih manifestacija, te za druge potrebe sukladno planu (montažni objekti, kiosci, telefonske govornice, ljetne bašte, reklamni panoi i sl. objekti u kojima se obavlja djelatnost privremenog ili sezonskog karaktera).

Član 33.

Za objekte iz člana 32. nije potrebno odobrenje za građenje, ali preduvjeti za njihovo postavljanje jesu riješeni imovinsko-pravni odnosi i dobivena urbanistička saglasnost, odnosno lokacijska informacija.

Izuzetno od prethodnog stava, odobrenje za građenje je potrebno pribaviti za objekte za potrebe sajmova i javnih manifestacija, kao i dr. privremene objekte koji će se koristiti duže od 90 dana od njihovog postavljanja.

Odobrenjem za građenje za privremene objekte iz stava 2. ovog člana, investitoru se određuje rok u kojem je dužan o svom trošku ukloniti privremeni objekat, a najduže u roku do jedne godine.

Član 34.

Uvjeti za postavljanje privremenih objekata na urbanom području Gradačca, ustanovljeni su odlukama o provođenju važećih planskih dokumenata nižeg reda (urbanističkog plana, regulacionih planova i urbanističkih projekata određenih područja), kao i odredbama posebnih podzakonskih akata - općinskih propisa i odluka, kojima se takođe dijelom i na poseban način reguliše ova oblast (Program utvrđivanja lokacija za zauzimanje javnih površina i Odluka o komunalnom redu i sanitarnom minimumu, te odluke koje se donose na godišnjem nivou: Odluka o visini zakupnine za izdavanje u zakup neizgrađenog građevinskog zemljišta radi korištenja objekata privremenog karaktera i Odluka o visini naknade za korištenje dijela javne površine na području općine Gradačac).

SMJEŠTAJ PRIVREDNIH SADRŽAJA U PROSTORU

Član 35.

Privredni objekti mogu da se grade u privrednim (proizvodnim i poslovnim) zonama utvrđenim ovim Planom.

Privredne zone moraju imati dobru saobraćajnu povezanost, posebno sa magistralnim saobraćajem.

Na svakoj vlasničkoj parceli obavezno je obezbjediti uvjete za saobraćaja u mirovanju, osim ako to nije generalno drugačije planirano putem uređenih centralnih parking prostora i garaža.

Član 36.

Smještaj kapaciteta industrije, građevinarstva i proizvodnog zanatstva usmjerava se u privredne zone.

Proizvodni pogoni, u okviru privrednih zona međusobno mogu, ali ne moraju biti tehnološki povezani.

Prostorni razmještaj proizvodnih kapaciteta usmjeravati u već formirane postojeće industrijske cjeline od značaja za privredu općine Gradačac i šire, uz mogućnost uspostavljanja široke mreže manjih i raznolikih proizvodnih jedinica.

Kod lociranja novih proizvodnih kapaciteta voditi računa i o tome da se lociraju u blizini sirovinskih baza koje prerađuju.

Okolo ovih proizvodnih kapaciteta, obavezan je zaštitni pojas zelenila u širini od 5,0 m.

Član 37.

Smještaj kapaciteta kao što su: prodajna skladišta građevinskog materijala i drugih roba, robni terminali, robno-transportni centri, veliki kompleksi trgovina, sve vrste tržnih i uslužnih centara sa značajnijom posjetom i naglašenim obimom saobraćaja, kao i razne vrste tehnoloških parkova, usmjeravaju se u privredne zone.

Član 38.

U cilju omogućavanja disperznog prostornog razmještaja privrednih subjekata, ovim Planom se rezervišu lokacije privrednih zona koje se ne mogu u planskom periodu koristiti za druge namjene.

Lokacije privrednih zona su tematski prikazane u razmjeri 1:25.000 na grafičkom prilogu br. 9, a predviđene su kako slijedi:

- Industrijska zona I, P = 42,96 ha - oznaka 1
- Privredna zona Industrijska zona II, P = 41,90 ha - oznaka 2
- Privredna zona Gornje Bare, P = 25,27 ha - oznaka 3
- Privredna zona Požarike, P = 13,71 ha - oznaka 4
- Privredna zona Turić/Mionica, P = 20,40 ha - oznaka 5
- Privredna zona Kerep/Vučkovci, P = 30,80 ha - oznaka 6
- Privredna zona Vučkovci, P = 14,71 ha - oznaka 7
- Privredna zona Hrgovi Donji, P = 51,33 ha - oznaka 8
- Privredna zona Beglučište, P = 80,74 ha - oznaka 9
- Privredna zona Porebrice, P = 14,19 ha - oznaka 10.

Član 39.

Po iskazanoj potrebi, odnosno inicijativi od strane privrednih udruženja i dr. subjekata, a s ciljem organizovane izgradnje privrednih zona, pristupit će se izradi detaljnih planskih dokumenata za ta područja.

SMJEŠTAJ DRUŠTVENE INFRASTRUKTURE U PROSTORU

Član 40.

U ovom Planu osigurani su prostorni uvjeti za smještaj i razvoj društvene djelatnosti: predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola, građevina kulture i sporta, zdravstvenih i socijalnih ustanova, vjerskih objekata i ostalih sadržaja od javnog interesa.

Na tematskoj karti razmjere 1:25.000, odnosno na grafičkom prilogu br.13. je posebnim oznakama dat orijentacioni prikaz smještaja objekata društvene infrastrukture.

Član 41.

Objekti društvene infrastrukture u općinskom centru, kao i uvjeti lociranja istih na urbanom području Gradačca, definisani su važećim urbanističkim planom i Odlukom o njegovom provođenju.

Član 42.

U ostalim naseljenim mjestima općine Gradačac, objekti društvene infrastrukture se mogu graditi na, po namjeni u ovom Planu, predviđenim prostorima za to, odnosno na utvrđenom građevinskom zemljištu, a u zavisnosti od zakonima ustanovljenih odredbi vezanih za mrežu javnih ustanova, kao i od iskazanih potreba.

Član 43.

Predškolske ustanove (dječije jaslice i vrtići), lociraju se na način da se pokriju potrebe određenog područja.

Kapacitet jedne predškolske ustanove treba da prihvati maksimalno 50-60 korisnika, računajući sa korisnom površinom prostora 5-7 m²/djetetu.

Za adekvatnu površinu parcele kod nove izgradnje ovih objekata, normativ je 20 m²/djetetu, gdje je u okviru raspoložive parcele potrebno urediti dječja igrališta i šetnice.

Član 44.

Osnovne škole (centralne i područne) lociraju se na način da se pokriju potrebe određenog područja.

Postojeće škole rekonstrukcijom i adaptacijom treba prilagoditi zahtjevima devetogodišnjeg obrazovanja.

Kapacitet škole treba da obezbijedi odvijanje nastave u jednoj smjeni, računajući sa korisnom površinom prostora 5-7 m²/učeniku.

Za adekvatnu površinu parcele kod nove izgradnje ovih objekata, normativ je 25 m²/ učeniku.

Član 45.

Srednje škole, u pravilu se lociraju u općinskim centrima u skladu sa brojem srednjoškolske populacije i specifičnim programima za osposobljavanje učenika za rad.

Obzirom na planirani broj stanovnika potrebno je povećati prostorne kapacitete u skladu sa normativima, tako da veličina potrebne parcele iznosi 20 m²/učeniku, a korisna površina prostora po učeniku da iznosi 8 m² sa radom škole u dvije smjene.

Član 46.

Objekti namjenjeni sadržajima kulture, lociraju se u urbanom području Gradačac u skladu sa važećim urbanističkim planom i odlukom o njegovom provođenju, dok se u ostalim naseljenim mjestima općine Gradačac ovi objekti mogu graditi na, po namjeni u ovom Planu, predviđenim prostorima za to, odnosno na utvrđenom građevinskom zemljištu.

Član 47.

Zdravstvena djelatnost u općini Gradačac se organizuje u vidu primarne zdravstvene zaštite, pri čemu se planiran prostor kapaciteta zdravstvene zaštite, bazira se na planiranom broju stanovnika i planskom normativu 0,20 m² površine objekta po stanovniku, te apoteke 0,01 m² po stanovniku.

U zavisnosti od posebnih zakonskih propisa koji regulišu oblast zdravstva, za ostale vidove zaštite (sekundarni i tercijarni), na lokalitetu Doma zdravlja u Gradačcu postoje uslovi za stavljanje u funkciju postojećih kapaciteta i proširenje zdravstvenih sadržaja.

Član 48.

Ogranci doma zdravlja (ambulante) i apoteke, razvijace se ravnomjerno na lokalitetima naselja cijelog područja općine Gradačac, uvažavajući veću koncentraciju stanovništva koje treba da im gravitira.

Za objekte iz prethodnog stava, prostorni kapaciteti će se obezbijediti na način i u skladu sa mrežom ambulanti porodične/ obiteljske medicine u JZU Dom zdravlja Gradačac.

Član 49.

Izgradnja ili proširenje objekata socijalne zaštite (centri za socijalni rad, domovi socijalne zaštite za stare i nemoćne osobe, domovi socijalne zaštite za djecu bez roditeljskog staranja i ostale stacionarne ustanove socijalne zaštite), njihova, izgradnja ili proširenje, vršit će se u skladu sa potrebama.

Prostorne uslove rada postojećeg Centra za socijalni rad neophodno je poboljšati.

Član 50.

Vjerski objekti se mogu locirati na Planom predviđenim kao građevinska zemljišta i to kod izgradnje novih naselja, u naseljima koja su deficitarna ovim sadržajem, ili po iskazanom interesovanju korisnika prostora, odnosno prema potrebama vjernika.

Član 51.

Ostali sadržaji javnog interesa, odnosno objekti upravne funkcije, pravosuđa, mjesnih zajednica, udruženja građana i drugih organizacija, u pravilu se grade unutar površina namjenjenih za centralne sadržaje (javna i društvena namjena), ili unutar građevinskih područja naseljenih mjesta, a u zavisnosti od veličine i raspoloživog prostora naselja, kao i njegove komplementarnosti sa susjednim naseljima.

Član 52.

Objekti komercijalnih djelatnosti (trgovina na malo, ugostiteljstvo, uslužno zanatstvo, finansijsko - poslovne usluge i sl.) grade se u zavisnosti od specifičnih lokacijskih zahtjeva pojedinih djelatnosti i sadržaja u stambenim naseljima, stambeno-poslovnim, poslovnim, poslovno-proizvodnim, sportsko-rekreacionim i turističkim zonama.

4. UVJETI KORIŠTENJA PROSTORA NA ZAŠTITNIM INFRASTRUKTURNIM POJASEVIMA I ZAŠTIĆENIM PODRUČJIMA

Član 53.

Uvjeti korištenja prostora na zaštitnim infrastrukturnim pojasevima i zaštićenim područjima, regulisani su odredbama posebnih zakona koji tretiraju određenu oblast (ceste, vode, energetika, prirodno i kulturno-historijsko naslijeđe i dr.).

SAOBRAĆAJNA INFRASTRUKTURA

Član 54.

Ovim Planom, na području općine Gradačac, utvrđene su magistralne, regionalne i lokalne ceste (tematski prikazane u razmjeri 1:25.000 na grafičkom prilogu br. 11.), za koje su uvjeti korištenja prostora na njihovim cestovnim i zaštitnim pojasevima regulisani odredbama važećeg Zakona o cestama Federacije BiH.

Član 55.

Zaštitni pojas uz ceste je pojas na kojem važi poseban režim izgradnje i uspostavlja se s ciljem zaštite tih cesta i sigurnosti saobraćaja na njima od štetnih uticaja i raznih aktivnosti u prostoru pored istih.

Zaštitni pojas u smislu stava 1. ovog člana, mjeri se od vanjskog ruba cestovnog pojasa, tako da je u pravilu širok sa svake strane:

- magistralne ceste..... 20 m,
- regionalne ceste..... 10 m,
- lokalne ceste..... 5 m.
- nekategorisane ceste..... 3 m.

Uslovi izgradnje, zaštita, upravljanje i održavanje nekategorisanih cesta i ulica na području općine Gradačac, definiše se posebnom Odlukom koju usvaja Općinsko vijeće na prijedlog odjela nadležnog za komunalne poslove.

Udaljenost objekta od saobraćajnice u obuhvatima važećih planskih dokumenata nižeg reda, utvrđena je tim planskim dokumentima, odnosno, odredbama odluka o provođenju tih planova.

Član 56.

Uspostava zaštitnih pojaseva iz prethodnog člana, prevashodno se odnosi na cestovne koridore utvrđene ovim Planom, dok se isto ne odnosi na:

- urbano područje Gradačac,
- prostore za koje su donešeni detaljni planski dokumenti,
- za gusto izgrađena područja na kojima je već uspostavljen ulični niz.

VODNE POVRŠINE I VODNA INFRASTRUKTURA

Član 57.

Ovim planom su vode, vodne površine i vodoprivredna infrastruktura tematski prikazane u razmjeri 1:25.000, na grafičkom prilogu br. 8.

Vodne resurse na području općine Gradačac neophodno je zaštititi zbog osiguranja dovoljnih količina vode za piće, za potrebe privrede i tehnološke potrebe, za sport, rekreaciju i sve druge oblike korištenja (balneološke potrebe, uzgoj ribe i dr.).

Posebno vodotoke treba štititi od bespravne izgradnje, uticaja postojećih građevina, uticaja površina za sahranjivanje na vodozaštitnim i slivnim područjima, kao i drugih negativnih aktivnosti.

Član 58.

Nalazišta vode za piće se štite kontinuiranim uređenjem i održavanjem postojećih i planiranih izvorišta donošenjem odluka kojima se određuju sanitarne zone zaštite (I, II i III).

Odlukama o uspostavljanju zona sanitarne zaštite i zaštitnim mjerama definišu se načini postupanja u tim zonama i propisuju potrebne zaštitne mjere i aktivnosti.

Za svako područje, čija je zaštita definisana Odlukom iz stava 2. ovog člana, neophodno je donijeti i provoditi Program mjera i aktivnosti sa definisanim nosiocima provođenja, načinom obezbjeđenja finansijskih sredstava i rokovima realizacije.

Član 59.

Osnovni preduslov za poboljšanje kvaliteta vodotoka je prečišćavanje otpadnih voda.

Za sva područja koja se položajno ne mogu priključiti na centralni uređaj, predvidjeti lokalne uređaje za prečišćavanje otpadnih voda u skladu sa konkretnim lokalnim uvjetima i odredbama važeće Odluke o odvodnji otpadnih voda na području općine Gradačac.

Zabranjeno je direktno ispuštanje (bez predtretmana) fekalnih i tehnoloških otpadnih voda u vodotoke (bilo otvorene ili zacjevljene).

Član 60.

Za sva industrijska postrojenja, čije otpadne vode iz procesa proizvodnje ne zadovoljavaju propise za kvalitet dozvoljen za upuštanje u javnu kanalizacionu mrežu, obavezno je graditi uređaje za predtretman otpadnih voda.

Član 61.

Zaštitni pojas uz vodotoke, odnosno površinske vode je definisan odredbama važećeg Zakona o vodama, tako da se za vode I kategorije on utvrđuje kao pojas od 15 m od granice obale, a za vode II kategorije, kojima pripadaju uglavnom svi vodotoci na prostoru općine Gradačac, širina tog pojasa iznosi 5 m.

Režim zaštite vodnih akumulacija Hazna i Vidara kao i vodotoka u centralnom gradskom jezgru, regulisani su važećim regulacionim planovima tih područja i odlukama o njihovom provođenju.

Ograđivanje obala vodotoka nije dozvoljeno.

Zaštitni pojas za trase primarnih vodova vodovoda i kanalizacije do razvodne mreže, utvrđuje se u širini od 10,0 m.

ENERGETSKA INFRASTRUKTURA

Član 62.

Energetska infrastruktura je ovim Planom tematski prikazana u razmjeri 1:25.000, na grafičkom prilogu br. 10. i ista obuhvata objekte elektroinstalacija, centralne toplane i gasovoda.

Član 63.

Izgrađeni nadzemni dalekovodi nazivnog napona 220 i 110 kV zadržavaju se u okviru postojećih koridora i to kako slijedi:

- dalekovod 220 kV - postojeća trasa sa zaštitnim koridorom širine 30,0 m
- dalekovod 110 kV - postojeća trasa sa zaštitnim koridorom širine 20,0

Središnja osa dalekovoda je u sredini zaštitne zone. Za gradnju objekata u zaštitnoj zoni, potrebno je obezbjediti saglasnost vlasnika elektroenergetskog objekta.

Član 64.

Pri određivanju trasa značajnih distribucijskih dalekovoda, potrebno je zaobići postojeća i planirana građevinska područja, šume i šumska zemljišta, te voditi računa o bonitetu poljoprivrednog zemljišta radi smanjena uticaja na poljoprivrednu proizvodnju.

Član 65.

Minimalne sigurnosne visine i udaljenosti elektroenergetskih nadzemnih vodova od objekata, utvrđene su u Pravilniku o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1 kV do 400 kV („Sl. list SFRJ“, br. 65/88).

Član 66.

Od planiranih i postojećih trafostanica na naponskom nivou 220 i 110 kV, treba osigurati zaštitni koridor širine 5,0 m od zaštitne ograde postrojenja.

Član 67.

Urbanističkim planom Gradačca predviđa se izgradnja centralne toplane. Toplana se ovim planom predlaže na lokalitetu u sklopu privredne zone Požarike (stari SŠC).

Član 68.

Razvojnim planovima nadležnih institucija planirana je i okvirna trasa magistralnog gasovoda, koja jednim dijelom vodi prostorom općine Gradačac.

Širina zaštitnog pojasa orijentacionog koridora magistralnog gasovoda iznosi 30 metara s jedne i druge strane, računajući od osovine gasovoda.

U zaštitnom pojasu magistralnog gasovoda, nakon izgradnje gasovoda, zabranjeno je graditi stambene zgrade namijenjene stanovanju ili boravku ljudi, bez obzira na stepen sigurnosti izgrađenog gasovoda i bez obzira na razred pojasa gasovoda.

Iznimno od prethodnog stava, zgrade namijenjene stanovanju ili boravku ljudi mogu se graditi u pojasu užem od 30 metara, ako je gradnja već bila predviđena dokumentima prostornog uređenja prije projektovanja gasovoda i ako se primijene posebne zaštitne mjere pod uvjetima koje odredi nadležno preduzeće za upravljanje gasovodom, s tim da najmanja udaljenost stambene zgrade od gasovoda mora biti:

- Za promjer gasovoda do 125 mm 10 m,
- Za promjer gasovoda od 125 mm do 300 mm 15 m,
- Za promjer gasovoda od 300 mm do 500 mm 20 m,
- Za promjer gasovoda veći od 500 mm 30 m.

U pojasu širokom 5 metara s jedne i druge strane, računajući od osovine gasovoda, zabranjeno je saditi biljke čije korijenje raste dublje od 1 metra, odnosno, za koje je potrebno obrađivati zemljište dublje od 0,5 metara.

Širina zaštitnog pojasa buduće lokalne mreže gasovoda (za koji primarni i sekundarni distributivni gasovod treba prethodno izraditi projektnu dokumentaciju), uslovi izgradnje raznih objekata (po vrsti i namjeni) u odnosu na isti (minimalne udaljenosti i rastojanja), zatim primjena tehničkih uslova za izradu gasovoda i tehničkih uvjeta i zahtjeva za izvođenje gasne mreže u kojima se definišu odstojanja gasovoda od objekata, podzemnih, nadzemnih TT, CATV, elektroenergetskih, vodovodnih i kanalizacionih instalacija i uređaja, kao i ukrštanja tih linijskih sistema sa gasovodima, definisat će se posebnom odlukom Općinskog vijeća, pripremljenom od strane odjela nadležnog za komunalne poslove.

Član 69.

Na grafičkom prilogu br. 12. u razmjeri 1:25.000, posebnim oznakama je dat prikaz područja prirodnih i kulturno-historijskih vrijednosti sa nacionalnim spomenicima i njihovom kategorizacijom prema određenim periodima.

PODRUČJA PRIRODNIH VRIJEDNOSTI

Član 70.

Kao područja prirodnih vrijednosti utvrđuju se:

- Područje prirodnog pejzaža: Izvorište Gradašnice
- Prirodne vrijednosti (hidrografske): Jezera Hazna i Vidara
- Gradski park.

KULTURNO-HISTORIJSKE VRIJEDNOSTI

Član 71.

U planskom periodu potrebno je:

- izvršiti valorizaciju i kategorizaciju spomenika kulturno-historijskog nasljeđa,
- na nacionalne spomenike, za koje je donešena Odluka o proglašenju nacionalnim spomenikom, primjenjivati mjere zaštite utvrđene tom Odlukom i odredbama Zakona o provedbi odluka Komisije, evidentirana dobra kulturno-historijskog nasljeđa uključiti u razvoj kulture i turizma.

U Odluci o proglašenju nacionalnim spomenikom Graditeljske cjeline – Stari grad u Gradačcu, nisu navedene sve k.č. parcele, te se ovom Odlukom vrši dopuna, odnosno ispravka, kako slijedi:

U tački I i III

- Graditeljska cjelina – Stari grad u Gradačcu, nalazi se na lokaciji označenoj kao k.č.1197, 1198/1, 1198/2, 1199, 1200 i 1201 k.o. Gradačac II.
- Druga zona zaštite obuhvata sljedeće k.č. 1177/2, 1177/3, 1185, 1189, 1194, 1195, 1196/2, 1191, 1202/1, 1202/2, 1203, 1204, 1205, 1311, 1312, 1313, 1322, 1339/5, 1342, 1344/1, 1110 i 1193/1 k.o. Gradačac II

5. PODRUČJA ZA RAZVOJ TURIZMA

Član 72.

Potencijali za razvoj turizma na području općine Gradačac su predodređeni kulturno-historijskim naslijeđem, prirodnim vrijednostima, osobnostima pejzaža, sportsko-rekreativnim i lovno-ribolovnim mogućnostima, banjskom ponudom, te sajamskim i drugim manifestacijama.

Vezano za navedeno u prethodnom stavu, ovim Planom su na grafičkom prilogu br. 18. u razmjeri 1:25.000, utvrđena slijedeća područja za razvoj turizma:

- SRC „Popovača“, područje jezera Hazna i Vidara,
- Banja „Ilidža“,
- Gradski stadion,
- Graditeljska cjelina – Husejnija džamija u Gradačcu,
- Graditeljska cjelina – Stari grad u Gradačcu,
- Fadil-paše medresa u Gradačcu,
- Gradašćevića kuća u Gradačcu,

- SRC u Gradačcu - Gradačački sajam,
- Jasenica – izletišta i vikend naselje,
- Donje Ledenice, SRC hipodrom,
- Etno selo Turić,
- Mionica - D.Lukavac, planirano akumulaciono jezero,
- Avramovina - Kamberi, planirano akumulaciono jezero.

Član 73.

Smještaj ugostiteljsko-turističkih sadržaja se prioritarno usmjerava na građevinsko zemljište u turističkim područjima iz prethodnog člana, te u poslovnim, stambenim i stambeno-poslovnim zonama kao zonama koje služe turističkoj namjeni.

Član 74.

U cilju stvaranja uslova za razvoj cikloturizma i uključenja ovih prostora u evropsku mrežu biciklističkih puteva „Euro Velo“, potrebno je uraditi Studiju razvoja cikloturizma za područje Općine.

6. UPRAVLJANJE OTPADOM

Član 75.

Upravljanje otpadom se treba vršiti u skladu sa odredbama važećeg Zakona o upravljanju otpadom, važećim Planom upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona 2015 – 2020. godine, te u skladu s važećom Federalnom strategijom zaštite okoliša.

Neophodne mjere, koje osiguravaju pravilno upravljanje otpadom, podrazumijevaju tretman i odlaganje otpada bez ugrožavanja zdravlja ljudi i stvaranja štete ili uzrokovanja značajnog rizika po prirodu, a naročito:

- bez štetnog uticaja na vodu, zrak, tlo, životnje i biljke
- bez stvaranja smetnji putem mirisa,
- bez štetnog uticaja po prirodu ili mjesta, koja su od posebnog interesa.

Usvojeni Plan upravljanja otpadom Tuzlanskog kantona 2015-2020. godine, dao je konkretne podatke i rješenja za općinu Gradačac, koji su interpretirani u tekstualnom dijelu ovog Plana (Upravljanje otpadom).

Član 76.

Ostvarenje ciljeva iz stava 2. prethodnog člana, treba realizovati neophodnim mjerama koje porazumijevaju:

- smanjenje količine ukupnog otpada,
- recikliranje što veće količine otpada,
- integralno zbrinjavanje i ekonomično iskorištenje svih organskih ostataka,
- uvođenje sistema upravljanja otpadom kao dio sistema upravljanja okolinom u skladu sa standardom ISO 14000 čiji je opći cilj podrška zaštite okoline,
- formiranje berze otpada, kao modernog, kompjuterski podržavanog poslovnog sistema i elementa državne strategije upravljanja otpadom,
- pročišćavanje vodotoka na području općine Gradačac,

- realizaciju projekta prikupljanja metalnog otpada (olupina),
- stvaranje uvjeta za diferenciranje otpada po vrstama na nivou potrošačke jedinice (domaćinstva, preduzeća), postavljanjem posuda za odlaganje smeća po vrstama,
- stvaranje tržišta otpada recikliranjem otpada,
- edukaciju stanovništva,
- uključivanje na međunarodne berze otpada,
- opremanje i ekipiranje ekološko-komunalne policije,
- obnavljanje opreme JKP,
- realizaciju projekta odlagališta komunalnog otpada,
- planiranje lokacija i zemljišta u poslovima upravljanja otpadom,
- realizaciju općinskog plana upravljanja otpadom,
- zabranu odlaganja pojedinih vrsta industrijskog otpada na odlagalištu komunalnog otpada,
- uvođenje savremenih tehnologija tretmana otpada (odlaganje, neutralizacija, prerada, reciklaža, itd.),
- odvojeno skupljanje opasnog otpada iz domaćinstava,
- izgradnju deponije građevinskog otpada,
- sanaciju i rekultivaciju svih postojećih divljih deponija na području općine, u što kraćem roku.

Član 77.

Postojeća deponija krutog otpada „Višnjik“ koristiće se u skladu sa Planom prilagođavanja upravljanja otpadom za deponiju komunalnog otpada općine Gradačac.

Do decembra 2017. godine, obavit će se sanacija i rekultivacija navedene deponije, a poslije navedenog datuma, rekultivisano područje bi se tretiralo kao park-šuma sa namjenom za rekreaciju.

Nova deponija „Mednica“ (P=10,67 ha) se nalazi na području k.o. Vučkovci i obuhvata parcele označene kao k.č. 127/1, 127/2, 128, 129, 130, 131/1, 131/2, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146 i 151.

Lokalitet za deponiju iz prethodnog stava, prikazan na grafičkom prilogu br. 13., ostaje u opciji sve do konačnog rješavanja zbrinjavanja otpada općine Gradačac na regionalnom nivou bilo izgradnjom deponije „Dusine“ na području općine Orašje (prema sporazumu zaključenom između šest općina), bilo na lokaciji prema Prostornom planu Tuzlanskog kantona ili pak na neki drugi način.

7. GROBLJA/MEZARJA (SAHRANJIVANJE)

Član 78.

Sahranjivanje umrlih vrši se u skladu sa odredbama Zakona o komunalnim djelatnostima i drugim podzakonskim propisima.

Groblja/mezarja se tretiraju kao ostale površine, a njihova izgradnja, upravljanje i održavanje se reguliše posebnom općinskom odlukom.

Odluku iz prethodnog stava donosi općinsko vijeće na prijedlog službe nadležne za komunalne poslove.

Član 79.

Ovim Planom su evidentirana postojeća groblja/mezarja, te predviđena izgradnja jednog gradskog groblja na lokaciji „Ilovac“, površine $P = 6,35$ ha, čime će se zadovoljiti potrebe za sahranjivanjem u periodu od 30 godina.

Tematski prikaz navedenog sa posebnim oznakama, dat je u razmjeri 1:25.000 na grafičkom prilogu br. 13.

Planom se ostavlja mogućnost izgradnje konfesionalnih groblja/mezarja, u skladu sa potrebama lokalne zajednice.

Izgradnja novih groblja/mezarja se može odobriti na geomehanički i hidrogeološki ispitanim terenima.

Veličinu groblja/mezarja određuje veličina naselja za koje se ono formira.

Groblje/mezarje se ne može locirati u zaštićenom području, gdje se predviđaju ili se već u blizini nalaze objekti za snabdijevanje pitkom vodom.

8. POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE

Član 80.

Poljoprivredno zemljište se koristi, štiti i uređuje u skladu sa odredbama važećeg federalnog Zakona o poljoprivrednom zemljištu i važećeg kantonalnog Zakona o promjeni namjene poljoprivrednog zemljišta.

U cilju očuvanja, zaštite i što racionalnijeg korištenja poljoprivrednog zemljišta, neophodno je pridržavati se odredbi o promjeni namjene tog zemljišta, kao i smjernica za održivi razvoj poljoprivrede, a koje su utvrđene zakonima iz prethodnog stava.

Tematski prikaz poljoprivrednog zemljišta sa utvrđenim agrozonama i upotrebnom vrijednosti, dat je u razmjeri 1:25.000 na grafičkom prilogu br. 6.

Član 81.

Kod izgradnje industrijskih i drugih objekata investitor je dužan ukloniti površinski, plodni sloj poljoprivrednog zemljišta i deponovati ga na namjenski za to predviđenu lokaciju, a koja je prikazana na grafičkom prilogu iz stava 3. prethodnog člana.

9. ŠUME I ŠUMSKA ZEMLJIŠTA

Član 82.

Tematski prikaz šuma i šumskog zemljišta sa kategorizacijom je dat u razmjeri 1:25.000, na grafičkom prilogu br. 7.

Šume i šumsko zemljište se koristi, štiti i uređuje u skladu sa odredbama važećeg Zakona šumama.

U cilju očuvanja, zaštite i što racionalnijeg korištenja šumskog zemljišta, neophodno je pridržavati se zakonskih odredbi o promjeni namjene tog zemljišta, kao i slijedećih smjernica:

- predvidjeti mjere i programe deminiranja,
- vršiti kontrolu uticaja zagađivača,
- vršiti kontrolu propadanja uspostavljanjem monitorniga,
- vršiti kontrolu od požara,
- vršiti kontrolu od štetočina i bolesti, pri čemu posebnu pažnju posvetiti korištenju

- neškodljivih biopreparata,
- vršiti kontrolu drugih negativnih čovjekovih utjecaja (protivzakonito prisvajanje, pustošenje, krčenje, mehaničko oštećenje, krivolov i dr.).

10. KORIŠTENJA MINERALNIH NALAZIŠTA

Član 83.

Ovim Planom utvrđuje se način korištenja prostora za eksploataciju mineralnih sirovina, pri čemu:

- je neophodno odgovarajućim mjerama u skladu sa odredbama važećeg Zakona o rudarstvu spriječiti nekontrolisanu i nelegalnu eksploataciju mineralnih sirovina;
- treba izgraditi sisteme za odvodnju i uvesti sisteme za prečišćavanje otpadnih voda na eksploatacionim površinama;
- treba poštovati utvrđene zone zaštite i kompatibilnost korišćenja prostora, te sa tog stanovišta utvrditi mjere zaštite i uslove korišćenja površina u odnosu na podzemne resurse;
- eksploataciona polja na kojima je završena eksploatacija, nakon provedenog postupka rekultivacije, prenamjenjuju se u skladu sa odrednicama ovog Plana;
- zagađivači okoliša moraju voditi aktivnosti na stalnom smanjenju zagađenja.

Član 84.

Kao područja sa namjenom istražnih i eksploatacionih radova, u obuhvatu ovog Plana utvrđeni su:

- kamenolom krečnjaka - Gornja Međiđa „Cage“,
- eksploatacija šljunka - Donje Ledenice „Kamenjaši,
- eksploatacija termomineralne vode Banja „Ilidža“.

Nalazišta mineralnih sirovina, eksploatacione površine i potencijalna istražna polja, tematski su prikazana u razmjeri 1: 25.000, na grafičkom prilogu br. 9.

11. KLIZIŠTA I STABILNOST TERENA

Član 85.

Na području općine Gradačac, koje je značajno ugroženo procesom klizanja terena, unutar zemljišta i u njegovoj bližoj okolini, koje je ovim planom namijenjeno za građenje (postojeće i planirano građevinsko zemljište, postojeće i planirane privredne zone, te ostale zone po utvrđenoj namjeni), izdvojene su konture postojećih klizišta, kao i konture labilnih dijelova padine koje predstavljaju potencijalne lokacije za formiranje klizišta pri promjeni prirodnih uslova i/ili nakon nesmotrene ljudske aktivnosti.

Od ukupne površine izdvojenog građevinskog zemljišta iz prethodnog stava, koja iznosi 2.946,60ha registrovana aktivna/reaktivirana klizišta zahvataju površinu terena od 110,83 ha, a trenutno umirena klizišta zauzimaju površinu od 22,49 ha od utvrđenog građevinskog zemljišta.

Takođe na predmetnom području registrovane su lokacije labilnih dijelova padina (lokacije na kojima trenutno nema klizišta, ali predstavljaju potencijalne sredine za formiranje klizišta), koje zauzimaju površinu od P = 158,92 ha ukupne površine izdvojenog građevinskog zemljišta.

Član 86.

Na tematskoj karti razmjere 1:25.000, odnosno na grafičkom prilogu br. 14., izdvojene su tri kategorije terena prema stepenu stabilnosti i pogodnosti za izgradnju građevina: stabilan teren, uslovno stabilan teren i nestabilan teren.

Pod stabilnim terenom nalazi se 19.654,99 ha ili 91,37% općine Gradačac, uslovno stabilni teren zahvata površinu od 832,22 ha ili 3,87% općine Gradačac, a nestabilan teren zahvata 1.023,80 ha ili 4,76% općine Gradačac.

STABILAN TEREN (I)

Član 87.

Stabilni tereni su pogodni za izgradnju građevina bez posebnih ograničenja u pogledu zadovoljavanja uslova stabilnosti, osim na pojedinim padinskim stranama gdje je zbog velikih nagiba terena, izgradnja djelimično ograničena radi potrebe izvođenja pripremnih radova i zahvata na uređenju terena i formiranja manjih ili većih građevinskih platoa predviđenih za gradnju objekata.

Član 88.

Na ravničarskim i blago nagnutim dijelovima stabilnog terena može se planirati i odobriti izgradnja svih vrsta građevina.

Za građevine iz prethodnog stava (bez obzira na namjenu), čije su horizontalne dimenzije (u nivou temelja) veće od 150 m², kao i za objekte čija je duža strana veća od 12 m, utvrđuje se obaveza geomehaničkog ispitivanja tla i izrada elaborata za predmetnu mikrolokaciju.

Izgradnja infrastrukturnih građevina i drugih zahvata u ravničarskim dijelovima stabilnog terena, može se odobriti bez ustanovljavanja posebnih geološko-tehničkih uslova.

Član 89.

Za dijelove stabilnog terena koji se nalazi na padinama različite orijentacije, nagiba i geološke građe, a u zavisnosti od vrste građevine, njene veličine, namjene i dr., potrebne uslove za određivanje načina izvođenja i dubine temeljenja te građevine, zatim načina uređenja terena i uslove zaštite, propisat će stručni saradnik za inženjersko-geološke poslove u nadležnoj općinskoj službi (u daljem tekstu: općinski geolog).

Općinski geolog definiše uslove iz prethodnog stava u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije, i to u vidu pisanog nalaza- stručnog mišljenja, kojeg po službenoj dužnosti u tri primjerka dostavlja nadležnoj općinskoj službi.

Ukoliko se nakon izvršenog uviđaja na terenu i u priloženu dokumentaciju, od strane općinskog geologa ustanovi potreba za prethodnom izradom geomehaničkog elaborata, u stručnom mišljenju iz prethodnog stava se neće definisati uslovi iz stava 1. ovog člana, nego će se propisati obavezna izrada navedenog elaborata.

Jedan primjerak stručnog nalaza- mišljenja općinskog geologa, dostavlja se investitoru uz rješenje o urbanističkoj saglasnosti, odnosno lokacijskoj informaciji.

Član 90.

Na dijelovima stabilnog terena gdje ne bude uslovljena izrada geomehaničkog elaborata, kao i kod izgradnje manjih objekata, posebnim uslovima u rješenju o urbanističkoj saglasnosti/lokacijskoj informaciji se ustanovljava obavezno poštovanje važećih tehničkih propisa koji tretiraju sve faze izgradnje, a naročito izbor načina temeljenja.

Za izgradnju objekata na strmijim stabilnim padinama, ukoliko se vrši vertikalno zasijecanje terena, u posebnim uslovima iz prethodnog stava treba propisati da se prednji dio objekta (na formiranom građevinskom platou), dublje temelji u odnosu na zadnji dio i to preko zamjenskog sloja (ukoliko je isti potreban), kako bi se izbjegla pojava diferencijalnog slijeganja.

Potreba i dubina zamjenskog sloja iz prethodnog stava, ustanovljava se u stručnom mišljenju općinskog geologa i u Glavnom projektu.

Izvođenje radova na temeljenju objekata u slučaju iz stava 2. ovog člana, mora biti praćeno od stručnog geotehničkog nadzora.

Investitor je dužan tokom gradnje ispoštovati ustanovljene uslove iz prethodnog stava, a što će se se provjeriti i od strane komisije za tehnički pregled objekta, u postupku izdavanju odobrenja za upotrebu.

Član 91.

U zavisnosti od vrste građevine, a na osnovu odredbi važećeg Zakona o geološkim istraživanjima i Pravilnika o geotehničkim istraživanjima i ispitivanjima te organizaciji i sadržaju misija geotehničkog inženjstva, u postupku izdavanja urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije, ustanovljava se potreba izrade elaborata o gemehaničkom ispitivanju tla.

USLOVNO STABILNI TERENI (II)

Član 92.

Tereni ove kategorije su u prirodnim uslovima uglavnom stabilni, ali prilikom izvođenja neodgovarajućih tehnogenih zahvata, zatim pri zasjecanju i usjecanju tla, kao i usljed neprilagođenog fundiranja objekata ili pak prekomjernog opterećenja padina građevinama, nasipima i sl., postaju najčešće nestabilni.

U prirodnim uslovima ovi dijelovi terena se nalaze u stanju granične ravnoteže, zbog čega pri promjeni prirodnih uslova ili tehnogene aktivnosti, dolazi do aktiviranja kliznih procesa.

Za izgradnju građevina, ovi tereni su ograničeno pogodni.

Član 93.

Na ovim površinama, za koje je izdvajanje kategorija labilnih dijelova padine izvršeno metodom kartiranja i analizom postojeće geološke i geotehničke dokumentacije, obavezno je provođenje geomehaničkih istraživanja kao detaljnog inženjersko – geološkog kartiranja tla u okviru te kategorije.

Član 94.

U slučaju podnošenja zahtjeva za gradnju objekta na građevinskom zemljištu koje se nalazi u konturama veće labilne padine, obavezuje se izrada geomehaničkog elaborata.

Elaboratom iz prethodnog stava će se propisati način i dubina temeljenja objekta, te eventualne mjere sanacije u cilju zaštite predmetne parcele i objekta, kao i susjednih parcela i objekata.

Član 95.

Za izdvojene veće neizgrađene labilne padine, obavezna je izrada odgovarajućeg planskog dokumenta sa prilagođavanjem intervencija u prostoru predhodno utvrđenim geološko-geomehaničkim uslovima.

NESTABILNI TERENI (III)

Član 96.

Ovi tereni predstavljaju najnepovoljniju kategoriju terena sa aspekta građenja, jer su oni nestabilni, kako u prirodnim, tako i u uslovima provođenja tehnogenih aktivnosti.

U ovoj kategoriji zastupljena su i izdvojena klizišta različite veličine, mehanizma i stanja aktivnosti, te su shodno tome, na grafičkim priložima ovog Plana, prikazane konture dva tipa klizišta:

- Tip 1. Aktivni i reaktivirani dijelovi klizišta
- Tip 2. Trenutno umirena klizišta

Izgradnju objekata na lokacijama sa ovom kategorijom terena treba izbjegavati, radi iziskivanja ulaganja značajnih finansijskih sredstava pri definisanju tehnički posebno zahtjevnih uslova za građenje, kao i potrebe provođenja mjera za sanaciju pojava nestabilnosti.

Pri realizaciji općinskih kapitalnih projekata na manjim dijelovima nestabilnih terena, značajno se povećavaju troškovi na fundiranju objekata i sanaciji padina.

Član 97.

Na onim relativno manjim nestabilnim dijelovima terena, ukoliko se zahtjeva izgradnja građevina ili drugih zahvata u prostoru, ista se može odobriti samo pod uslovom da se za kompletno područje izvrše detaljna inženjersko-geološka i geomehanička ispitivanja, te uradi elaborat i projekat sanacije terena, kojeg treba prilagoditi planiranoj namjeni prostora.

Eventualnu izgradnju objekata koncipirati tako da bude u funkciji sanacionih mjera.

Elaborat i projekat sanacije iz stava 1. ovog člana se izrađuje na osnovu smjernica, koje u Projektnom zadatku ustanovljava općinski geolog.

Član 98.

Za dijelove građevinskog zemljišta koji zahvataju bočni dio velikih klizišta, eventualna izgradnja se može odobriti uz prethodno obavezno izvođenje detaljnih inženjersko-geoloških i geomehaničkih istraživanja, kao i provođenje sanacionih mjera u zoni uticajnog dijela nestabilnog terena u cilju sanacije ("izolovanja") navedenih dijelova od ostatka nesaniranog klizišta, a o čemu se sačinjava elaborat.

Pri definisanju obuhvata istraživanja uticajnog dijela nestabilne padine, obavezan je angažman općinskog geologa, koji nakon toga izrađuje projektni zadatak za izradu elaborata iz prethodnog stava.

Općinski geolog provjerava kredibilitet firme za izradu elaborata (posjedovanje ovlaštenja/licence sukladno zakonskim i podzakonskim odredbama iz oblasti geologije i građenja), kao

i ispunjenost svih ustanovljenih smjernica iz projektnog zadatka, nakon čega za postupak izdavanja urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije, propisuje geološke uslove iz elaborata.

Elaborat iz ovog člana je preduslov za propisivanje ostalih urbanističko-tehničkih uslova.

Član 99.

Na lokacijama gdje se građevinsko zemljište nalazi u centralnoj zoni većeg klizišta (složenog mehanizma i višefaznog razvoja), treba u potpunosti izbjeći izgradnju građevina, zbog obavezne potrebe provođenja obimnih istraživanja i sveobuhvatne trajne sanacije kompletnog klizišta uz uspostavljanje monitoringa uspješnosti provođenja sanacionih mjera.

Dužina monitoringa iz prethodnog stava definiše se kroz izradu projekta sanacije, a eventualno proglašenje nekog dijela saniranog klizišta kao terena mogućeg za izgradnju objekata, može donijeti samo odgovarajuća ekspertna multidisciplinarna komisija u čijem obaveznom sastavu trebaju biti imenovani najmanje dipl. inženjeri geološke, građevinske, geodetske, planerske, odnosno urbanističke i druge odgovarajuće struke.

Komisiju iz prethodnog stava po potrebi imenuje Općinski načelnik i to nakon dobijanja odobrenja za upotrebu za izvedene sancione radove na klizištu.

Na osnovu izvršenih svih stručnih analiza, izvještaja iz monitoring, zapisnika komisije za tehnički pregled i druge dokumentacije, komisija donosi stručnu ocjenu da je klizište sanirano i da su stečeni preduslovi za građenje na konkretnom lokalitetu.

Član 100.

Pri geološko-geomaničkim istraživanjima nestabilnih i uslovno stabilnih terena, pored bušotina kao istražnih radova, treba obavezno predvidjeti i izradu dubokih istražnih raskopa (mašinski iskop raskopa uz obaveznu zaštitu iskopa), kako bi se precizno definisale strukturno – geološke karakteristike padine kao i položaj najdublje primarne klizne ravni, te dubinu eventualnih sekundarnih - plićih klizni ravni, a sve u cilju definisanja egzaktnog mehanizma klizanja i izbora najoptimalnije koncepcije sanacije nestabilnog i uslovno stabilnog terena.

Broj potrebnih dubokih istražnih raskopa na nekoj lokaciji treba da se definiše u sklopu Projektnog zadatka za izradu geološko-geomehaničkih istraživanja i projekta sanacije terena.

Projektni zadatak iz prethodnog stava sačinjava općinski geolog.

Član 101.

Prema tematskoj karti registrovanih klizišta na području općine Gradačac najugroženiji su slijedeći dijelovi naselja: Imširovići, Zelinja Donja, Međiđa Donja, Međiđa Srednja, Međiđa Gornja, Jelovče Selo, Srnice Donje, Vučkovci, Rajska, Novalići, Gornji Lukavac, Donje Krečane, Mionica II, Mionica III, Krečevine, Sibovac, Škorići, Svirac, Bukva, Bagdale, Karajlići, Omići, Poljane, Jukani, Jasenica, Donji Lukavac, Mahmut Mahala, Kamberi, Čuste, Toke, Đogići, Srnice Gornje, Hasnabašići, Habibovići.

Egzaktni podaci o položaju i veličini klizišta u navedenim naseljima, prikazani su na karti iz prethodnog stava, koja ima svoju prateću bazu podataka.

Na ovim dijelovima je zabranjena izgradnja građevina dok se ne završi kompletan postupak njihove trajne sanacije u skladu sa članom 95. ove Odluke.

Član 102.

Na grafičkim priložima Prostornog plana, sva klizišta na području općine Gradačac su izdvojena metodom kartiranja, što znači da se tokom provođenja ovog planskog dokumenta (u pojedinim slučajevima), mogu utvrditi izvjesna odstupanja u granicama klizišta, odnosno može se desiti da granica klizišta na grafičkim priložima Prostornog plana ne odgovara stanju na terenu.

U slučaju iz prethodnog stava (neslaganje podataka na terenu i planu), može se pristupiti utvrđivanju mogućnosti izgradnje objekata samo ako se nalaze u kontaktnoj zoni izdvojenog klizišta.

U cilju dokazivanja tačnog položaja konture klizišta koje razdvaja kategoriju nestabilnog terena od uslovno stabilnog i stabilnog terena, potrebno je utvrditi stanje na terenu, te propisati konkretne i stroge geološko-geomehaničke uslove (obuhvat istraživanja i program istražnih radova).

Nakon utvrđivanja stanja na terenu, općinski geolog izrađuje stručnu ocjenu u kojoj propisuje uslove iz prethodnog stava.

Član 103.

Za lokacije iz prethodnog člana neophodno je izvršiti geološko-geomehaničko istraživanje šireg područja u zoni tzv. uticajnih dijelova padine.

Obuhvat i program istraživanja treba definisati u Projektnom zadatku sačinjenom od strane općinskog geologa.

Pored izvođenja geomehaničkih istraživanja, neophodna je i izrada inženjersko-geološke karte u detaljnijoj razmjeri i to na georeferenciranim podlogama kako bi se sve eventualne izmjene mogle evidentirati u bazi podataka o klizištima.

Bazu podataka sa kartama iz prethodnog stava ovog člana, sačinjava i čuva u svojoj evidenciji općinski geolog, koji istu dostavlja nadležnoj općinskoj službi u postupku donošenja, izmjene i/ili dopune određenog planskog dokumenta, a kojom prilikom se unose i sve eventualne evidentirane izmjene po pitanju klizišta i stabilnosti terena.

Član 104.

Izgradnja građevina na velikim klizištima, ukoliko za to postoji širi društveni interes (prostorne cjeline veoma značajne i neophodne za budući razvoj općine – kapitalni projekti), moguća je samo u izuzetnim slučajevima i to pod uslovom da se, nakon provođenja istraživanja kompletnog klizišta i izrade projekta sanacije klizišta, izvrši i tzv. "planska urbanizacija klizišta".

Aktivnosti iz prethodnog stava podrazumijevaju da se urbanistička koncepcija uređenja i izgradnje objekata, u potpunosti prilagodi utvrđenim geološko-geomehaničkim uslovima, tako da kompletna izgradnja i uređenje tog prostora posluži svrsi sanacije nestabilne padine.

Inženjersko-geološka i geomehanička istraživanja izvode se prema prethodno urađenom Projektu detaljnih geološko-geomehaničkih istraživanja, kako propisuju odredbe važećeg Zakona o geološkim istraživanjima.

Izgradnju građevina je potrebno u potpunosti uskladiti sa utvrđenim svojstvima izdvojenog klizišta i predviđenim metodama sanacije tog klizišta, a sukladno planiranoj namjeni prostora.

Pojedinačna izgradnja objekata na velikim klizištima iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena, kao ni izgradnja više objekata bez prethodno saniranog terena, te ukoliko ti objekti i njihovo uređenje nisu u funkciji sanacije nestabilne padine.

Za ova područja, pored poštivanja geološko-geomehničkih – građevinskih uslova, može se po potrebi, uraditi i detaljan planski dokument (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat), čija će koncepcija uređenja prostora biti u potpunosti prilagođena definisanim geološkim uslovima.

Pri izradi detaljnih planskih dokumenata iz prethodnog stava, potrebno je prethodno izvršiti analizu geološko-geomehaničkih karaktera terena u granicama obuhvata tog plana, sa obaveznom izradom detaljne inženjersko – geološke karte u razmjeri u kojoj se radi detaljni planski dokument.

Član 105.

Ukoliko u planskom periodu dođe do formiranja klizišta unutar granice izdvojene labilne padine, odnosno, da uslovno stabilni teren pređe u nestabilni teren, pri provođenju ovog planskog dokumenta treba koristiti odredbe članova ove Odluke, koji se odnose na nestabilne terene.

Član 106.

Na pojedinim dijelovima općine Gradačac postoje površine građevinskog zemljišta koje u prethodnom planskom periodu, sa geološkog aspekta nisu tretirane kao nepovoljne lokacije za izgradnju objekata, ali koje su zbog naknadnog razvoja i širenja egzogenih procesa i aktivnosti, kao i intenzivne bespravne gradnje, prešle u kategoriju terena koje su degradirane i destabilizirane prirodnim procesima i pojavama.

Za dijelove degradiranog „starog - naslijeđenog“ građevinskog zemljišta iz prethodnog stava, nije izvršena promjena namjene zemljišta ustanovljena ovim planskim dokumentom, ali je ono tretirano kao građevinsko zemljište sa posebnim uslovima gradnje, što znači da se na ovim terenima novi objekti ne mogu temeljiti i graditi na način kao da se radi o stabilnim terenima, nego se zahtijeva specifičan način i dubina temeljenja, izrada potpornih konstrukcija, drenaža i sl.

Posebne uslove iz prethodnog stava propisuje općinski geolog u Stručnom nalazu, kojeg dostavlja nadležnoj službi za potrebe definisanja urbanističko-tehničkih i geoloških uslova.

Na dijelovima terena gdje je značajno izražena pojava klizišta, ovim Planom nije planirano širenje građevinskog zemljišta.

GEOLOŠKI USLOVI I ODREĐENE MJERE ZAŠTITE

Član 107.

U dijelovima izdvojenog uslovno stabilnog i nestabilnog terena, treba prema prioritetima izvršiti planski i kontrolisani odvod olučnih oborinskih i otpadnih voda niz padinu, a u svim lokalnim bunarima i rezervoarima treba usloviti izradu adekvatnih preliva koji će takođe biti upojeni u regulisani sistem odvoda površinskih voda u padinskim dijelovima naselja.

Obaveze iz prethodnog stava propisuje referent za urbanizam i to u posebnim uslovima urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije, ili pak općinski geolog u vidu Stručne ocjene.

Član 108.

U dijelovima naselja gdje ne postoji kanalizacioni sistem za prihvat otpadnih voda, u posebnim uslovima urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije, treba usloviti izgradnju septičkih jama koje treba locirati na stabilnim dijelovima terena, uz naglašen uslov da budu vodonepropusnog karaktera.

Član 109.

U podnožju nestabilnih i uslovno stabilnih padina, koje su podlokavane nereguliranim bujičnim vodama, treba prema prioritetima izvršiti njihovu adekvatnu regulaciju ili predvidjeti izradu odgovarajućih „obaloutvrda“, u zonama većih potočnih meandara, gdje je najintezivnije podlokavanje i erodovanje padine.

Obaveze iz prethodnog stava propisuje općinski geolog u vidu Stručne ocjene, ili pak referent za urbanizam u posebnim uslovima urbanističke saglasnosti/lokacijske informacije.

Član 110.

Prilikom izgradnje linijskih infratrakturnih objekata (putevi, vodovod, kanalizacija, cjevovodi, TT instalacije, regulacija vodotoka i sl.), čije trase obično presijecaju terene različitog inženjersko-geološkog sastava i različitog stepena stabilnosti, obavezna je prethodna izrada Elaborata o geološkim i geomehaničkim istraživanjima duž planirane trase.

Elaborat iz prethodnog stava se radi na osnovu Projektnog zadatka kojeg sačinjava općinski geolog.

Obavezan sastavni dio elaborata jeste detaljna inženjersko – geološka karta, koja treba precizno definisati inženjersko – geološki sastav terena, zatim položaj nestabilnog i uslovno stabilnog terena duž trase, kao i uslove izvođenja objekata iz prethodnog stava.

Član 111.

U cilju zaštite stabilnosti terena, te sprečavanja pogoršanja stanja, potrebno je provoditi preventivne mjere od kojih se prevashodno ističu:

- zabrana neselektivne sječe šume, naročito u dijelovima nestabilnog i uslovno stabilnog terena,
- prilagođavanje izgradnje objekata seizmičkim parametrima vezanim za utvrđeni osnovni stepen seizmičnosti terena na području općine Gradačac.

12. MJERE SPREČAVANJA NEPOVOLJNIH UTICAJA NA OKOLIŠ

OPĆE MJERE

Član 112.

U cilju sprječavanja nepovoljnih uticaja na okoliš utvrđuju se slijedeće mjere:

- uspostaviti adekvatan i odgovarajući monitoring, kao element upravljanja razvojem općine
- uspostaviti sistem automatskog dostavljanja podataka koji se tiču monitoringa i praćenja stanja okoliša, obrade podataka, stvaranja jedinstvene baze podataka i jačanje stručnih institucija nadležnih za planiranje, uređenje prostora i upravljanje okolišem

- uspostaviti i pratiti indikatore održivog razvoja
- provoditi edukaciju stanovništva o okolišu, kroz uključivanje u realizaciju planova i projekata vezanih za okoliš
- primijeniti stimulativne i destimulativne mjere i poticaje kroz razne vidove aktivnosti i djelatnosti na način koji smanjuju trajno utjecaje na okoliš.

POSEBNE MJERE

Član 113.

U cilju poboljšaja kvaliteta zraka, uvode se slijedeće aktivnosti i mjere:

- usvojiti program zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka na području općine
- uspostaviti područni sistem stanica za monitoring
- uspostaviti efikasnu kontrolu tehničkih pregleda vozila i kontrolu kvaliteta goriva, te smanjenje emisije iz motornih vozila
- zabraniti spaljivanje otpada, prvenstveno plastike i gume
- utvrditi obavezu svih konzumenata da izvrše zamjenu korištenja postojećih energenata, energentima sa prihvatljivim stepenom emisije štetnih tvari, odnosno okolinski prihvatljivim energentima.

U cilju poboljšanja kvaliteta vode, uvode se slijedeće aktivnosti i mjere:

- uspostaviti sistem monitoringa kvaliteta površinskih vodotoka
- smanjiti neracionalnu potrošnju pitke vode i tehnoloških gubitaka u distribuciji vode
- na utvrđenim nalazištima pitkih mineralnih voda, potrebno je utvrditi kompatibilnost korištenja prostora, te sa tog stanovišta utvrditi zone, mjere zaštite i uslove korištenja,
- utvrditi koncesije na ovaj prirodni resurs,
- izvršiti rekonstrukciju i dogradnju postojećeg centralnog uređaja za prečišćavanje otpadnih voda,
- graditi manje lokalne uređaje za prečišćavanje otpadnih voda,
- uvoditi predtretman industrijskih otpadnih voda, te nalagati smanjenje potrošnje ovog resursa u industriji i drugim sektorima djelatnosti.

U cilju poboljšanja kvaliteta tla uvode se slijedeće aktivnosti i mjere:

- pravilno koristiti poljoprivredno i šumsko zemljište u svrhu njihovog očuvanja
- pošumljavati zemljišta izložena eroziji i klizištima
- za najugroženija područja izložena klizištima, izraditi detaljne karte stabilnosti terena, te izvršiti njihovu sanaciju
- preispitati korištenje zemljišta u poljoprivredne svrhe uz saobraćajnice sa jakom emisijom zagađujućih polutanata
- uvesti monitoring i kontrolu kvaliteta tla
- smanjiti korištenje hemijskih i vještačkih đubriva, te stimulisati proizvodnju hrane na principima tradicionalne, ekološke i okolinski prihvatljive proizvodnje, naročito u područjima, gdje postoji mogućnost razvoja proizvodnje zdrave hrane i eko-turizma.

U cilju zaštite od buke uvode se slijedeće mjere:

- sprečavati nastajanje buke odabirom i upotrebom uređaja i sredstava koje proizvode manje buke

- kontrolisati namjene prostora, te adekvatnim rasporedom odvojiti stvarne i potencijalne izvore buke od prostora osjetljivih na buku
- smanjiti broj izvora buke
- uvoditi bolju zvučnu izolaciju
- pratiti i kontrolisati nivoe buke
- zabraniti rad za sve namjene kojima izvori buke izazivaju buku iznad graničnih nivoa
- otklanjanje i smanjivati buku na dopušteni nivo
- ograničavati rad izvora buke tokom noći.

13. MJERE ZAŠTITE PRAVA LICA SA SMANJENIM TJELESNIM SPOSOBNOSTIMA

Član 114.

Mjere zaštite prava lica sa smanjenim tjelesnim sposobnostima, ustanovljene su u važećoj Uredbi o prostornim standardima, urbanističko-tehničkim uvjetima i normativima za sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih prepreka za osobe sa umanjnim tjelesnim mogućnostima.

Uredbom iz prethodnog stava su definisani obavezni uvjeti pristupačnosti za samostalan život, savladavanje visinskih razlika, pristupačnost javnom prevozu i dr.

Član 115.

Obavezni uvjeti pristupačnosti primjenjuju se odabirom najpovoljnijeg rješenja u odnosu na namjenu i drugi značaj građevine kako bi se licima umanjnih tjelesnih sposobnosti obezbijedilo nesmetano kretanje, pristup, boravak i rad u građevinama javne, poslovne, stambene i stambeno-poslovne namjene, te svih drugih površina javne namjene.

14. MJERE ZAŠTITE STANOVNIKA I MATERIJALNIH DOBARA OD PRIRODNIH I LJUDSKIM DJELOVANJEM IZAZVANIH NEPOGODA, KATASTROFA I RATNIH DJELOVANJA

Član 116.

Na tematskoj karti razmjere 1:25.000 – Ugrožena područja (grafički prilog br. 14.), dat je prikaz površina, ugroženih minsko-eksplozivnim sredstvima, kao i površine očišćene od istih.

U cilju otklanjanja opasnosti od mina i minsko-eksplozivnih sredstava, do 2020. godine treba očistiti rizične površine I kategorije.

Ostale kategorije (II i III) se obilježavaju u cilju smanjenja rizika od mina, dok se ne steknu uvjeti za njihovo deminiranje.

Član 117.

Sumnjive i rizične površine nije dozvoljeno koristiti za bilo kakve namjene, dok se ne izvrši deminiranje, odnosno pribavi potvrda nadležne općinske službe civilne zaštite da je lokalitet u potpunosti deminiran.

Član 118.

U cilju zaštite stanovništva i materijalnih dobara od pojave klizišta, primjenjuju se odredbe članova od 85. do 111. ove Odluke.

Član 119.

Ostale mjere zaštite stanovnika i materijalnih dobara od prirodnih i ljudskim djelovanjem izazvanih nepogoda, katastrofa i ratnih djelovanja su ustanovljene važećim Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Odredbama Zakona iz prethodnog stava, utvrđene su obaveze izgradnje i/ili oslobađanja izgradnje skloništa i zaklona, namijenjenih sklanjanju stanovništva u ratnim uvjetima.

Mjerila i kriteriji za izgradnju skloništa i zaklona iz stava 2. ove Odluke, utvrđeni su važećom Uredbom o mjerilima, kriterijima i načinu izgradnje skloništa i zaklona i tehničkim normativima za kontrolu ispravnosti skloništa i zaklona.

III PROGRAM AKTIVNOSTI ZA PROVOĐENJE PROSTORNOG PLANA I OBAVEZE U POGLEDU IZRADE DETALJNIH PLANSKIH DOKUMENATA

MJERE EKONOMSKE POLITIKE

Član 120.

Normativno regulisanje odnosa u privrednom životu općine Gradačac, određeno je propisima koji su u isključivoj nadležnosti države Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije Bosne i Hercegovine. Mali je broj propisa iz ove oblasti za čije donošenje je nadležana općina Gradačac, a što svakako utiče i na donošenje mjera ekonomske politike općine Gradačac.

Općina Gradačac ima vrlo važnu ulogu u stvaranju poslovnog ambijenta i izgradnje institucionalnog okvira. U tom smislu, općina Gradačac iz svoje nadležnosti preuzima aktivnosti kroz ostvarivanje ciljeva iz ovog Plana.

U domenu ekonomske politike nastaviće se:

- kontinuirano raditi na aktivnostima za stvaranje poslovnog ambijenta i stvaranje uslova za uspješnije poslovanje i uspostavljanje partnerskog odnosa između općine Gradačac i poduzetnika,
- u planskom periodu donošenje sektorskih politika i podsticanje kretanja kapitala ka strateškim sektorima,
- iskorištavanje mogućnosti za otvaranje inkubacionih centara, te davanje potpore u otvaranju malih i srednjih preduzeća, razvoju usluga i formiranje mreže klastera, uz izbjegavanje industrije koja zagađuje,
- ostvarivanje procesa infrastrukturnog opremanja određenog broja lokacija za izgradnju malih i srednjih preduzeća uz pružanje stručnih usluga ovim preduzećima, na koji način će se smanjiti razlika između ruralnog i urbanog područja općine Gradačac,
- tržišno, tehnološko, kadrovsko i organizaciono restruktuiranje privrede.

Član 121.

U politici zapošljavanja, s obzirom na vrlo izražen problem nezaposlenosti, potrebno je provesti:

- proces prekvalifikacije, sticanje novih znanja, te permanentno obrazovanje
 - program za samozapošljavanje
 - mjere za podsticanje zaposlenosti posebno u privatnom sektoru.
- U periodu provođenja ovog Plana, kroz mjere ekonomske politike, potrebno je:
- kontinuirano raditi na stvaranju poslovnog ambijenta i povoljne investicione klime koja će jačati konkurentsku poziciju općine Gradačac u regionalnom prostoru
 - pronalaziti nove izvore finansiranja razvojnih projekata investicija
 - razviti novi vid privatnog investiranja u objekte društvene infrastrukture kroz javno-privatno partnerstvo
 - poreskom politikom i mjerama stimulirati mobilnost privatnog kapitala
 - podržati efikasnost poreskog sistema i finansijskog sektora reformom direktnog oporezivanja.

PROGRAM MJERA ZA PROVOĐENJE ZEMLJIŠNE POLITIKE

Član 122.

U periodu provođenja ovog Plana, mjere za provođenje zemljišne politike su:

- redefinisane zemljišne politike
- uspostavljanje tržišnog koncepta i strategije gazdovanja građevinskim zemljištem
- upoznavanje stručnjaka i javnosti sa suštinom tržišnog gazdovanja građevinskim zemljištem i tehničkom infrastrukturom, tj. nekretninama u cjelini
- mogućnost zasnivanja tržišta građevinskog zemljišta i tehničke infrastrukture
- utvrđivanje realne tržišne vrijednosti zemljišta, grupe lokacija i samih parcela, čime će se sve više afirmirati pravi tržišni odnos u ovoj značajnoj oblasti i afirmirati optimalno uređivanje, raspodjela i eksploatacija građevinskog zemljišta
- afirmacija tržišta građevinskog zemljišta i uspostava realnih cijena svih instrumenata zemljišne politike, čime će se omogućiti na općini veća pokretljivost sadržaja na parcelama, posebno u centralnom dijelu općine Gradačac, a što je preduslov efikasne urbane ekonomije
- izmještanje nefunkcionalnih, devastiranih ili neefikasnih sadržaja iz središta centra općine, te omogućavanje profitabilnijim, kvalitetnijim i uspješnijim sadržajima da oplemene centar gradskog naselja Gradačac
- promjene namjena tj. sadržaja u centru urbanih naselja, što je osnovna pretpostavka uspješnih ekonomija
- uvođenje reda u prostor, kroz utvrđivanje pravila građenja i korištenja fiksnih fondova zemljišta
- zasnovanost nekretnina, tj. fiksnih fondova zemljišta, tehničke infrastrukture i objekata, kao najvećeg izgrađenog nacionalnog bogatstva, na efikasnim tržišnim uvjetima, sa svim elementima koje to tržište nameće i na osnovnim principima ponude i potražnje
- uspostava posebnih uslova za situiranje tržišta u ovoj oblasti, što se reflektuje u neophodnosti državne intervencije samo u doziranom i posebnom obliku
- afirmacija agencija za uređivanje nekretnina, koje najčešće inicira lokalna samouprava da sa privatnim kapitalom uređuje pojedine dijelove naselja, te ih postepeno prepušta efikasnijem, privatnom sektoru, uz prethodno obezbjeđenje planskog reda u tom prostoru. Nakon toga, a po formiranju realnih cijena građevinskog zemljišta, lokalna zajednica vraća svoja uložena

sredstva sa dijelom profita i rente. Na bazi tih oplemjenjenih sredstava lokalna samouprava pristupa uređenju drugih lokacija i opet sa privatnim kapitalom i efikasnošću oplemenjuje i taj prostor, koji se postepeno prepušta daljem uređenju i izgradnji, čime se postiže da lokalna samouprava tj. njena opunomoćena preduzeća uvijek iznova začinju nova uređivanja na nedovoljno uređenom gradskom prostoru.

- afirmacija tržišta građevinskog zemljišta i uvođenje ekonomskih odnosa u oblast zemljišta, nekretnina tj. fiksnih fondova u općini Gradačac, što će biti stimulans za ubrzaniju primjenu tržišnih principa u ovoj oblasti
- izrada godišnjeg i višegodišnjeg programa uređenja zemljišta i komunalne izgradnje, koji će doprinijeti da se u ovom, ali i drugim planskim dokumentima i programima, isti afirmiše kao noseći instrument implementacije svih planskih akata, i to ne samo na bazi realnih potreba, već i na osnovu stvarnih materijalnih, finansijskih, lokacijskih, organizacionih i drugih mogućnosti, odnosno koji će biti sinteza potreba i stvarnih mogućnosti područja.

OBAVEZE U POGLEDU DETALJNIJEG UREĐENJA PROSTORA

Član 123.

Ovaj Plan je osnov za izradu i donošenje ostalih planskih dokumenata, kao narednih faza detaljnijeg uređenja prostora.

Ovom Odlukom utvrđuje se status postojećih planskih dokumenata, mogućnost i uslovi za izmjene i dopune istih, te potreba izrade novih planskih dokumenata.

Član 124.

Postojeći planski dokumenti su:

- Urbanistički plan Gradačac 2020. godine,
- Izmjena dijela Urbanističkog plana Gradačac 2020. godine,
- Regulacioni plan Centar, Gradačac,
- Regulacioni plan slobodne industrijske zone II,
- Regulacioni plan privredne zone Vučkovci,
- Regulacioni plan privredne zone Porebrice,
- Regulacioni plan zone jezera Hazna i Vidara, banjske i sportsko-rekreacione zone,
- Urbanistički projekat trga Alije Izetbegovića u Gradačcu.

Član 125.

Planski dokumenti iz prethodnog člana su važeći.

Korištenje zemljišta, izgradnja i uređenje prostora u obuhvatu važećih planskih dokumenata, vršit će se u skladu sa odredbama njihovih odluka o provođenju:

- Odluka o provođenju Urbanističkog plana Gradačac 2020. godine („Sl. glasnik općine Gradačac“, br. 6/01),
- Odluka o usvajanju i provođenju izmjene dijela Urbanističkog plana Gradačac 2020. godina („Sl. glasnik općine Gradačac“, br. 10/07),

- Odluka o usvajanju i provođenju Regulacionog plana „Centar“ („Službeni glasnik općine Gradačac, br. 4/09),
- Odluka o usvajanju i provođenju Regulacionog plana slobodne industrijske zone II u Gradačcu („Službeni glasnik općine Gradačac, br. 4/09),
- Odluka o usvajanju i provođenju Regulacionog plana privredne zone Vučkovci u Gradačcu („Službeni glasnik općine Gradačac, br. 7/09),
- Odluka o usvajanju i provođenju Regulacionog plana Porebrice u Gradačcu („Službeni glasnik općine Gradačac, br. 8/09),
- Odluka o provođenju Regulacionog plana zone jezera Hazna i Vidara, banjske i sportsko-rekreacione zone („Službeni glasnik općine Gradačac, br. 7/06),
- Odluka o usvajanju i provođenju Urbanističkog projekta trga Alije Izetbegovića u Gradačcu („Službeni glasnik općine Gradačac, br. 8/08).

Odredbe članova od 85. do 111. ove Odluke (poglavlje 11. KLIZIŠTA I STABILNOST TERENA), primjenjuju se i za obuhvate planskih dokumenata iz člana 124. i postaju sastavni dijelovi odluka o provođenju, navedenih u prethodnom stavu.

Član 126.

Planski dokumenti iz člana 124. ove Odluke su važeći sve do njihove izmjene i dopune, odnosno do donošenja novih planskih dokumenata.

Novodonešeni, kao i izmjenjeni postojeći planski dokumenti se rade za vremenski period od 10 do 20 godina (razvojni planovi), odnosno od 5 do 10 godina (detaljni planski dokumenti). Navedeni period se definiše Odlukom o pristupanju izradi ili izmjeni planskog dokumenta.

Za planske dokumente iz stava 1. i stava 2. ovog člana, može se pokrenuti inicijativa za izmjenu ili dopunu istih, pri čemu je najraniji rok (ustanovljen odredbama važećeg kantonalnog Zakona o prostornom uređenju i građenju), za pokretanje inicijative za izmjenu detaljnog planskog dokumenta, dvije godine od dana stupanja na snagu detaljnog planskog dokumenta čija se izmjena ili dopuna predlaže.

Član 127.

Ukoliko u periodu iz stava 2. prethodnog člana, ne bude izraženih inicijativa za izmjenama i dopunama nekog od postojećih (važećih), te novodonešenih i/ili izmjenjenih planskih dokumenata, Općinsko vijeće donosi Odluku o daljoj primjeni tog plana.

Odluka iz prethodnog stava se donosi i u slučaju kada se od strane općinske službe nadležne za prostorno uređenje ustanovi da, nakon sveobuhvatne analize sa aspekta realizacije planskih postavki, ti planovi mogu ostati i dalje na snazi.

Služba iz prethodnog stava priprema i prosleđuje prijedlog Odluke iz ovog člana, Općinskom vijeću na usvajanje.

Član 128.

Planski dokumenti koji se trebaju izraditi i usvojiti su:

1. Urbanistički plan Gradačac
2. Regulacioni planovi za:

- Privrednu zonu Gornje Bare, P = 25,27 ha
- Privrednu zonu Požarike, P = 13,71 ha
- Privrednu zonu Turić/Mionica, P = 20,40 ha
- Privrednu zonu Kerep/Vučkovci, P = 30,80 ha
- Privrednu zonu Hrgovi Donji, P = 51,33 ha
- Privrednu zonu Beglučište, P = 80,74 ha
- Društveno – opslužni centar Donji Lukavac, P = 19,29 ha,
- Društveno – opslužni centar Vida, P = 8,98 ha,
- Društveno – opslužni centar Vučkovci, P = 8,15 ha,
- Društveno – opslužni centar Zelinja Donja, P = 12,35 ha,
- Društveno – opslužni centar Mionica, P = 23,49 ha,
- Društveno – opslužni centar Donja Međiđa, P = 16,84 ha.

3. Zoning planovi za:

- Zonu sporta i rekreacije hipodrom Donje Ledenice, P = 29,15 ha,
- Zonu sporta i rekreacije Višnjik, P = 3,08 ha,
- Vikend naselje Jasenica sa izletištem - planirano, P = 11,98 ha.
- Etno selo Turić, P = 8,10 ha.

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 129.

Prioritet u izradi planskih dokumenata iz člana 128. ove Odluke, jeste donošenje novog Urbanističkog plana Gradačac.

U roku od godinu dana od dana donošenja Odluke o usvajanju Prostornog plana općine Gradačac 2008 – 2028. godine, pokrenut će se pripremne aktivnosti na izradi novog Urbanističkog plana Gradačac.

Do donošenja novog urbanističkog plana iz prethodnog stava, primjenjivat će se postojeći urbanistički plan Gradačac i njegove izmjene, uz odredbe Odluka o provođenju istih.

Član 130.

Odluke o pristupanju izradi ostalih, detaljnih planskih dokumenta iz člana 128. (prevashodno privrednih zona), donosit će se po iskazanoj potrebi, odnosno inicijativi od strane privrednih udruženja i dr. subjekata, a s ciljem organizovane izgradnje privrednih zona na lokalitetima koje su ovim Planom veće od 5 ha.

Ovom Odlukom se stavljaju van snage ranije donešene Odluke o pristupanju izradi regulacionih planova privrednih zona: Mionica, Kerep i Hrgovi Donji, te je i za te privredne zone (sada pod nazivima navedenim u članu 128. stav 1. tačka 2. alineje 3, 4 i 5), potrebno donijeti nove odluke o pristupanju izradi istih.

Izrada novih detaljnih planskih dokumenata se može vršiti fazno, odnosno, nadležna služba može utvrditi manje obuhvate unutar definisanih privrednih zona, za koje će postepeno izrađivati plansku dokumentaciju, a u skladu sa potrebama razvoja i interesa tržišta.

Do donošenja detaljnih planskih dokumenata, izgradnja i uređenje prostora privrednih zona se može vršiti pojedinačno na osnovu stručnog mišljenja nosioca izrade ovog Plana ili nosioca izrade detaljnog planskog dokumenta čija je izrada započeta.

Nadležna općinska služba vodi posebnu bazu podataka o izdatim stručnim mišljenjima iz prethodnog stava, koji se obavezno ugrađuju u postupku izrade određenog detaljnog planskog dokumenta.

Član 131.

Pored planskih dokumenata iz člana 128. ove Odluke, Općinsko vijeće može na prijedlog nadležne općinske službe, donositi odluke o izradi i drugih detaljnih planskih dokumenata.

Odluke iz prethodnog stava se donose u slučaju da se ukaže potreba za detaljnim ili kreativnim uređenjem prostora posebno značajnih cjelina u urbanim područjima.

Član 132.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku općine Gradačac.

5. ANALITIČKO – DOKUMENTACIONA PODLOGA

PRAVNI OKVIR I DOKUMENTACIJA

- Zakon o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine („Sl. novine F BiH“, br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10)
- Zakon o prostornom uređenju i građenju („Sl. novine TK“, br. 6/11, 4/13, 15/13, 3/15 i 2/16)
- Zakon o cestama Federacije Bosne i Hercegovine („Sl. novine F BiH“, br. 12/10, 16/10 i 66/13)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Sl. novine F BiH“, br. 52/09)
- Zakon o promjeni namjene poljoprivrednog zemljišta („Sl. novine TK“, br. 10/10)
- Zakon o vodama („Sl. novine F BiH“, br. 70/06)
- Zakon o vodama („Sl. novine TK“, br. 11/08)
- Zakon o zaštiti okoliša („Sl. novine F BiH“, br. 33/03 i 38/09)
- Zakon o zaštiti zraka („Sl. novine F BiH“, br. 33/03 i 4/10)
- Zakon o zaštiti prirode („Sl. novine F BiH“, br. 33/03)
- Zakon o upravljanju otpadom („Sl. novine F BiH“, br. 33/03 i 72/09)
- Zakon o šumama („Sl. novine TK“, br. 9/12, 17/13, 2/15 i 6/15)
- Zakon o rudarstvu („Sl. novine F BiH“, br. 26/10)
- Zakon o provedbi odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljene prema aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Sl. novine F BiH“, br. 2/02, 8/02, 27/02 i 6/04)
- Zakon o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Sl. novine F BiH“, br. 39/03, 22/06 i 43/10)
- Uredba o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata („Sl. novine F BiH“, br. 63/04, 50/07, 83/10)
- Uredba o prostornim standardima, urbanističko-tehničkim uvjetima i normativima za sprječavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih prepreka za osobe sa umanjnim tjelesnim mogućnostima („Sl. novine F BiH“, br. 48/09 i 99/14)
- Uredba o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje Federalno ministarstvo prostornog uređenja izdaje urbanističku saglasnost i/ili lokacijsku informaciju („Sl. novine F BiH“, br. 32/14)
- Pravilnik o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu („Sl. novine F BiH“, br. 19/04)
- Pravilnik o izdavanju okolinske dozvole za pogone i postrojenja i druge planirane aktivnosti koje mogu značajno utjecati na okoliš („Sl. novine TK“, br. 3/05, 9/07 i 16/15)
- Odluka o provođenju Urbanističkog plana Gradačac 2020. godine („Sl. glasnik općine Gradačac“, br. 6/01)
- Odluka o usvajanju i provođenju izmjene dijela Urbanističkog plana Gradačac 2020. godina („Sl. glasnik općine Gradačac“, br. 10/07)
- Odluka o usvajanju i provođenju Regulacionog plana „Centar“ („Službeni glasnik općine Gradačac“, br. 4/09)
- Odluka o usvajanju i provođenju Regulacionog plana slobodne industrijske zone II u Gradačcu („Službeni glasnik općine Gradačac“, br. 4/09)

- Odluka o usvajanju i provođenju Regulacionog plana privredne zone Vučkovci u Gradačcu („Službeni glasnik općine Gradačac, br. 7/09)
- Odluka o usvajanju i provođenju Regulacionog plana Porebrice u Gradačcu („Službeni glasnik općine Gradačac, br. 8/09)
- Odluka o provođenju Regulacionog plana zone jezera Hazna i Vidara, banjske i sportsko-rekreacione zone („Službeni glasnik općine Gradačac, br. 7/06)
- Odluka o usvajanju i provođenju Urbanističkog projekta trga Alije Izetbegovića u Gradačcu („Službeni glasnik općine Gradačac, br. 8/08).

PLANSKI DOKUMENTI I OSTALA ANALITIČKO-DOKUMENTACIONA PODLOGA NA DRŽAVNOM, FEDERALNOM, KANTONALNOM I OPĆINSKOM NIVOU

- Prostorni plan BiH 1981-2000.g. (do usvajanja Prostornog plana Federacije BiH)
- Prostorni plan Federacije Bosne i Hercegovine za period 2008.-2028. Godine (prijedlog u fazi usvajanja, izrađen od konzorcija: IPSA INSTITUT - Sarajevo, Urbanistički zavod BiH -Sarajevo, EKO-PLAN – Mostar, 2012. god.)
- Prostorni plan područja Tuzlanskog kantona za period 2005 – 2025.godine (JP Zavod za urbanizam – Tuzla, 2006. god.),
- Prostorni plan općine Gradačac, (Urbanistički zavod BiH - Sarajevo 1990.g.)
- Urbanistički plan Gradačac 2020.g. (Urbanistički zavod BiH - Sarajevo, 2001. god.)
- Izmjene dijela Urbanističkog plana Gradačac 2020. godine (Kantonalni zavod za urbanizam i prostorno uređenje- Zenica, 2007. god.)
- Regulacioni plan zone jezera Hazna i Vidara, banjske i sportsko-rekreacione zone (Kantonalni zavod za urbanizam i prostorno uređenje- Zenica, 2006. god.)
- Regulacioni plan „Centar“ (Kantonalni zavod za urbanizam i prostorno uređenje- Zenica, 2009. god.)
- Regulacioni plan slobodne industrijske zone II u Gradačcu (d.o.o. “GEOPUT“- Banja Luka, 2009. god.)
- Regulacioni plan privredne zone Vučkovci u Gradačcu (a.d. “PROJEKT“- Banja Luka, 2009. god.)
- Regulacioni plan Porebrice u Gradačcu (d.o.o. “GEOPUT“- Banja Luka, 2009. god.)
- Urbanistički projekat Trga Alije Izetbegovića (Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje - Sarajevo, 2008. god.)
- Radna verzija prijedloga Prostornog plana općine Gradačac 2008-2028.godine (Urbanistički zavod BiH - Sarajevo, 2015. god.)
- Strategija ekonomskih odnosa BiH sa EU (dr. M. Beroš, Ministarstvo spoljnih poslova BiH, Sarajevo, 1998.)
- Tranzicija socijalne zaštite u BiH (IBHI BiH, Sarajevo, 2002.)
- Status zaposlenosti i tržišta rada i potencijal za razvoj politike djelovanja u BiH- Studija (Odjel za međunarodni razvoj DFID BiH, 2002.)
- Strategija jedinstvenog ekonomskog prostora BiH (Delegation of the EC to BiH, Sarajevo, 2002.)
- Studija obnove željezničke infrastrukture BiH (IPSA i Direkcija željeznica BiH, Sarajevo, 2002.)
- Milenijumski razvojni ciljevi u BiH 2015 – (Izveštaj o humanom razvoju 2003, UNDP BiH, juni 2003.)
- Tehnoekonomska analiza, prednosti, mane i način ukidanja 35 Kv napona u elektrodistributivnoj mreži (ETF Sarajevo, 1999.)

- Koncept dugoročnog programa zaštite voda (Zavod za vodoprivredu, Sarajevo, 1991.)
- Glavni plan upravljanja vodama za BiH 1995-2015 (Vodoprivreda BiH, Sarajevo 1994.)
- Upravljanje kvalitetom voda u BiH – Završni izvještaj (CARDS BiH, Sarajevo 2006.),
- Položaj, uloga i funkcije gradova u razvoju BiH - Studija (Hadžialić, H., Ekonomski institut, Sarajevo, 1983.)
- Hijerarhijska struktura urbane mreže (Papić K., „Geografski glasnik“, Sarajevo, 1963.)
- Strukturne promjene u sistemu naselja kao posljedica razvoja privrede, (Rehnicer, R., Doktorska disertacija, Sarajevo, 1986.)
- Gradovi u BiH – funkcije, mreže, centri, (Taubman. I., Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje, Sarajevo, 1969.)
- Stanovništvo i razvoj, (Wertheimer-Baletić A., „Mate“, Zagreb, 1999.)
- Evropska povelja o sportu
- Međunarodni sporazum o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ICESCR)
- Popis stanovništva u BiH (Agencija za statistiku BiH, 2013. godina)
- Strategija prostornog uređenja F BiH – I Faza, (Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okoliša, Sarajevo, 1997.)
- Statistički godišnjak F BiH 2009.g., (F.Z. za statistiku, Sarajevo, juni 2009.g.)
- Strategija proizvodnje hrane u F BiH za period 1999-2010.,
- Makroekonomska vizija razvoja F BiH – Strateški ciljevi i globalne aktivnosti, Sarajevo, 2001.
- Plan za izgradnju novih proizvodnih elektroenergetskih kapaciteta u Federaciji BiH (Vlada F BiH, januar 2005. g)
- Indeks socioekonomskog razvoja lokalnih zajednica u F BiH (Federalni zavod za programiranje razvoja, Sarajevo, mart 2006.)
- Studija zemljišnih potencijala na području Tuzlanskog kantona (Zavod za agropedologiju Sarajevo, maj 2000.)
- Studijski prilog „Privredni razvoj Tuzlanskog kantona“ (Ekonomski institut Tuzla, avgust 2003.)
- Regionalna strategija ekonomskog razvoja ekonomske regije Sjeveroistočna BiH (Regionalna razvojna agencija Sjeveroistočne BiH NEDRA, Tuzla, novembar 2004.)
- Kanton Tuzla u brojkama (Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, juli 2008.g.)
- Studija ranjivosti prostora Tuzlanskog kantona (Bosna-S oil Service Company Sarajevo I Rudarsko-geološko-građevinski fakultet Univerziteta u Tuzli, 2008.godina)
- Priprema 10 Kv mreže za prelazak na 20 Kv napon na području Elektrodistribucije Tuzla, izbor prioritetnih područja, dinamika ulaganja i termini stavljanja pod napon pojedinih područja (ETF Sarajevo, maj 2002.)
- Elaborat „Osnovni pravci razvoja turizma u općini Gradačac (D.Babić – RO „Gradačački sajam“, avgust 1984.)
- Gradačac -Turistički i privredni vodič (S.Sehić Centar za kulturu Gradačac 1990.)
- Strateški plan razvoja općine Gradačac 2006-2011. (Općinsko vijeće - Komisija za planiranje općinskog razvoja).

PREGLED TABELARNIH PRIKAZA

<i>Tabela 1 - Projekcija brojčanog stanja stanovništva Općine Gradačac za period 2013-2028.</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 2 - Projekcija prostorne distribucije i brojčanog rasta stanovništva po naseljenim mjestima ..</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 3 - Projekcija starosne strukture stanovništva 2015, 2020. i 2028. godine.....</i>	<i>34</i>
<i>Tabela 4 - Projekcija razvoja domaćinstava u općini Gradačac</i>	<i>35</i>
<i>Tabela 5 - Hijerarhija centara.....</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 6 - Prostorne grupacije</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 7 - Urbana područja općine Gradačac.....</i>	<i>48</i>
<i>Tabela 8 - Građevinska zemljišta izvan urbanih područja.....</i>	<i>57</i>
<i>Tabela 9 - Kategorizacija šumskog zemljišta.....</i>	<i>61</i>
<i>Tabela 10 - Zalihe drvene mase u m³</i>	<i>61</i>
<i>Tabela 11 - Način korištenja poljoprivrednog zemljišta</i>	<i>62</i>
<i>Tabela 12 - Bilans poljoprivrednog zemljišta na bazi 41.836 (2013) i 43.928 (2028) stanovnika</i>	<i>62</i>
<i>Tabela 13 - agrozone poljoprivrednog zemljišta</i>	<i>63</i>
<i>Tabela 14 - Vodne akumulacije</i>	<i>67</i>
<i>Tabela 15 - Planirane akumulacije</i>	<i>68</i>
<i>Tabela 16 - Planirana vodocrpilišta.....</i>	<i>71</i>
<i>Tabela 17 - Vrijednosti specifične potrošnje vode po kategorijama naselja u planskom periodu</i>	<i>72</i>
<i>Tabela 18 - Prikaz koeficijenta dnevne neravnomjernosti</i>	<i>72</i>
<i>Tabela 19 - Promjeri sa dužinama cijevi.....</i>	<i>74</i>
<i>Tabela 20 - Aktivne eksploatacione površine</i>	<i>80</i>
<i>Tabela 21 - Eksploatacione površine u planskom periodu</i>	<i>81</i>
<i>Tabela 22 - Mreža lokalnih cesta; izvor: Odluka o kategorizaciji cesta i ulica u gradu Tuzla i općinama Tuzlanskog kantona.....</i>	<i>86</i>
<i>Tabela 23 - Planirane površine i sadržaji društvene infrastrukture na prostoru općine Gradačac</i>	<i>100</i>
<i>Tabela 24 - Ugrožene zajednice Općine Gradačac obrađene UM aktivnostima</i>	<i>108</i>
<i>Tabela 25 - Akcioni plan dinamike rada za Općinu Gradačac kroz godine.....</i>	<i>109</i>
<i>Tabela 26 - Površine planirane za trajno obilježavanje.....</i>	<i>109</i>
<i>tabela 27 - Stabilnost terena u granicama općine Gradačac</i>	<i>117</i>
<i>Tabela 28 - Stabilnost terena u granicama izdvojenog građevinskog zemljišta općine Gradačac</i>	<i>117</i>
<i>tabela 29 – Klasa hazarda na klizanje na području TK.....</i>	<i>119</i>
<i>tabela 30 - Utvrđeni nivo hazarda na klizanje u općinama TK.....</i>	<i>119</i>
<i>Tabela 31 - Bilans građevinskog zemljišta</i>	<i>122</i>
<i>tabela 32- Prostorne cjeline rezervisane za budući razvoj</i>	<i>123</i>
<i>tabela 33 - Osnovna namjena prostora u planskom periodu.....</i>	<i>141</i>
<i>tabela 34 – Površine koje se preklapaju sa osnovnom namjenom prostora</i>	<i>142</i>
<i>Tabela 35 – Projekcija tipologije naselja</i>	<i>145</i>
<i>Tabela 36 - Hijerarhija centara.....</i>	<i>146</i>